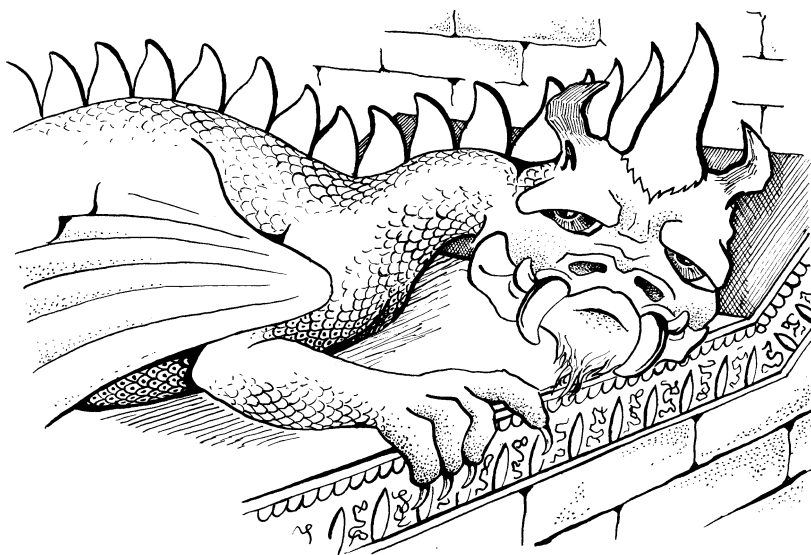

Валерій ПОЛЯКОВ

ЩОДЕННИКИ ДРАКОНА

Художник:
Олексій КАРПЕНКО

Повільно повернулася на довгій шиї важка голова. Очі, що випромінювали бурштинове світло, моргнули й закрилися знов. Подих пробудження, прошелестівши кімнатою, що за своїми розмірами більше нагадувала бальну залу, шелеснув важкими шторами, стріпнув вогник світильника під стелею, зачепив сторінки розкиданих на столі книг і згас.

Сон знову тікає! Що поробиш – старість таки бере своє. Адже тобі ще трохи – та й п'ять тисяч років! – Дракон устав зі свого ложа й солодко потягнувся від кінчика носа до кінчика хвоста – неначе хвиля пробігла його шестиметровим тілом. – Так, п'ять тисяч... Вже двісті років, як він став Консультантом Конклаву. Півтори тисячі був його членом. А до того? Багато чого було до! Починав як і всі. Учень школи. Магістр. Згодом – Посвячення, після якого він отримав звання Вчителя і це дивовижне тіло. То був цікавий час, хоча й важкий. Час відкриття світу. Він швидко став визнаним авторитетом у своїй царині – бойовій магії, і тоді його

призначили Куратором сектору. Тут йому вже довелося по справжньому відчувати, що таке влада і відповідальність. А вже ставши членом Конклаву... Хто б тільки знав, що то таке: не мати права на помилку... У голові постійно так і стугонить: твоя помилка – це чийсь життя! Тижнями не спав, не їв... А декого ще й завидки беруть: Дракон той усе на світі витримає, нерви у нього, кажуть, залізні! Які там залізні? Добре було на нижчих ступенях посвяти. Роби, що й як покажуть, та й годі! А от вирішувати щодня тисячі проблем на всій планеті, та й не тільки на ній – ото клопіт!

Ну, добре, чого бурчати? Хіба ти невдоволений? Навпаки! Почнись усе з початку, іншого б життя не схотів! Знов би з радісним щенячим виском побіг до дверей Школи.

Та й те сказати – Консультант Конклаву! За півмільйона років таких всього й було не більше двох десятків! Тепер живи спокійно, займайся чистою наукою. Знайдеш щось новеньке – передай котромусь Вчителю. Далі вже його справа.

Як до Конклаву коли й запросять, то більше з пошани, а ніж за потребою. Слава Творцю, нічого такого, із чим би не впорались без тебе, й не буває.

А ось не спиться! Чи не сходити до шкільної книгозбірні? Він любить там бувати. Ходити нескінченними коридорами, дивитись на мільйони томів, іноді передивляючись внутрішнім зором їхній зміст, хоча й міг би не утруднюючи себе однією лиш думкою викликати на екран у кімнаті першу ліпшу сторінку з усякої книги. Або так: лежачі на ложі, внутрішнім зором пересуватися полицями й читати те, що приверне твою увагу.

Неквапом переступаючи лапами, виразно клацаючи діамантовими кігтями по древнім плитам підлоги, він вийшов у коридор і пішов до колодязя, який пронизував усі поверхи. Тут розправив крила і, м'яко опершись на них всією масою тіла, повільно спустився

до нижніх поверхів, до книгозбірні Школи, єдиного місця на планеті, де нетлінними лежали книги та рукописи, що увібрали в себе мільйон років цивілізації Нілмар, планети магів, від перших часів виникнення писемності, коли записували хіба лиш глобальні події, війни, катастрофи, або магичні настанови, хоча магії, як такої, тоді ще не існувало – вона була в самому зародку.

Що вміли вони – тодішні жителі планети? Разом, цілим кланом припинити дощ чи бурю? А по одному? Тільки нежить лікувати!

Ні, звісно, траплялися й тоді таланти, але ще не було знань!

Він ішов довгим коридором і поглядав на покажчики з датами. Забажалося відшукати щось із часів своєї молодості. Поступово це бажання наростало й підганяло його у своїх пошуках: "нуж бо, швидше!" Скоро з'явилися числа потрібних йому років. Тут він зупинився й, задумавшись, оглянув стелажі та полиці. Хотілося попервах відібрати щось за зовнішнім виглядом, а вже потім зазирнути до текстів. Знову неспішно пройшовся уздовж полиць, та от його увагу привернув товстий зошит, що лежав на самому вершечку. Щось залоскотало у грудях і, навіть, легенький дріж пройняв його тіло. Відблиски від золоті луски затанцювали на стінах та стелі.

Обережно він підвівся на задніх лапах, перетворивши передні на звичайні, так би мовити – людські, руки. З якимось урочистим виглядом взяв рукопис. Теплі спомини накопилися щедрою хвилиною. Це був щоденник. А в ньому – шлях до Школи.

На спорожнілому місці виникла копія.

Ні про що більше не думаючи, аби не втрачати й секунди, він тихо промовив магичну формулу й залами книгозбірні розкотився гучний ляскіт повітря. Тієї ж миті такий самий ляскіт пролунав і в його кімнаті. То повітря компенсувало телепортичне переміщення його тіла на декілька сот метрів. Улюблений його світильник під стелею згас, але тут таки, підкоряючись магії місця,

запалав знову. Дракон від початку свого життя любив, щоб у житлі палав вогонь.

З хвилюванням Консультант поклав зошит на столик для читання, ліг, подумки дав потрібну команду, і почав читати першу сторінку, що виникла на екрані посеред кам'яної стіни.

Години збігали непомітно. Вже двічі хтось нишком заглядав до кімнати, дивуючись, чого старий не виходить. А він читав і читав.

Трохи кострубаті й уривчасті записи ставали все рівнішими та повнішими. І він, Консультант Конклаву магів планети, п'ятитисячолітній дракон, знову переживав усе, про що оповідав йому цей старезний, потертий, але невідвладний вже ні часу, ні простору зшиток листів.

Фраза чіплялася за фразу і він читав, читав, читав...

ЧАСТИНА ПЕРША

ШЛЯХ ДО ШКОЛИ

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Перші великі, яскраві зірки всипали небосхил, осяяли ліс та пагорби. Жовтуватозелені крила заходу поступово згасають за озером та за далекими хребтами гір Алрал. На березі, під розлогим деревом палає багаття. Гіркуватий дим змішується з пахощами риб'ячої юшки, нанизаних на палички грибів, що підсмажуються над вогнем. Гном Равеш, або подружньому – Рав, погладжує рукою бороду й задумливо дивиться на воду, що повсякчас хвилюється від жвавої гри сріблястих риб, на далекі гори, на останні яскраві відблиски сонця... Ну от! Вже вечерея холодне, а його друга досі немає. Пішов до селища за медом та й затримавсь. І чого він там не бачив? Всі ж вони однаковісінькі! Сотня чи дві дерев'яних хат на міцних кам'яних фундаментах. Кілька вулиць та майдан зі школою, та базарна площа з дерев'яними лавами.

Інша річ – озеро! Пройди хоч увесь Лон, двох однакових не знайдеш! Вони з Ламом вже майже два десятки років мандрують, а все не надивляться на світ. Як скінчили школу і покинули рідне містечко, так усе йдуть та йдуть. Майже половину материка пройшли, якщо вірити мапам. Ось дійдуть до західних берегів – тоді побачать, що там далі! Може до рибаків подадуться, поплавають океаном, побачать далекі острови. А як щастя усміхнеться, то й на південному континенті – Асарху побувають. Адже ж кажуть, що

найсмачнішу рибу ловлять саме там, біля його стрімких, непідступних берегів. А ще кажуть, у океані живуть морські змії. На кшталт легендарних драконів, тільки що без крил. І живуть вони у воді, на берег не виходять.

– Що, пригрівся та й спиш? – зза дерева вислизнула легка, гнучка постать ельфа Ламеніля. – Я тут палим листям та сушняком тріщу, немов ведмідь, а ти й вухом не поведеш!

– Вухами ворухити, наче лисиця, то звичка для вас – ельфів. А ходу твою й за два кроки не почувеш! – огризається Рав. – Вечеря коли ще була готова, а я все чекаю на тебе, аж живіт підвело!

– Тобі – аби поїсти! А от я у селищі таке почув!.. З'явився там один гном. Ще не старий, але вже й молодим не назвеш. Народився він у тутешніх місцях, а останні півста років рибалив у океані. Тепер дістався сюди, бо схотів побачити рідню. То ввечері на майдані всі зібралися його послухати. Він розповідав, що бував на Асарху і на власні очі бачив драконів!

– Плете небилиці! Казки розповідає, а ти вуха розвісив, наче маленький!

– Чому небилиці? Адже про драконів згадується у всіх давніх піснях!

– Мало що там співають! Ти бачив хоч когось, хто зустрів дракона на власні очі?

– Так його й зустрінеш! Сам знаєш, дракони – великі маги! Як хто з них і прийде до селища, то всі його бачитимуть чи ельфам, чи гномам. А скоріше, що й зовсім не побачать! Та й звідки мені знати – може ти сам дракон?!

– Став би дракон з отаким телепнем товаришувати та по світу вештатись! Краще ось що: нумо зараз поїмо та лягаймо спати. А завтра, під вечір, сходимо того рибалку послухаємо. Як що й прибреше, все одно буде цікаво!

Добре наївшись, друзі вклалися в курені, і дивилися на гаряче вугілля. Довгу мовчанку перервав Рав:

– Звісно, треба послухати. Адже ми йдемо до тих країв де більше рибалок живе, ніж мисливців. А зараз давай спати, темно зовсім. А ранком я хочу порибалити біля каменів, праворуч. Дуже смачна риба у цьому озері. Треба до сніданку свіженької спіймати! А ти на світанку збігай по якусь дичину. Ми ж хотіли лишитися тут днів на два, три, то можна й запастися. Оленя б, чи там козу гарну. Не пропаде!

– Добре, ненажеро, спи! Буде тобі м'ясо! Тільки години через дві після сходу сонця підсмаж для мене пару рибин. Як набігаюся по цих пагорбах, напевне їсти захочеться!

Відповіді вже не було. Гном тихенько сопів уві сні. Ламеніль швидко засунув у чобіт приятелю соснову шишку, покритився і скоро так само заснув.

У другій половині ночі до їхньої стоянки підійшов вгодований кабанчик. Потяг носом повітря, пирхнув та й пішов назад до лісу. Лам, сторожкий, як і всі елфи, прокинувся, поглянув на нього одним оком і заснув знову.

Східний небокрай засірів. Коричнюваточервоний місяць – Тайперр, великий, неначе таріль, швидко скочувався за обрій, заливаючи пагорби, озеро, ліс

якимось “темним” світлом. Срібного Оранба сьогодні не було видно.

Врем, рибалка, неквапом вів свою оповідь, а припишкля слухачі, майже всі – молодь, слухали, не перестаючи гризти горіхи та пересміхуючись. На те й молодь: слухай, а вигляд роби, що не віриш, бо потім друзі шпинятимуть – віриш, як маленький, усяким побрехенькам!

– Того разу ми рибалили під берегами Асарху. Оселедець ішов!.. По кіло кожний! Хтось із старих рибалок і каже, що у затоці, трохи на захід, у цей сезон на нерест збираються косяки вугрів. До річки йдуть. Капітанові й закортіло спробувати. Коптильник у нас на борту був немалий. Як раз би вугрів копчених до порту привезти! Прийшли ми у ту затоку. Поставили на ніч сіті. Висадилися на берег. Там пляж неширокий, з десяток метрів. А далі ліс починається та й тягнеться схилами гір аж до віковичних снігів.

– А це як? Сніги – й раптом вічні? – спитав хтось із слухачів.

– А от так! – відповів Врем – у нас, на Лоні, гори старі, низькі. А там – молоді, величезні! Кручі такі – жах бере! Височезні прямовисні стіни стоять. Хмари й до половини тих гір не піднімаються. Знизу краще і не дивитися, така височінь. От по верхах тих гір сніги й лежать увесь рік, не тануть. Тому й звать їх вічними. А поряд з ними, на березі, цілий рік літо палюче. Екватор поруч. Вночі на палубі роздягнений спиш, а з тебе піт ллє.

Ну, от. Відпочиваємо ми на березі, з гір прохолода тягне. Обидва місяці світять. Нам любо на землі побути, адже чверть року палуба під ногами. Поки ті трюми рибою завантажиш та у порт дістанешся... А тут тобі й перепочинок випав! Дерева щось шепочуть, ручаї дзюрчать. Просто рай! То от лежимо ми, розмови ведемо, тільки раптом бачимо – понад берегом, високо, летять парою. Спочатку – наче птахи. Тільки ні! Скоріше – миші летючі. Ближче підлетіли, хтось і каже:

“Це ж дракони!” І справді бачимо – дракони! Точнісінько такі, як у казках. Хіба що вогнем не дихають. Лець устигли ми їх роздивитися, а вони й щезли, немов і не було! Осьось над самісінькою головою були, навіть бачили ми, як луска на тілі сріблом горить. А вони раз, та й зникли! Потім вже до нас дійшло: невидимими вони стали. Хіба це їм тяжко? Вони ж таки маги – не нам із ними рівнятися! Що схочуть – по їхньому буде!

Тільки от іще одне: двоє наших з вечора на полювання подались, м'яса свіжого добути. То вони другого дня казали, що ті дракони біля наших вогнищ сіли на землю і цілу годину сиділи поруч. Аж тоді вже знялися й подалися річкою поміж гір, до материка. Мабуть, слухали наші теревені. А ми їх і не бачили, й не чули! Говорили кожен про своє, хто що після рейсу робитиме. А драконам, бач, цікаво, що то за народ на їхніх берегах гостює.

Врем заліз у кишеню, набив люльку й почав розкурювати, висікши пальцями правиці вогник. Хтось із молодих ельфів не втримався й упівголоса прочитав щойно складений віршик:

Де рибалки ночували,
Там дракони посідали.
Тим драконам, як мені:
Вуха сохнуть від брехні!

Всі присутні приснули сміхом. Разом з усіма засміявся і Врем:

– Хоч вірте, хоч ні, а таки є на Асарху дракони! Тільки от мало хто їх бачив. Деякі хотіли шукати їх у глибині материка, але нічого з того не вийшло. Щоб перетнути гори треба хіба що мати крила. Ані дороги через них, ні стежечки хоч якої. Немає ні річок, ні ущелин. Самі стіни кам'яні без жодної шпариночки. Кажуть, що далі, як миль з десяток од берега пройти неможливо. А хто пробував шукати далі, то всі так і зникли без сліду.

– Слухай, а чи часто кораблі до Асарху плавають? – не витримав Лам. – І з якої гавані туди легше втрапити?

– Рибалять там багато суден. На мілинах, уздовж його берегів, риби завжди багато. І кораблі з усіх портів туди йдуть. Крім, може, тих, що на східному узбережжі Лону. Тим занадто далеко. Отже, як є бажання, йди до найближчого порту і питай, хто куди збирається. Там, не встигне корабель на розвантаження стати, а попередній вже вітрила підійма. А взагалі, скажу я вам, хто схоче, той завжди дорогу знайде!

– Ну, все, Ламе! Годі балачки слухати, вертаймо до нашого вогнища! Все одно ми збиралися у західні порти, до рибалок, то і йтимемо, як ішли раніш! – почав торсати друга Равеш.

– Дійсно, пішли!

Рав навіть здивувався. Чого б то ельф не став сперечатися?!

За вечерею вони розмовляли небагато. Равеш, як завжди, більше цікавився тим, що у нього на тарелі, а Лам про щось думав. Зате на ранок знялася суперечка. Ельф вже прагнув іти скоріше, а лінькуватіший гном стояв за їхню стару тактику: перехід в один, два дні й стоянка у затишному місці на днів дватри. Кінецькінцем таки домовилися, що йтимуть, як раніше, але лишатимуться на стоянках не довше одного дня.

– Подумай лишень, усе життя ми мріяли побачити живого дракона. Ще з того часу, як вчилися у школі. Це бажання й штовхнуло нас на цю подорож, що не кінчається ось уже скоро двадцять років. Ми пройшли чи не весь старий континент, Лон, і ось уперше стріли того, хто на власні очі бачив дракона! Чи ж це не привід іти швидше? – продовжував умовляти друга Лам, збираючи рюкзак.

– Та йдемо вже, йдемо! – відповідав гном, посміхаючись у бороду. Скоро на березі озера лишився лише слід від кострища та викладені рядком каменюки, що ними було закріплено курінь.

Йшов уже сьомий день, як друзі покинули селище, схоже на багато інших, не позначених на мапі, що їх вони минали дорогою, забуваючи навіть спитати назву. Поки Лам прямував до наміченої стоянки, Рав відхилився від маршруту, щоб полювати. Йому вдалося підстрелити козу і тепер, цілком вдоволений, він ішов на місце умовленої зустрічі з товаришем. То мав бути берег невеличкого озерця, яке утворювала річечка, позначена на мапі тоненькою ниточкою.

Як йому здавалося, він мав скоро спуститися з пагорбів, вийти на звивисте русло та йти ним ліворуч, деś із півкілометра, а там було б і озерце. Схили пагорбів були пологими, як і всюди в передгір'ях хребта Алрал, тому Равеш дуже здивувався, вийшовши раптом до крутояру, метрів п'ять чи й шість заввишки. Внизу, під самим урвищем, палало невеличке багаття і стояв тимчасовий вітяний курінь. У цих схожених уздовж і впоперек горах мандрівників було мало, тому гном зрадів, передчуваючи нове цікаве знайомство. Щось наче підказувало йому, що ця зустріч – не просто випадок. Він, маг від народження, як і всі мешканці Нілмар, знав, що не буває в житті випадків, які б не призвели до певних наслідків. Таким чином, кожна зустріч щось та віщує.

Спустившись, чи краще сказати, скотившись ухилом, утвореним на половину з глини, на половину з каменюк, пошепки лаючи Творця Всесвіту та його альтернативу – батька всієї нечисті, чухаючи синці та подряпини, він постав перед багаттям. Перше, що він розгледів, було гостре вістря стріли і не менш гострий погляд сіроголубих ельфійських очей.

Та вигляд у нього був достатньо кумедним, аби викликати сміх і в куди менш смішливого створіння, ніж ельф, а тим більше – ельфійка. Так що замість стріли з червоним оперенням його привітав вибух веселого сміху.

– О боги! Всього лише дрібний гном, а шуму як од кількох ведмедів. Я вже була впевнена, що хтось

надумав мною повечеряти, а тут на тобі – гном! – Відсміявшись, незнайомка порухом руки запросила Рава присісти на шмат деревини, що цілком міг правити за стілець, і назвала себе:

– Маарісаа! Народилась я на півночі, ближче до холодних морів, вже п'ять років, як скінчила школу і рушила в мандри. Ходжу, дивлюся на світ.

Гном встав і, зробивши кумедний реверанс, назвався:

– Равеш. Можеш казати просто – Рав. Родом зі сходу, майже сім тисяч миль звідси. Ми вже зо два десятки років мандруємо з моїм другом, Ламенілем. Також одразу після школи пішли. Воно, звісно, усі так роблять, тільки ми не збираємось повертатися. Принаймі найближчим часом. Зараз ми йдемо на захід, до океану. А куди ти збираєшся прямувати?

– Я теж до океану. Тільки планую вийти на південнозахідне узбережжя. Там є порт Граамель. Звідти хочу з рибалками податися до Асарху. Дуже цікаво про нього розповідають: цілий материк, а пройти по ньому неможливо. Хіба таке може бути? Не вірю! Я навмисно кілька років вчилася підніматися на скелі. А чого це ти раптом смієшся?

– Пробач, я не навмисно! Це, мабуть, нервово. Справа в тому, що ми із Ламом теж зібралися туди плисти. Дуже нас казки про драконів цікавлять. А на Асарху вони, здається, й насправді є! От би побачити! Ото, думаю, краса!

– Я ці казки, звісно, теж чула. Тільки не вірю в них. Були б на світі дракони, то й над нами літали б! А хто їх де бачив?

– Вір, не вір, а подивитися самому краще, ніж слухати чийсь теревені. Та й поплавати океаном на справжньому кораблі теж хочеться.

Маарісаа тим часом налила у два кухлі солодкого, духмяного чаю, подала гостеві зі шматком хлібного коржа. Рав мимохіть відзначив, що дівчина добре дбала про запас – навіть мала два кухлі. Пригостивши гнома,

й собі почала пити дрібними ковтками, дивлячись на вугілля.

Допивши чай, Равеш подякував ельфійці. А та замислено подивилась на нього і промовила:

– Слухай, може підемо далі разом? Бо я ніяк не підберу для себе супутників. Я легко долаю далекі відстані. Росла, здебільшого, із гномами, тому звикла скоріше бігати й лазити по скелях, ніж складати вірші та займатися музикою, як то ведеться серед ельфів. Твій друг не буде проти?

– Ні, що ти! Ми з радістю тебе приймемо! Як припаде тобі до душі наша спілка, будемо триматися втрюх. Та в гурті й веселіше! Ви, ельфи, любите погомоніти віршами. Я – гном, і на таке не здатний, а Ламу інколи кортить язиком помолоти. Я ж відчуваю! Хочеш, давай допоможу скласти речі та й пішли! Ми тут поруч!

– Що, прямо зараз?! Ні. Краще я вранці до вас приєднаюсь. Адже я й постіль собі налаштувала, і вечерю... А так раненько до вашого табору з'явлюся, та й помандруємо, коли все буде гаразд. До того ж, у мене іще одне питаннячко: твій друг не причепа, як буває між ельфами?

– Ні, ні! Він хлопець порядний. Ті, про кого ти говориш, сидять по поселеннях. Я знаю його змалечку, і ніколи дівчата на нього не скаржились! Та ти вранці його побачиш – сама зрозумієш. Отже вирішили. Ми на тебе чекаємо. Пройдеш з півкілометра вгору річкою, і там на озері побачиш дим нашої стоянки.

– Що ж, може й буде з нас непогана команда. Чекайте!

Рав закинув на плечі впольовану козу й побрів берегом. Не минуло й чверть години, як він побачив дим, і майже одразу – свого друга, що ніс казанок з водою.

– Гей, Лам! Ти ще не занудився на самотині? – заволав гном здаля. – А наша компанія, можливо, збільшиться! Я щойно з однією ельфійкою познайомився. Трохи молодша за нас, але мені одразу

сподобалась! Не те, що ті дівчата, які сидять по селищах. Ця – справжня! Як тобі до смаку припаде, хай з нами третьою буде. До речі, теж мріє про Асарх!

– А чого б це я був проти? – розсміявся Лам і повісив казанок на вогонь. – Аби співрозмовниця була цікава та не стогнала в дорозі!

Тихий світанок котився понад горбами та понад озером. Лам, що завжди прокидався першим, вибрався з куреня, наспівуючи собі під ніс:

З-за виднокраю день наступає
Де ж досі ходиш ти?
Ранок палає, серце страждає,
В чеканні нової мети.

.....

Крекаючи від задоволення, він умився в озері й пробігся трохи уздовж лісу. Тоді, тихцем, аби не збудити гнома, знову заліз у курінь і розкинувся на своїй дорожній постелі, що була зшита із шкір мішком, під який на ніч підкладалися гілки хвойних дерев та трава.

Світанок вже залив усе небо й Ламу не спалося. Будити друга він навіть не збирався, бо всі ж добре знають, як ті гноми люблять поспати вранці. Трохи полежав, тоді тихо вибрався до кострища. Роздув припале золою вугілля, заварив свіжого чаю...

Життя прокидалося. Зпід ріденьких золотавих хмар впала із тихим посвистом зграйка зеленокрилих пташок. Розсілася, в гаморі голосних розмов, на прибережних кущах. Під берегом у воді час від часу сплескувала риба. Скоро вже мала з'явитися й майбутня супутниця. Як кажуть ельфи: "Дорога гарна новими знайомствами". Може й у них складеться цікаве знайомство!

Коли Лам досмажив рибу на гілочках, що надавали їй приємного аромату, гном одразу прокинувся, не витримавши тортур запахом готового сніданку. Друзі згорнули табір, і тільки що не починали снідати чекаючи на свою гостю. Скоро ельф стріпнув довгими вухами й почав уважно дивитися на кущі, якими густо заросли береги озерної коси. За кілька хвилин

з'явилася Маарісаа, легко крокуючи росистою травою, що шурхотіла під її високими чобітьми, що були гарно прикрашені аплікаціями із кольорової шкіри. Одягнена вона була, як більшість мандрівників, у шкіряну куртку й штани із шерстяної, теплої тканини. Свій досить великий рюкзак вона несла легко, майже не спираючись на довгу палицю з залізним наверхом, що давало змогу використовувати її за

потребою або як багор, або як бойовий спис. Така, звична у їхньому краї, зброя могла стати в пригоді і на випадок зустрічі з ведмедем чи іншим великим звіром, і для інших, скоріше мирних, справ.

Підійшовши до багаття, вона скинула на землю свою ношу, присіла й побажала хазяям щастя в дорозі. Добросердний гном, що вже мав себе за її старого знайомого, одразу привітав дівчину:

– Добре, що ти не забарилася! Бо друг мій вже хвилювався, чи прийдеш? Дивись – ледь не скаче від радості! То вже знайомтесь, як у вас, ельфів, ведеться! Ви ж без віршів не можете!

Молоді елфи придивлялися одне до одного. Першим почав Лам.

– Чи випадково у цьому світі
Наші путі зійшлись?
Як, розкажи, бува, що вітер
Серце несе у вись?
Вірю, ми інших доріг не мали,
Зустріч ця – не дарма!
Я б в інший вимір побіг за тобою,
Та ось – ти прийшла сама!

– Я ж казала – ти справжній ельф!
Аби язиком плести!
Може і справді так нам судилось,
А може мені піти?

– Ні, залишайся! Я ж не навмисно.
Пробач, якщо дурницю сказав!
Ти ж така гарна! І образ твій звісно
Пута думок моїх розв'язав!

– Може на гномах знаюсь я мало,
Але тут скажу вам обом:
Ніколи такого ще не бувало,
Щоб ельф – та не був тріплом!

– Правду кажу. Це щире зізнання
Гарніших дівчат не стрічав!
А щоб ти сприйняла це як залицання,
Я приводу ще не давав!
Додам лиш одне: мені з тобою
У мандри приємно піти.
Лишайся! і я ризикну головою,
Щоб була у безпеці ти.

– Е ні! Про безпеку сама я подбаю!
Хоча... хай вже буде так!
Я з вами охоче в гурті поблукаю...

Не витримавши, Маарі приснула сміхом і,
звертаючись до гнома, сказала з удаваним гнівом:

– А що я казала! Як ельф, то причепа! Та ще й тріпло!

...
За якусь годину лише сліди прим'ятої трави вказували, куди подались нові друзі.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Гном у пошуках здобичі відірвався від друзів і забіг далеко наперед. Маарі та Лам неспішно йшли лісом і вели тиху розмову:

– Дивись, дерева червоніють, пташині зграї вже на південь потягли, ночами холод біля багаття пробирає... Чи не час нам звертати кудись на південь?

– Хороша думка! Я б теж охоче пішла на південь. Тільки от що скаже Равеш? До речі, де він подівся?

Поза чагарниками розкотився сміх:

– Наші чутливі ельфи не відчують присутності гнома! Ні, з вами таки щось не гаразд! Я ось тут підстрелив пару фазанів. Краще кидайте рюкзаки і допоможіть їх обпатрати!

Ельфи вийшли на невеличку галявину, що потонула у хмарі пуху. Посеред тієї хмари невиразно вимальовувалася постать гнома.

– Неймовірно! – скрикнула Маарі. – Ніколи в житті не повірю, що тут була лише пара фазанів. Скоріше за все тут була купа подушок!

– Смійтеся, смійтеся! Краще б ви, поки я розпалю вогонь, нарвали лісової цибулі на салат. Он її скільки навкруги!

Кажучи це, Рав кресонув пальцями, промовивши закляття, підпалюючи суху траву та тоненькі гілочки. Коли полум'я розгорілося, він почав акуратно докладати туди грубіші дрова.

– Раве! Як ти дивишся на те, аби побувати у Фісбенесі? – запитав Лам.

– Місто? Що ми там забули? Те саме, що й селище, тільки значно більше. Отже більше гамору, штовханини. Що в цьому хорошого?

– Хоч би й університет. Я б залюбки попорпався у його бібліотеці. Та й грошей у нас обмаль. Було б непогано підзаробити кілька монет. Ми ж не можемо жити на самій дичині та лісовій цибулі.

– Тоді, я не проти. Якщо ви обоє – за, то пішли! А чого це ви смієтесь?

– Ти бачила? Голос розуму він не почує! Тільки голос шлунку! – сміявся Лам.

– На те й гном, аби шлунком думати! – підхопила Маарі.

– Добре! Хай я буду гномомненажерою, та хто ж тоді подбає, щоб ви не ходили голодні? Без мене ви за кілька днів ноги простягнете! Віршомазі нещасні! – огризнувся Рав. – Скільки туди йти? Якщо дивитися по мапі – днів п'ятнадцять, а може й двадцять?

– Трохи менше, якщо не зволікатимем. А зволікати не варто, бо зима вже близько. Днів за тридцять тут лежатиме сніг, і в курені стане не дуже затишно. Сам знаєш! Пам'ятаєш, ми одного разу спробували так зимувати?

– Ще б пак! Як згадаю, аж шкіра холодне! Добре, тоді селище недалеко трапилось!

– Тому й кажу – пішли у Фісбенес. Там одразу знайдемо і житло, й роботу! До річч, я справді хочу побувати у книгозбірні!

Поки друзі сиділи над мапою та визначали маршрут, вже й смерклося. Переночувавши на цій же галявині, з самого ранку друзі рушили прямо на південь.

Та ще до полудня зустріли неочікувану перепону. Перед ними розляглося велике болото, не позначене на мапі. Це було дивно, адже мапи були перевірені багато разів!

– Якщо досі ніхто тут не бував, то ми з вами – першопрохідці. Або ж нам підсунули браковані мапи! – теревенив Равеш, поки вони оглядали місцевість. – Куди йдемо, праворуч чи ліворуч?

– Праворуч! – одразу озвалася Маарі. – Там пагорби, отже має бути сухо!

– Ох і не подобається мені це болото! – Ламеніль, поворушив довгими вухами, роздивляючись довкіл. – У всякому болоті завжди повно життя. Щось плаває, щось повзає, щось літає. А тут усе мертво! Спробуйте відчутися цю тишу: порожнина і зло! Я про такі місця чув. Тут живе нечисть, діти бога темряви. Від таких місць слід триматися подалі. І не відходьте один від одного. Полювати тут нема на що, а їжі нам на сьогодні й так вистачить. Згадайте заклання. Якщо промовлятимем утрюх, одночасно, їхня сила буде набагато більшою, самі знаєте. А з нечистими без магії не впораєшся. І найголовніше – у кого є зброя зі сріблом, дістаньте одразу! Рав, відклади свої стріли із срібними жалами, щоб були під рукою і не плуталися з простими, сталевими. Маарі, ти зроби те саме.

Друзі швидко розібралися зі зброєю. Маарі пошепки нагадувала собі бойові заклання, які знала. Лам витяг з рюкзака два довгих бойових ножі зі срібною насичкою на лезах і вклав їх за халюви чобіт. Аби були під рукою.

– Маарі, що у тебе зі зброї, крім лука, для таких випадків? – спитав ельф.

– Не хвилюйся! Я до цього готова! В моєму костурику впаяно уздовж леза срібні смуги. Навіть гак осрібнений. А вже працювати я із ним вмію – на спортивних іграх одна п'ять хвилин проти трьох гномів відбивалася. Мене й не дістали ані разу!

– Добре! Сподіваюся, усім все зрозуміло. Пішли до пагорбів. Я – останнім. У мене екстрасенсорика краща ніж у вас обох разом узятих, – продовжував керувати Лам. – Та не забувайте поглядати на всі боки. Якщо трапиться небезпека, ти, Маарі, одразу дивись у протилежний від нападника, бік. Аби ми не втрапили між двох вогнів. Може бути й таке.

Намагаючись не зачепити й сухого листка, друзі пішли берегом болота, тримаючись подалі від його мертвої, сонної води.

Вони йшли години чотири, так нікого і не зустрівши, поки не досягли підніжжя найближчого узвишся, з

якого сподівалися оцінити своє становище. Те, що вони побачили, втішило їх: болото, яке пролягло уздовж пагорбів, тяглося на південь, не перепинаючи їм шлях. Однак йти вздовж цього неприємного місця, мабуть, доведеться ще довго. Оскільки вже насувався вечір, друзі вирішили шукати місце для ночівлі, подалі від болота, за широкою смугою майже суцільної лінії горбів. Вони спустилися їх західними схилами, аби потім знову звернути на південь, до Фісбенесу.

Просуваючись дуже обережно вони йшли ще близько години, поки за останнім на захід пагорбом знайшлося місце для відпочинку. Зпід зарослого мохом, величезного, мов будинок, каменя, пробивалося невеличке, прозоре джерельце. А збоку, за десяток кроків, стояла суха сосна.

– Оце добре! – скрикнув Рав. – Якщо буде вночі біда, я прочитаю одне малесеньке, але дуже дійове закляття. Ця сосна вмить перетвориться на велетенський смолоскип, що висвітить все навкруги. Не менш, як на сотню кроків. А вже чого не терпить нечисть – то це світла!

– Добре, що тут таке чисте, прозоре джерельце! – додала Маарі. – Як мене вчили, нечисть таких місць не любить. Давайте тут і ляжемо: біля джерельця, під каменем.

Після вечері у Ламеніля з'явився настрій до віршування і він склав чудовий вірш про красу довколишньої природи, який одразу ж і прочитав друзям.

Вірш сподобався навіть гному, а вже Маарі просто аплодувала. Після цього друзі залили багаття водою, аби світло не приваблювало чужих поглядів і, з'єднавши свої магічні сили, спорудили над своїм тимчасовим пристанищем захисний куполоболонку, додавши до цього ще кілька охоронних заклять. Спальні мішки не діставали бо ця ніч обіцяла ще бути теплою, а дощу не передбачалося.

Рав, як завжди, розпалив люльку, а ельфи тихо розповідали одне одному історії зі свого дитинства. Згадували друзів, з якими вчилися та грались, ділилися досвідом здобутим під час мандрівок просторами Лона. Потроху ховалося сонце, змовкала й розмова. Коли зійшов срібний місяць – Оранб, ельфи куняли, а Рав уже мало не хропів. Червоний місяць – Тайперр, мав зійти лише перед сходом сонця.

Ніч вже перейшла за середину, коли чутливий Лам відкрив очі, і завмер, не виказуючи себе жодним порухом. Щось турбувало його підсвідомість. Він обережно оглянув край лісу та схили пагорбів. Ніде не було помітно жодного руху, але відчуття тривоги наростало. Раптом він побачив, що захисний купол тріпочеться, як намет на вітрі. Його поверхнею перебігали вогники. Намагаючись не робити різких рухів, ельф розбудив своїх супутників.

Всі втрюх, мовчки, у повній тиші, приготували зброю. За якусь хвилину вже всі вони відчували, як на їхню екстрасенсорику тисне щось важезне, чорне, як сама ніч. Чужинський розум нав'язував їм відчуття страху, та друзі боронилися, підтримуючи одне одного.

– Воно йде нашими слідами! – прошепотіла Маарі.

– Так, ще хвилину, і ми його побачимо! – додав Ламеніль. – Слава Творцю, Оранб щедро ллє своє світло, отже нам усе буде видно. Равеш! Ти не забув свою обіцянку зробити вогнище з тієї сухої сосни? Думаю, це буде дуже доречно!

Рав, не зронивши й звуку, заряджав свій арбалет стрілою зі срібним жалом. Стрілець він був неабиякий, до того ж, як і всі гноми, чудово бачив у темряві, тому часто закладався на те, що в нічний час стрілою зніме шапку з кого завгодно на відстані за п'ятдесят кроків так само легко, як інший зробив би це рукою. І ніколи не програвав.

Добре змашений, випробуваний арбалет, сталевий лук якого викидав стандартну стрілу вагою в

чотириста грамів майже на півмилі, звівся не скрипнувши.

Друзі чекали, не виказуючи особливого страху. Адже їх троє, а це – оптимальна кількість магів при застосуванні бойових формул.

Ось, нарешті, край лісу щось хитнулося і друзям здалося, що на галявину виплила суцільна маса мороку. Вона була більшою за великого ведмедя, не видавала щонайменшого звуку, але від неї просто віяло чимось таким, що мимоволі скручувало вузлом кишки і здійсало волосся сторч.

– Увага! – пошепки сказав Лам. – Може, наш захисний купол і не пропустить його, та краще не чекати. Рав! Стрілай і одразу пали сосну!

Далі події покотилися стрімкою лавиною. Хмара мороку, похитавшись мить біля кущів, рвучко полинула до друзів. Тенькнула тятива арбалета і страшний рев підтвердив, що стріла знайшла свою ціль. У ту ж мить спалахнула сосна, осяявши галявину ясным світлом. Ельфи виставили вперед свою зброю. Равеш заряджав арбалет. Від неочікуваного яскравого світла морок застогнав, немов од сильного болю. Його рух уповільнився, хоч і не на багато. За мить він вдарився об міць захисного куполу. Оборонні закляття не дали пробити його одразу. Маарі навіть встигла роздивитися стрілу, що застрягла десь у середині цього тіла – не тіла. Навкруг стріли розгорялось зеленкувате полум'я. Побачила як не витримав захисний купол і морок потягся до неї. Її палиця, зміцнена сріблом та магією, зупинила його. Тут таки в саме серце нечистого витвору вп'ялася ще одна стріла гнома. І одразу перед нею з'явився Лам і заходився сипати швидкі удари своїми двома ножами, читаючи, чи, скоріше – викрикуючи, якесь закляття невідоме їй закляття. Морок знову завив, та цього разу так гучно, що у всіх позакладало вуха, відскочив од них і запалав уже весь. Але той вогонь не був теплим життєдайним вогнем

багаття – від нього ішов сморід зотліваючого трухлявого пня.

На щастя це тривало лише якусь мить, а тоді цей згусток “тухлого” вогню вибухнув, сипонувши навколо іскрами, і вони падали, згасаючи й не долітаючи до землі.

Друзі, не одразу змогли заспокоїтись: тяжко дихали та нервово спльовували, одмахуючись від смороду. Палаюча сосна яскраво освітлювала спорожнілу галявину.

– Боже, яка гидота! – скрикнула Маарі. – В житті про таке не чула й, маю надію, ніколи більше не почую!

– Добре, що Рав вистрілив у нього заздалегідь, – відізався ельф. – Бачили, як воно горіло з середини, коли кинулося на нас?

– Ага! Я тоді подумав, що від додаткової порції срібла гірше не буде! – підтримав гном.

Тепер, зрозуміло, усім було не до сну, тому розклали багаття. Час від часу то один, то другий підіймали голови й намагалися розрізнити якісь зміни у природі. Та, на щастя, все було спокійно. Білий місяць вже нахилився до обрію і в його біле світло почали примішуватися червонясті тони місяця Тайперр, що вже з'явився на небозводі. До світанку було ще далеченько, отже, довелося знову влягтись. Помалу дрімали. Зранку рушили в дорогу майже не снідавши. Думали про те, що вони разом пройшли перший серйозний іспит і тепер знають напевне, що можуть покладатися одне на одного.

Йшли вони лісом, що, здавалося, не має меж. Де не де їм траплялися неглибокі яри, а, коли захід вже запалав зеленкуватими сполохами, вийшли до берега казково гарного озера. Береги його складалися із кам'яних скель і глибина, вочевидь, була немалою. Біля самої води простяглася невеличка смужка чистого піску, що ніжно виблискував під вечірнім сонцем. Вода озера була чистенька і прозора. Перед вечором Рав, пам'ятаючи про свій шлунок, підстрелив дебелого

оленя, і тепер щосили тріщав чагарником, готуючи дерево для багаття.

Дорогою друзі розмовляли мало, та й тепер лише перекидалися окремими фразами, немов розуміли одне одного без слів. Лам нарубав молодих дерев і тепер будував курінь під самою скелею, за кілька кроків од води. У ельфових руках деревця немов самі спліталися у стіну і ставали справжнім житлом.

Маарі розбирала м'ясо, що відкладаючи до вечері, що готуючись закоптити в диму. Вона вже повісила над вогнем казанок, додала туди зібране у лісі коріння, розвісила залишки м'яса, щоб прокоптились. Припасів у них вистачить на кілька днів.

За тими справами день скінчився, і гном, який ніколи не відмовляв собі у задоволенні поспати, поліз у курінь. Слідом вляглися й ельфи. Скоро всі спали. Коли, за годину, до їхньої стоянки підлетів дракон і вмовстився поряд на скелі, щоб вслухатися у їхні сни, ніхто в курені й не ворухнувся.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Прокинувшись вранці – причому Лам відзначив, що всупереч своїм звичкам проспав схід сонця – друзі відчули себе напрочуд бадьорими. Приємно здивувало їх і те, що хвилювання, викликане вчорашньою зустріччю з привидами, духом чи невідомо ким, геть пройшло. Здавалося, що та неприємність відбулася хіба колись давно, чи й не сто років тому. Маарі стала для їхньої маленької компанії таким самим другом, якими були Рав із Ламом. Неначе й вона росла та навчалася з ними у школі й усі минулі роки вони мандрували разом.

З апетитом поївши, мандрівники склали речі і рушили в дорогу. Та тепер вони не розходились, як завжди, а йшли поряд, бо так їм було приємніше. Щось нове з'явилося у їхніх стосунках після тієї ночі. Вранці,

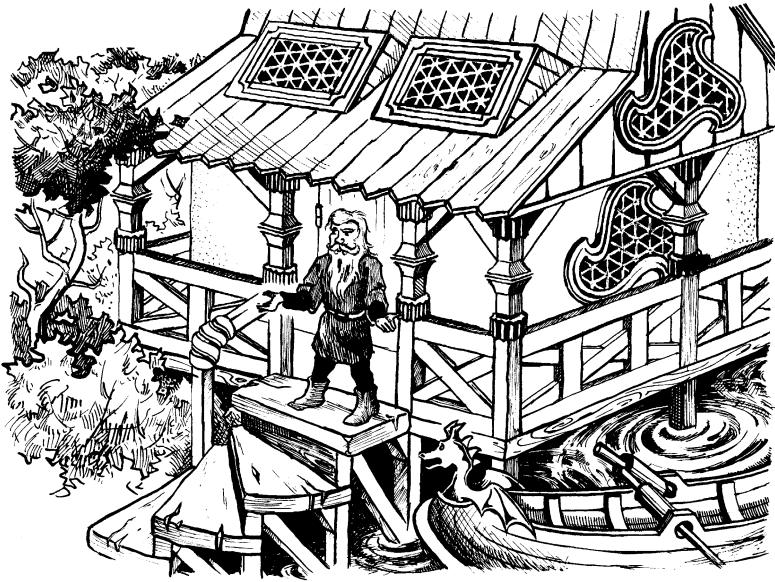
займаючись щоденним психотренінгом, Лам та Маарі заглиблювались у свої почуття, аналізували доступні їм зони підсвідомості. Тепер їм обом було відомо, що вони пов'язані між собою назавжди. Та мови про це не заводили, хоча кожен відчував, що й інший – знає. І цим мовчанням все було сказано. Знали тепер вони й те, що година їхнього спільного щастя десь далеко попереду, а зараз вони лише друзі і мають пройти довгу дорогу до ще невідомої їм мети, якої мусили досягти неодмінно.

Рав, хоч і був “грубошкірим” порівняно з ельфами, також знав їхню таємницю і радів за друзів. Так, усі переповнені щастям, вони йшли вже половину дня. Та ось гном, що йшов попереду, побачив невеличкий кам'яний будиночок. Навколо будиночка був розбитий город, а майже впритул до нього росли кущі з ягодами та плодові дерева, віти яких хилилися під тягарем ще не зібраного врожаю. Поряд протікав великий ручай, майже річка. Біля самого ґанку ручай розливався тихою затокою. Просто до поручнів під сходинками був прив'язаний човен, прикрашений химерним різьбленням. Тільки чомусь, живучи серед лісу, господарі нехтували безпекою і зовсім не тримали собак.

Коли друзі підійшли ближче, з будинку вийшов гном з білоюбілою бородою, і привітно махнув їм рукою. Усім своїм виглядом він виявляв щиро радість.

– Заходьте, хлопцідівчата, заходьте! Вам, я гадаю, не зайве буде спочити нічку чи й більше під справжнім дахом, помитися, поспати на ліжках із простирадлами! Мене звуть Ревліс. Живу я тут вже давно. Місце дуже гарне! – балакучий гном, не чекаючи відповіді від ошелешених мандрівників, мало не силоміць затягнув їх до передпокою.

– Вам, хлопці, віддаю оцю кімнату, вікнами на річку. А тобі, дівчино, оцю. З її вікна прегарний краєвид. Влаштовуйтеся, поки я розігрію для вас воду. Ти, дівчинко, підеш митися першою, а хлопці можуть почекати. Тебе, до речі, як звати? Маарі? Чудове ім'я! А

вас, хлопці? Лам та Рав? Дуже гарно! Ну, йдіть по кімнатах, я зараз!

Приголомшені цим словоспадом, що зненацька проливсь їм на голови, друзі опинилися в своїх кімнатах раніше, ніж встигли прийти до тями. Рав із Ламом презирнулися й розсміялись.

– Ото вже балакун! Мабуть, нудно буває самому у цій глушині! – сміючись, сказав ельф. – Таких приємно зустрічати!

– Так! У діда добра душа! Одразу відчувається приязнь, хоча він і занадто балакує, – підтримав Рав.

Пізніше, вже за обідом, вимиті і перевдягнені в чисте, друзі слухали нескінченну балаканину господаря, який щиро радів їхній появі та нарікав на те, що мало буває у цих краях подорожніх, а без гостей, мовляв, у домі таки сумно.

І був довгий, спокійний вечір, і чай за столиком у садку, і м'які ліжка, що ніжно прийняли їх стомлені

багатоденними мандрами тіла, і спокійний сон під люб'язною покрівлею.

Коли гості поснули, хазяїн підійшов до стіни у своїй кімнаті, підвів руку і мовою магів пошепки вимовив якусь формулу. Стіною, від середини, побігли концентричні світлові кільця, у центрі спалахнув не видимий раніше екран. На ньому з'явилося зображення якогось кабінету та його господаря. Подумки Ревліс промовив:

– Здрастуй, Джирком! Ті, про кого йшла мова, вже у мене.

Одразу надійшла така сама безмовна відповідь:

– Якщо твої здогади підтвердились, розкажи їм дорогу. Хай менше кружляють. Ми всі будемо раді чимшвидше побачити їх у нас, у Школі.

Ревліс опустив руку і стіна знову перетворилася на звичайнісіньку стіну звичайнісінького дому.

Наступного дня, добре відпочивши, друзі весело гомоніли зі старим гномом. Хоча, насправді, говорив лише він сам, а наші мандрівники слухали його нескінченні історії. Вже під кінець дня хазяїн пригадав, що колись замолоду був рибалкою та побував на Асарху. Друзі, що вже починали нудитися, одразу пожвавились. Посипалися питання і старий охоче розповів їм історію, яка сталася з ним понад триста років тому.

– Я тоді плавав на судні, що базувалося у порту Граамель. Це в гирлі ріки Фіслор, що тече неподалік звідси. Потрапили ми якось до берегів Асарху. На той час наші трюми майже повністю були забиті рибою, і ми знали, що скоро візьмемо курс на рідний порт. Але тут був сенс затриматися. Дно у тих місцях наче спеціально облаштоване для риболовецьких тралів – гладкегладісіньке, і риби повно. Отже, тягнемо ми трал на відстані з десятків кілометрів від берега, коли це вахтовий зі щогли гукає: “Бачу дим на узбережжі!”

Капітан глянув у зорову трубу – справді дим. Одразу дав команду: як піднімемо трал, відправити на берег шлюпку. Воно, всяк буває – може, хто в біду попав.

Витягли ми трал, вибрали рибу, і нас, шестеро, шлюпкою пішли до берега. А береги у цьому місці паскудні – скелі одні. Тільки, як стали до берега доходити, бачимо між двома рифами прохід, а за ним затока. Як дзеркало, така спокійна. А біля входу до затоки багаття горить і хтось біля нього вовтузиться. Увійшли ми до затоки – справжній порт. Хіба тільки причали не облаштовані. Підхід для кораблів безпечний, глибокий.

Вийшли ми на берег, підбігає до нас гном, віком трохи старший, ніж ви зараз. Радий! Я, каже, тут рік пробув. Кораблі до цього узбережжя рідко наближаються. Ну, забрали ми його із собою, привезли на корабель. Там він і оповів нам свою історію.

З дитинства йому кортіло побувати на Асарху. Просто тягло його туди і все. А далі просто – пішов рибалити, рейс відпрацював та й зійшов на берег. Молодь так часто робить. Зійдуть, помандрують берегом, та й назад, з будьяким випадковим кораблем. Правда, його попереджали, що до цього берега кораблі рідко підходять, все одно зійшов, не злякався. Кілька місяців шукав дорогу у глиб материка, поки таки знайшов. Піднявся на перевал. Тільки дорога страшна була. Ледь не посивів, поки дійшов. Вже зовсім готовий був у долину спуститись, але на той час так остогидло самому ходити, що повернувся він до берега, в надії знайти якусь компанію. Так і потрапив до нас на борт.

– А що з ним далі було? – запитав Лам.

– Ну, як що? Прийшли ми до порту, він і пішов на берег. Далі не знаю. Не бачив я його більше. Тільки на пам'ять про цю зустріч мапу у нього перемалював, з помітками, як до того перевалу вийти.

– Покажеш?! – мало не задихнувся від радості Лам.

– А чого ж? Зараз таки її й знайду. Як хочете, то й перемалюйте! У мене на такий випадок і туш, і папір хороший знайдеться!

Старий зайшов до будинку і виніс креслярське приладдя та доволі стару, мальовану від руки, мапу. Друзі, схиливши голови, довго не могли відірватися від неї. Тоді Рав, що був добрим художником, охайно переніс на чистого листа маршрут з усіма прикметами й позначками.

Дякуючи без кінця старому, друзі навперейми розповідали про свої мрії та плани. Втім гном віднісся до цього прохолодно.

– Я своє вже давно відходив. Тепер тут і мій дім, і все, чим я живу. А вам, молодим, чому ж не пройтися? Бажаю вам і доброї путі, і цікавих зустрічей. А тим часом поживіть у мене кілька днів. Буде бажання, то й зимуйте! Місця та харчів на всіх вистачить.

Тільки тепер уже нашим “пройдисвітам” не вистачило б терпцю сидіти на місці. Вже видимі обриси незнаного материка кликали їх уперед.

Наступного ранку, як тільки зійшло сонце, вони вирушили в дорогу, як порадив старий, за течією річки просто на південь, до берегів Фіслору, що понесе їх до Граамеля і, як вони сподівалися – до нових радощів та успіхів.

Коли друзі зникли з очей за закрутом ручая, старий гном ще стояв деякий час, дивлячись їм услід із прихованою у сивій бороді доброю усмішкою. Тоді, окинувши внутрішнім зором довколишні землі на відстань дводенного шляху, і не знайшовши нічого, що могло б загрожувати нашим мандрівникам, зайшов до своєї оселі та щільно причинив двері.

Увійшовши до своєї кімнати, він, як і вчора, поглянув на стіну і підняв праву руку. Тільки сьогодні промовив інші слова. Знову кольорові світлові кільця пробігли стіною. Тоді у ній з'явився овальний прохід, заповнений перлиннорожевим туманом. Гном, не опускаючи правицю, зробив крок просто у туман.

Сяючий срібною лускою дракон вийшов з тимчасово утвореного проходу і озирнувся. Позад нього буяв перлиннорожевий туман. Праворуч, за столом, сидів молодий гном і щось писав у грубезній книжці. Дописавши фразу, він підвів голову і привітно махнув рукою.

– Вітаю тебе, Вчителю Ревліс!

– Здоров був, Масснесе! Поблизу є хтось із Конклаву?

– Аякже! У голубій залі Джирком читає лекцію кандидатам, що скоро складатимуть іспит на магістра, а трохи далі, у червоній, іде доповідь. Щось, здається, про паралельні виміри. Якщо треба, я взнаю точніше. А у тебе щось цікаве, чи так – поточні питання?

– Дещо цікаве є! Думаю, скоро прийдуть до нас одразу троє новачків. І не абияких! Можеш мені повірити!

– Одразу троє та ще й, як ти кажеш, не абияких? Наскільки я тебе знаю, це означає, що вони зовсім не сіренькі?

– Твоя правда! Піду до Джиркома, побалакаю. Хай доручить комусь пригланути за ними. Аби чого не трапилось! Кілька днів тому вони вже мали пригоду: познайомилися з “туманом п’ять”. Відбились!

– Та ну?! Самі, чи ти допоміг?

– Самі, самі! Та ще як! Всього секунд за тридцять! І жодної подряпини! Вони талановиті, я їх мізки одразу при зустрічі продивився. Готові кандидати в учні. Жодної підготовки не треба!

– Це байки! Ти вже зараз упевнений, що вони далеко підуть?

– Навіть не сумнівайся! Щонайменше, один вже точнісінько Вчителем буде! А, як на мене, то й усі троє! Таких варто пошукати! Сам подумай: усієї науки за плечима – селищна школа, а втрюх від “туману – п’ять” за півхвилини відбились. І живі, здорові!

– Хай їм творець допоможе! А ми у Школі усі за них вболіватимемо! Довго ще їм добиратися?

– Вони тільки що від мого спостережного пункту відійшли, ідуть до Фіслору. Зиму відсидяться у Фісбенесі, навесні потраплять у Граамель. Вже там сядуть на рибальський вітрильник. Мапу я їм дав хорошу, у мізки ввів блокаду, аби на них менше звертали увагу. А на весні зв'яжуся з якимось нашим океанським сектором, хай приглянуть за кораблем.

– Ти вже все передбачив!

– Аякже! Гаразд, іду до Джиркома!

Клацаючи діамантовими кігтями по плитах прадавньої підлоги, дракон рушив коридором до найдавших дверей. Подряпини на камінні одразу “заживали”. Древні закляття, що охороняли кожен атом будівлі, вже півмільйона років працювали безвідмовно.

Тим часом наші герої йшли лісом. Їх не полишало якесь надзвичайно світле почуття, і воно ж несло їх уперед. Навіть на спочинок не зупинялися. Все йшли та йшли через осінній ліс, що сміявся до них сонячними усмішками. Вони не звертали уваги на багрянець та золото дерев, на вивітрені у дивні форми скелі, що вартовими стояли уздовж лінії пагорбів, не чули вуркотіння ручая, що супроводжував їх усю дорогу. Тільки години за три до заходу сонця вони, як за командою, зупинилися біля високої, тонкої, як палець, скелі, і, сміючись, скинули з плечей свій вантаж.

Скоро вже всі були зайняті звичними справами: Маарі готувала вечерю з припасів, що видав їм на дорогу щедрий гном, Лам будував курінь, а Рав, який встиг обігати навколишні кущі, притяг майже відро грибів у полотняній торбі, що завжди висіла в нього при боці “про всяк випадок”, і зараз, підкладаючи дрова в багаття, хвалився, як смачно завтра він нагодує всю компанію.

– Та звісно, якщо тільки не проспий сніданку разом з обідом! – сміявся з нього ельф.

– Ти знов смієшся? Ось лишу тебе самого без обіду, тоді побачимо, як ти сміятимешся! А ще, друзі, спало мені на думку таке: ручай тут досить широкий, тому

краще нам збудувати пліт. Плисти за течією – не ноги збивати!

– Справді! Зранку й почнемо! – підтримала Маарі.

– А навіщо ж я такий курінь будує? На одну ніч?! – перебив Лам. – Хіба що не справжній будинок звів, поки ви тут біля багаття вовтузитесь! Отже тепер, Раве, твоя черга. Зраночку перебирайся на той бік ручая, там якраз підходящі сосни, і працюй. Трьох дерев нам поки що вистачить. Зробимо пліт у три стволи, а як допливемо до Фіслору, додамо до них ще кілька штук, і вже будемо, як на справжньому кораблі!

– Атож! Головне – довірити тобі кермо! Тоді вже напевне далеко запливемо! Аж до першої каменюки! – засміявся Рав.

Ламеніль у відповідь пошпуриє у нього порожнім рюкзаком і вони заходилися товкти одне одного – мало казанок у вогонь не перекинули. Маарі вхопила довгу лозину і почала лупцювати їх по спинах.

Наборсавшись аж до повного задоволення, вони всілись вечеряти. А тобі, гном запалив люльку і, роздивляючись тліюче вугілля, замислився. Раптом плеснув себе долонею по коліну і сказав:

– Хай пліт ще день зачекає! А я зранку пробіжуся, погляну на хатинку того старого!

Маарі та Лам з подивом подивились на друга.

– Чого диветесь? – огризнувся на них Рав. – Ех, ви! Правду кажуть, що ельфи легковірні від роду! Ви нічого дивного не помітили? То слухайте! Городина у нього не зібрана, а час для цього вже давно минув! Хоча б частина овочів мала вже бути складена в льох! Далі. Чому немає собак? Хазяїн казав, що живе там давно, а доріжок не витоптано. Як це? А будинок старий. І ще: навіщо потрібен човен, як ні вище, ні нижче за течією плисти не можна? Вам мало? Він не міг знати про наш прихід, а вечеря була зготована на чотирьох. І останнє. Ця історія з картою. Хіба хтось може самотужки перейти такі гори?

Равеш посмоктає згаслу люльку.

– Не вірю я в такі чудеса! І мапа аж надто точна! Збігаю, ще раз, подивлюся на того старого здалеку!

Ошелешені ельфи презирнулись. Все це і справді виглядало якось дуже дивно.

– Одне тільки скажу, – промовив Ламеніль, – зла там не було! Ручаюся!

– Так! – підтримала Маарі. – Якщо там і була магія, то тільки добра! І той старий дуже добрий!

– Хіба я кажу, що він злий? Просто дивно це все, – відповів гном.

– Добре, ходімо зранку без вантажу всі разом! – закінчив розмову Ламеніль.

Коли зійшло сонце, всі втрьох притьма вирушили назад по власних слідах. Сонце вже досягло зеніту, коли вони побачили знайомий схил пагорба та тихе водяне плесо. У зарослій лататтям та ряскою воді самотньо плавала гнила колода, зачепившись уцілілою гілкою за берег. Замість будинку стояла велика, поросла мохом, геть потріскана скеля.

В книгозбірні університету було прохолодно, хоча опалення – був зимовий період – і працювало. Лам ходив вздовж стелажів, на яких розташувались колекції приватних щоденників: йому хотілося знайти найдревніші тексти з історії Нілмар. Служник показав йому, де шукати найстаріші манускрипти, хоча й попередив, що добірки книг часто змінюються, з плином часу книжки старіють, тому що найцінніше, служники книгозбірні переписують, а все інше просто спалюють. Насправді, найстаріші рукописи, які зміг відшукати ельф, сягали не більше, як двадцяти тисяч років. Лам запитав ще одного бібліотекаря, де знайти дійсно древні книги.

– Ти що, історію вивчаєш, хочеш вступити до університету? – запитав той.

– Загалом, ні! Просто цікавлюсь. Кажуть, колись давно, на планеті жили не так, як ми зараз.

– Не знаю, що тобі й сказати. Зустрінься з кимось із викладачів чи професорів.

– А де ж їх знайти?

– Ліворуч від входу – будинок з рожевого каменю. Кабінети професорів історичного факультету на другому поверсі. Спитай, може отримаєш дозвіл. Іноді стороннім дозволяють входити до сховища. Справа в тому, що за мільйон років книг зібралося стільки, що зараз у книгозбірні працює більше народу, ніж в університеті навчається студентів. Попри захист магічних залять книги все одно старіють. А якщо робити копії, то вони виходять так само старі як і оригінали. Доводиться їх переписувати. То ж і сидять постійно сотні друкарів та переписувачів над текстами. А відвідувачів пускають у сховища якомога рідше.

Ламеніль подякував служителю й пішов шукати викладачів. Як не дивно, дозвіл він отримав одразу. Після нетривалої розмови зі старим ельфом, йому видали карткуперепустку та інструкцію по роботі з раритетами. Важко навіть уявити, яким було б його здивування, аби він довідався що за два дні до його появи у місті, ректора університету навідав їхній старий знайомий – добросердний гном Ревліс. Щоправда, в іншому одязі. Ревліс просто попросив ректора аби в університеті допомогли його молодим друзям. І не менше б Лам здивувався, побачивши, як ректор розмовляв із цим білобородим відвідувачем! То була розмова учня з учителем, якого він обожнює, і який раптом кинув усі свої справи, щоб прийти і погостити з цим учнем.

Після того, як старий пішов, ректор викликав до себе деканів і в думках показав їм портрети наших героїв, роз'яснивши, що їм треба дозволяти все, чого б вони не попрохали. Декани здивувалися, та висловлюватися з цього приводу не стали, а в свою чергу зібрали професорів та викладачів і передали їм наказ начальства. Тут вже не обійшлося без запитань, але

відповідей на них все одно ніхто не отримав. Наказ було просто ще раз підтверджено.

Отже викладачі були б набагато більше здивовані, якби Лам, скажімо, взагалі не з'явився б до них найближчими днями.

В читальних залах центрального сховища підтримувалася постійна, відносно низька, температура. Тому Лам сидів у зимовій куртці. Освітлення тут давали великі матові кулі, що висіли під стелею. Тепла від них не було. Вочевидь, це була якась магія, та ельф не знав про неї нічого. Читання так захопило його, що увечері служники силоміць виставляли його за двері. А вранці він завжди був першим з відвідувачів, що з'являлися у читальному залі. Переданий деканом історичного факультету наказ і отримана перепустка зробили свою справу: Ламеніль міг цілком вільно копатися серед копій, вік самих текстів яких сягав майже мільйона років.

Вдома вони з друзями спілкувалися мало. Розходились хто куди з самого рання, і разом збиралися тільки ввечері. У халупці, яку вони найняли для зимівлі, було лише дві малесенькі кімнати. Перша правила за кухню, вона ж їдальня, вона ж чоловіча спальня. Другу віддали Маарі. У цій кімнаті вмістилося ліжко, вішалка для одягу та маленька скриня. Решту місця займав килимок, щоб не треба було ставати босими ногами на підлогу. Та дівчина мала свою кімнату просто за розкіш. Лам та Рав для сну пристосовували широкі лави, на які поклали мішки із сіном, а зверху – свої дорожні постелі.

Вдень гном ішов до кузні, куди влаштувався на зиму слідкувати за горном, підкладати вчасно вугілля та поганяти коня, що качав міхи. Роботи було небагато, а плати достатньо, щоб оплатити житло та харчі на зиму для трьох. Допомогали і виходи на полювання.

Як прийде весна, тоді вже гуртом наймуться на якусь ферму, щоб заробити грошей на дальшу путь.

Маарі майже весь час проводила вдома: ремонтувала одіж для всіх, шила нові сорочки, білизну, готувала смачну домашню їжу і багато читала, беручи книжки у міській книгозбірні.

У вихідні дні вони втрьох ходили на полювання, прогулянки, а вечорами до театрів, що їх у Фісбенесі було аж три. Часто Лам розповідав друзям те, що вчитував у книгозбірні. То були дивні розповіді.

Наведемо лише кілька уривків з прочитаних ним рукописів:

Рукопис перший.

“Того року гномський король Улімбрік, зібравши військо, пішов війною на сусідні поселення ельфів, що розселилися долинами біля гір Алрал. І першу битву виграв Улімбрік. Та загордували вояки гномські, маючи ельфів переможеними. Віддалися у завойованих селищах грабіжництву та пияцтву. І під ранок, коли спали вони, лучники ельфів засипали їх становище стрілами, що несли на собі палаюче ганчір'я. Й почали вибивати гномів, бо видно було тих біля палаючих шатер та куренів, ельфи ж були у темряві.

.....

Упродовж трьохсот років йшли ті війни між гномами Улімбріка та ельфами. Полягло у тих війнах гномів до ста тисяч душ, а ельфів у п'ятеро більше, бо раніше ельфи не воювали ні з ким.

Нині від того минулося вже тисяча років, а війни все тривають, хоча нинішні правителі й не пам'ятають, з чого воно почалося.”

Рукопис другий.

“Розвиток науки за останні кілька тисяч років все більше прискорюється. Навіть за життя одного покоління відбуваються значні зміни...

З єдиного приводу доводиться шкодувати – всі досягнення науки спрямовуються проти нас самих...

Так життя у країнах, де при владі стоять древні династії, стає все нестерпнішим. А у так званих "демократіях" правителі, що отримують владу лиш на певний час, грабують підлеглих не згірше за старих королів, бо...

... життя у тих кількох країнах, де встановилася так звана анархія, виявилось просто не можливим. Бо найгірше управління все таки гарантує населенню хоча б життя..."

Рукопис третій.

"У ті часи, коли населення Верласької імперії піднялося на боротьбу з останнім імператором з династії Іулів, в одній ельфійській сім'ї народився хлопчик, якому судилося стати засновником нашого держави. Ім'я його, нині відоме всьому світові – Нінелас, на одному із древніх діалектів означає – "Руйнівник". Він дійсно ним став...

.....

Олігархічний лад, заснований з самого початку на брехливих обіцянках рівності і справедливого розподілу достатку, ...,

В той час, як у більшості країн можновладці вимушені притримувати свої забаганки хоча б через страх розголосу, у Верландії, де політична поліція не давала ходу щонайменшій критиці стосовно до правлячих кіл... ..

Магія підпадала під суворі заборони. Єдиним покаранням за непослух була смерть...

... так, забравши мільйони життів, пішла у небуття одна з найстрашніших імперій – Верландія".

Рукопис четвертий.

"... через рік, приблизно, після цього конгресу, вчені Сурмальгардського університету оповістили світ, що проблема ядерного синтезу ними вирішена.

На третій день по тому усі маги покинули Лон і рушили до Асарху. Вони закрили доступ до свого зібрання таким непроникним захистом, що неможливо було дізнатися, що коїться у їхній країні.

За три роки почалася ера метаморфоз. За цей час більшість жителів Асарху покинули свої домівки і перебралися на Лон, бо увесь час відчували загрозу з боку магів. Щоправда, через поганий клімат, населення Асарху завжди було нечисельним.

...У той день береги Асарху перетворилися на справжнє пекло. Гори з'являлися з морських глибин і здіймалися аж до самого неба. За сорок днів землетрус ущух, але Асарх став неприступним...

Всі чекали, що буде далі. Адже маги попереджали: якщо наука розвинеться до тих меж, які загрожуватимуть самому життю на планеті, вони власними силами зупинять її дальший поступ.

І ось, одного разу на Лоні почалася загадкова епідемія. Всі, хто займався серйозними науковими дослідженнями, впадали в сон, який тривав у них по дві, три години. Прокинувшись, вони втрачали свої наукові знання, крім необхідних для вирішення елементарних питань існування...

Через кілька годин почалася нова хвороба. Вмирили всі, хто займався політикою, а також військові командири вищого та середнього рівнів усіх держав. Смерть їх була миттєвою й безболісною.

За один день з усіх представників влади живими на Лоні лишилися лиш поліцейські та члени Рад старійшин, які насправді давно вже були усунені від будьякого керівництва.

За якийсь час в небі над древнім Лоном, немов ожила дитяча казка: з'явилися сотні й тисячі сяючих золотом та сріблом драконів. Їх голоси чули всі жителі древньої батьківщини розумного життя Нілмар.

– Слухайте нас, усі живі! Ельфи та гноми! Забудьте про ворожнечу та війни! Віднині всяк, хто візьме до рук зброю інакше, ніж для мисливства, помре на місці! Ми

шкодуємо за померлими, та іншого вибору нам не лишилось. Скаженого звіра вбивають, щоб уникнути непотрібних смертей. То що ж було робити з тими, хто оскаженів через власну амбітність і розпалював війни, прирікаючи на загибель мільйони? Ми могли вплинути на їхній розум, та душі їхні нам були не підвладні. То справа лише богів.

Знайте всі: насильства цей світ більш не знатиме. Той, хто підніме руку на іншого – підніме її на себе! Забудьте про країни та раси. Кожен вільний жити там, де йому заманеться. Світ належить усім. Всі питання вирішуватимуть Ради старійшин. Обиратимуть їх щороку. І будуть там лише достойні, ельфи і гноми, жінки й чоловіки.

За наукою буде встановлено контроль Конклаву магів Нілмар. І нехай в усіх школах буде введено курс магії. Викладачі скоро прийдуть до всіх.

Всяк, хто надумає багатіти за рахунок брехні й обману, втратить все, що має. А насамперед здібності до магії.

Зустрічайте Вчителів з Асарху! Вірте їм! За рік на Лоні не буде голодних, а за п'ять – бідних. У цьому присягається вам Конклав!

І стало так! Змінилося життя на Нілмар. Бо всі живі втомилися жити у вічному страху. Технології, що панували сотні тисяч років, давали достаток одиницям. Магія дала можливість жити усім. У перші роки траплялися випадки насильства. Та нападники гинули без видимої причини у всіх на очах. Хтось хотів навчатися Мистецтву для себе, та одного разу прокинувшись вранці не пам'ятав навіть, як вигнати мух із кімнати.

За рік по всьому Лону розплодилася дичина. Врожаї стали небувалими. І, як обіцяли дракони, за рік не стало на Нілмар бідних та голодних. Всі зрозуміли їхні обіцянки: мир, праця, їжа для всіх. Навчання мистецтву зцілення, аби ніхто не знав, що то – хворіти. І, віднині, більше ніхто нікого не вбиватиме і не грабуватиме.

І прославили всі драконів. Та бачити їх більше ніхто не бачив. За переказами, живуть вони на Асарху, надсилають до нас Вчителів, стежать за життям на Лоні.

Довіку хвала їм!"

– Ну, от! Дещо я вам розповів, – мовив Лам, лежачи на своїй постелі. Багато чого я просто не розумію. Ясно мені лиш одне: півмільйона років ми живемо у світі, що є чийось витвором. Може, все це добре, а може й ні. Не знаю й не хочу робити якісь висновки. Зате твердо знаю, де шукати відповіді. Асарх. Материк, де живуть дракони. І нізащо не повірю, що туди немає проходу. Недарма отримали ми від того Ревліса мапу з поміченим маршрутом.

Тишу у хижці можна було відчутися дотик. Друзі міркували над розповіддю Лама. Тихо потріскували дрова. Завіса до кімнати Маарі була відкинута, звисаючи м'якими складками по одвірку. Ельфійка лежала замислена.

– Я з вас наймолодша, три роки всього, як вирушила в мандри. Та й то не раз думала, чого так ведеться? Ніхто нікого не принизить, не обдурить. Це, звісно, добре. Та як це виходить? Воно наче в крові у кожного.

Трохи помовчавши, Маарі продовжила свою думку:

– От у гномів часто бувають змагання, де кожен прагне перемогти інших. Та й ельфи, як і я сама, в тих змаганнях участь беруть. То що ж виходить? У змаганнях є боротьба, а у житті нема! Чи не дивно?

– Правду кажеш! – підтримав її Рав. – Я про це, правда, ніколи не думав, але про науку скажу. У нас повсюдно метали ллють, виготовляють тканини, шиють одяг, може ще кілька десятків ремесел нарахувати можна. Ще, чув, по океанських портах якісь пароплави ходять... Без вітрил, без весел і, кажуть, без магії, а плавають. А от щоб щось нове з'явилося, так ні!

Якийсь час стояла тиша. Тоді Ламеніль потягнувся, встав, підкинув до груби дров, і промовив:

– Ну що ж! Мені особисто це тільки додає бажання іти далі – на Асарх. Скоро весна, сніг уже почав танути. Завтра з ранку я пройдуся по найближчих фермах, пошукаю роботи. А, як крига скресне, купимо човен і попливемо річкою просто до Граамеля. Чи, може, є інші пропозиції?

З посмішок друзів було видно, що всі згодні. Так закінчився той вечір, коли вони, можливо, вперше замислились, що життя на Нілмар усетаки влаштоване трохи дивно.

Вранці, бурмочучи собі під ніс віршовані рядки про те як "зелена сосна розриває зимові тенета" і так далі, Ламеніль, ішов стежкою до приміських ферм, і роздивлявся по весняному сині кучугури снігу край дороги та перші краплини талої води на гілках дерев.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

На берегах ріки зростав старий дубовий ліс. Тут же, у глибині широкої і досить глибокої затоки, веселенькі світлі верби купали у дрімотній воді плетиво своїх довгих, тоненьких гілок. Равеш, як завжди, возився з вечерею. Маарі допомагала йому, а Ламеніль пішов оглядати місцевість. Човен припнутий туттаки під берегом, вже було розвантажено. Суха та тепла погода дозволяла спати просто неба. Зграї водоплавних птахів проносилися над водою та над берегом, намагаючись уникати диму від їхнього багаття. Настав час гніздування, отже полювати на них вони не могли.

– Ма! – гном іноді дозволяв собі скорочувати її ім'я просто до нетактовності. Таке дозволялось лиш родичам. – Давай зранку напечемо перепічок. Я готовий увесь вечір тісто місити.

– Добре, Рав! Нагодуємо тебе та й попливемо далі! Я по мапі дивилася, до Граамеля нам лишилося днів

п'ять, не більше. Адже ми за день по півсотні кілометрів долаємо.

– Десь так! Аби нічого не затримало!

– А що нас може затримати? Продуктів досить, погода гарна, човен не тече, після того як ти його просмолив. Чого ще треба? Може, веслярів найняти?

– Та ні, це я так... Щось довкола мені останнім часом не подобається, а що – сам не знаю. Он і Лам берегом бігає, не сидиться йому. Теж неприємностей чекає. У нього екстрасенсорика – сама знаєш яка! Я у порівнянні з ним – дитя безпорадне!

– Годі мене лякати! Тут угору та вниз річкою баржі й човни усякі один за одним безперестанку ідуть! Народу на річці – як у Фісбенесі! Що тут може статися?

– Не знаю що, але мені неспокійно! Подібне я тільки раз у житті відчував, на тому болоті. Пам'ятаєш? Коли ми ту гидоту зустріли!

– Та ну тебе, справді! Тут подібного статися не може!

– Як не такого, то іншого! Я до таких зустрічей бажання не маю, але й тікати від усякої мерзоти не стану. Не хочу, аби ця нечисть повзала Лоном. Та ж і ти не пропустиш нагоди пригостити тварюку сріблом, я знаю!

– Дякую! Потішив! Все життя тільки і мріяла: з вурдалаками і привидами по ночах воювати! А втім, ти добре зробив, що сказав про свої побоювання. Я щось, останнім часом, чи занадто на вас покладаюся, чи просто розледачіла... До речі! На, тримай! – Маарі дістала з рюкзака й кинула гному шкіряний мішечок.

Той розпустив зав'язки і з подивом глянув на ельфійку. У мішечку лежало зо два десятки наконечників для стріл, що мали з обох сторін свого плоского леза срібну насічку. Цим жестом Маарі, яка в усьому дорівнювала своїм друзям, визнавала Равеша за кращого стрільця.

– Де ти їх добула? Це ж не дешево коштує!

– А я, поки ти в кузні працював, а Лам не вилазив із книгозбірні, трохи попрацювала у пекарні. Щось

заробила, от і купила, про всяк випадок. А це – собі! Раніше в мене такого не було. – Вона дістала довгий бойовий ніж, насаджений на різьблене руків'я з оленього рогу у вигляді лютого тигра, що летить у шаленому стрибку. В його на два боки заточене лезо, у дві долоні завдовжки, були впаяні по всій довжині тонкі срібні смужки.

Равеш довго роздивлявся, примірював зброю до долоні, тоді повернув хазяйці. Подумав і сказав:

– Краще сховай. Щоб навчитися добре працювати ножем, потрібен не один рік! Зі своєю палицею в руках – ти просто молодець. Я б навіть сказав: віртуоз! Але ніж – інша справа! Тут потрібно діяти автоматично. Якщо у бій пішов ніж – це означає, що у тебе не має ні потрібного часу, ні потрібного простору. Все вирішує лише один удар. Другого не буде! Хіба от що – навчися кидати його в ціль. Це тобі більше знадобиться. Головне – безпечніше!

– Це я й сама знаю! Просто він мені дуже сподобався. Гарний. Дай, думаю, візьму про всяк випадок. Мало що може трапитись?

– І я ж про те. А якщо вже придбала, то закріпи на нозі, щоб швидко можна було дістати. Або заклади в чобіт, як Лам. До речі, він добре володіє ножами, може й тебе навчити.

– Про що тут мова? Знову Рава голодом морять? – долинув ізза кущів голос ельфа.

– Вистачить у нас їжі на всіх, не турбуйся! Краще скажи, де це ти так довго тинявся? Чекаємо тут... – пробурчав у відповідь гном.

Лам сів біля вогнища й подивився на друзів. У Маарі аж холодом війнуло по спині.

– Слухайте, друзі мої! – промовив ельф. – Драпати з цього місця вже пізно, бо скоро почне темніти. А є у мене таке відчуття, що вночі будемо приймати гостей.

– Ти серйозно? – запитала Маарі. – Може, краще здиміти звідси, якщо небезпека справді велика?

– Ні! Я був біля виходу з затоки. Там вона вузька, самі бачили, майже що перестрибнути можна. А саме там і найбільше неприємних відчуттів.

– А якщо у човні стати посеред затоки? – озвався Равеш.

– Жартуєш? Чи може ти навчився літати або по воді ходити? Що ми робитимем якщо човен перекинеться? Одним словом, так чи інакше, готуймося до веселої ночі!

Рав почав підкладати до багаття товщі поліна. Маарі задумливо погладжувала свою палицю. Лам, сякак попоївши, усівся спиною до вогнища, спершись об камінь, що протягом дня добре розігрівся на сонці, і пильно дивився у темряву. Обидва місяці стояли високо в небі. Оранб був у фазі повного місяця, а коричнюваточервоний Тайперр у останній чверті. Ніч над Фіслором, була світлою й це було до смаку нашим друзям. Нечисть боїться світла, їй любіша темрява.

– Ви лягайте, та спіть! – озвався ельф. – Я посторожую. Як усе буде тихо, опівночі збуджу тебе, Раве. А ти, Маарі, чергуватимеш уже на світанку.

Тим часом гном приладжував до стріл срібні наконечники. Маарі, що тепер взяла на себе турботи про їхнє небагате господарство, споліскувала казанки. Тарілки, як завжди, кожен мив за собою сам.

– Добре! Домовились! – відповіли вони в один голос, і самі всміхнулися: як це вийшло у них одночасно.

Без зайвих слів, бо у таких випадках обоє визнавали першість Ламеніля, вони вляглися по обидва боки багаття, поклавши зброю поряд.

Зо три години пролетіло без пригод. Лам вже міркував над тим, коли йому будити друга, як у повітрі, тримаючись подалі від вогню, промайнуло щось таке, що вочевидь не було кажаном. Ельф, не ворущаючись, тихенько свиснув. Обоє його супутники одразу прокинулись і схопили зброю до рук. Вони одразу відчували – навкруги коїться щось неприємне. Арбалет Равеша ледь чутно рипнув пластинами свого сталевого

лука. Тієї ж миті з темряви пролунав писк і на них з різних боків стрибнуло одразу кілька тіней. Тіні були не більші за середнього собаку, та їхній огидний писк, що переходив в ультразвук, бив по нервах, неначе удар батога. Аж кров у тілі холола. Поки нападники досягли захисного купола, який друзі, після нічної зустрічі з привидам, ставили тепер щоночі, Рав устиг вистрелити двічі і двоє нападників покотилися землею, палаючи від срібла бридотним зеленкуватим полум'ям. Маарі вдарила палицею кризь купол і вбила ще одного.

Лам, схрестивши над головою руки, промовив заклання. Захисний купол спалахнув від його слів яскравіше за сніп сухого сіна і роздався вшир, назустріч нечисті.

За той час, поки тварюки боролися з магією захисного купола, гном устиг вистрелити ще тричі. Троє витворів темряви покотилися травою, і спалахнули полум'ям смерті. Та з густих чагарників прибували все нові й нові страховиська. "Захисний купол не витримає такої кількості!" – майнула думка у Маарі. Позад них, у воді, почувся плюскіт. Вона миттєво озирнулась і побачила, що кілька тварюк швидко наближаються до них просто по поверхні води. Та захисний купол зупинив їх біля самого берега. Равеш влучно посилав стріли на всі боки, однак ворогів усе більшало. Ось вони вишикувались кільцем і закружляли у страшному коловороті, закликаючи на поміч магію. Саме в цю мить, що для наших друзів могла стати останньою, сталося щось дивне. Гном відклав арбалет, звів над головою руки і на весь голос вигукнув мовою магії якусь довгу формулу, якої його супутники досі ніколи не чули. І сталося чудо. З відкритих долоней Рава вирвались, неначе блискавки, бліді бузковофіолетові промені. Вони вдарили по захисному куполу і той вибухнув. Полум'я стрімким вогняним валом кинулося на витвори темряви. Жоден з них не встиг зреагувати, і, за мить, усі вони як один,

палали зеленкуватим, примарним вогнем, видаючи передсмертні, особливо огидні, попискування.

Одразу все скінчилось. Ошелешені друзі дивились на Равеша. Та він стояв, ніби й сам не тямив, що сталося. Першим тишу порушив Лам:

– Слухай, де ти таке вивчив? Перепиши слова!

– Що? – перепитав гном, немов приходячи до тями. – Я й не знаю... Ніби само собою з'явилося у голові. Чого ви так дивитесь? Правду кажу, не знаю! Зараз не згадаю жодного слова. А в ту хвилину говорив, як по писаному читав. Чи не диво?

Навколо стоянки запала тиша. Захисний купол, що тількино, як здалося друзям, вибухнув, спокійно горів яскравим фіолетовим полум'ям. Щоправда раніше друзі не помічали цього фіолетового забарвлення. Це було досить дивно. Одне лише можна було стверджувати напевно: сьогодні їх вже ніщо не потурбує. Як сказала Маарі, від цього фейєрверку не те що нечисть, а й взагалі все живе позабігало хто зна куди. Тому вони спокійно позасинали і, проспавши мало не до полудня, швидко зготували омріяний гномом сніданок і рушили далі.

Вчитель Ревліс стояв перед одним з членів Конклаву, і доповідав про пригоди наших друзів, за якими вони стежили ще з осені.

– На відстані близько двохсот кілометрів від Граамеля, у затоці на річці Фіслор, ті, про кого я оповідаю, були атаковані незвично великою зграєю так званих “токі”, за внутрішньою класифікацією – “об’єкт ПС27”. Згряя була надзвичайно великою і, вочевидь, знала, де й кого треба чекати. Звідси – маловтішний факт: вони слідкують за нашими кандидатами. Можливо й за нашою таки метою. У даному випадку я був поруч. Але де гарантії, що ми не пропускаємо інших подібних випадків?

В цій ситуації найкращим виходом було імплантувати комусь із них у свідомість підходящу

формулу. Що я й зробив. Потім, звісно, я її стер. Зате яке було видовище! Люблю красиві рішення! До того ж, в результаті цього експерименту, зріс потенціал нашого кандидата. Ця зміна добре простежується за зміною кольору захисного купола.

– А ти нічого не плутаєш, Вчителю? Чи й справді *ті* навчилися нашим методам пошуку кандидатів?

– Помилка виключена!

– Ну, що ж! Цією проблемою займуться! А тобі, я думаю, доведеться на якийсь час покинути всю іншу роботу й займатися лише цією трійцею. Якщо ти не помилився в оцінках їхнього потенціалу.

– Ручаюся – все вірно. Останні події це красномовно підтверджують. Не стали б Чорні так викладатися, коли б ішлося про якихось простачків. Я думаю, кожен з цієї трійці стане Вчителем. А той, якому я підкинув формулу, напевне стане і членом Конклаву. Потенціал мага в нього не менший, ніж у мене зараз. А він же ще майже дитина!

– Ну, годі їх розхвалювати! На твоє місце я пошлю когось іншого, а ти займайся своїм скарбом. Бо коли вже Чорні до них прилипли – до самого кінця не відчепляться!

– Слухаюсь! – Ревліс, прощаючись, з повагою схилив свою довгувату шию, вкриту срібною лускою.

За кілька годин від берегів Асарху до порту Граамель високо в небі, аж над пасатними хмарами, летіла прозора хмаринка, яку міг би вгледіти лише той, хто знав куди та як треба дивитись. У глибині океану були ті, хто знав і вмів. І дивились.

Наші друзі просувалися своїм шляхом як завжди, не поспішаючи, роздивляючись на річкові береги. Зупинки, щоправда, вони робили тепер тільки біля поселень.

Ближче до берегів океану краєвиди змінилися. Пагорби скінчилися, потім і ліси стали розпадатись на окремі переліски. А тоді й зовсім розплилися на

виднокрузі синім маревом і, врешті, зникли. Перед очима потяглися безкраї степи. Змінилася й звірина. Оленів не стало зовсім, зате довкола блукали стада антилоп. Добувати дичину стало важче, та ельфи знали закляття, що допомагали підманити тварин на відстань пострілу. Їжі вистачало. Втім, аби це було не так, наші подорожні були б украй здивовані. Адже вже півмільйона років такий стан речей був нормою для Нілмар.

Маарі, крім усього іншого, добре плавала й пірнала, а по річкових заплавах завжди знаходилося багато їстівних черепашок, які чудово споживалися у смаженому вигляді. Равеш аж розквітав від задоволення, коли ельфійка готувала цю страву.

Одного разу, піддавшись звичці ельфів, висловлювати усе, що їм подобається, у віршах, Рав довго сопів над аркушем паперу, а тоді за вечерею, прочитав Маарі своє творіння:

Як смачно виглядає ця краса!
Хай дощ нам не залле багаття!
Як ми їмо, хай бачать небеса,
Нема на світі кращого заняття!

Ламеніль зо сміху покотився у траву, від чого гном просто розлютився. Зате Маарі була у захваті. Вона навіть чмокнула гнома в ніс і наговорила йому купу компліментів, особливо наголошуючи на тому, що він – перший у світі гном, який узявся за поетичну працю.

Втім, на ельфа Рав теж недовго сердився, бо той, насміявшись досхочу, повернувся до друзів і вибачився перед Равешем, пояснивши своє нечемне поводження звичайним нервовим нападом, що був логічною реакцією на небувале досі явище. Так між друзями знову встановився мир, а обід зате пройшов як ніколи весело.

Наступний ранок привітав їх чудовою погодою. Сонце щедро проливало на світ своє проміння. Ласкавий вітерець дмухав уздовж ріки, злегка

підганяючи її течію. Друзі навіть не бралися за весла, а підняли своє невеличке вітрило і швидко пливли до недалекого вже океану.

Під полудень природа навкруги змінилась. Річка, зробивши крутий поворот ліворуч, пришвидшила течію. Її берегом потяглись невисокі, пагорби. Равеш, розкривши мапу, повідомив:

– За цими узвишшями має бути вже берег океану. Може, піднімемося на них, та глянемо?

Його пропозицію прийняли охоче. Човен швидко підігнали до берега і пристали до берега у маленькій затоці. Мандрівники наперейми кинулись до вершини.

Вершечок пагорба мав вигляд плоскої, ніби ножем зрізаної площадки. Підійшовши до південного її краю, друзі застигли у німому захваті. Без кінця й краю, здавалося, зпід самих їхніх ніг, і аж ген до обрію, простелявся, прикрашений сонячними блискітками та білими баранцями хвиль, океан. Приголомшені побаченою красою, друзі дуже довго мовчали.

Першим заговорив Ламеніль:

– Яка ж то радість – перша зустріч з морем...

Далі пішли властиві ельфам віршування, які ми можемо й пропустити, щоб не перебивати наше оповідання занадто довгими ліричними відступами. Адже ці поетичні вправи зайняли у Лама з Маарі не менше двох годин. Бідолашний Равеш мусив те перетерпіти, хоча цього разу йому було легше, бо ж і сам був надивовиж зачарований тим величним у своїй безмежності краєвидом.

Решту дня провели на цьому ж таки місці. То бігали по довколишніх пагорбах, то плюхалися у ласкавій, теплій воді, то знову поверталися на вершину і довго сиділи захоплено вдивляючись у далечінь.

А ввечері, сидячи біля вогню, заворожено слухали хлюпінт океанських хвиль та шум прибою, аж поки, геть знеможені, не послули.

Вранці, піднявшись на зорі, знову милувалися краєвидом, обговорювали свої враження, стежили як змінюється вигляд моря у різні години дня, а тоді, позбиравши своє розкладене на березі добро, сіли в човен, і подалися до гирла ріки, до Граамеля, де, як вони вірили, вже стоїть і чекає корабель, який понесе їх серед цієї сяючої краси далі, до нових зустрічей та пригод.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ

Граамель скоріше був невеликим містом, ніж селищем. Будинки його починалися просто від пірсів та складів порту й піднімалися схилами пагорба, розсипаючись на два боки – уздовж берега океану та понад річкою. Саме гирло ріки впиалося у велику затоку, що була відокремлена від прямих ударів океанських хвиль великим островом та системою хвилерізів. Затока мала два виходи до моря – Південний та Східний. На скелях, що формували береги острова, видно було залишки древніх будівель, що вже давно порозсипалися, та новий, високий маяк.

Будинки у Граамелі, у більшості своїй, були кам'яні. Тільки на схилах, звернених до річки, зустрічалися і дерев'яні. Ближче до порту були розташовані дво, три – і навіть чотириповерхові будинки адміністративного призначення.

Туттаки гуртувалися готелі, школи та інші громадські осередки. Граамель був справді великим центром промисловості і торгівлі. На лівобережжі ріки далеко простягалися суднобудівні верфі та майстерні. За ними піднімалися скелясті пагорби. Виглядала місцевість так, наче колись давно на материку було гігантське озеро, яке з часом прорвало собі шлях до моря, розрізавши навпіл скелястий кряж.

Через річку ходив великий пором. На правобережжі, біля порому, були влаштовані причали для човнів. Тут

наші друзі і пристали до берега. Швидко домовившись із господарем пристані про продаж човна, вони розділилися. Равеш, послухавшись ради човнярів, побіг шукати крамницю, де у нього куплять добуті під час полювань звірячі шкури. Ламеніль подався шукати недорогий готель, а Маарісаа лишилася стерегти річі.

Коли, години через дві, домовившись із крамарем, Рав повернувся за шкурами, ельфа ще не було. Маарі сиділа біля спорожнілого човна і розважалася тим, що згодовувала океанським птахам рештки їхнього сніданку. Гном стеребив собі на плечі паку шкір і побіг до будинків. Скоро він знову повернувся, дзенькаючи у кишені заробленими грошима. Тепер вони вже вдвох чекали на повернення Лама. Той з'явився не скоро, зате прибіг радісно вимахуючи руками. З його розповіді виходило, що все складається найкращим чином. Він зняв дуже дешево дві кімнати у припортовому готелі, отже близько до порту, зручніше буде шукати попутний корабель.

– Просто з наших вікон видно пірси та рейд. Далі – затока і острів. Справжня краса! – завіряв друзів ельф. – А головне – мало що не задарма!

– Годі тобі! Не напрошуйся на компліменти! Скажи, краще, одразу, що, замість шукати житло, півдня протинявся біля кораблів! – бурчав, за притаманною усім гномам звичкою, Рав.

Розібравши річі, друзі пішли набережною, роздивляючись місто, порт, верфі на протилежному березі. Подивилися, як через ріку тягнуть пором, заставлений невеличкими возиками, якими мешканці ближніх ферм возили на базар продукти.

Ще вони помилювалися кораблями, які будувалися на верфях. До них, правда, було далекувато, та наші герої були молодими й на зір не жалілися.

В цей час зі стапелю сходив новий корабель. Багатолюдне зібрання робітників верфі та жителів Граамелю на набережній кричало, сміялося, кидало вгору капелюхи. Останнє, звісно, стосувалося лише

гномів. Ельфи у теплу пору року головних уборів не носили.

Жителі цього міста рибалок, суднобудівельників та моряків знали й любили свої кораблі, хвилювалися за їхні долі. А народженню кожного нового раділи, як народженню дитини.

Новонароджений, гойдаючись на хвилях, які сам і здійснював, красувався гірляндами квітів та кольорових прапорців, що прикрашали його борти та надбудови.

Вийшовши за наступний поворот звивистої набережної, друзі опинилися біля пірсів, уздовж яких стояло кілька десятків маленьких рибальських суденць. На таких суденцях ловили рибу здебільшого на недалекій відстані від берега. Далі виднілися великі океанські кораблі, що добували рибу біля архіпелагу Сурмаль, у могутніх океанічних течіях, або ще далі – біля берегів далекого Асарху, на мілинах, зігрітих екваторіальним сонцем. На рейді, за пірсами, стояли вже зовсім велетенські судна – кліпери, що перевозили різні екзотичні товари, пошту та усіх бажаючих насолодитись морськими круїзами. Ці велетні заходили до всіх портів на узбережжі Лона, крім північних, які більшу частину року були скуті кригою, а також на острови, розкидані океаном, що вкривав більше ніж вісімдесят відсотків поверхні Нілмар.

На набережній всі кудись поспішали. Снували, наче мурахи, докери, що везли товари з кораблів на склади і навпаки. Туттаки бігали, штовхалися та щось вигукували представники торговельних компаній. Наші подорожні ніде раніше такого не бачили, то були ошелешені і навіть налякані. Лам, що вже одного разу пройшов через усе це, тяг друзів за собою. Пройшовши десь із півтора кілометри цим киплячим котлом, вони добралися до потрібної вулиці і, звернувши праворуч, стали підійматися схилом. Дорога була незвичною – вимощена каменем, викладеним у візерунки – зображення риб, кораблів, морських тварин. Тут вже ніхто не метушився, отже друзі зітхнули з

полегшенням. Пройшовши вгору вулицею, метрів із чотириста, вони вперлися у великий будинок, що наче перепиняв собою рух усякого транспорту. Це й був їхній готель.

Вид з їхніх вікон на третьому поверсі був дійсно чудовим. Покрівлі будинків, розташованих нижче по вулиці, мов сходинок збігали униз до причалів. Далі, до самого обрію, перед їхніми очима розлягався океан. Його срібляста поверхня притягувала погляди друзів, наче магнітом, тому свої речі вони розпаковували довго, аж поки не згасли на хвилях відблиски заходу, і в темряві вже не можна було розгледіти нічого, окрім маяків у протоках та не чисельних вогнів на кораблях, пірсах, і на вуличках міста.

Вечеря у загальній залі, на першому поверсі готелю, здалася їм вишуканою. Друзі, ясна річ, замовили для себе страви виключно з океанських продуктів. Ціни були дуже помірні, то вже хтохто, а Равеш відводив душу як міг. Все було на тому столі: і молюски, й краби, і досі небачені нашими друзями риби, і салати з морських водоростей. За вареним ішло смажене, за ним – тушковане, тоді сире і так далі. Коли гном відкинувся од столу, його живіт був дуже схожий на невеличку бочечку, сховану під одежею. Ельфи давно вже сиділи просто так, слухаючи розмови сусідів.

“Йдемо ми з порожніми трюмами, кожна хвиля і так корабель немов бляшанку хитає, а тут шторм...”

“Взяли ми на тій мілині кілька повних тралів – краса! А тоді, як відрізало...”

“Ми вже були до дому, в порт підгрибали, а тут на тобі: морський змії! Підійшов до самого борту, а у нас м’яса немає, пригостити звіра нічим! А вони ж заради м’яса до рибалок і підходять. Риба обридла. Зібрав наш кок усе, що лишалось, зав’язав у сітку та й кинув. Змій підійшов, понюхав, тоді голову над хвилями підняв та так на нас глянув, аж за живіт взяло. Все, думаємо! Когось зараз вибере на вечерю! Але таки обійшлося. Подивився, подивився та й пішов у глибину.”

“А я тобі кажу: цю рибу треба їсти – як тільки з сіт витяг! День у трюмі лежала, зовсім, інший смак!”

“А он, бачиш? За столиком у кутку сидить? Так оце і є капітан Драгай. Знову два трюми копченого вугря з Асарху привіз. Ото щастить! Він там усе дно наче крізь воду бачить! А щоб поділився своїми секретами – і не чекай! Як хто за ним і ув’яжеться, все одно діла не буде. Чи уночі, чи в тумані, а таки втече. Шукай тоді його по всьому океану!”

Остання розмова одразу привернула увагу наших друзів. Слова “Асарх” та “вугрі” підказали їм, що капітан, про якого ішла мова – це той, хто їм потрібен.

Немолодих літ ельф сидів сам за невеличким столиком і, здається, дрімав, не звертаючи уваги на шум у залі. Перед ним стояв напівпорожній кухоль пива. Друзі почали підштовхувати одне одного, не наважуючись підійти до суворого на вигляд капітана. Той, допивши пиво, підкликав офіціанта і спитав, чи готова його кімната. Почувши ствердну відповідь, він піднявся й стомленою ходою попрямував до сходів. Друзі зітхнули з полегкістю. Той, хто їм потрібен, живе поруч. А звернутися до нього можна й пізніше, коли зберуться з думками.

Ще трохи посидівши, вони розраховалися за вечерю і дізнались у офіціанта, що капітан Драгай завжди зупиняється у цьому готелі. Кімната його на другому поверсі, а житиме, як завжди між рейсами, у готелі днів з п’ятнадцять. Коли почне готуватися до виходу в море, переселиться в каюту на кораблі.

Заспокоєні, друзі, обходячи масивні столи та лави, пройшли повз палаючого каміну і піднялися до своїх кімнат. Довго ще вони стояли перед розчиненими вікнами, вдихаючи аромати солоної води, риби, коралів та водоростей. Це був смак іншого, не сухопутного, життя.

Кінець кінцем, надивившись на нічні вогні та надихавшись, як сказав Ламеніль, повітрям мандрів,

вони вклалися спати, побажавши одне одному побачити уві сні свої майбутні пригоди.

І тут, ніби бажаючи допомогти їм роздивитися усі подробиці їхніх сновидінь, над океаном зійшли обидва місяці – срібний Оранб, покровитель усіх мандрівників, та коричневочервоний Тайперр. Охоронець домівок. І під змішаним світлом їхній океан палав сполохами то червоного, то білого вогню, переливаючись то сріблом, то золотом, обіцяючи усім щасливої дороги та досягнення мети. Й, під дією цієї місячної магії, нашим друзям привиділися приємні, хоча й дивні сні.

Маарі бачила себе у якомусь дивному світі, де гори були з білосніжного мармуру та кришталю. У долинах росли велетенські білі квіти, а ручаї були надзвичайно прозорими. Жила вона у квітці, з закритими пелюстками і відчувала, що поряд живе її коханий, хоча самого його й не бачила. Сон наповнював її душу світлом, сміхом, радістю.

Ламеніль, який навіть уві сні мріяв про знання, бачив себе у величезній книгозбірні, де – він знав це точно – зберігалися відповіді на будьякі найдивовижніші запитання. І він все гортав та гортав сторінки, відкриваючи для себе все нові й нові таємниці світу. І нескінченність пізнання була для нього єдиною бажаною насолодою та винагородою.

Сон Равеша був не менш чудним. Йому наснилось, що він отримав величезні, невтомні крила та силу, здатну перемогти усяке зло. І ось він лине над світом, роздивляючись і добре знайомі місця, і ті, де він ще ніколи не бував, але де обов'язково побуває. І радість від того, що своїм життям він несе щастя іншим, супроводжувала його у цім леті.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

Ранок зустрів наших друзів крилами великих морських чайок, що кружляли всюди – над портом, вулицями між будинків, у яскравому вранішньому небі, розмальованому на сході у ніжні жовтуватозелені тони, а на заході ще вкритому синюватою тінню минулої ночі.

Швиденько проковтнувши легенький сніданок, який через надмірну легкість не був відзначений схвальними відгуками Равеша, друзі пішли до порту. Зараз, поки не почався робочий день, тут було ще тихо та порожньо. І тут вони побачили таке, чого ще досі не бачили протягом усіх попередніх мандрівок. Тихою водою гавані посувалося невелике судно, яке замість весел та вітрил штовхали два колеса, прикріплені до нього з обох бортів, а серед палуби стирчала широка труба і викидала вгору сірувату хмаринку диму. Друзі, затамувавши подих, спостерігали це диво. Раніше їм доводилося чути про існування пароплавів, але тільки зараз вони на власні очі змогли побачити цю жалюгідну пам'ятку забутої народами Нілмар технологічної цивілізації. Півмільйона років і тисяча поколінь – строк достатній для забуття.

Тим часом, буксир, зачепивши великий океанський корабель, пішов до виходу з протоки. Це було казкове видовище. Неспішний, малий мов мураха човник, спокійно пихкаючи трубою, наче старий гном своєю люлькою, і розмірено плескаючи об воду колесами, легко тягнув за собою величезний вітрильник, на борту якого могло, мабуть, розміститися не менше півсотні моряків та рибалок. При цьому ніхто на кораблі навіть не збирався братися за весла чи піднімати вітрила. Потроху пароплавчик зі своїм тягарем сховався за прибережними скелями. Всі троє глибоко зітхнули.

– Оце вже не думала таке побачити! – мовила Маарі.

– Так, це тобі не качка на озері! – підтримав гном, задумливо дивлячись на воду, яка ще досі розхвильовано плюскалась у берег здійнятими цією незвичайною парою кораблів хвилями.

Усі вони знали зі школи, що десь є великі міста, а в містах заводи та майстерні, де обробляють метали, тканини, випускають одяг, посуд, зброю й усе, потрібне для життя на Лоні. Та одне діло знати, інше – побачити! Принишклі друзі тихенько ішли набережною, доки не дісталися аж до гирла річки, де на великій площі розкинувся базар. Тут, на столах під тесаними покрівлями, продавалося все, що могли дати ріка, земля та море. За купами зелені, яка була привезена сюди вночі, розкладали свій вранішній улов рибалки, а поряд з великими океанськими рибами, мисливці розвішували не малих розмірів туші підстреленої в лісах дичини. Дрібну рибу і раків відпускали корзинами, крупніший товар тут таки розбирали і продавали на вагу. Поштовхавшись якусь годину базаром, друзі втомилися і, купивши великий пакет варених креветок, рясно посипаних зеленню, пішли назад, уздовж пірсів та портових складів. Вони йшли все далі, аж поки не вийшли за місто, де скінчалася набережна і ноги почали чіплятися за каміння, що подекуди стирчало з піску.

Тут вони примостилися як зручніше і знову задивились на морську далечінь, по черзі запускаючи руки в пакет із креветками, аж поки той не спорожнів, і Рав не відзначив цю прикрість гірким зітханням.

В цю мить позаду захрускотів пісок, і до берега підійшов засмаглий до чорноти гном. Він привітався, присів на сусідній камінь і узявся за звичне для народу гномів заняття – почав розпалювати люльку.

– Бачу ви тількино з'явилися у наших краях? – запитав по хвилі.

– Тільки вчора! – відповів за всіх Ламеніль. – Ох і краса ж тут у вас. Словами не розказати!

– Правду кажеш! Краса! Та ж і місце добре. Нечисть наших країв цурається! А ще, кажуть, що порту нашому мало не півмільйона років. І створили його наче б то дракони. Магією. У всякому разі так говорить старовинна піснялегенда. Якщо маєте час, спробую її пригадати.

– Ой! Звісно маємо! – одразу відгукнулася Маарі. Її підтримав і Равеш, за звичкою скупі буркнувши у бороду щось загалом схвальне.

– Ну, то слухайте! Я розповім вам цю легенду так, як її переказують у нас з покоління у покоління. Адже тут життя особливе, не таке як деінде. Ми часто ходимо в море але не звикли змінювати постійне місце проживання. Навіть моряки та рибалки переказують історію свого роду від батька до сина. Я сам знаю до двадцяти поколінь моїх предків. Може, й про давніших міг би дізнатися, але це вже треба по архівах шукати... Але краще слухайте!

Гном старанно розкупив люльку і почав декламувати, налаштувавшись на ритм, що незвичайним чином поєднувався з плюскотом океанських хвиль. Слова пісні звучали приблизно так:

“Вдалині, за виднокругом, в нескінченність океану, відпливали дні та ночі, корабель за кораблем. Роки мчали над Нілмар, і віки й часи змінювались. В світі бруду назбиралось, стало тісно в світі жить. Почались на Нілмар чвари, вбивства, війни та грабунки і в кривавих тих змаганнях світ весь лад свій розгубив! Всіх прощаючи, терпіли надто довго все це боги, та таки одного разу увірвався їм терпець! Гнів богів упав на землі, небеса та океани, й наказали вони магам, аби ті змінили світ! Звідусіль зібрались маги на свій збір – Конклав великий. Та на жаль були між ними також чорні сили зла. І тоді Конклав великий, аби зло пішло від Лона, вирішив, що на Асарху будуть далі маги жить. І у мить одну не стало жодного на Лоні мага. А з далекого Асарха ельфів, гномів, без розбору кораблі на землі предків повертали. Всіх звезли! І тоді вже на

Асарху почались великі зміни. Море вило, як од болю. Гори встали із глибин. Перекрили шлях для гномів і для ельфів віршомовних і зійшлися там у битві маги світла й сили зла. І за горами страшними битви йшли між магів довго, і здолали маги світла осоружних магів зла! Тим не стало місця в світі, і пішли вони під воду. Ще й в снігах, аж край Асарху, заснувалися вони. Тож новий Конклав зібрався тільки з білих магів світла, і оголосили маги, що утворять світ новий! І з'явилися дракони в блиску золота і срібла, що усім народам Нілмар мир і щастя принесли! Першим місцем, де з'явились, ті предивні дракони, де народи їх почули, став наш славний Граамель. Тут магічна добра сила порт зробила повноводий, наплодила в морі риби а у лісі дичини. Там канали прокопала, там – зробила новий острів, течію морську змінила, через порт аби пройшла: щоб сміття змивалось в море, і дрібним пісочком білим вистелялось чисте дно. І постав новий величний красеньпорт на цьому місці, де раніше тільки рифи прикрашали дно морське. Море стало добродійним, а земля притулком справжнім і тепер усім під небом вдосталь їжі і питва. Вже нема між нас голодних, вбогих, хворих, нещасливих, тож і хвалимо відтоді ми Мистецтво та Конклав!”

Гном замовк, і надовго приклався до своєї люльки. Друзі сиділи замислившись і, здавалося їм, що море ще й досі продовжує наспівувати слова древньої пісні. Старий, вибивши об камінь випалену до кінця люльку, сказав їм:

– Подивіться звідси на місто!

Озирнувшись, друзі побачили, що будинки, збудовані із світлого ракушняка, палають, неначе зіткані із сонячного проміння.

– Яка краса! Ніколи не знала, що серед гномів є поети! – мовила Маарі.

Рав, який серед своїх товаришів завжди вирізнявся практичнішим мисленням, спитав:

– А що там було про течії та острови?

– А, ти звернув увагу? Бач – кораблі йдуть до порту через Протоку Південну, а у море виходять – через Східну. Це через течію. Вона надзвичайно сильна. Як ріка йде з океану через порт і знову в океан, чи не дивно?! Отак і виходить, що всякий бруд, який би річка могла принести до порту, одразу змивається до моря. А у затоці вода завжди чиста. І острів, кажуть, магією зроблено. Раніше його не було, то шторми заносили гирло ріки піском.

– Скажи, – звернувся до старого Лам, – от пісні говориться, що злі маги пішли кудись під воду і ще кудись до снігів...

– Цього нічого не знаю! Як мені оповідали, так і я переказую. Хто зараз може підтвердити, що було насправді, а що ні? Щоправда, я чув дещо... Знаєте, є такі тварини – морські змії? Вони у рибалок у відкритому морі частенько м'ясо випрошують. То, начебто, вони від тих злих магів пішли. А чи то правда – не скажу! Я сам їх усього кілька разів бачив. Тварина, як тварина. Підійде до корабля, йому м'яса кинуть – пішов геть. Зла не робить. Тільки все одно страшнувати. Звірюка з корабель довжиною, і три обхвати уперек. Морда, не те що зміїна, скоріше, схожа на кінську з крокодилячими зубами. І дивиться так, немов просто у душу тобі заглядає. Як розумний!

Знову усі трохи помовчали, тоді Равеш спитав:

– А як хоч тебе звуть, дідусю?

– Звати мене Масснес. Я усе життя рибалкою, матросом був. А нині он там, на горбочку живу. Як засумую, йду чи на базар, чи у порт, а більшою мірою тут, ближче до хати. Запам'ятайте мій будинок! Раз уже до Граамелю втрапили, то ми ще неодмінно побачимось! Ви ж не інакше як хочете влаштуватися на якийсь вітрильник? До океану потягло?

– Ми збираємось на Асарх! – відповіла Маарі. – Подивимось на ті казкові гори, може, і перейдемо їх... А як ні – помандруємо берегами. Один гном нам казав, що драконів там бачив.

– Як на мене, дракони – то казка! А от побувати у тих краях варто! Я скільки разів усе це бачив, а хотілося б ще! Красиві місця! Тільки уявити собі, як снігові шапки на горах під тропічним сонцем горять! Оце видовище! Але скажу вам таке: чув я, до порту прийшов корабель Драгая, “Фівер”. Він завжди до берегів Асарху йде рибалити. Побалакайте з ним. Він залюбки вас візьме. А тоді, як риби наловите, висадить на берег. Потім з ним таки і домовитесь, щоб забрав вас наступним рейсом, а, може, через рейс. Якщо й не погодиться то інші капітани також до Асарху ходять. Кожен вас візьме. Допоможете трюми рибою заповнити, то ще й доплатять за роботу, це не те, що самим проїзд оплачувати.

– Спасибі, що підказали! Тільки як нам до Драгая підійти? Це ж не просто рибалка – капітан! – Маарі молитовно склала долоні на грудях.

– Та що ти, дівчинко! Це найдобріший у світі ельф! Я сам з ним, щоправда, не плавав, але від інших чув про нього багато хорошого! Йдіть сміливо! Та й не одні ви такі! Майже на кожен рейс пасажери трапляються!

Побалакавши ще трохи зі старим, друзі пішли до готелю. Поперше, настала година обіду, а подруге, треба було спробувати зустрітися з Драгаєм. Ідучи піском, Лам зауважив:

– Чи не занадто часто нам останнім часом розповідають про драконів з Асарху? Дивно...

– Так ми ж на узбережжі! Звідси ходять кораблі до тих місць! – відказала Маарі.

– Може, й так! – докинув гном.

Дорогою їх увагу привертали будинки, прикрашені колонами, ліпленими прикрасами у вигляді звірів та риб або статуями ельфів і гномів.

Ще одне сподобалось їм – водопровідні колонки та фонтани. На кожному перехресті стояли гарні альтанки із невеличкими басейнами. Друзі радо зупинялися попиту кристалево чистої водиці та поплескатися і побризкатися нею один на одного.

Коротше кажучи, поки вони дісталися до готелю, обід давно скінчився. Товста, рудоволоса кухарка з народу гномів, побурчала за гномівською звичкою, але все ж погодилася їх нагодувати. Скоро просто на кухні, за невеличким столиком, друзі всілися навколо каструлі з рибною юшкою і заходилися працювати ложками, додаючи собі смаку зеленню та хлібом. Друга посудина гучно булькала на плиті і поширювала довкола приємний запах курчат із картоплею. Рав замовив собі келих пива, а ельфи – холоднющого молока. Після обіду вони вийшли до загальної зали й посідали біля вікна. Тут у них вийшла суперечка – кому з них іти до Драгая, якщо той з'явиться. Кінець кінцем вирішили, що йти випадає Маарі. Хіба дівчині відмовлять?!

– Тепер я бачу, що ви – справжні чоловіки! – засміялася Маарі. – Весь тягар з радістю перекладаєте на жіночі плечі!

Взагалі, можна було й не залишатися у готелі, та друзі були вже втомлені, і вирішили спочити. А служник готелю пояснив їм, що Драгай прийде тільки увечері.

Увечері, зазвичай, у залі збиралося досить багато народу, оскільки крім мешканців готелю сюди полюбляли завітати й сусіди з ближчих будинків. Зала була чимось на зразок клубу, де відвідувач міг спокійно і поїсти, і з іншими побалакати. Наші герої сиділи біля віконця. Ельфи взяли собі якісь соки, до яких їм подали повітрянопінне печиво. Равеш підсунув ближче до себе таріль з дрібною сушеною рибою і щось ніжно муркотів до об'ємистого кухля пива, іноді попихкуючи люлькою.

Капітан досі не з'являвся, хоча на дворі вже й засіріло. Щоправда, це на вузьких вулицях, а у порту могло бути ще зовсім світло. Та кінець кінцем все колись завершується, завершилось і чекання наших друзів. Капітан зайшов твердою, тяжкою ходою, немов забиваючи цвяхи у підлогу. Вдягнений він був так, як майже всі рибалки, у шерстяну куртку, такі самі штани,

заправлені в невисокі чоботи. Зпід розстебнутої куртки виглядала пов'язана на шиї червона хустка, що яскраво виділялася на тлі білосніжної сорочки. Він усією вагою гупнувся на лаву біля улюбленого столика, замовив гідну голодного моряка вечерю і заходився наповнювати свої трюми. Вечеря його тривала довгенько. Принаймі так здалося нашим друзям. Нарешті він вдоволено відкинувся на спинку своєї лави і дістав люльку. Взагалі мало хто з ельфів палить. Це звичка виключно гномів. А, може, так заведено серед моряків? Так думав про себе Лам, обіцяючи собі, що теж спробує затягнутися, тількино вийде в море. Хоча навряд це йому сподобається. В усякому разі, диму, що ішов від люльки Рава він завжди намагався уникати, а якщо це не виходило, промовляв нескладне закляття, що легким вітерцем відносило дим в інший бік.

Отже друзі вирішили, що час для розмови настав. Капітан наївся, значить подобрішав. Лам із Равом дружно виштовхнули Маарі зза столу. Та, почервонівши, боком підійшла до столика Драгая і, спитавши дозволу, присіла на краєчок короткої лави навпроти капітана, так, щоб бачити друзів. Капітан прихильно подивився на неї і, помітивши її хвилювання, спитав:

– Ти, може, бажаєш до мене в команду?

Маарі, прикусивши губу, мовчки кивнула. Бачачи її стан, капітан продовжив розмову сам:

– Ну, що ж! Мені люди потрібні. Тільки попереджую: кухарів я не міняю вже кілька рейсів, тому для жінок лишається тільки обробка риби. А це справа важка! Не злякаєшся?

Маарі заперечливо мотнула головою і, набравшись хоробрості, одним подихом проговорила:

– Я, звісно, дуже хочу з вами в море, та тільки, поперше, я не одна, нас троє, а подруге, ми хочемо не просто рибалками стати, ми хочемо побувати на Асарху!

Проторохкотівши все це, Маарі засоромилася так, що навіть її довгі ельфійські вуха стали рожевими, й завмерла, благально дивлячись на капітана. Той, усміхнувшись, спокійно набив люльку і мовив до неї ласкаво:

– То чого ж ти прийшла сама? Де твої подруги?

– Це не подруги, це друзі. Взагалі, вони чоловіки!

– Ну от! Знайшлися хоробрі душі! Заслали поперед себе бідну дівчинку, а самі десь сидять і тремтять від страху? Добре, не тремти! Де вони там? Хай ідуть! Будемо знайомитись!

Маарі підхопилася, замахала рукою, підзиваючи Лама та Рава. Ті, ніяковіючи, підійшли, привіталися та, назвавши себе, присіли поруч з Маарі. Драгай, усміхаючись, роздивлявся їх якийсь час, тоді, поклавши люльку до попільнички, сказав:

– А що? Ви хлопці міцні, швидко навчитеся всьому, що треба. А те, що тільки в один кінець хочете найнятись, то не страшно. Домовимось так – ви працюєте, поки завантажимо трюми. Тоді я висаджую вас на берег. Мандруйте, скільки схочете. А там прийдете до мого корабля, і я вас знову сюди, до Граамеля, привезу... За рік ми робимо рейсів по три. І завжди зупиняємося на Асарху в одному й тому ж місці. Ви самі побачите. На березі ми беремо воду, дещо з свіжої їжі, відпочиваємо кілька днів, то там я вас і залишу. Туди ж таки й прийдете згодом, якщо не знайдете собі іншого шляху.

– А що, є інший шлях? – швидко запитав Равеш.

– Я про інші кораблі кажу! – мовив, загадково посміхаючись, Драгай. – А на Асарху? – він стенув плечима – Я там про шляхи не чув! З тих, хто там залишався, а згодом плив зі мною на Лон, всі розповідали, що далі, ніж на десять миль від берега, дороги немає. Казали, якщо йти уздовж берега, можна обійти навкруги всього континенту. А от через гори – то зась!

– Єдине, що у морі ми ніколи не бували. Тому щодо професії у нас... – почав, затинаячись, Ламеніль.

– Навчитися – не штука! Я ж вас не штурманами беру, рибалками! Там нічого хитрого й нема! Аби сила, все інше прийде! А Маарі поставимо до столів для розробки риби. Праця не дуже легка і не дуже приємна, але там усі жінки працюють.

– А у рейс скоро? – спитала Маарі, яка в думках вже бачила себе на кораблі.

– Давай підрахуємо! Сьогодні почали розвантаження. Це, вважайте, три дні. День промити та висушити трюми. І вже тоді почнемо завантаження. Може чотири дні на нього не вистачить. Беріть п'ять. Отже, вранці десятого дня чекаю вас на борту. Мій “Фівер” буде на рейді, шлюпки забиратимуть команду з сьомого пірса. Це в мене традиція. Посадка від сходу сонця до полудня. Тоді, все. В море! Тільки щоб не запізнювались! Хоча, я вже бачу, що ви будете у першій шлюпці. Хіба не так?

– Обов'язково! – врізноїй відповіли друзі, а Рав докинув:

– А раніше можна прийти, подивитись на корабель? Ми ж раніш лише човнами... ну, там ще плоти, так то, я думаю, зовсім ні до чого?

– Чого ж? Можна й раніше! Приходьте, коли трюми будуть пропарювати та вимивати. Тільки з ранку. Тоді ви нікому не заважатимете. Спитайте на сьомому причалі, де стоїть “Фівер”. Вахтових я попереджу, пустять і все покажуть. Подивитесь на нашого красеня!

Наступні три дні пройшли, чи краще сказати – проповзли, для наших друзів, немов три тижні. Єдина розвага, яку вони знайшли для себе, це був похід до Граамельського театру. Будинок, щедро прикрашений колонами та скульптурами, мав великий та малий зали і хорошу акустику. Та вистава їх розчарувала. Грали якусь нудню з життя рибалок, і половину змісту вони взагалі не зрозуміли. Щоденні прогулянки до порту та по базару вже остогидли. Як, до речі, і купання в океані.

Сидіння в готелі теж видавалося нестерпним, тому вечір останнього дня вони, за висловом Равеша, просто тихо казилися, убиваючи час за грою в кості.

Ледь тільки заяснів світанок четвертого дня, як Маарі, найтерплячіша з них, розштурхала своїх друзів, і вони, поснідавши нашвидкуруч, побігли шукати "Фівер". Багато часу їм не знадобилось.

На фальшборті біля трапу сидів молодий ельф і мугикав собі під ніс якусь мелодію. Друзі, потопталися на причалі, і, нарешті, зважилися піднятися на борт. Вахтовий з цікавістю поглянув на них.

– Що, новачки? – запитав він у Ламеніля, який ішов попереду. – Ну, проходите! Мене звуть Тахт. Капітан мені про вас говорив. Зараз гукну боцмана, він усе покаже. Брон тут найстаріший. Тобто, плаває довше всіх. Кожен цвях на кораблі знає! Якщо будуть питання – звертайтеся просто до нього. Він любить повозитися з новачками. Зараз підійде.

Тахт дмухнув у дудку, що висіла в нього на шворці, зачеплений за петлю гудзика. За кілька хвилин звідкілясь із трюму виповз, зітхаючи, середніх літ гном у такому ж, як на матросі, бавовняному костюмі та у капцях на босу ногу.

– Ну і що тут коїться? Морський змій напав? Ніяк поспати не дадуть! Аа, це ті, що про них говорив капітан? Мисливці на драконів? Нічого, то я жартую! Не сердьтесь! Ми всі колись були молодими, і всі мріяли про щось надзвичайне. Ну, ходімо! Розкажу сьогодні дещо. А всього за один раз не побачиш!

Він махнув рукою, запрошуючи новачків з собою, і потюхикав на ніс судна.

– Почнемо від початку. Бачите, з корпусу колода стирчить? Це зветься бушприт. До нього передні вітрила кріплять. Звуть їх стакселями. Онде вони, скручені. Три штуки. А це – якірні лебідки. – Він ніжно поплескав по добре вичищених та змазаних механізмах. – Через них якірні ланцюги проходять. На них якорі

тримаються. Он вони – під бушпритом. Якорів у нас три. Два носових та один кормовий.

Носова частина, де ми стоїмо, зветься бак. Пішли далі. Це фокщогла. Перша від носа. Вітрила на ній, як знизу рахувати, такі: фок, марсель та трисель. Залазити на щогли треба вантами, он вони. Бачите, мотузяні драбини ідуть від бортів? Ви, щоправда – рибалки, то вам це ні до чого. Це матросам треба знати. Але дивіться далі. За фокщоглою ботдек, тобто шлюпочна палуба. Тут лежать ваші човни, з яких і будете рибалити. Залазьте, обдивляйтеся, звикайте.

Човни були великими, метрів з п'ять завдовжки та майже два у шир. Борти були високими, а ніс та корма задерті вгору. Стояли вони двома штабелями, один на другому, по п'ять штук, поперек палуби. Між двох штабелів була відкрита навстіж горловина люка. Друзі залізли у верхній човен і почали роздивлятися його будову. У носі, кормі та посередині було розташовано три лави, під ними – міцні ящики. У середній прорізане гніздо для щогли, на бортах стояли металеві уключини для весел.

– Щогли, весла й усе інше у коморі, – пояснив боцман. – А тепер дивіться сюди! Тут треба обережно, – він показав на трюм. – Донизу летіти довго, а внизу – твердо! Глибина трюму аж чотири метри. А там пайоли з дощок. На них бочки з рибою ставлять. Це, звісно, як ви ту рибу спіймаєте, а поки що стоятимуть порожні. Побачили? Пішли далі. Перед вами гротщогла. Найнайвища. На ній усього два вітрила. Зате великі. Нижній то трисель, а верхній – гротмарсель. Над ними корзина для вахтового. Вище вже тільки громовідводи та небо. За гротщоглою обробна палуба. Це територія жіноча. Звісно, якщо риби багато, туди стають всі хто вільний. Ми ж не гуляти в море йдемо.

Бачите гнізда у палубі? То для обробних столів. Вони розібрані, біля кормової надбудови лежать. Тут таки теж трюмний люк. Трюмів у нас два. Тільки вантажних.

Тепер надбудова. Вам там робити нічого. Там кермова рубка, капітанський місток. Зараз, ясно, йдіть самі подивіться. Я тут покурю. Як будуть питання, позвете. Тоді вже піднімусь.

Друзі швидко рвонули нагору вузьким трапом, що ішов уздовж борту.

– Ще одне! – крикнув навздогін Брон, – Кормова щогла зветься "бізань". І вітрило на ній – теж "бізань". А більше там нічого й нема!

Друзі з цікавістю роздивлялися верхню палубу. Посередині розташовувалася штурвальна рубка. Вся засклена, зараз вона горіла на вранішньому сонці сьайвом коштовного каміння. Двері були відчинені й Маарі першою зайшла в середину. Погладила штурвал, уважно роздивилася компас і якісь невідомі їй прилади, закріплені у стінах та на полицях.

Увагу хлопців привернула гармата, що могла пересуватися від борту до борту по рейках. Вони не могли зрозуміти, навіщо вона потрібна, а запитати про це Брона їм, чомусь, було незручно.

– Ну як, надивилися? – гукнув їм знизу боцман, – Пішли далі! Друзі зійшли вниз і їхній гід попрямував до дверей надбудови.

– Це прохід до трюму, тільки не вантажного. Внизу кубрики для команди.

Довго ще Брон показував їм господарство корабля. Нарешті піднялися на палубу. Біля трапу стояв Драгай і приймав у вахтового рапорт. Дослухавши, він повернувся і ступив назустріч друзям.

– Прийшли? От і добре! З прибуттям на борт! Брон не залякав вас своїми розповідями? Він любить поговорити!

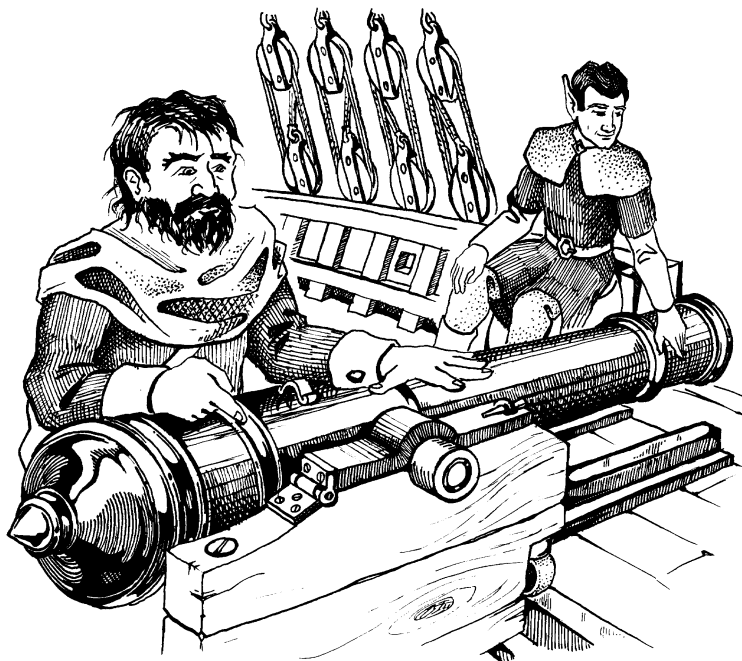
Капітан потис кожному руку і запитав Брона:

– Місця їм ще не визначив?

– Навіщо? Буде посадка, все й владнаємо!

– Хай так! А у вас, молодята, питання до мене є?

– А як рибу ловити? – спитав Равеш, і одразу почервонів.

– Це просто! Сідаєте по троє в човен. З кожним новачком має бути досвідчений рибалка. А вже тонкощі вам боцман на заняттях розповість! Ще одне. За одяг не турбуйтеся. На борту отримаєте все, що треба. А так, коли щось треба – приходьте. Ми з вами поряд живемо, в одному готелі. А тепер, пробачте, скоро тут буде дуже мокро. Отже – на все добре!

– Пробачте, а чи не могли б ми у чомусь допомогти? – спитав Рав.

– Е, ні! Для цього є портові робітники. Вони фахівці у своїй справі. Бачите, на борту й команди нема. Троє матросів, Брон та я. Всі інші зійшли на берег, відпочивають, що і вам раджу зробити. А вже в морі будете навчатися. Там ще й відпочинку будете

просити! В екіпажі всі мають вчитися замінити одне одного.

Розпрощавшись, друзі побрели пірсом до берега. Вийшовши на набережну, Равеш сказав:

– Не знаю, як ви, а на мою думку треба піти на базар, закупити більше фруктів та наїстися ними перед дорогою. Там, на кораблі, навряд щось буде крім м'яса та риби.

Маарі у відповідь розсміялася:

– Ну, ти даєш! Ми ж пливемо до тропіків! А у океані є острови, і їх там не так вже й мало. Я ще не забула того, чому нас навчали у школі. А там дивися – і Асарх поруч. Втім, я не проти фруктів. Пішли до базару!

РОЗДІЛ СЬОМИЙ

– Здрастуй, море, земля – прощай!.. Наша домівка тепер у човні... Хай вітер та хвилі добрими будуть, і хай нам покажуть далекі краї! – віршував Ламеніль.

Вже на світанку друзі стояли на пірсі, чекаючи шлюпку з “Фівера”. Маарісаа відгукнулася:

– Хай вітер несе за виднокруг наше легке суденце. Коли ще побачимо землю свою, заспокоїмо своє серце?

Равеш мовчки сидів на краєчку пірса, стругав якусь паличку, аж поки не прийшли перші шлюпки з “Фівера” забирати команду на корабель, що вже стояв на рейді. Біля пірсу було надто мілко для завантаженого корабля такого класу.

Шлюпка відійшла від берега і матроси, які сиділи на веслах, погребли до корабля. З борту звисав мотузяний трап, і знайомий вже нашим друзям боцман Брон повів їх розміщуватися згідно з визначеним на кораблі порядком. Розклавши свій скромний багаж, вони притьма кинулися на палубу.

Скоро до борту підійшла друга шлюпка, за нею третя. Коли всі члени команди зібралися на борту, метушня потроху вляглася. Боцман звірився зі

списками і пішов з доповіддю до капітана. Драгай у парадному костюмі піднявся на місток і привітав усіх з початком рейсу. Побажав усім менше штормів та більше риби. Тоді наказав команді зайняти місця і підняти на щоглі сигнал: “Вимагаю буксир!”

Підійшов старенький пароплавчик, попихкуючи смолистим димком. Матроси, вибравши стояночні якорі, закріпили буксирний трос і плавання почалося.

Поволі повз бортів пропливли верфі, з яких їм махали руками та капелюхами. З рибальських човнів лунали побажання щастя та успіху. Ось уже й протока Східна покивала на прощання останніми прибережними деревцями. Скоро й маяки лишилися за кормою, і корабель загойдався на високій океанській хвилі.

Буксир вивів шхуну на п'ять миль у відкрите море й застопорив хід. Вже віддано буксирний трос і пароплав, що повертається до порту, стає останнім нагадуванням про щойно покинутий берег. Вітрила піднято, береговий бриз плавно розганяє “Фівер”.

Для наших друзів все навкруги незнайоме. Шерех хвиль, які розрізає форштевень, посвист вітру у снастях, погойдування палуби. Пройшовшись по палубі від носа до корми і назад, вони зупинились біля бушприту й жадібно дивилися на горизонт.

Скоро боцман зібрав усіх рибалок та рибообробниць і поділили їх на вахти. Почалися заняття. На першому всі були разом, оскільки вивчали загальні правила поведінки на борту та знайомилися з робочими місцями. Тоді їх поділили на групи. Всі отримали робочий одяг. Маарісаа з іншими жінками лишилася біля обробних столів. Тут їм показували малюнки різних риб та розповідали, як яку рибу треба обробляти.

Рав та Лам з іншими рибалками зібралися біля човнів. Їх навчали керувати шлюпкою, вправлятися зі щоглою та вітрилом, ставити та знімати сіті. На один човен з нашими друзями поставили досвідченого

гнома на ім'я Пімел, який вже ходив з Драгаєм рейсів п'ять чи шість. Він був безмежно веселим балакуном і вже за кілька годин наші рибалкипочатківці наслухались від нього стільки всячини, що перестали розуміти, коли він жартує, а коли говорить серйозно. Одне тільки не викликало сумніву: Пім дійсно був гарним рибалкою.

За справами не побачили, як настав вечір. Заняття скінчились, і боцман покликав усіх на вечерю. Тоді прийшов час відпочинку. І Друзі, знову приліпилися до борту корабля і не переставали збагачуватися новими враженнями від побаченого.

Коли зайшло сонце і небо всипалося густими зорями. Маарісаа вже відверто стала позіхати і друзі пішли вкладатися. Океанські хвилі, гойдаючи корабель, приколихали їх швидко, як дітей у колисці. Цієї ночі друзям наснилися приємні, легкі сни. А Равеш взагалі спав, як забитий. Навіть не ворухнувся ні разу.

Зате пробудження було не таким приємним. Кожен відчував, що корабель йде зовсім не так спокійно, як учора. Бувалі рибалки заспокоїли новачків, пояснивши, що у цих місцях поперек курсу корабля проходить могутня океанська течія. Через це судно час від часу кидає то в один бік, то в інший.

Цього дня Равеш уперше в житті відмовився від сніданку. До початку занять він лежав у своєму ліжку, тоді з зусиллями одягнувся і виповз на палубу. Сьогодні їх вчили в'язати вузли, ремонтувати сіті, точити рибальські гачки.

З великими труднощами Рав приховав від інших свій стан. Соромно було зізнатися, що постійна качка вимотує з нього душу. Коли покликали на обід, він забився в кут біля якірних лебідок і сидів, сховавши голову, щоб не бачити ні корабля, ні моря, ні неба. Лам нарешті помітив муки свого друга. Зрозумівши його стан, ельф звернувся до Піма за допомогою. Той у свою чергу розібрався із станом гнома й покликав на поміч Брона. Боцман, який за своє життя лікував морську

хворобу сотні разів, чекати не став. Удвох із Пімелом вони підійшли до стражденного Рава і пошепки щось до нього заговорили. Роз'яснивши, що треба робити, вони встали разом, взялися за руки, наче готуючись до танцю, і почали мовою магії виспівувати якесь закляття. Рав, відкрив свою свідомість і почав отримувати від них потрібну додаткову енергію. Закляття проспівали тричі, тоді боцман дав сьорбнути Равові якогось пійла з невеликої пляшечки. Вочевидь воно було страшенно гірке, бо той страшно скривився. Але нудоту йому одразу немов рукою зняло. Перше, що відчув гном – це звірячий голод. Брон, що був готовий до таких наслідків, одразу повів його в камбуз, до харчів...

А потім увесь день Равеш сумував про втрачений сніданок.

За виснажливим навчанням та короткими відпочинками минали дні за днями. “Фівер”, дитя сотень тисяч років розвитку суднобудування на Нілмар, здавався справжнім дивом. Розкидаючи форштевнем фонтани сяючих бризок, він легко мчав океаном, і часом розганявся до нечуваної для суден швидкості. За всю подорож тільки один раз друзям довелося позаздрити вигляду іншого корабля. Це сталося тоді, коли їхній курс перетнув океанський кліпер. Стоп'ятидесятиметрове чудовисько, підняте на три метри над поверхнею підводними крилами, при середньому вітрі линуло на вдвічі більшій за них швидкості. Його вітрила, здіймаючись на сто метрів угору, скидалися на білу хмару, яку несе ураганом. Дивлячись на цей корабель, друзі подумали, що не була б Нілмар планетою магів, створення такого дива було б нездійсненним.

Позаду вже був тиждень плавби. Новачки, звикли до постійно хисткої палуби, і глибоко в душі пишалися цим, вважаючи себе тепер за справжніх моряків. Але якось, досі чистий обрій розмило якоюсь сірою каламуттю. Одна за одною почали набігати хмари.

Вітер став поривчастим і подув неначе одразу з усіх боків. Тут не потрібно було якогось особливого досвіду, щоб зрозуміти – наближається буря.

Ніч минула у тривожному чеканні, але ту мить, коли сильний вітер таки перейшов у шторм, ніхто не помітив. Ранок виштовхнув всіх на палубу. Низьке небо висіло плямистим, брудносірим рядом, що тріпалося та закручувалося в джгут скаженим вітром. Густі смуги дощу водоспадами з'єднували небо і океан. Велетенські піністі хвилі, накочувалися раз за разом, і засипали палубу та моряків рясними бризками.

Повітря було холодним, всім було наказано вдягти водонепроникні куртки та чоботи. Ламеніль, перемагаючи вітер і потужні струмені води, що переливалися через борт перебрався в кермову рубку до Тахта, що міцно тримався за штурвал, спокійно озирючи розбурхану стихію.

– Привіт, Тахт! Довго ще буря гулятиме, як ти думаєш?

– Здоров, Лам! Хіба це буря? Легенький штормик. Увечері ми про нього і не згадаємо! Будеш спати в своєму ліжечку як удома.

– Не вигадуй! Дивись, яка величезна хвиля іде! А ти кажеш – штормик!

– Ну так! Височенька. Тільки бачиш, яка вона полого? Корабель на неї підіймається і скочується собі повільно, воду не черпає. То яка нам різниця, є та хвиля чи нема? Інша справа якби вона йшла з гребенем, та ще крута! Тоді було б сутужно! А ще бач – і вітерець так собі. Тому й кажу тобі – тьху, а не шторм!

– А з чого ти взяв, що до вечора він стихне?

– Вітер змінюється. Вночі з заходу дув. Зараз перейшов на північ. Поривами дме, а досі був рівний.

Вітер справді змінився. Якщо вночі та ранком дув безперервно, то зараз це були тільки окремі пориви. Та й хмари піднялися, відірвалися від скаженої круговерті води.

Ламеніль поспішив переказати свою розмову друзям. Тепер вони й самі бачили, що шторм втихомирюється.

З часом кількість учбових занять зменшилась і всі члени екіпажу тепер могли більше займатися своїми справами. На борту була непогана книгозбірня, були й музичні інструменти, на яких міг грати кожен охочий до такого заняття. Вечорами на палубі навіть влаштовували танці.

Багато хто збирався компаніями послухати розповіді старших та досвідченіших про пригоди на морі. Боцман Брон був непоганим магом і ділився своїми набутками з усіма бажаючими. Найбільше молодим морякам подобалося, коли Брон заради розваги влаштовував на воді мініатюрний смерч і примушував його обходити навколо корабля. Але на такі штуки витрачалося більше сил, тому старий боцман робив це нечасто.

Швидко минали дні і от, якось уранці, всіх підняв крик вахтового:

– Земля!

Перша частина подорожі скінчилась. Попереду лежав архіпелаг Сурмаль.

Один поперед одним, штовхаючись усі сипонули на палубу. У перших променях вранішнього сонця серед океанських вод вже чітко визначалася далека смужка землі. А скоро можна було розгледіти і зелені високі дерев з кольоровими вкрапленнями квітів і світлий пісок пляжу. Зза мису з'явилися могутні хвильоломи, прикрашені високим, тонким, немов стріла, націлена у небо, маяком. “Фівер” прибув до Сурмальгарду, головного міста архіпелагу Сурмаль.

Буксирів тут не було, тому “Фівер” зайшов на рейд своїм ходом, під вітрилами. Віддали якорі і всі, хто не був зайнятий на вахті почали збиратися на берег. Маарі з друзями змогла вибратися у другій шлюпці. На березі їх засліпили сполохи яскравих тропічних барв. Небачені фрукти продавалися цілими кошиками на кожному

кроці. Квіти найнеймовірніших кольорів ховали у своїй красі будинки, причали, каміння набережної. Настирні голоси екскурсоводів навперейми запрошували охочих прогулятися містом.

І друзі, відчувши під ногами мало вже не забуте відчуття земної тверді, з радістю позаписувалися мало не на половину екскурсій, не забувши і запланувати собі – не тільки заради Рава – обід в симпатичному і затишному ресторанчику під промовистою назвою "Архіпелаг". Чому б і ні? Хтозна, які ще умови чекають їх на Асарху, що має стати місцем наступної зупинки "Фівера"...

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ

В той час, коли "Фівер" виходив з порту Сурмальгарда, у невеличкому будиночку край міста засвітився вже знайомий нам екран, заповнений перлистим туманом. Між тим, хто знаходився у будинку та його невидимим співрозмовником відбувся коротенький діалог:

– Привіт тобі, Кураторе!

– Здоров був, Ревлісе! Маю надію, що це не більше ніж звичайна доповідь, хоча і в незвичний час?

– Так. Поки що все гаразд. Корабель щойно вийшов у море. Як і домовлялися, я буду його супроводжувати. Надалі користуватимусь тільки телепатичним зв'язком. Подбайте, щоб хтось постійно чергував на моїй хвилі.

– Подбаємо! Хай щастить і тобі й усім іншим!

– Дякую! Будемо сподіватися на краще. В усякому разі, їх (він виразно підкреслив останнє слово) я все одно витягну. Надто велика цінність. Жаль буде, коли щось трапиться з кораблем. Щоправда, на ньому аж двоє Магістрів, та все ж...

– Двоє Магістрів на один корабель? Чи не занадто?

– Поперше, вони друзі з дитинства. Подруге, цей корабель постійно використовується для перевезення кандидатів. Треба берегти!

– Ясно!

– Скажу щиро, рейс вочевидь ризикований. Екіпаж може постраждати. Але зроблю все, що в моїй силі!

– Добре, драконе! Тільки не розводься про ризик. Щоб чого доброго не накликати!

– З обох кінців каналу зв'язку пролунав сміх і екран згас.

Дні плавання проходили непомітно, заповнені навчанням та веселими розмовами. Штормів у цей час не бувало.

Іноді “Фівер” лягав у дрейф і для всіх влаштовували годинудругу купання. Це зазвичай бувало тоді, коли біля борту плескалися дельфіни, вірні друзі, а часом і захисники моряків. Тоді можна було не боятися морських хижаків, а їх у цих водах теж траплялося немало.

Та загалом день був схожим на день, і друзі почали трохи нудьгувати. Нарешті, одного разу, вони почули голос вахтового матроса:

– Крааші з правого борту!

Штурман на містку одразу забив у дзвін – знак для всіх підніматися нагору. На капітанському містку одразу з'явився Драгай, який вже встиг віддати належні команди. За кілька хвилин було піднято всі вітрила і “Фівер” понісся над хвилями так швидко, що, час від часу, майже на півкорпуса здіймався над водою. Шлюпки підготували до спуску на воду і рибалки швидко складали потрібні снасті. Тут були довгі міцні шнури з блешнями, гарпуни з тросиками, дерев'яні молотки.

Молоді матроси та дівчата підіймалися на ванти, щоб краще бачити. Та до зграї риб було ще далеко.

Кінець кінцем корабель, за підказками вахтового, обігнав зграю і помчав уперед, збільшуючи відстань.

Коли відійшли на потрібну дистанцію, з бортів полетіли шлюпки. Ледь торкаючись води, кожна вже ставила щоглу і поспішала на свою ділянку.

“Фівер” спішно відійшов від місця лову і рухався паралельним курсом. Вахтовий зі щогли подавав прапорцями сигнали, допомагаючи стерновим не збитися з курсу.

Пімел, сидючи за кермом, уважно слідкував за сигналами. Їхня шлюпка йшла крайньою зліва. Зза хвиль вони могли бачити лише два найближчі човни. Ось вахтовий просигналив, що риби підходять до човнів. Пімел весело гукнув:

– Ну, тримайтеся! Якщо поталанить, то добре прокатаємося на риб'ячому буксирі! Це вам не на кінській упряжці їздити. Може й скупати!

Равеш та Ламеніль завмерли. Гном тримав катушку на короткому, пружному вудлищі, закріпленому у гнізді. Лам сидів, тримаючи у руках шкот, готовий за першим словом Піма спустити вітрило. В напруженому чеканні пройшло ще хвилин із десять. І раптом вудлище різко зігнулося й катушка, в руках Равеша затріскотіла, скидаючи шнур.

– Вітрило! – заволав Пім.

Юний ельф одразу відпустив шкот, вітрило залопотіло і сповзло вниз. Старий рибалка одразу розвернув шлюпку так, щоб шнур проходив через її ніс. Відренованим рухом Лам перехопив шнур і накинув на шків, прикріплений до форштевня. Тепер можна було поставити катушку на жорстке гальмо і дати рибі тягти за собою човен стільки, скільки їй заманеться, і тільки стежити, щоб не підставити борт шлюпки під хвилю.

– Гей, рибалки! Вітаю! – радувався Пім. – Це ж треба, півгодини, як у морі, і нате вам! Мабуть, будуть з вас...

Замість останніх слів почулося булькання, бо хвиля накрила балакучого гнома з головою. Лам та Рав хоча й не розчули зовсім слів старшого товариша, але

загальний зміст дійшов до їхньої свідомості і не можна сказати, щоб вони не були втішені похвалою.

Крааша справді тягла човен, як добрий буксир. У напруженій гонитві минуло години дві. Врешті, швидкість почала падати бо риба стомилась. Почалася боротьба за метри витравленого шнура. До катушки підключили шестерні й почали по черзі крутити педалі, вибираючи метр за метром шнур, на кінці якого сиділа бажана здобич. Рибина, видно, попалася не мала, бо скоро всі ухекались. У цьому двобої час збігав непомітно. Та ось, недалеко від човна, воду пропороли два гострих довгих плавця. Між ними було не менше трьох метрів. Друзям перехопило подих.

– Крути, крути! – надривався Пімел, тримаючи кермо. – Рав! Залишайся на лебідці, а ти, Лам, заміни мене!

Ламеніль сів на його місце на кормі, а Пім схопив гарпун і став на носі. Равеш, хекаючи, дотягував човна до стомленої рибини. Тепер все повинен був вирішити удар гарпунника. Ось лишилося десять метрів, ось уже вісім, п'ять... Пім, підвівся на увесь зріст і підняв гарпун. Спина риби виплила просто перед ним. Змах його руки друзі навіть не встигли помітити, а гарпун вже був у спині крааші. Від раптового болю велетенська здобич вистрибнула з води, сипонула на рибалок фонтаном бризок і впала у море, обірвавши шнур, на якому досі тягла човен. Трос гарпуна зі свистом тікає у воду, та скоро завмирає і провисає. Лам все ще сидить біля керма, а гноми удвох тягнуть очікуваний улов. З глибини випливає темний контур тіла. Ще хвиля й рибина, що за довжиною рівнялася з човном, була прив'язана до борту. Гарпун точно знайшов її серце. За кілька хвилин їхня шлюпка несеться до "Фівера".

Вибух радості на борту ошелешив друзів. Та скоро вони зрозуміли головне: їхня команда прийшла першою, вполювавши рідкісну та цінну здобич. Рибу підняли на палубу і під оплески глядачів поклали на

обробний стіл. А переможців ще довго підкидали на руках.

Скоро підійшла друга шлюпка, за нею одразу ще дві, так що гамір на борту скоро вщух, змінившись роботою. За традицією капітан розпорядився відправити першу рибу на камбуз.

Коли риба була розібрана, голова та нутроці викинуті за борт, а м'ясо та більше двадцяти кілограмів чудової ікри, пішло на камбуз, у розпорядження старшого кока.

Равеш, як знавець куховарської справи, запитав у Пімела, що стояв поруч, біля борту:

– А чому голову викинули? Я, наприклад, люблю посмакувати відварною риб'ячою головою.

– Ну, тут би ти задоволення не отримав! Бач, у крааші в голові якась гіркота. Не знаю, від чого це, але їсти таке ніхто не стане!

Що ж до інших частин крааші, то вони виявилися надзвичайно їстівними. Їхній смак залишився з нашими друзями на все життя.

Того вечора, смачно поївши та взявшись за улюблену люльку Равеш запитав у Піма.

– Вибач, а навіщо було брати дерев'яну кувалду?

– Ти що, спиш на заняттях? Втім, вибач! Ви ще цього не проходили. Що буде, коли гарпун не заб'є рибу одразу? Ти ж можеш собі уявити, сам тяг цю тушу до борту. От і доводиться глушити її дерев'яхою. Не кататися ж за нею на буксирі по кілька днів!

– Є такі невеликі кораблі, – продовжував Пім, – що тільки й займаються ловом великих риб у океанських течіях. Там рибалки блешні тягнуть прямо з корабля й спійману рибу підводять до борту. А тоді вибирають з води спеціальними сітями підйомниками.

– А чому б на “Фівері” не ловити саме таких риб?

– Ми на мілинах ставимо сіті. Адже риба потрібна різна! Та й наш Драгай полюбляє ловити саме вугрів біля Асарху. Це у них родове. Його батько й дід там ловили. Вони вивчили шляхи та періоди міграції вугрів,

як ніхто. До того ж у Драгая є на Асарху власна база. Справжнє поселення. Тому завжди виходить, що наш “Фівер” більше всіх до Граамелю вугрів привозить. Риба добірна, і її одразу скуповують.

День, ніч. Ніч, день. Хвилі, бризки, сонце, вітер. За кілька днів “Фівер” мав прибути до місця лову. Та звичний плин часу був раптово порушений. Якось вранці, одразу по зміні вахт, коли всі, поснідавши, збиралися на навчання, вахтовий зі щогли загукав:

– Гей, кок! Готуй данину! Морський змій пливе!

Вся команда одразу кинулася дивитись на рідкісну тварину. Скоро всі могли добре роздивитися голову, розмірами трохи більшу, ніж у коня, що здіймалася на три метри над водою. Під водою вгадувалося довжелезне тіло морського гада.

На капітанському містку стояли Драгай та боцман Брон, і стиха про щось перемовлялися. Кухарі витягали з холодильника півтуші копченої свині, улюбленої страви зміїв.

Скоро звір вже плив метрів за двадцять від правого борту, паралельним курсом, уважно придивляючись до рибалок. Драгай із Броном разом речитативом наспівували якусь магічну формулу, спрямовану, вочевидь, на те, аби налаштувати сріблясте, з сірими розводами та чорними плямами чудовисько на мирний настрій. З борту полетіло м'ясо і змій пірнув за здобиччю.

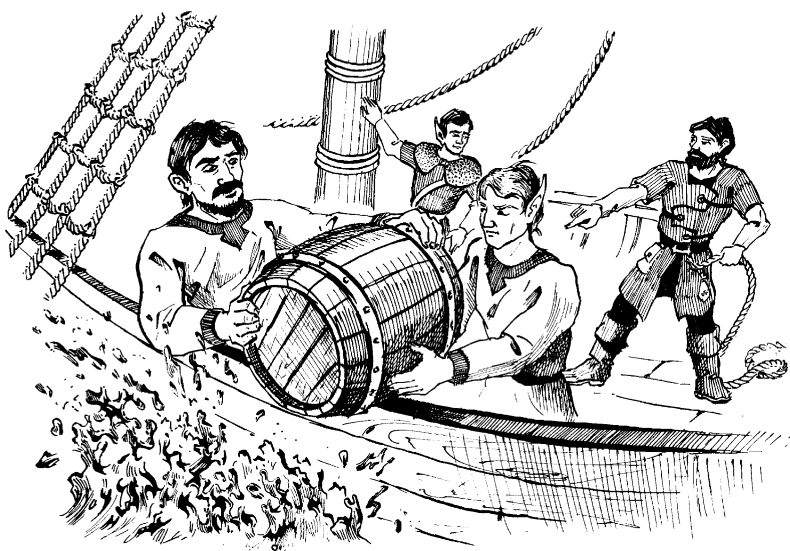
Однаке скоро голова змія ще раз з'явилася на поверхні і холодні, без повік, очі знову втупилися у моряків. Бувалі рибалки припинили: поведінка звіря була незвичною. Повсякчас, змій, отримавши м'ясо, йшов геть, а тут повернувся. До того ж, цей майже розумний погляд...

Драгай уважно глянув на Брона і той, кивнувши головою, швидко побіг до капітанської каюти. Сам капітан знову став наговорювати якесь закляття. Цього разу голос його звучав із явною погрозою.

Змій знову сховався під хвилями. Минуло кілька хвилин напруженого чекання. Навіть новачки на борту примовкли, бачачи, що справи ідуть не так, як треба. І, раптом, корпус корабля здригнувся від страшного удару. Було добре чути, як затріщали дошки обшивки. Хтось з матросів кинувся в трюм і закричав звідти, що у днищі пробоїна і вода доходить вже до пайолів, тобто піднялася майже на метр.

Вахтовий кинувся до гармати, відкрив ключем ящик зі снарядами і почав швидко її заряджати. Тепер наші друзі зрозуміли, навіщо було тримати на кораблі таку грізну зброю.

Голова змія з'явилася на незначній відстані за кормою, трохи вбік від курсу. Таран і йому просто так не минувся: по морді текли ручаї крові, одначе тікати він не збирався. Штурман швидко навів гармату. Вибух снаряда підняв угору стовп води, сховавши з очей небезпечне страховисько. Різко клацнув затвор, порожня гільза з гідким смородом покотилася палубою, а загнаний у ствол новий заряд, чекав, наче

пес у засідці, сигналу, аби знайти свою жертву. Змій не з'являвся, але ніхто не міг напевне сказати чи влучним був перший постріл. Екіпаж завмер у тривожному чеканні, і...

...Крики жаху, стогін поранених, тріск зламаного такелажу! Тварина стовпом виривається з води біля самого борту корабля й падає поперек палуби. Всі панічно розбігаються до носа й корми. Чудовисько, здається, безкінечно довгим. Його тіло повзе й повзе через корпус корабля, піднімаючись через лівий борт і зникаючи за правим. Врешті з'являється хвіст, та радіти нема чого, бо він вузлом зав'язується навколо гротщогли. Багатотонна туша кренить корабель, намагаючись перекинути його.

Те, що сталося наступної миті, ніхто потім не зміг ані зрозуміти, ані змалювати. Всім видалося, що з неба упала грозова хмара. В усякому разі, інших аналогій ніхто не міг знайти.

Щось туманнопрозоре раптом опинилося біля борту корабля. Воно мчало на такій швидкості, що його лет помітили лише ті, хто випадково дивився у той бік. В момент коли це явище зупинилось, корабель накрив оглушливий грім. У моряків мало не порозривало барабанні перетинки. В усякому разі майже всі на деякий час оглухли. І в ту саму мить в змія ударила блискавка. Тіло тварини було розрізано навпіл. Хвіст у страшній конвульсії розв'язався, впав, потрощивши дорогою кілька шлюпок, у воду й пішов на дно. Ще одна блискавка вдарила у воду, здійнявши довкола стовпи гарячого пару. Після цього дивна хмара рвучко, з казковою швидкістю, піднеслася вгору і зникла у височині.

Видовище шокувало всю команду. Драгай та Брон приводили до тям усіх, хто лишився цілим і примушували допомагати постраждалим та ліквідовувати наслідки катастрофи. Поранених оглянули та перев'язали. Тих, кому було погано, вклали на лежанки. Загинув, як з'ясувалося, лише один матрос.

Тіла його не знайшли. У морі, приваблені кров'ю морського змія, з'явилися тайлосси. Їх велетенські тіла раз у раз проносилися біля самого борту.

Корабель був не в такому вже поганому стані. Зважати треба було тільки на пробоїну в трюмі. А ось із човнів вціліло лише три. Ще двійко моряки сподівались полагодити, а решта були розбиті вщент. Хоча капітан з цього приводу, не знати чому, але не дуже і вболівав.

На кінець дня палуба й такелаж були приведені до ладу. Зламані частини замінили повністю. В роботі дуже допомагала магія Драгая та Брона. Наші друзі вперше бачили таких могутніх магів.

Тепер лишалося тільки зашити пробоїну та відкачати з трюму воду. Під керівництвом Брона на палубі розклали брезент, промастили його якоюсь рідиною, що під дією морської води ставала клейкою, і через дві години наклеїли його на корпус у вигляді латки, яка одразу перекрыла доступ води.

Добре довелося попрацювати біля помп. Близько півночі рівень води у трюмі почав падати, а на ранок увесь трюм був сухим. Аврал скінчився. Капітан усій команді дав півдня відпочинку.

По обіді продовжили ремонтні роботи. На пробоїну з внутрішньої сторони наклали кілька шарів тканини, промазуючи кожен шар клеєм. Укріпили всю конструкцію розпірками і до настання ночі корабель був готовий витримати все, що тільки могла приготувати для нього морська доля.

Тим часом Маарі встигла розповісти Ламу та Раву про незвичайну хмару, бо в ту хвилину один і другий лежали в носовій частині корабля, завалені уламками шлюпок та рангоуту. Вони тільки чули удар дивного грому та бачили відблиск блискавиці, а Маарі відкинуло на корму і вона бачила все.

– Що мене здивувало, – схвильовано говорила юна ельфійка, – коли та хмара відлітала, то з місця, без розгону, взяла швидкість не меншу, ніж у будьякого птаха. А далі летіла з шаленим свистом все швидше і

швидше, і коли піднялася аж до пасатних хмар, свист стих, а слідом розлігся новий удар грому.

– А як ти все це почула? – перепитав Равеш, почісуючи забиту спину. – Адже від першого удару грому всі поглухли!

– А я, коли мене кинуло на верхню палубу, від жаху затулила вуха й закричала. От і вийшло, що перший грім мене не оглушив.

– Ну гаразд, не оглушив, то й не оглушив, – втрутився Лам. – Краще скажи, як ти за цих обставин взагалі могла визначити швидкість польоту хмари?

– Дуже просто. Якщо пасатні хмари йдуть на висоті, скажемо, кілометр, а воно дісталось до них секунди за три, може – чотири, отже прикидаємо...

– Не вигадуй! – відмахнувся Рав. – Метеорити літають тільки зверху й донизу, а не навпаки.

Поки тривала ця суперечка, у каюті капітана між Драгаєм та Броном відбувався такий, малозрозумілий для сторонніх вух діалог:

– Хто б це міг бути, як ти гадаєш? І що він тут робив?

– Ти смієшся? Впізнати, хто це був крізь захисний екран? До того ж, коли він маневрує на надзвуковій швидкості? Та я з містка бачив рівно стільки, як ти з каюти!

А на стіл куратора сектору Сурмальгард ліг такий папірець:

“Телепатограма від Вчителя Ревліса.

Судно, що цікавить нас, було атаковане морським змієм. Тварина вочевидь була навчена, а її розум контролювався. В результаті застосованих мною дій, змія ліквідовано. З кораблем все в порядку. Плавання продовжується за графіком. Знову прошу звернути увагу на можливість отримання інформації каналами Чорних.”

РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ

Зліва по борту пропливали неприступні скелі, над якими здіймався густий тропічний ліс, а далі за широкою зеленою смугою здіймалося в небо, аж у хмари, громаддя гірських хребтів під пишними білими сніговими шапками.

“Фівер” неквапно проходив уздовж цих негостинних берегів, шукаючи свою звичну стоянку в гирлі безіменної річечки. Перш, ніж починати лов, треба було добре полагодити корпус, відремонтувати човни. Ну, і, зрозуміло – продукти. Екіпажу потрібні були свіжі запаси м'яса, фруктів та овочів.

Ще років сімсот тому ельфом Фуртелем, дідом Драгая, на березі невеличкої бухти були розбиті городи, постійний догляд за якими і по сьогодні здійснювали команди кораблів спочатку діда, тоді його сина, тепер онука. Вони щедро постачали рибалкам овочі, а фрукти та м'ясо давав тропічний ліс. Вдосталь було і прісної води: схиля гір блищали під вертикальним промінням екваторіального сонця тисячами срібних ручаїв, що починали свій шлях з території холодних вічних снігів і завершували його в теплому океані.

Капітан зійшов на місток, проміряв кілька разів курсові кути по берегових орієнтирах і дав стерновому команду повертати.

Плавню й величню “Фівер” звернув до неприступного, як здавалося, берега. Матроси згорнули майже всі вітрила і корабель несла хвиля припливу. Скоро, неподалік від бортів, то справа, то зліва, почали вишкіряться рифи. Та капітан і стерновий добре знали свою справу. За якийсь час всі побачили неширокий вхід до бухти, що глибоко врізалася у скелястий берег. Вхід до неї ховали дві чудернацькі за формами скелі. За скелями відкривався чудовий краєвид. Бухта, вганяючись у берег на цілий кілометр, була не широкою, всього метрів із триста. Береги являли собою

піщані та галькові пляжі. Поміж пляжами денедестирчали скелі. Завширшки пляжі мали від десяти до ста метрів. Одразу за ними починався ліс. Далі бухта переходила в русло ріки. Коли корабель підійшов до її гирла, зпоміж зелені дерев вигулькнули і житлові споруди: до десятка кам'яних будинків під дощаними покрівлями. Довкола акуратні грядки, поділені низенькими кам'яними розгорожами. Городи щедро зрошувалися гірськими ручаями, спрямованими хазайновитими господарями в потрібному напрямку. Трьом поколінням капітаніврибалок вдалося збудувати справжнє містечко.

Прогуркотів якірний ланцюг і корабель став недалечко од берега. Бухта була глибокою. Вся команда почала переправлятися на берег, щоб на час ремонту судна оселитися у будинках на суші.

Наступного дня з ранку всі зайнялися справами. Хто заводив під корабель канати, щоб його можна було перехилити на бік і полагодити днище, хто пішов до лісу валити потрібні дерева, хто готував до запуску лісопилку, хитро влаштовану таким чином, що її приводила в дію річка. Троє матросів, що вже були тут не вперше, вирушили на полювання. Жінки порпалися на городах. Роботи там було не багато: вода справно текла зрошувальними каналами, від бур'яну та шкідників городи надійно захищали захисні закляття. Одним словом, все тут було облаштоване як у найкращому місті великого Лона.

Вже встигли вибрати з води сіті, закинуті в гирлі ріки і відтеребити на кухню три відра свіжої риби. Екіпаж, не відволікаючись від роботи, з задоволенням вдихав приємні запахи майже готових страв, що після довгого перебування у морі обіцяли бути надзвичайно смачними. Йшло до обіду. А тим часом, Драгай та Брон не привертаючи до себе нічиєї уваги – мабуть, не обійшлося й тут без допомоги магії – увійшли до будинку капітана і там відбувалося таке:

У кімнаті, що закривалася на складний, особливої конструкції замок, світився вже знайомий нам екран магічного зв'язку, перед яким і стояли капітан з боцманом:

– Пояснити напад я не можу. – говорив Драгай. – Відчуваю, що це не було реакцією пораненого чи хворого звіра. Хіба що є одна думка... Ми з Броном вже обговорювали її, але не дуже впевнені. Справа в тому, що у нас на борту є троє друзів. Дуже хочуть потрапити на Асарх. Очевидно, відчують Поклик. Ми бачимо, що у них високий магічний потенціал. Це – готові кандидати до Школи. Отже, цілком імовірно, що змії їх відчув. Але якщо саме це спровокувало напад, виходить, що змії – це хтось із загону охорони Чорних...

Кілька секунд питання Драгая лишалося без відповіді, а тоді голос з екрану відповів:

– Так, магістре! Ви все зрозуміли правильно! І це справді робота Чорних. До речі. Якщо трапиться нагода – подякуйте Вчителю Ревлісу. За дорученням Конклаву саме він прикривав цей рейс. Ми чекали чогось подібного. І про цю трійцю знаємо. Чекаємо на них. Мапа з нанесеним маршрутом у них є, тому, якщо вони тобі зараз не дуже потрібні, можеш відпустити їх одразу. До речі, і команді вашій буде спокійніше.

Уривок цієї розмови ми навели саме для того, щоб читачу був зрозумілим подальший перебіг подій, які принесли здивування і радість нашим трьом друзям.

Пообідній відпочинок Равеша був простим і зрозумілим для кожного гнома: люльку в зуби і під дерево. Тут його і відшукав Брон.

– Як відпочивається, великому рибалці? – голос боцмана примусив Равеша відкрити очі, вийняти з рота люльку й змінити положення тіла з горизонтального на сидяче. – А де ж твої друзі?

– Онде, у бухті плескаються. Покликати?

– Та ні! Хай собі розважаються. А як обсохнуть, зайдіть всі троє до капітана.

– Хіба ми щось завинили? – здивувався Рав.

– Та ні! Просто капітан має дещо вам сказати.

Брон неспішно побрів до будиночків, а Равеш одразу побіг за друзями. За кілька хвилин вони вже поспішали до будинку капітана.

Драгай сидів у розкішному кріслі за великим столом.

– Сідайте, друзі! Одразу скажу, навіщо я вас покликав. Ви ж не просто хотіли податися в море, вірно? Мені пригадується, ви саме сюди, на Асарх, мріяли потрапити? Човнів у нас тепер лишилося мало, всіх залучити до роботи я все одно не зможу, тому якщо ви не змінили намірів, думаю кращої нагоди вирушити у мандри по Асарху у вас ніколи не буде. Можете одразу отримати розрахунок – і ви вільні. Ми ще пробудемо тут кілька днів, а потім вийдемо в море. Через деякий час повернемося за продуктами і далі будемо так само неподалік рибалити, доки не наповнимо трюмів. Тоді йдемо на Граамель, а там будемо готуватися до нового рейсу. На випадок, якщо у вас не все складеться як слід чи просто виникне яка потреба – приходьте сюди, до селища, і живіть до нашого приїзду.

– Спасибі, капітане! – відповів за всіх Ламеніль. – Якщо ви не проти, ми і справді одразу вирушимо. Тільки який там з вас розрахунок? Це ми скоріше винні вам за проїзд!

– А це вже моя справа! Навчалися ви добре і працювали відмінно. І якщо раптом колись виникне у вас така потреба чи бажання, я охоче візьму вас на черговий рейс. А тепер – ось ваші гроші, і – щасливої дороги! Хай збудуться ваші бажання. Завжди буду радий зустрітися з вами.

Подякувавши капітанові, ошелешені таким несподіваним поворотом справи, друзі пішли збиратися в дорогу. Цю ніч вони провели ще у селищі, а ранком, попрощавшись з новими товаришами, вийшли

на стежину, що повела їх уздовж берега річки до гірських країв.

Першу зупинку вони зробили кілометрів за п'ять від селища, на березі невеличкого озера. Тут вже річкова долина зробилася просто вузькою ущелиною, з обох боків якої здіймалися прямовисні скелі. Ламеніль уважно вивчав мапу, що колись дав їм старий гном на далекому притоці ріки Фіслор, біля гір Алрал. Маарі кип'ятила чай та робила бутерброди із м'ясом крааші, яке їх умовили взяти на дорогу. Гном, тим часом, просто дивився на озеро та вершечки гір, що віддзеркалювались у його синюватих, кришталевих чистих водах.

– А знаєте, друзі, на нашій мапі позначене це саме місце, де ми зараз сидимо! – озався Лам. – Дивіться самі, все співпадає! А ось і селище Драгая. Тоді ми не могли зрозуміти, що це за позначки!

– Бреши, та не забріхуйся! – озався Рав. – Випадково такого статися просто не може!

– А хто каже, що це випадково? На мою думку, відтоді, як ми у тому селищі слухали балачки старого рибалки... Здається, його звали Врем? Відтоді у нас все аж занадто вдало складається! Таке враження, що нас за руку ведуть! Ми вже колись про це розмовляли, пам'ятаєте?

– Ой, хлопчики! Та ви що? Невже ми з вами і справді комусь потрібні? – скрикнула Маарі.

– Нічого ми такого не думаємо! – відповів ельф. – Тільки щось тут не те! Ми з Равом майже весь Лон пройшли – ніяких тобі особливих пригод! А тут як пішло...

Тепер усі втрьох почали старанно роздивлятися отриману ще півроку тому мапу. Справді, помічене було саме це місце. Омріяна стежина мала починатися одразу за озером, на якому вони спочивали.

Нашвидкуруч випивши чаю, вони зібрали рюкзаки й вирушили в дорогу. Все було так, як на мапі. Вузька,

непримітна ущелина, прихована густою зеленню дерев, круто піднімалася вгору. Сумнівам більше не було місця. Перед ними – прохід углиб Асарху. Друзі рвалися вперед, але гори є гори, і ночувати їм довелося зовсім не так далеко від селища, як вони собі мріяли. Піднявшись на невеличку скелю, де вони могли захиститись від вітру, друзі змогли виразно розгледіти вогні в будинках та на кораблі. Там повним ходом ішли ремонтні роботи.

Ніч минула спокійно, вщух навіть вітер. Вранці Рав підстрелив круторогого гірського барана, і друзі пробули на черговій стоянці ще день, аби закоптити м'ясо в дорогу. До барана додали ще трьох гірських куріпок. Адже далі, на заметених снігом перевалах, їжі не буде. І дров для багаття теж.

Тріщини, скелі, сніг та холод вимотували останні сили. Трійця підіймалася з перевалу на перевал. Часом ставало млосно від нестачі кисню. Часом сльози безсилля замерзали на їхніх повіках.

Мапа була надзвичайно точною й детальною: тричі друзі ночували в зазначених на ній печерах. Ще, щонайменше, два дні судилося їм жувати мерзле м'ясо і ночувати без вогнища. Адже у цій країні віковичних снігів не росли навіть трави.

У деяких місцях Маарісаа, як більш досвідчений скелелаз, ішла першою, підтягуючи друзів на мотузці. Та здебільшого шлях прокладав Равеш. Особливо багато сил відібрала одна тріщина. Втративши на її штурмі майже чотири години, вони попадали просто на сніг. Равеш підбадьорював друзів:

– Нічого, лишилось зовсім трішки! Зараз виходимо на льодовик, а з нього вже спускатимемось у долину.

Лід, лід, лід... Нескінченною рікою в'юниться льодовик між велетенських вершин. День, ніч та ще день. Увечері другого дня вони вийшли на стежку, що стрімко збігала вниз, у тепло та зелень...

Спуск хоча й був не легким, та все ж за кілька годин наші друзі дійшли до перших дерев. Зібравшись з

останніми силами, наламали гілок, зробили собі зручний для лежання настил, розклали багаття, напнули над ним полотнище... Вогонь, найбільше з благ! Від утоми вони вже навіть їсти не хотіли. Просто лежали, всотуючи в себе тепло. Ніч у теплі – справжнє щастя для того, хто промерзав на нескінчених перевалах та льодяниках.

Зранку Лам поспішив роздивитися довколишні землі.

Та повернувся він напрочуд швидко. Мовчки сів біля вогню і задумливо почав розгрібати паличкою вугілля.– Ну, і що ти там побачив? – не витримала Маарі.

– Побачив цікаві речі. Навіть дуже цікаві. Ми вийшли на добре второвану стежку. Навкруги сліди від десятків, а може й сотень багать. Колишні тимчасові стоянки. Після цього бракувало хіба вийти на брукований шлях! Тому далеко я й не ходив.

– Це у тебе такий гумор? – озвався гном.

– Піди сам подивися. У будьякий бік. Хоча б на сто метрів, більш не треба.

Заінтриговані друзі негайно облазили увесь перелісок і швидко переконалися, що ельф був правий. На кожному кроці траплялися сліди багать, ямки,

присипані землею, а в них – бляшанки від консервів, рвані залишки одягу та взуття.

– А ми, часом, не на Лоні? – іронічно усміхнулася Маарі.

Вечір був не зовсім веселим. Побачене народило більше запитань, ніж могло дати відповідей.

Як говорити чесно, наші мандрівники тільки тепер задумалися над тим, що,

власне, вони очікували тут знайти? І що, крім почутих легенд, так уперто тягло їх сюди, на Асарх?

Провівши ще одну ніч на тому ж місці, друзі рушили далі. За дві години вони вийшли до дивної прогалини, порослої низенькою, м'якою травою. Прогалина тяглась без кінця та краю поперек їхнього шляху, паралельно гірським хребтам. Посеред неї на рівних відстанях одна від одної стояли рядком, з інтервалами метрів у триста, дивні будівлі з багатоярусними покрівлями, краї яких виразно закручувалися вгору, так наче той, хто їх будував, надто переймався, щоб стічні дощові води не підмили товсті кам'яні мури.

На Лоні їм не доводилось бачити подібних будинків, тож друзі обережно попрямували до найближчого з них, а підійшовши, побачили металевий щит із таким написом:

“Подорожній, зупинись!

Тут проходить межа, що розділить твоє життя навпіл. Якщо ти дійшов сюди, це означає, що в тобі є добро та здібності до магії. Піди далі і ти станеш справжнім магом. Поверни назад, і ти отримаєш спокійне, забезпечене життя на Лоні.

Якщо ти вибереш шлях уперед, знай: ти не отримаєш благ, а здобудеш на все життя лише тривоги та важку працю. Ти пізнаєш, що таке війна та смерть. Але своїм талантом мага ти забезпечиш спокійне, щасливе життя мільйонам жителів Нілмар.

То ж подумай над своїм вибором, бо обираєш ти свою долю!”

Друзі довго стояли, перечитуючи дивні слова.

– Ну, от і прийшли! – зітхнула Маарі.

– Дивне вітання! – підтримав її Лам.

– А для мене все зрозуміло! – озвався Равеш. – Правду кажучи, саме чогось такого я і чекав!

– Звісно! Скажи ще, що ти знав про це від самого народження! – засміявся Лам. – Слід було б і нам розповісти!

– Знати, звісно, не знав, а передчуття було! Хоч смійся, хоч ні. Краще давай вирішувати, як тут сказано. Особисто я думаю – тільки вперед!

– А я хіба схожий на того, хто піде назад? Ну, Маарі, твоє слово! Як ти щодо тяжкої праці?

– Моє слово ви самі давно знаєте! Хіба я дарма сюди рвалася? Та й чого боятися важкої праці, коли з тебе робитимуть справжнього мага?! Це ж, мабуть, як викладач в університеті, а може й більше!

– Мабуть, таки серйозніше! – підтвердив Лам.

– Виходить, назад ніхто не піде? – заключив Рав. – То й чудово! Трійця – вперед!

Зваливши на спину рюкзаки, друзі вирушили далі. Хоча пройти їм вдалося лише кілька кроків. За якихось три кроки перед ними, там де щойно перед ними лежала рівна та гола земля, стояв, привітно усміхаючись, підстаркуватий гном. Лице його видалося нашим мандрівникам аж надто знайомим.

– Поздоровляю, друзі, з прибуттям!

– Не може бути! – першою прийшла до тями Маарі. – Та це ж Ревліс!

Рав із Ламом стояли, роззявивши роти, і не в змозі були вимовити ні слова.

– Саме так! Добре, що не забули! Ревліс. Все правильно. Тільки повністю – Вчитель Ревліс. Один з тих, хто наглядає за порядком на Лоні. Сектор Алрал. Іноді читаю лекції у Школі Вищої Магії. А більше доводиться займатися винищенням усякої нечисті в своєму секторі. Пам'ятаєте болото? Оце воно. А ще шукаю таких як ви, здібних до магії. Допмагаю потрапляти сюди, на Асарх. Мапу не згубили? А як вам Драгай з Броном? Вони наші випускники. Магістри магії. І про вас я одразу все зрозумів. Ваш шлях – тільки сюди!

– Скоріше, це ми тебе знайшли! – вставив своє слово Ламеніль.

– А це як сказати! Я до вас придивлявся ще до тієї нашої зустрічі.

– Як? Хіба ми зустрічалися до того?

– Зустрічалися! Тільки ви про це не знали. Магія, розумієш?

– Ну, все! За тобою, наче за оленем слідкують, а ти й не знаєш! – видихнув Рав.

– Таке життя! Та й навіщо усім все знати? От ви повчитесь у Школі і багато чого для себе відкриєте. А іншим воно ні до чого!

– А що за школа така? – запитав Лам.

– Назву я вам сказав – Школа Вищої магії. А що там всередині? Завтра для вас почнуться перші заняття – самі й побачите!

– Скажи, Ревлісе, – поцікавилась Маарі, – а що було б, якби ми повернули назад?

– Нічого! Ви б заснули, а за якийсь час прокинулись біля селища Драгая. Забули б де були. Погуляли б берегом, та й на Лон!

– Дуже розумно! – з осудом сказала Маарі.

– Та ні! Все вірно! – озвався Рав. – Раз вирішив повернутися, спокою шукати, то про все це, – Равеш провів рукою навкруги, – тобі й знати не треба!

– Ось так! – підтакнув Ревліс. – Бачу, ти вже дещо розумієш! Ну, що ж! Час у дорогу, бо шлях перед нами неблизький! Тільки ще одне: ви вже знаєте, що Асарх – країна магів і все таке... Отже нічому не дивуйтесь і нічого не бійтесь. Адже ви не з боязких, правда? Ось перший іспит. Зараз перед вами з'явиться дракон.

– Так одразу?

– Дракон?! – Оце так! У голосах друзів чувся непідробний захват.

– Тоді дивіться! – Ревліс тихо мовив коротеньке слово і... його не стало. На його місці, палаючи срібною лускою, блискаючи алмазними кігтями, стояв велетенський звір з палаючими очима і злегка ворухив

широкими крильми. Півметрова паща розтулилася і голосом Ревліса промовила:

– Ну, як? Подобається?

Друзі стояли, приголомшені появою цього дива і зачаровані його красою. А тим часом дракон продовжував:

– Якщо є потреба, побудемо трохи тут, поки ви звикнете. А якщо все в нормі – залазьте до мене на спину, і полетіли! Вирішуйте!

– Летіти на драконі? Оце так! – видихнув Равеш.

– Слухай, та хто ж ти насправді? – не втрималась Маарі.

– Вчитель! Срібний дракон. Тільки вчитель – це не професія. Це скоріше звання.

– І багато таких Вчителів? – спитав Ламеніль.

– Багато! Так що звикайте!

– Хлопці, хлопці! – подала голос Маарі. – Як мені політати хочеться!...

– Ну, якщо ніхто не проти... – підсумував Ревліс. – Зараз будуть вам сидельця! А з питаннями вашими ще встигнете! Адже ви ще геть нічого не знаєте про справжню цивілізацію. Та й про магію також!

На його спині виникла якась конструкція, що мала подобу трьох сидел, з'єднаних між собою.

– Равеш! Залізай першим та сідай у заднє сидло. – Наказав дракон. Тепер Лам. Твоя черга. Добре! Маарі! Твоє місце попереду. Пристебніть ремені. Зрозуміли, як? Ну – вперед!

Крила дракона розгорнулись і раптовий сильний порив вітру підняв їх над землею.

Політ так захопив друзів, що вони озиралися довкола майже не дихаючи. Потім ельфи навперейми почали складати вірші про красу польоту.

– Ой, дивіться! – перебив їхнє віршування гном. – Там, праворуч на пагорбі! Це ж стадо оленів! Просто як іграшки!

Так непомітно линула година за годиною. Скоро почало смеркатися.

– От що! – звернувся до них Ревліс, вигнувши довгу шию. – Внизу все одно вже нічого не видно. Якщо ви не проти – летімо швидше. Шлях ще далекий. Прибудемо аж серед ночі!

– Ще швидше?! – Маарі радісно вискнула. – Ой! Хочу швидше!

Лам із Равом дружно закивали на знак своєї згоди. І тут вони побачили нове диво. Навкруг них з'явилася щось, схоже на витягнуту до овальної форми кулю. Швидкість почала різко зростати, хоча самі вони цього прискорення не відчували. Довкола них було затишно та спокійно. Чули тільки як за межами захисної оболонки з наростаючою силою свистить повітря. Але все одно свист той був дуже приглушений.

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ

Приспані плавним летом дракона (а може й не тільки ним), друзі нічого не бачили й не чули. Так минуло кілька годин. Розбудив їх голос Ревліса:

– Гей, соньки! Вставати час! Підлітаємо!

Летіли вони вже не так швидко. Попереду горіли чисельні вогні. Схоже було на вогні великого міста, але разом з тим це не були смолоскипи, ані свічки. Вогні світилися незвично, рівно, яскраво.

Скоро проминули передмістя і дракон полинув до правильного темного круга в центрі, довкола якого сяяли найяскравіші світильники.

На рівній площині, що поросла надзвичайно густою й м'якою, хоча й низенькою, травою, їх вже чекали. Тут стояло п'ятеро драконів (двоє – золотих, троє – срібних) і десятків зо три ельфів та гномів. Коли друзі спустилися зі спини Ревліса, наперед вийшов один з золотих драконів і промовив:

– Вітаю вас, друзі! Ми вже давно чекаємо вашого прибуття. Багато що про вас ми вже знаємо. Ми радіємо вам і радіємо за вас. Радіємо, що вчитель Ревліс не

помилився, побачивши вас уперше. Ваші імена ми знаємо, а з нами усіма ви ще познайомитесь. Я – член Конклаву. Звуть мене Джирком. А ось один з тих, кого ви вже зустрічали. А відгадайте, хто це?

До них підійшов молодий ельф і з усмішкою подав руку.

– То хто я?

Друзі ошелешено дивились на нього, не пізнаючи.

– Не пригадуєте? Тоді дивіться!

Тихе слово – і перед ними стоїть з люлькою в зубах старий гном. Кашлянувши, він заспівав речитативом:

– Граамель був першим місцем...

– Ой! Масснес! – розгублено промовила Маарісаа. – То й ти теж..? Вона перевела погляд на Джиркома, що стояв поряд.

– Та ні! – приймаючи свій звичний вигляд сказав ельф. – Я поки що тільки магістр. Він трохи подумав і додав:

– Доцент на одній з кафедр Школи. А надалі... Хто зна?

Цю відповідь друзі не зовсім зрозуміли, та перепитувати не стали.

– Що ж, дорогі гості! Час уже пізній. З завтрашнього ранку ви станете студентами. Як прокинетесь – перший урок. А зараз – відпочивати! Ваші нові друзі та колеги проводять вас до ваших кімнат і нагодують. До ранку!

Натовп молоді, радісно щось вигукуючи навперебій, потяг за собою трійцю, для якої звичайні безтурботні мандри остаточно завершилися. Тут. У приміщеннях Школи Вищої Магії.

Перші вранішні промені, що пролилися в кімнату крізь широке вікно, збудили Маарі. Вона довго лежала на просторому, дивовижно зручному ліжку, і просто дивилася на світло.

Вона лежала лицем до вікна. За вікном, над парком, прикрашеним фонтанами, у чистому небі пропливали хмаринки. Перед вікном стояв великий письмовий стіл. Біля ліжка – маленький туалетний столик. Кімната

мала двоє дверей. Одні вели до розкішної ванної кімнати, другі виводили до довгого, великою дугою вигнутого коридору, в якому уздовж стін стояли статуї драконів, що тримали у лапах книжки. Ці статуї чомусь розсмішили Маарі. Освітлення давали матові білі шари під стелею.

Так! Вона у Школі Вищої магії. Тут її нове житло.

На столику біля ліжка з'явився сніданок: яєчня, печиво, фрукти у декорованій металевій вазі, салат з овочів у кришталевій тарілці, молоко. Вона швиденько вмилася і взялася до сніданку.

Коли, ще раз умившись після сніданку, вона повернулася, посуду вже не було. На стіні засвітився екран і приємний жіночий голос промовив:

– Якщо ти вже готова, Маарісаа, йди за вогником, що чекає на тебе у коридорі!

Вогник висів у повітрі. Маарі пішла за ним слідом. Біля однієї з дверей вогник щез. Значить їй сюди. Вона натисла на ручку.

– Заходь, ученице! Я тебе чекаю!

Голос був м'який, привітний. Те, що перед нею драконеса, Маарі зрозуміла одразу, хоча і не могла пояснити, як. Може, з виразу обличчя? Чи морди? Як правильно сказати про дракона?

– Сідай! Крісло саме для тебе. Я підбирала під твій зріст!

Подякувавши, дівчина сіла. Нишком озирнулася на невибагливо мебльовану кімнату. Вигляд палаючого каміна надзвичайно припав їй до душі. Немов відчувши її емоції, драконеса промовила:

– Я люблю вогонь. От і створила собі камін. Біля нього дуже затишно, чи не так?

– Так, так! Я теж люблю, коли в житлі палає вогонь. Навіть влітку.

– От і я кажу – без вогню чогось не вистачає!

Так вони поговорили деякий час ні про що, суто пожіночому, а тоді драконеса на якусь мить змовкла:

– Вибач, я забула назватись! Моє повне ім'я – Пальморії. Коротко зви мене Паль. Від тепер ти моя учениця. Сьогодні у нас із тобою перший урок. Перш за все, я думаю, ти хочеш поставити мені кілька запитань? Адже, поки ви сюди добиралися, їх набралось чимало?

– О, так! Знаєш, я ще нічого не можу збагнути. Все сталося так несподівано! Ми, поки йшли, здогадувались, що на Асарху нас чекають дива, але це зовсім не те! Дракони, Школа...

– Я добре тебе розумію! Дракони, Школа, все це може приголомшити. На доброму старому Лоні про це розповідають у старовинних піснях, та коли вперше побачиш на власні очі...

– Я такого і вигадати собі не змогла б!

– Нічого, скоро ти звикнеш! Знаєш, коли Ревліс вас помітив, то одразу заміряв ваші магичні потенціали. Тут, у Школі, ніхто й не вірив, такі вони у вас усіх трьох такі високі. Дуже рідкісне явище! А особливо те, що ви зійшлися разом!

– То це що? Доля? Магія? Чи щось інше?

– Хто може зрозуміти задум Творця? Може у цьому є глибокий сенс, а може це не більше як збіг обставин.

– А ви тут, у Школі, вже знаєте, хто він – Творець? Його звуть Богом, кажуть, що він може все. Але ж ми там, на Лоні – дикуни!

– Це надто важке питання навіть для Вчителів. Ми знаємо, що він існує. Як усі мислячі істоти Галактики ми схиляємося перед ним. Та щось знати про нього? Знаємо ми, наприклад, що він розпоряджається долею усіх мислячих істот. А може й не тільки їх. Знаємо, що він володіє часом так само, як і простором. А загалом ми так само сліпі, як і ті, що досі живуть у печерах, добуваючи їжу кам'яними сокирами.

– Скажи, Пальморії, а я зможу колись розбиратися у важких питаннях? Я дуже цього хочу! А ще я дуже хочу

боротися з нечистю. Адже її так багато! Скажи, а Конклав не може винищити її всю одразу?

– Прибери темряву, і всі стомляться від світла. Дай усім без праці одяг, їжу, оселю і вони втратять смак до життя.

– Дякую, Вчителю! Я зрозуміла: не буде зла, не оціниш добро!

– Ось тобі перший урок: не поспішай робити висновки. Боротьба зі злом – основа нашого буття. Та зло не можна знищити, як саме життя. У кожній душі є зерна зла. Головне – не дати їм прорости. Закон Творця – свобода для кожного. Кожен сам обирає свій шлях.

– А от якби Творець побажав, чи міг би він змінити життя на Нілмар? Зробити усіх усіх добрими?

– Якщо ельф або гном тримає таверну, готель, годує та дає дах над головою перехожим, хіба він поганий? А чи став би він тягтися, як ти зі своїми друзями, через гори та моря сюди – до Школи? Інакше з тими, що

обирають шлях зла... А твоє питання? Хіба ми можемо зрозуміти Бога? Він зробив цей світ таким. Один іде до Школи, віддаючи своє життя добру. Інший вдоволений тихим життям на Лоні. Третій йде до сил темряви. Це вже остання межа падіння. Колись давно на Лоні знали жадобу влади та її викоринили.

– Але влада існує... Ради старійшин, ще щось...

– Це не влада. Просто координація співіснування. Пам'ятаєш, що розповідав Лам у Фісбенесі?

Закусивши губу, Маарі мовчала, почісуючи пальцями своє вухо з гострим кінчиком, що прикривалося довгим, рудуватим, розпущеним волоссям. Срібна драконеса мовчала. Пауза затяглась, та Вчитель не поспішала.

– Дякую тобі ще раз, Паль! Єдине, що я зрозуміла, що вчитись мені треба ще дужедовго! А що, власне кажучи, ми будемо вивчати у Школі?

– Спочатку – підготовчий курс. Це недовго, років три, п'ять. Тоді сама обереш спеціалізацію. Років за десять станеш бакалавром. Потім, після практики, чи й без неї, ще одна ступінь навчання, і станеш магістром. А далі... Навіщо загадувати? А чому тебе навчатимуть? Ти ж не думаєш, що у Школі Вищої магії тебе навчатимуть кухарської справи?!

– Скажи, – перебила драконесу Маарі, – а що потім, після магістра?!

– Знову поспішаєш? Почнемо з початку, тоді й кінець буде видно!

– Пробач, Паль! Знаєш, я просто втриматись не можу, так мені політати хочеться! От як з Ревлісом...

Початок дня у Ламеніля був майже таким як у Маарі. Таке саме знайомство зі своїм вчителем – Перумінем. Майже така сама вступна розмова. Лише завершилась вона інакше.

– Пробач, вчителю, трапилося мені попрацювати в університетській книгозбірні. Там книжок... сила силенна. За все життя не перечитати! А тут, у Школі, мабуть їх всетаки більше?

– Звісно, що так! Якщо цікавишся, я тобі її покажу. Не всю, звісно! Щоб усю тільки обійти, потрібно більше місяця! Який розділ ти хотів би побачити в першу чергу?

– Та я ж не знаю навіть, як їх назвати...

– А ти подумай, про що б ти зараз хотів дізнатися?

– Ну, може, про історію розвитку магічної науки?

– От так! Навіть правильно назвав відділ. Пішли, покажу, як туди потрапити. З часом вивчиш інші шляхи, а поки що – іди за мною!

Коридором вони підійшли до якогось закутка. Вчитель голосно сказав: “Книгозбірня” і підлога під їхніми ногами повільно поїхала донизу. Там унизу теж був коридор, а за ним відкрилася велетенська зала з височенними стелажми.

Проходи між стелажми тяглись на цілі кілометри.

– Зачекай! – голос Перуміня повернув ельфа до дійсності. – Я не встиг тебе попередити. У Школу на стажування та навчання прибувають і представники інших розумних рас нашої Галактики. Кого б ти не побачив – знай, що то представник розумного народу. І поведься відповідно. Намагайся ні на кого не витріщатися, бо це буде нетактовно.

Молодий ельф зачудовано роздивлявся свою нарешті здійснену мрію – нескінченні ряди книг, що розбігалися навкруги, неначе вулиці великого міста. Та одна думка все ж не давала йому спокою.

– Вчителю! – Лам запнувся. – А скажи, дракони – це третій розумний вид на нашій планеті, чи як?

– Чи як! Ти будеш вражений, але якось переживеш і це повідомлення! Я за народженням – ельф. Не витріщайся, говорили тобі! Просто треба знати дещо про Школу та її діяльність. Отже: кожен, хто народжується на Лоні, навіть якщо твої батьки... проте, їм краще зараз дамо спокій. Виходить так. Ти народився й ростеш. Згодом відчуваєш потребу потрапити на Асарх. Дістаєшся сюди. Тепер ти учень Школи. Коли скінчиш курс... Втім, ще не так! Ми все

життя у Школі. Власне кажучи, вона і є наше життя. Ти навчаєшся і стаєш магом. Спочатку бакалавром, тоді, як дозволяє твій інтелект, станеш магістром. Якщо ти талановитий, зробиш щось видатне, або просто твій потенціал дозволяє, Конклав запропонує тобі стати Вчителем. Якщо ти згоджуєшся, ти входиш у залу Посвячення й отримуєш тіло дракона. Це надзвичайно важко пояснити. Колись ти знатимеш усе, а поки що просто сприйми це як факт! Кожен з нас може набрати будьякого вигляду. Стати, наприклад, тим, ким був до Посвячення, але до тіла дракона дуже швидко звикаєш і потім міняти його вже не хочеться. Повір, що для мага кращого тіла не знайти!

Вчитель посміхнувся, а Лам все ще стояв під враженням почутого. Цей дракон – ельф! То, можливо й він – Ламеніль, стане колись таким?! Це було так неочікувано і надто вже незвично!

– Ну, йди, почитай дещо! Адже ти вже відібрав кілька книжок!

Юний ельф не зрозумів, як йому до рук потрапили ці книги, але змовчав. В кімнаті він ліг на кровать, кинувши книги на стіл і довго осмислював усе, що почув сьогодні від вчителя.

Коли Равеш прокинувся, на столі посеред кімнати його чекав сніданок. Оком досвідченого гурмана він перебрав усе, що було старанно розміщене на гарному срібному посуді, прикрашеному чеканкою. Та головне не форма, а зміст! А зміст було розраховано на того, хто ніколи не прогавить нагоди попрацювати на благо власного живота. Тут було і смажене м'ясо у глиняному глечуку, і холодний відварний язик з гострою приправою, і салат з пташиних яєць з овочами, і заливна риба. А посеред усієї цієї краси стояла окрема таріль зі шматком пирога та величезною чарою, у якій був невідомий гномові напій, за пахощами схожий на чай з лимоном та медом, але різкий на смак та пінистий, як пиво.

Управшись зі сніданком, Рав увівся на ліжку, попиваючи незнайомий напій. Коли кухоль спорожнів, він відчув себе легким, наче птах і так гостро сприймав навколишній світ, що пролетіти поруч муха, він зрозумів би її мову.

Не встиг він докурити люльку, як його запросили до вчителя.

Посеред великої кімнати, дещо темнуватої, як на думку Рава, стояло широке ложе, і на ньому лежав дракон. Гном чемно привітався і наблизився до господаря кімнати. Той дивився на нього довго та уважно, й раз у раз не зморгнувши оком. Кінець кінцем озвався:

– Що ж, учню! Сідай, будемо знайомитись!

За спиною Равеша виникло крісло.

– Я буду твоїм Вчителем. Мене звати Сеттан. Перші роки кожен учень має власного вчителя. Згодом вас зберуть у групи, по п'ятеро чи по шестеро. Тоді у вас буде багато різних вчителів. А поки що ти займатимешся зі мною. Вільний час можеш використовувати як захочеш. Пробач, що я саме з цього почав, але знаю, ти не дуже любиш комусь підкорятися. А тут це необхідно. Тепер можеш поставити мені кілька питань. В тебе ж їх багато?

– Вчителю Сеттан! – Равеш вирішив поводитися чемно. – Мені здається дивним, чому наш світ практично не змінюється ось уже півмільйона років. Що тримає цивілізацію у такому, ... е ..., статичному стані?

– Я так і думав, що почнеш ти з чогось цікавого! Молодець! Дехто, навіть ставши магістром магії, до цього не додумується. Що ж, на це питання дати відповідь водночас і легко, і важко. Наперед знай – світ змінюється постійно. Тільки мало хто це бачить. Що ж до того, яка сила тримає світ, скажімо – не у статичному, а в зрівноваженому стані, скажемо коротко – магія. Та це не відповідь, вірно? Просто зараз ти ще не

можеш зрозуміти всіх тонкощів. Ось наприклад – ти ж знаєш закони, що керують небесними тілами?

– Ну, так! Сили тяжіння, відцентрові й інші утримують планети та їх супутники на орбітах...

– От я й кажу: ти все це вчив. Але це тільки основи. Якщо я зараз напишу тобі формулу, за якою рухається стаціонарний штучний супутник одного з наших місяців, наприклад – Тайперр, ти ж нічого в ній не зрозумієш, чи не так?

– Ну, звісно! Адже я не математик, не астроном...

– До чого я й веду! Щоб вірно поставити питання, досить бути розумним. А щоб вірно зрозуміти відповідь, треба бути ще й грамотним! Для цього й існує Школа – робити грамотних!

– Але я ще хотів знати, чи можна вважати наш світ штучним?

– Якщо відповісти одним словом, то так!

– Але ж тоді... може я й не правий, але виходить, що ми усі живемо, як хатні тварини, що не мають права ані покинути свій загін, ані щось змінити у своєму житті?

– В цьому ти не правий! У кожного є свобода обирати свій шлях! Просто наша планета поділена навпіл. Хто усім в житті задоволений, той тихо живе на Лоні. А такі, як ти – приходять сюди, на Асарх. Скоро ти все будеш знати. От ви троє. Ви народилися з душами, що не терплять спокою. Тому з раннього дитинства ви почули “поклик”. Інші його не чують і раді тому, що дає їм Лон – їжу, спокій, безпеку. Та інколи народжуються такі, як ви. І в їх душах звучить “поклик”.

– А що це таке – “поклик”?

– Тут, у Школі, є один пристрій. Його випромінювання співзвучне мізкам, що мають такий розум, як у тебе чи твоїх друзів. Ті, хто його чує, поспішають сюди. Так починається “Шлях”. Це не просто мандрі, до яких схильна вся молодь. У такого мандрівника є мета!

– А чому сюди не може потрапити будь хто з жителів Нілмар?

– Пробач, хлопчику, а ти дав би малюку до рук свій бойовий ніж?

– Звісно, ні!

– Так само і з магією! Навіть ще гірше! Хіба можна дозволити, щоб сила, здатна знищити планету, потрапила у випадкові руки?

– Хіба магія здатна на таке? Тоді навіщо вона?

– Зміїна отрута вбиває. Але й лікує! Равеше, Равеше! Поперед усе – Мистецтво – то наука Добра! Це знання та сили, що можуть творити чудеса. А всяка сила – то зброя. Що планета? Мильна бульбашка в Безмірі! Скоро ти знатимеш речі, про які зараз і не здогадуєшся!

Наперед ти повинен знати, що ось уже понад триста тисяч років ми мандруємо Галактикою. Є два шляхи – телепатичний та матеріальний. Перший спосіб безпечний, але так ти бачиш лише зображення. Твоє тіло знаходиться вдома, блукає лише розум. А щоб проникнути в інший світ є міжпросторові кораблі. В Школі ти про них дізнаєшся. Але що буде, коли такі знання потраплять до рук того, хто має нахил до зла? А зараз поглянь на кілька інших планет. Тобі сподобається!

На стіні спалахнув екран.

Планета була чудовою. Яскраве біле сонце заливало ландшафт. На Нілмар, чие сонце випромінює жовтуватозелене світло, все виглядає зеленкуватим, трохи тьмяним. Тут гнома вражали яскраві барви. Як і на Нілмар, шумував ліс, паслися тварини. Тільки таких дерев та звірів він ніколи не бачив.

Картина змінилася. Внизу було місто. Предки його жителів були птахами. Тому й зараз усі в цьому місті ходили вкриті пір'ям.

Скоро екраном пробігли якісь смуги, і з'явилася інша планета.

У цьому світі сонце було червоним, і все виглядало, неначе вилите з золота чи міді. А жителі були нащадками плазунів. Равешу вони нагадували ящірок, що стали на задні лапи.

За якийсь час екран згас. Рав довго сидів, забувши про все.

– Невже це все насправді існує? Як би мені хотілося там побувати!

– Обов'язково побуваєш! Скінчиш курс первинного навчання – обереш що завгодно! Магія – це не тільки війна зі злом. Це – увесь всесвіт!

Довгий час між ними тривала мовчанка. Нарешті Равеш спитав:

– Сеттан, а чому саме ти став моїм Вчителем?

Дракон трохи подумав, тоді відповів:

– Бачиш, справа в тому, що народився я гномом. Це було півтори тисячі років тому. А спеціальні тести виявили, що ми з тобою мали спільних предків. Ти народився в родині, що пішла від мого брата. Так що я, в якійсь мірі, твій прапра... й не знаю скільки ще разів прадідусь!

Глибоко зітхнувши, дракон відклав пошарпаний зошит. Глянув у вікно. Вже був вечір. Ото зачитався! Хіба, може, піти пообідати? Ні! Краще пройдуся! От тільки вип'ю пива.

Грюкнули двері. До двору Школи Вищої магії вийшов поважний старий. Консультант Конклаву Магів Нілмар. Золотий дракон.

Равеш.

ЧАСТИНА ДРУГА

ВІД УЧНЯ ДО ВЧИТЕЛЯ

ВСТУП

Нескінченні засніжені, білі рівнини південного кінця Асарху. Місяцями не вмовкають над ними люті вітри, що вовками виють в ущелинах та міжгір'ях. Тут немає життя. Тут не ростуть трави та дерева. За прибережним гірським кряжем, що оточує увесь континент, немає нічого, крім снігу та льоду. Скелі на березі так обросли кригою, що не розбереш, де тут скеля, а де застряглий на міліні айсберг. У нечисленних затоках тільки й можна побачити маленькі лежбища тюленів. Та ще коли не коли спінить хвилі плавець хижого тайлосса. А серед снігової пустелі материка не знайти нічого. Тут владарює холодна, невмолима смерть.

Лише в одному місці земля чорна. Захований за тисячами миль снігу, коптить небо зловісний вулкан. Його самотній серед білого снігу конус порізано ущелинами та тріщинами. А біля підніжжя пророблені невидимі для стороннього ока входи до багатокілометрових печер, які зігриває підземне полум'я... Від печер розходяться безкінечні галереї, збудовані тисячі років тому. Ніхто не знає їхніх таємниць. Відомо тільки, що закінчуються вони у океані, глибоко під водою. Охороняють ці ходи загони навчених морських зміїв. Кожним загоном командує Чорний дракон. А у головних печерах збирається Рада магів темряви. Тут саме серце зла. Сюди Чорні дракони приносять тих, хто маючи здібності мага, обрав для себе шлях темряви.

Учні живуть у підземеллях, роками вбиваючи у собі останні іскри добра. Тут можливий лише стовідсотковий успіх. Той, хто не досяга результату – щезає. Ні, його не вбивають. Надто рідкісний та цінний матеріал. Рада робить з нього якесь нове чудовисько і відправляє на Лон чи до північних частин Асарху. Кінець кінцем він, звісно, гине, або вражений сріблом мисливців, або, що більш вірогідно, кимось з колективу Школи. Та скільки нещастя встигне він принести на простори Нілмар! У океані зникають кораблі, на землі горять селища, безвісті пропадають мандрівники...

Так велося з віку в вік. Та ось настав перелом. У своїх потаємних лабораторіях маги темряви працювали над новою, невідомою раніше зброєю...

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Вздовж периметру круглої, в кілометр діаметром, площі, що являє собою двір Школи, лежать гори квітів, принесених з усіх куточків Лона та Асарху, витворених фантазією магістрів, зірваних на поверхні далекого Оранб. Уся площа, за винятком невеликого клаптика посередині, заставлена столами. Сьогодні у Школі свято: двоє молодих магістрів, про яких небезпідставно говорять, що вони – майбутні Вчителі, запросили всіх на весілля.

Страви, якими заставлено столи, не можна перерахувати за назвами хоча б тому, що тільки половина з них є дарами природи. Друга половина – витвір фантазії нареченої.

А ось і сама вона, поряд з нареченим. У центрі площі встановлено скріплене заклинаннями з гладенько обструганих дерев'яних дощок підвищення. Все воно засипане квітами. На ньому – столик та двоє крісел. Тут і сидять наречені. Сюди з поздоровленнями підходять гості. Перед підвищенням їх зустрічають двоє величезних білих птахів, розумних жителів однієї з

далеких планет. Вони наливають у келихи гостям ігристе вино. Гість, привітавши молодих та випивши свій келих, іде до столів і сідає, де йому сподобається. Над площею звучить легка, приємна музика.

Кого тільки немає за столами – дракони золоті та срібні, ельфи та гноми, представники кількох десятків іншопланетних цивілізацій. Настрій, як завжди буває на весіллях, веселий. Лише у наречених інколи з'явиться маленька тінь смутку в очах: немає тут їхньої рідні. Та що поробиш! Школа Вищої Магії – не місце для сторонніх!

Плавно котиться святковий день. Наближається вечір. Молодим скоро відправлятися у весільну подорож. Їх чекає житло на Оранб. Якийсь час вони проведуть там, а тоді повернуться до Школи.

Ось і захід сонця. Звучать труби і Ламеніль веде під руку Маарі до просторового переходу. Перед завісою перлистого туману вони обертаються й махають на прощання друзям. Просто перед ними – Равеш. Він сміється та кидає Маарі блакитну, з білою серцевиною квітку, що зірвав сьогодні на тому самому місці, де вони вперше зустрілися більше, ніж з десятків років тому.

Останній крок двором Школи стає для молодих першим кроком по поверхні срібного місяця. Ось вони вже й на місці.

Серед пагорбів з мармуру та білого піщанику, заховалася тиха долинка. Долинкою тече струмок, з веселим дзюркотом перебігаючи від камінця до камінця. Його береги поросли величезними, до п'яти метрів у діаметрі, квітами. Їх білі пелюстки, що зрослися вгорі, створюють затишні хатинки. В одній з них і житимуть молоді.

Так почалася їхня відпустка.

Оранб обертається повільно. Один його оберт – довший за п'ять днів на поверхні Нілмар. Тому поняття день та ніч тут відносні. Коли за часом Школи наступала ніч, магістри робили над видолинком зону затемнення. Це було просто – одне слово й водяна пара

утворювала хмарку. Ще слово, й та ставала непрозорою. А на ранок хмарка розвіювалась.

Дні проходили легко та весело. Вони купалися під водоспадом, бігали довколишніми пагорбами, ходили лісами, де дерева були не зеленими, а сріблястими. Взагалі, тут всюди панував білий колір. Недарма з поверхні Нілмар, цей місяць виглядав срібною кулькою.

За три дні до кінця відпустки Маарі запропонувала чоловіку:

– Слухай, давай на останок запросимо Рава. Адже він теж не бував на Оранб. Хай поживе з нами пару днів!

– А як же він обійдеться без полювання?

– Половить рибу під водоспадом! А я йому зготую гарне пиво. От і отримає все, що йому потрібно!

– Якщо ти не проти, то я – за! Адже ми з ним усе життя були разом.

– Тому й запросимо! Мені теж все у ньому подобається. Навіть дим від люльки. Навіть те, що побуркотіти ввечері любить.

– Гаразд, викликаю!

Екран зв'язку засвітився, і за кілька хвилин переговори були завершені. Поки Лам домовлявся зі станцією Оранб, Маарі, морщачи носика, пробувала кілька сортів створеного нею пива. Нарешті вибір було зроблено, зайві посудини дезінтегровані, а сама господиня зайнялася вечерею. Її фантазія подала на стіл смаженого гусака, блюдо відварної картоплі з маслом та грибами, овочевий салат, пляшку вина та тістечка з кремом. Для себе та Лама вона додала молоко.

Взагалі, трансмутація елементів – справа енергоємна. Але для того, щоб забезпечити собі обід, сили йде не надто багато. Важче доправити сюди справжні продукти з Нілмар!

За кілька кроків від квітихатинки закрутився вихор і з нього вийшов Равеш. Хтось із метрів на станції

Оранб телепортував його, бо сам він поки що цієї науки не засвоїв.

– Привіт, молодята! А ну, як ви тут? Маарі, ти стала ще кращою, ніж була! А ти, довговухий, чого смієшся? Тебе й місяць не зробив кращим, ніж ти був десять років тому! Ма, ти йому давай по загривку хоч раз на день, бо інакше швидко від рук відіб'ється!

Маарі радісно обняла Равеша, а її чоловік плескав товариша по плечу, не перестаючи сміятися.

– Ну, хлопчаки! Одразу до столу, поки не охололо! – запросила Маарі. – Рав! Якщо хочеш умитися – он ручай. Купатися підемо до водоспаду, пізніше. Ой! Чекай хвиличку! – вона вимовила якусь формулу і біля столу з'явилося третє крісло, точнісінько таке як ті два, що вже стояли в хатинці.

За вечерею Ельфи навперебій вихваляли Оранб та його природу. Равешу також подобалося не надто відчутне тяжіння місяця, при якому навіть він – товстун гном, міг підплигнути в гору на висоту власного зросту.

Наївшись, вони довго лежали на м'якій, нагрітій сонцем, траві, а їхня неспішна розмова потроху скотилася до того, що чекає їх у майбутньому. Першим про це заговорив Лам:

– Ну, ще пару днів, і я знову зариюся до книгозбірні. Ти знаєш, Рав, мене все більше захоплює ця тема – динаміка розвитку системи бойових закліть. Розумієш, виходить дещо цікаве. Як тільки напрацьовується формула боротьби з конкретним явищем, воно зникає. Потім, за якийсь час воно з'являється знову, але значно вдосконалене. Причому саме в невивченому нами напрямі. Мабуть ці привиди, упирі та всяка інша створена Темрявою гидота, мають зі своїми творцями міцний зворотній зв'язок. Думаю, у момент загибелі воно передає в інформаційну систему чорних інформацію про застосований спосіб атаки.

– Зверни увагу – ти вже заговорюєшся! “Інформація передається до інформаційної системи...” Між іншим, це вже давно відомо!

– Так, відомо! Але я, здається, починаю розуміти суть цього зв'язку. А це шлях до його ліквідації.

Продовження цієї теми зміг би зрозуміти тільки професійний маг.

Маарі теж була б не проти обговорити цю тему, але її відволікали обов'язки господині дому. Та й, врештірешт, міркування свого чоловіка вона чула вже не раз, а хід думок Равеша могла сприймати й на відстані. Отже, прибравши легким помахом руки і тихо промовленим заклинанням рештки вечері – на столі лишилося тільки пиво для гнома та молоко для ельфів – вона пішла до сусідньої квітки й задумалася. Спочатку хотіла зробити для друга таке ж ліжко, на якому вони спали самі, але тут у неї виникла інша думка. Тихо вимовила кілька слів, поворушивши пальчиками, і під пелюсткою квітки, наче під стінкою звичайної кімнати, виникла копичка запахуючого сіна, накрита м'якою оленьою шкірою. Зверху лежали легке покривало та подушка. Посередині виникла голограма палаючого багаття. Закінчивши з переоблаштуванням житла, вона підійшла до друзів. Зробила на столику неяску лампу під абажуром з квітчастого шовку. Ще одна фраза і звична для жителів Нілмар ніч огорнула видолинок. Равеш озирнувся.

– Оце так! А я думав, ви й спите при денному світлі! Тепер зрозумів. Молодці! Я б не подумався! Що, вже час спати?

– Ні, ні! Ви сидіть! Я зараз теж до вас підсяду, тільки підіймуся на пагорб. Треба посидіти хвилинку, подумати про дещо. А ви собі гомоніть!

Маарі легко збігла на вершечок горба. І вместилися на нагрітому сонцем камені, неуважно озираючи з одного боку – високе плоскогір'я з крутими мармуровими зривами й водоспадом, що прорізав у м'якому матеріалі місячного плато глибокий та

широкий жолоб; з іншого – невисокі пагорби, порослі сріблястим лісом, за якими блищало водою невеличке озеро ніби переливаючись через незвично близький виднокруг.

Потроху в її голові остаточно визрів сміливий задум: якщо перед сном вони втрюх вимовлять певні закляття, то, можливо, уві сні їм відкриється щось із майбутнього. Адже одного разу з ними таке вже було! Тоді вона побачила себе дружиною Лама. Вони жили тут, на Оранбі, саме у цій квітці. Лам побачив себе у книгозбірні Школи, яка тепер займає весь його час. Сон Равеша тепер зовсім зрозумілий: скоро він буде Вчителем і велетенські могутні крила понесуть його над просторами Нілмар. Точнісінько як у тому сні.

Страхнувши з себе вечірнє оціпеніння, вона весело заплигала у видолинок, під їх рукотворну нічну крівлю.

Коли, надихнувшись новою мрією, вона збігла назад у видолинок, двоє друзів усе ще сиділи за столом. Рав посмоктавав пиво й димив люлькою, відкладаючи її лише для того, щоб відповісти Ламу аби відправити до рота шматочок солоного печива. Лам відкинувся на спинку крісла, витягши ноги у бік багаття, вочевидь уявного, бо під полум'ям виднілася свіжа, навіть не зім'ята травичка.

Їхня розмова вже зайшла у такі хащі магічної науки, що час від часу, коли якийсь із співрозмовників вдавався до особливо переконливих формулювань, у стіл з тріском били легкі блискавки, а повітря навколо виразно пахло озоном.

– Хлопці! Годі вам! Я тут дещо цікаве надумала! – Маарі авторитетно, помахом руки, в мить розвіяла цю локальну грозу.

– Справді?! Що ж ти надумала? Може, ще раз повечеряти? – засміявся Равеш.

– Та ну тебе, об'їдайло! – удвано надулася Маарі. – Правду кажу – є ідея! Пам'ятаєте, у Граамелі нам наснилися сні? Звісно, що пам'ятаєте! Спробуймо штучно викликати подібні видіння. Формулу ми

підберемо. Нас троє, отже сила впливу максимальна. Таким чином ми зможемо побачити майбутнє!

– Цікаво, звісно, та з майбутнім краще не жартувати – відіззався Ламеніль. – Поперше, це заборонено. Подруге, втручаючись до нього, ми порушимо його структуру. Отже діємо на нього штучним шляхом, що призводить до змін. І, як правило, небажаних.

– А от я згоден! – подав голос Рав. – Це ж цікаво! І запрограмувати себе можна не обов'язково на майбутнє! Лам! Згадай підходящу формулу! Ти ж енциклопедист! Повинен щось таке знати!

– Воно звісно можна... – задумався в свою чергу і ельф.

– То спробуймо! Це ж так незвично! – підбадьорила Маарі.

– Ну, дивіться! Щоб тільки потім не жалкувати! Мало що можна побачити!

– Екстраполяція, скажімо, буде відсотків сімдесят?

– Тобі, борода товстошкіра, і сімдесят мало! Й взагалі, не про тебе мова! От як Ма? Щось неприємне побачить, а кінець невідомий... Як вона зреагує? Уві сні я і допомогти їй не зможу! А вона ж для мене... – завершувати думку він не став. Друзі її так зрозуміли: вона для нього була не коханням, а самим життям!

– Лам! Ти не хвилюйся! Психіка в мене міцна, та й інтерпретувати сни – справа майже безнадійна, сам знаєш! Я й не дуже вірю, що можна побачити дійсність. Образи завжди спотворені. І трактувати сни можна по різному.

– Добре! Ризикнемо! – Лама не довелось умовляти надто довго. – Запам'ятауйте формулу!

Вкладалися спати із різними настроями. Ельф дуже хвилювався за дружину, в той час як сама вона чекала чогось світлого, радісного. Гном був насправді заінтригований її пропозицією. Він замислив для себе нелегке завдання: дуже йому кортіло вивідати деякі секрети Чорних. Побувати в їх таємних лабораторіях.

В цей самий час у одному з приміщень Школи, ледь освітленому вогнем каміна, відбувався такий діалог між двома Вчителями:

– Ти зрозумів, що саме вони затіяли?

– Звісно! Шкода, що самі вони цього не розуміють. Особливо Равеш. Ясна річ, його проникнення буде помічено та блоковано. Хоча, при його потенціалі... Аби Чорні не сприйняли це як заплановану агресію.

– Не думаю. Але хто зна! Може, зупинимо їх?

– Встигнути можна, та чи буде сенс? Ця думка міцно запала їм в голови. Якщо відмовляться зараз, чи не захочуть повторити після? А тоді їх сили можуть зрости до небезпечних розмірів.

– Ці таки повторять! То що, хай все йде як іде?

– На мою думку – так!

– Тоді я злітаю на Оранб, підстрахую! Якщо хтось зайде надто далеко чи побачить щось надто зле, я його просто перемкну на інше зображення. Покажу їм дитячу казочку, та й по всьому!

– Ну, лети!

Миттєвий сплеск енергії розірвав простір від поверхні Нілмар до її супутника. П'ять секунд на розмову з черговим на станції Оранб. Вибух телепортації.

На тій саме каменюці, де годину тому сиділа Маарісаа, тепер сидів срібний дракон та прислухався до сновидінь трьох друзів, які солодко сопіли у своїх зручних ліжках.

Формула була виконана безпомилково. Виходи підсвідомості було замкнено на центри сну.

Дракон чекав на появу видінь.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Вона заснула навдивовижу спокійно, якщо зважати на передчуття чогось досі незнаного. Перші години спала без снів. Мабудь організм накопичував енергію

для сприйняття незвичної інформації. Лише після півночі до її мозку стали просочуватися перші видіння.

Ласкавий берег, напівпрозорі крони дерев, м'які густі кущі, незмовкаючий прибій. Таким був фон її сну. Це був острів десь у тропіках. Вони знов були втрюх і мали зробити щось надзвичайно важливе. Навкруги все дихало таким спокоєм, що доручення видавалось нереальним та далеким. Та ось почалися незвичайні, страшні події. Її друг – гном почав перетворюватися на якусь жажну потвору. То він ставав бридким демоном, то розпливався хмарою задушливого диму. А найстрашнішим було те, що вони з Ламом не мали змоги протистояти тим метаморфозам. Та ось Рав став схожим на двоногого монстра, що нагадував собою ведмедя і почав сипати магічними формулами, від яких її тіло скувало невимовним жахом. Навіть м'яке ельфійське волосся стало сторчма й затверділо, неначе дріт.

Та ось трансформації монстра дійшли кінця. Зараз буде вимовлене останнє слово й невідворотна, жахлива смерть накладе свою волохату лапу на світ, знищуючи у ньому все живе.

І тут її осяває прозріння. Вона знає, як припинити цей кошмар. Підібравшись та зібравши в одне ціле всі свої нерви, всі свої м'язи, вона у останню страхітливую мить кидається до чудовиська. Смердюча, ікласта паща, бризкаючи отруйною слиною, нахиляється до неї. І вона, здригаючись від перенапруження, кидає у цю темну прірву смерті ім'я свого друга. Сота доля секунди затримки. Смерть завагалась. Тоді Маарі цілує його в ніс, як робила завжди, бажаючи примусити почервоніти його порослі рудою бородою товстенькі щічки.

І смерть іде геть. Перед нею, сповитий туманом, стоїть Равеш. Його тіло скручене страшною судомою. Очі безтямні. Та це все ж таки він. З тихим стогоном гном розпрямляється і падає на пісок. Ще мить і він

мирно спить, тільки злегка стогнучи від щойно пережитого болю.

Видіння покидає Маарі. Її огортає тихий спокій. Та за деякий час перед нею знову постає нова картина. В цьому сні вона була драконесою, Вчителем. Могутні крила несли її над знайомими з дитинства скелями. Між двох пагорбів відкривався рідний її серцю краєвид: півсотні будиночків, школа, озерце. Тут проходила її юність і тут буде зростати її син. Вона спускається на галявину. Відпочинок буде довгим...

Ламеніль був до краю збуджений, знаючи, мабуть, краще за друзів, що їхній експеримент справді небезпечний та непередбачуваний. Мало не всю ніч він крутився на ложі, засинав і просинався знову. На ранок сон таки зборов його.

Він був драконом і з загonom друзів мчав у якусь битву. Телепатично вони були зв'язані між собою і одночасно слідували за зграєю чорних драконів зла, що мчали їм на зустріч.

Сутичка відбулась над архіпелагом, де тисячі невеличких острівців, немов тюлені, ніжилися у теплій, прозорій воді. Одні з них поросли зеленню, інші палали на сонці сліпучим піском чи чорніли скелями.

Зустріч була стрімкою. Розряди квантових генераторів, сяйво захисних екранів. Загони змішалися. Бій розпався на поєдинки. Навпроти нього велетенський, метрів до десяти, чорний дракон миттєво пірнає донизу, силкуючись зайти в хвіст. Лам свічкою підноситься вгору й тут таки кидається якоюсь неймовірною спіраллю вниз, заходить просто на спину супротивника. Чорний не встигає відвернути з курсу. Синхронний розряд обох лазерів Ламеніля розпорює його захисний екран, мов рядно. Блискавки досягають тіла ворога і його розриває на шмаття.

Погляд ліворуч, праворуч. Скануючий імпульс екстрасенсорики. Де вона?! Йому забиває подих. Його кохана зигзагами тікає від налітаючих зверху двох

чорних. Вони притисли її до поверхні моря й без кінця б'ють з лазерів, хоча і не можуть поки що влучити, дякуючи швидкості маневрування.

Крила склалися, мов накінець стріли. Донизу! Донизу! Донизу! Ось один з переслідувачів просто під ним. Сплеск енергії на порозі можливостей. З цим ворогом покінчено, та є другий! Лам розуміє, що на його швидкості він не вийде на лінію вогню. А часу вже нема. І тоді він знаходить єдине рішення.

Розворот на швидкості двох звукових ледь не затьмарює розум. Та він встиг. Миттєве гальмування й передача думки: його кохана йде під дощем, а він тримає над нею парасольку.

І вона зрозуміла. За ті мізерні часточки миті, коли біль шматував його праве плече й розповзався глибше та глибше, він встиг побачити, як Маарі рвучко розвертається. готова до бою.

І було останнє видіння: його душа зі сторони бачила, як падає униз його розшматоване лазерами тіло, а слідом, з височини, падають задимлені чорні клапті, які тільки що були чорним драконом.

Сонце вже сходило, та Ламеніль нічого не бачив. У його відкритих очах досі ще летіли й димилися чорні шматки м'яса, супроводжуючи його останній політ.

Сон Равеша був спокійним, як завжди. Видіння прийшло перед світанком. І саме те, яке він хотів побачити.

Він летів над засніженими рівнинами десь на півдні Асарху. Попереду стояв стовп диму, що виходив з велетенської чорнокоричневої гори. Це й була його мета. Почався плавний спуск. Вхід до печери охороняли двоє чорних драконів. Та Рава вони не бачили. Безтілесною тінню просковзнув він у глиб, у темряву.

Нескінченні коридори та галереї ведуть його все глибше та глибше. Попереду розливається дивне, ядучочервоне світло, з домішкою гнійножовтих відблисків. Равеш влітає до велетенської зали.

За великим круглим столом сидять десятків зо два чорних драконів. Це ті, хто входить до Верховної ради магів темряви. На високому постаменті у центрі залу леже Голови ради. Зараз воно пусте. Кожна клітина організму Рава всотує інформацію. Він дивиться на стіни й бачить потаємні двері за непроникними, важкими завісами. Там сейфи з документами. Вони захищені додатковою магією, та дещо Равеш зміг побачити.

Щось турбує його увагу. Равеш озирається назад. Сторожко, наче підглядає за кимось. Леже Голови ради вже зайняте. Дракон підіймає голову й кидає пронизливий, жорсткий, відчутний, немов удар сокири, погляд своїх бездонних очей просто у очі Равеша.

Дикий біль розриває голову. Гном миттєво прокидається і мало не виє від болю. Перед очима у нього пливуть кольорові плями. Минає довгих п'ять чи шість хвилин, поки захищений додатковою енергією організм магістра магії переборює біль. Равеш блює. Такого екстрасенсорного удару не витримав би й куди тренованіший маг. Голові стає легше й легше. Тепер лишається лише пам'ять про біль. Але та пам'ять назавжди.

Настає світанок. Власне кажучи, це не зовсім світанок. Просто запрограмована Маарі хмара над їхніми домівками стає все прозорішою. Гном важко виповзає зі спальні та йде до ручая напиться і намочити голову. Вмившись та зволоживши горло, він повертається лицем до хатинкиквітки. Перед ним на камені сидить Ревліс.

– Що, нагналися? – тон Вчителя не залишає надій на мирний перебіг розмови. – Клуб юних ідіотів! Час вже хоч трохи стати дорослішими!

– ... – Відповіді Рава не несли інформації а скоріше складалися з якогось мукання та невиразних жестів.

– Тактак! Звісно! Ми ж ні... Ми бажали... Ми думали... Я розумію!

– Тільки не перебільшуй! Ви геть нічого не думали!

– ...

– І не перебивай мене! Ти що, забув усе, що вчив по теорії часу у Школі?! Звісно, що троє таких могутніх магів, як ви, можуть зробити прорив у континуумі. Та хіба ви не знали, що кожен випадок проникнення у час змінює його? І те, що ви змогли побачити тепер вже напевне не відбудеться! Бач! Надумали: зараз ми про все довідаємось!

– ...

– Не мукай! Ти мені нагадуєш студента, що прийшов складати іспит з предмету, якого ніколи не вчив! А чого тебе понесло до Воріт Пекла? Ти думав, пізнаєш щось справді важливе? Тоді ти, вибач, просто дурень! А зараз чорні можуть сприйняти твій вчинок як ескалацію ворожих дій! Що далі?

– ...

– Не перебивай, я тобі кажу! І не роби мені тут невинний вигляд! А чого ти досяг? Адже справжні таємниці ти ні за що не побачиш! Це ж магія, телепню!

– ...

– Не треба! Добрими намірами вислано дорогу до пекла! Чув таке?

– ...

– Ще одне слово, і я відшмагаю тебе, як хлопчиська! Ще невідомо, як до цього поставиться Конклав! За такі речі позбавляли пам'яті та відсиляли на Лон!

Від збудження срібна луска Ревліса налилася пурпуром. Завушні антени екстрасенсорики вібрували від роздратування. Навіть задня пара рогів, у яких розташовано квантові генератори, й та вібрувала.

– А гірше за все те, що твоєму другові зараз погано! Маарі робить, що може, але шок занадто сильний. Зараз я віднесу його до Школи, хай ним займуться фахівці. Негайно іди збирайся, а я розберуся з ельфами. Розмову продовжимо потім!

Ревліс прийняв подобу старезного ельфа з китичками сивого волосся на вухах. Причому вуха були значно довшими, ніж буває у справжніх ельфів. Мить

подумавши, він доповнив власний портрет кирпатим носом гнома та сперся на паличку. Підійшовши до будиночкаквітки, він паличкою постукав по камінчику, що лежав перед входом.

– Чи не дозволять старенькому ельфу спочити на порозі цього будинку і чи не піднесуть йому кухлик молочка, поки страдник не впав від втоми та голоду?

З хатки одразу пролунав голос Маарі:

– Ой, Ревлісе! Заходь швидше! Тут Ламу погано, а я не знаю, чим зарадити!

– Та якось таки зайду! – важким, як у гнома, старечим кроком, Вчитель переступив поріг. Побачивши його вигляд, Маарі мимоволі розсміялася крізь сльози.

– Добре вже, дітки! Дідусь сам про себе подбав. Та за одно вже й про вас! Хоча, скажу щиро, ви того не варті!

Зробивши пас руками, він занурив Лама у глибокий сон.

– Зараз відвезу вас додому, до Школи. Збирайся, Маарі! Ревліс взяв сплячого ельфа на руки й виніс на галявину перед домом. Рав уже чекав там.

– Що з ним, Ревлісе? – кинувся він до Вчителя.

– Ваші іграшки з часом! Він побачив один з варіантів своєї смерті. Тепер, правда, цього варіанту вже не існує, але все ж таки це не дуже приємно, як ти гадаєш?

– Свою смерть? Оце так! – гном почухав за вухом. – Ніколи не подумав би, що таке можливо!

– Про що я й кажу! Не думаєте!

Вийшла Маарі з маленьким згорточком у руках.

– То що, поїхали? – спитав Ревліс.

Вона кивнула. Мовчки й прикусивши губу, аби знов не заплакати над чоловіком.

– Нічого! Все буде гаразд! Відремонтуємо твого милого! А зараз сідайте до мене на спину. Прокатаю на прощання. Хто знає, коли ще доведеться побачити цю красу! Робота у нас не легка, самі знаєте! Часу вічно не вистачає!

Плавно пропливав дракон над білими скелями Оранбу. Внизу, як і завжди, дзвеніли ручаї та водоспади, блищали озера, вабили своїми яскравими кольорами велетенські квіти. Тільки краса тутешньої природи не додавала нашим друзям радощів. Один з них лежав, скутий магічним сном, а інші двоє картали себе за власну нерозсудливість, через яку товариш потрапив у таку біду.

У Школі Ламом зайнявся один з найкращих психотерапевтів планети. "Чищення мозку" тривало всього лишень півгодини. Потім ельф спав. Спав довго – цілу добу. Встав, побродив Школою, поїв і знову ліг. Тепер його сон був коротшим і вранці Лам прокинувся веселим та життєрадісним, як завжди.

Тепер трійця могла постати перед Конклавом. Звісно, не перед всім, а тільки перед призначеною комісією. І отримати, як обіцяв Ревліс, все, що їм належало.

Атмосфера у залі була сухою, академічною. Уздовж стін розсілися шестеро Вчителів, серед них – Ревліс. Наші друзі стояли посеред залу, винувато поопускавши голови. В приміщенні не прозвучало жодного звуку. Вся розмова протікала на рівні телепатії. Заключне слово одного з членів Конклаву словами можна було б передати приблизно так:

– Враховуючи, що юні магістри дійсно зрозуміли свою помилку, і на майбутнє таких випадків більше не допускати, то особливих покарань накладати на них не станемо. А для того, щоб провітрити їм мізки, які, здається мені, за час перебування в школі надто засмітилися надлишковою інформацією, відправимо їх на пару років провітритися. Ревлісе, помовч! Я знаю, що ти з радістю... і так далі, але тут це не пройде! Як вам відомо, проникнення Равеша до Воріт Пекла викликало активізацію чорних. Отже, хай наші магістри цим і займаються. До такої праці вони вже готові. З цього часу ви, молодь, належите до Сторожі Воріт Пекла. Попрацюєте, скільки сказано, а там побачимо! З огляду

на ваші здібності, у мене особисто не має сумніву, що ви все одно повернетесь сюди продовжувати навчання. Тому кажу: "До зустрічі!" А поки що – хай вам пощастить!

Після "винесення вироку" між тим самим членом Конклаву та Ревлісом відбулась коротенька розмова:

– Чому ж ти не перервав їхній експеримент, коли побачив, як далеко все це заходить?

Ревліс помовчав пару хвилин, а тоді уважно подивився у очі колеги.

– Як би ми з тобою, двоє Вчителівдраконів, зайнялися зараз серйозними дослідями, чи зміг би десятирічний хлопчик із сільської школи, у якого сил не вистачає навіть мух з кімнати вигнати своєю магією, то чи зміг би він втрутитись до нашої програми?

Колега задумався.

– Ти серйозно? Але одночасна поява трьох таких сильних магів означає, що нас дуже скоро чекає щось надзвичайне!

– Якщо чесно, я це зрозумів від самого початку. Тільки раніше я не мав доказів, щоб ставити їхнє питання перед Конклавом.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Древня, архаїчна назва – Сторожа Воріт Пекла, настільки давно прижилася у Школі і настільки глибоко увійшла в її традиції, що ніхто не зважав її недоречну стародавність і штучну урочистість.

Це була тяжка, небезпечна праця, про яку ніхто, крім учнів та працівників Школи не знав. Як, втім, і про існування Воріт та самої Школи.

Застави сторожі були розташовані так, щоб максимально перекрити шляхи проникнення нечистих витворів чорної магії до населених країв Нілмар. Більша частина застав ланцюгом оточувала південну частину Асарху. Інші були розкидані океаном, де

перекривали виходи з тунелів, що вели до підземель Чорних.

З віку у вік тисячі невідомих бакалаврів та магістрів – випускників Школи, несли тут беззмінну вахту. Хтось не витримував, ішов до спокійнішого життя, на Лон. Ставав наглядачем, винищувачем нечисті, вчителем у школі чи викладачем університету. Хтось гинув у боях з чорними силами. Ті, хто виявляв підвищені здібності, викликалися знов до Школи, цього разу вже для наукової роботи на вищих ступенях посвяти.

Траплялися й такі, кого приваблювала технологія, то вони йшли до центральних та північних областей Асарху, де було розташовано всю чи майже всю, виробничу частину цивілізації Нілмар.

До цього часу у наших нотатках, чи вірніше – уривках зі щоденників Вчителя Равеша, ця тема не чіпалася. Хоча це й не означає її відсутності. Так. Технологія продовжувала своє існування, хоча й під суворим контролем Конклаву. У центральних та північних частинах Асарху були розташовані міста, у яких жили ті, що мали здібності до техніки. Рівень розвитку її на Нілмар дуже високий. І це не здаватиметься дивним, якщо не забувати про строк існування цивілізації на планеті. Інститути, заводи, енергостанції, що спираються на ядерні технології і виробляють практично все, що потрібно її мешканцям. Вже майже чотириста тисяч років космічні кораблі Нілмар прокладають шляхи до зірок, налагоджують зв'язки з іншими цивілізаціями. Та перед усім слід пам'ятати, що більша частина досягнень базується на могутній магії.

Зауважимо, що ніхто досі не знає, чому магічний потенціал живих створінь пов'язано з простором. У деяких зонах Галактики він відсутній взагалі. У деяких проявляється дуже слабо. А у таких місцях, як ті, де знаходиться планета Нілмар, він надзвичайно високий.

Усі жителі Нілмар, і, навіть, деякі тварини, від народження мають здібності до магії. Тільки кожен має

свій, так би мовити, поріг. Один здатний хіба що вивести тарганів у будинку. Інший стає драконом. Золотим, срібним, або чорним.

Низка застав, розташованих між Воротами Пекла та обжитою частиною Асарху, була найнеспокійнішим місцем на планеті. Війна тут ішла вдень і вночі, й не закінчувалась тисячоліттями. Витвори темряви зграями та поодиночі безперестанку намагались прорвати захисну лінію. В цій війні використовувалось усе: срібні кулі, лазерна зброя, і, насамперед, – магія. Тільки ядерна зброя за мовчазною домовленістю була під забороною. Поперше, будь ти хоч кілька разів чорним драконом, але бажання жити на ядерному згарищі у тебе від цього не з'явиться. Подруге – що, може, й важливіше – якщо б хто таки надумав застосувати подібні засоби, то на цей випадок існували закляття, що негайно викликали б руйнівну реакцію одразу на місці її виготовлення, або перетворили плутоній на залізо. Трансмутація елементів давно відома. Тому ситуація звелася до того, що при бажанні битися ворожі сторони мусили сходитися мало не на кулаках. Щоправда у чорних підземеллях таки вигадали засіб уникати особистих поєдинків: це було створення всякої нечисті на зразок тієї, яку довелося зустріти нашим друзям по дорозі до Школи.

Сьогодні на заставі “Крайлісу” свято. Зустрічають трьох новачків. Всім цікаво побачити нові обличчя, бо колективи на заставах не дуже чисельні.

Назву свою застава отримала за те, що її будівлі стоять на південному схилі пагорба, біля самого краєчку густого лісу. Пагорб пологим схилом збігає до річки. Дайла – річка гарна, чиста. Риби багато. Трохи вище від застави за течією – великий луг. Тут пасеться худоба, що дає молоко.

На довгій веранді, що займає усю передню стіну головного будинку, стоїть довгий стіл. Зараз день, тому з обов'язками чергового вправляється автоматика. Нечисть не любить світла.

Новачків, а це, звісно, наші герої, вітають з прибуттям, і одразу засипають питаннями: як там у Школі? Потім навперебій розповідають про життя на заставі. Тільки командир застави, Вчитель Ріонтей, срібний дракон, поводить ся з належним спокоєм. Інколи тільки підкине слово чи фразу, направляючи розмову так, аби не нагадувати друзям, що їхній приїзд сюди, як не крути, а все таки покарання. Не варто зосереджуватися на помилках.

Скоро вони з усіма перезнайомились і почували себе напрочуд вільно. Ріонтей детально розповів про те, в чому полягала їхня робота, а тоді додав, що на чергування розставить новачків трошки згодом.

Від тієї розмови минув рік. Для людини рік – то великий строк. А для ельфа чи гнома? Дні за днями котяться, немов камінці у гірському ручаї. Давно вже Маарісаа довела свою вправність та неабиякі знання і стоїть на вахті старшою зміни. І її люблять та поважають. Серед магів світла немає заздрощів. Тут попереду лише розум, характер та потенціал мага.

Нова осінь визолотила усі пагорби й видолинки. Дерев, кущі горять найрізноманітнішими відтінками зеленого, жовтого, червоного кольорів. Осінні квіти, щедро розкидані навкруги, блякнуть перед багатими барвами листя, що помирає, аби народитися знов.

Сонце нещодавно закотилося й зеленаві сполохи заходу ще прикрашають небо з рідкими хмаринками. Сьогодні у Маарі та її напарниці гномжінки Кизаль нічна зміна. Вночі роботи немало. Це вдень нечисть ховається по яругах та болотах. А зараз – її час!

Ельфійка сидить за центральним пультом, а Кіз – за пультом зв'язку. Мирна бесіда подруг час від часу переривається сполохами сигналізації. Та це діло звичне. Руки роблять свою справу автоматично.

– Слухай, Кіз! А як у вас із Равешем? Він хлопець аж занадто скромний, від нього не дочекаєшся, аби щось путнє сказав.

Маарі задумливо дивиться на екрани, почісуючи за звичкою пальцями правиці довге вухо. Кіз деякий час мовчить, розгладжуючи рудувату борідку, що палає полум'ям на її округлому личку.

– Знаєш, Маарі, нічого й не скажу! Він мені дуже подобається. Я йому, здається, також. Та все те якось просто подружньому. І знайомі ми тільки рік. А насправді – я просто боюся. Він же – маг найвищого класу. Йому прямий шлях – Вчителем бути. А я? Я ж ніколи не піднімуся вище магістра. А йому що тоді робити? Заради мене відмовитись від усього, кинути справу на півдорозі?

– Не говори дурниць! При чому тут звання?

– Не у званнях справа! Я про інше. Йому ж тоді жити у десять разів довше, ніж мені. Ні, я не заздрю, не подумай! Сама знаєш: нема там чому заздрити. Життя дракона не мед! Аби не було потреби, на це мало хто б згодився. Адже перед твоїми очима народиться й помре двадцять поколінь! А ти усіх пам'ятаєш, за всіма шкодуєш... Від такого можна й з розуму з'їхати!

– З розуму, як ти знаєш не з'їжджають...

– Воно то так, але ж на серці, либонь, така туга!

– Звісно! Коли поховаєш і дітей, і онуків...

– А друзі? А жінка чи чоловік?! Це ж рідкість, щоб як у тебе з Ламенілем. У вас все ясно: обоє скоро станете Вчителями, та й житимете собі разом довго, довго!

– Це ще як сказати. Потенціал у нас обох і справді високий, та його ще треба прикласти до діла! Та й зважитися на таке – сама ж кажеш: жити довго, а всі, хто був тобі близький...

– Не розкажуй! Все одно ви не відмовитесь! Якщо будете бачити, що ви потрібні Школі, то підете на все! Хоч і будуть ваші драконячі серця п'ять тисяч років боліти за тих, що раніше пішли з життя!

Розмова переривається різким дзвоником і один з екранів заливається по периметру пурпуровим світлом. Маарі дивиться на нього й не вірить своїм очам: земля на схилі неглибокого рівчака обвалюється і з тієї діри з

моторошним виттям виринає тьма невеличких, лютого вигляду тварючок, покритих грубою чорною шерстю. Їхні вишкірені морди блимають іклами та краплями білої піни, що аж стікає із бридких пащек на землю. Згряя дуже велика, і мішені маленькі. Тут автоматичних захисних систем замало.

Миттєво перед зором ельфійки виникає картинка з минулого... Вони втрюх десь у середній течії ріки Фіслор... Згряя токкі... Тільки ці трохи інакші. Миттєвий аналіз. Так! Є дещо новеньке!

– Кіз! Підійми тривожну групу. Хай будуть наготові. Думаю, що я впораюся сама, та на всяк випадок...

Не скінчивши говорити, Маарі зникає у дверях переходу. За мить вона виходить з камери за два десятки кілометрів од станції. Погляд на ліс, миттєвий спалах нещодавно освоєної нею телепортації.

Тепер вона стоїть над потрібною їй яругою, оточивши себе нарочито слабеньким, захисним полем. Згряя одразу кидається на здобич. За хвилину люті страховиська вже стрибають навколо такої, здається, доступної ельфійки. Та захисне поле, таке заманливо слабке, всетаки ще утримує їх на відстані. За якусь мізерну мить мозок Маарі збирає інформацію. Так, це ті самі ПС27. Але модифіковані. І магічний потенціал їх зріс, хоча і слабо. Ні, це не серйозно!

Ще одна мить іде на сканування місцевості. Вся згряя тут. Жоден не пішов. Мабуть, довго рили прохід, встигли зголодніти!

Все! Маарі піднімає руку. В її пальцях, складених знаком “палаюча зірка”, пульсує енергія, здатна за мить скип’ятити озеро середніх розмірів... Тварюки зненацька усвідомлюють, що вони – у пастці! Тут немає потенційної жертви. Тут є тільки безжальний мисливець! Тепер вони скавучать з жаху, але вже пізно! Кілька коротких, загрозливомелодійних слів, і захисний екран, що вабив тварюк своєю доступністю, вибухає мільйоном блискавиць!

Навіть хронометри не в змозі зареєструвати, яку коротку мить лилося те вбивче світло, що несло згубу породженням темряви. І ось уже Маарісаа спокійно йде дном яру до виходу з тунелю. Підкоп справді серйозний. Та це вже не страшно. Треба тільки відмітити в оперативному повідомленні, щоб посилили контроль за можливістю прокладання нечистою підземних шляхів.

Почісуючи вухо, вона стоїть перед виходом з тунелю, спокійно обдумуючи, яку треба прикласти силу, щоб він закрився одразу на всю довжину. Щось вона якась млява сьогодні, сонна! І тут до неї дійшов навіть не поклик, а справжній крик підсвідомості: “НЕБЕЗПЕКА!”

Реакція її була настільки миттєвою, що привид, який з глибини тунелю навіював сон, не встиг навіть відсахнутися. Вогняний шар високотемпературної плазми, рвонувся з пальців Маарі й, у двічі перевищуючи швидкість звуку, понісся тунелем, спалюючи все на своєму шляху. Внутрішнім зором Маарі бачить себе пілотом, що мчить у тому смертоносному шарі. Три секунди лету, п’ять секунд... Десь близько повинен бути вихід. Вона явно вже під територією чорних. На дванадцятій секунді шар виривається на поверхню. І...

Ріггар, чорний дракон, сам керував цією операцією. Успіх повинен бути повним! Дві сотні модифікованих псів темряви прорвуть блокаду і підуть гуляти територією тих, золотих та срібних, щоб їм! А слідом, поки сторожі ганятимуться за дрібнотою, підуть нові створіння. Поки що їх небагато, але діють вони винятково. У радіусі до ста метрів присипляють своєю магією все живе. А далі отруйний укусу, чи удар не менш отруйних кігтів і – прощай, білий світе!

Ось уже троє неповоротких та неспішних *усиплювачів* пішло до тунелю. За кілька хвилин піде друга трійця і можна буде закривати цей хід.

Ріггар, задоволений собою, розправив крила й зазирнув до отвору. Останнє, що побачив він у своєму

житті – вогняну кулю, що летіла йому просто у вічі. Всередині цієї кулі, за останню часточку мікросекунди свого буття, він устиг роздивитися гарні оченята юної ельфійки, що палали ненавистю.

Доповідь Маарі Ріонтею була короткою.

– ... і ось, коли тунель скінчився, прямо по курсу – чорний дракон. Пащеку розкрив. Може, з дуру радів, а може, просто позіхав? То я й заліпила йому кулею просто у пащу. Думаю, тепер, на одного чорного стало менше!

– Пробач, я не зрозумів однієї деталі! Як саме ти створила ту кулю?

– ... – пояснення ельфійки, на жаль, неможливо висловити жодною з мов, які практикуються у нас на Землі. Як неможливо рибі, що живе у глибинах світового океану, уявити собі барви сонячного сходу чи заходу, пахощі осіннього лісу чи візерунок білої сніжинки.

– Ну, ти даєш! Вигадала принципово нове бойове закляття! Ти хоч сама це розумієш? Якщо я прямо зараз подам доповідь до Конклаву, ти вже завтра будеш Вчителем. Якщо, звісно, не відмовишся!

– Що ж тут принципово нового? Теж мені, геніальне відкриття!

– ... – ґрунтовне пояснення Вчителя, як і в попередніх подібних випадках, наводити не будемо. Що зробиш, коли мова магії справді не для людей!

– Ну, добре! Хай це і справді буде щось нове. Але я дуже прошу – не говори зі мною як з маленькою. Чого доброго справді повірю, що я персонаж зі старовинних героїчних пісень. Був би на моєму місці хтось інший...

– Був би на твоєму місці хтось інший, була б зараз на нашому цвинтарі свіжа могила, прикрашена польовими квіточками! Або ще гірше – не було б і могили!

Пройшло десять днів і кандидатура Маарісаа на Посвячення була затверджена Конклавом. На прохання самого кандидата, виконання належних формальностей було відкладено на невизначений

термін. Тим більше, що її чоловік – Ламеніль, як автор самостійного проекту, поки що займався дослідженнями, від яких чекали дуже багато. До успішного завершення його роботи було вже зовсім недалеко. Коротше кажучи, члени Конклаву подумалиподумали і вирішили, що з посвятою і справді можна трохи зачекати. Зате у Школі відбудеться неординарна подія. Чоловік і дружина отримають Посвячення одночасно. А крім того, ходили цікаві чутки і щодо їхнього друга – Равеша.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

Маарі та Лам бродили берегом Дайли, неподалік від станції спостереження. Стояв теплий, сонячний день. Ельф майже рік працював у лабораторіях технологічної зони. Є що розповісти, адже Маарі там ще не бувала.

– Ти знаєш, Ма! Я, навіть, у космос літав. Ми працювали над калібруванням наших датчиків, і потрібна була велика відстань. З орбіти суміщали датчики з оптикою. Навіть кілька разів засікали польоти чорних, до появи видимого зображення!

– То що ж тепер? Причепив на себе твій датчик і ходи спокійно? Вчасне попередження про появу чорних гарантоване?

– Ну, не зовсім так! Адже нечисть має надто багато втілень!

– Слухай! Але, якщо вони спрацьовували з відстані у скількись там сот кілометрів, то тут вони гудітимуть безперестанку?

– Ні! Там ця штука була розмірами з велику шафу і енергії брала, як бойовий лазер! А зараз на основі цієї конструкції технічні майстерні розробляють мініприлади, не більші за гудзик.

Скоро обом набридла розмова про справи. Якийсь час вони брели мовчки, взявшись за руки. На хвилях річки танцювали сонячні зайчики. Шепотіло про щось

листя дерев. Маарі у роздумі зірвала квітку, розім'яла її пелюстки у своїх пальцях, дивлячись на ріку. Тоді почала читати якогось тоскного вірша.

Лам довго слухав її, потім озвався:

– Чого ти, Ма?

– Вибач, щось наче на серце тисне. Якись неприємності будуть, чи що?

– Ти щось відчуваєш? Може, попередити чергового?

– Ні, не варто! Це, навіть, не екстрасенсорика, щось дуже глибинне.

Вони пішли далі і тиша супроводжувала їх, огортаючи спокоєм мирного краєвиду... Тільки іноді маленькі пташки з неголосним щебетом випурхували зпід ніг. Лам, бажаючи розвіяти сум дружини, спробував жартувати. То плюсне водою, то трісне гілкою дерева. Маарі засміялась і вони побігли одне за одним, граючись мов діти.

Скоро перед ними відкрилася велика галявина. Зпід розлогих дерев, що стояли по той бік, схилившись під вагою стиглих горіхів, на освітлений сонцем простір з'явилися Кизаль та Равеш. Обоє з повними жменями смачних лісових плодів у твердій шкаралупі.

– А що то за кульки котяться? – сміється Лам. – Дивись, Маарі, вони, наче двійнята!

– Як тобі не соромно?! – смикає за руку чоловіка Маарі.

– Та я хіба сміюся? – захищається він. – Я ж жартую! Рав і Киз – справді хороша пара!

Гноми підійшли до них, трохи знітившись. Та Маарі їх швидко розворушила, то вщипнувши Кіз, то смикнувши Рава за бороду. Нагадала їм, що погода гарна, а скоро ще буде й обід, і стриманість гномів як вітром знесло.

Увечері Ріонтей прочитав офіційний лист зі Школи, у якому Маарісаа та Ламеніль запрошувались на продовження навчання до Школи і офіційно визнавались кандидатами на звання Вчителів.

Залунали схвальні вигуки і всілякі добрі побажання. На пульті зв'язку жваво замиготіли сигнали телепатичних повідомлень. То друзі з різних кінців світу поспішали привітати "майбутні" надії конклаву".

Найбільшу радість принесло спілкування з Ревлісом. Між іншим, він сказав "по секрету", що виклик на Равеша теж затверджено і Конклав тільки очікує сприятливої нагоди, щоб його надіслати.

– Ну чого ти тягнеш? – підсміювався Вчитель. – Утни там швиденько якийсь подвиг! Хоч якого дракона чорного спіймай чи що, та й їдьте сюди усі втрьох! Тільки й діла!

Так, після веселого вечора, всі на заставі пішли спочивати, залишивши на чергуванні оператора захисних систем Нірвандела та бакалавра Кізаль. Ця ніч, що стала поворотною у війні – яка досі, на протязі кількох тисячоліть, велася аж надто мляво – почалася напрочуд спокійно.

Перед світанком сигнал тривоги підняв увесь колектив застави. Загальна тривога – випадок рідкісний, тож усі мчали, наввипередки. У приміщенні операторської був один Нір. Трохи збиваючись, він розповідав Ріонтею про те, що сталося.

– П'ятнадцять хвилин тому почалося щось дивне. Датчики почали виходити з ладу один за одним. Причому сигналу тривоги не подавали. Відеокамери транслюють звичну картину. Зовсім нічого. Тільки туман іде від річки. То й не дивно – вночі ж похолодало. Отже – камери працюють, а біосенсиори у зоні туману виходять з ладу. Кіз пішла перевірити, що до чого. Зв'язок тримали до останньої секунди. Вона підтвердила, що нічого й нікого немає. Тоді каже: "Підходить туман, я зараз стоятиму біля датчика і подивлюся..." Й на цьому усе! І датчик відключився, і вона мовчить!

– Скільки часу минуло? – кинув Ріонтей.

– Тривогу я оголосив через п'ять секунд, як обірвався зв'язок. Зараз минуло вже три хвилини.

– Рав, Аларі, Гемер, – за мною! Всі інші – за розкладом на пости! Зв'язок не відключати. Нір! Підключи до зв'язку сусідні застави. Хай їхні оператори чують наші розмови.

Хвиля телепортації миттєво перенесла викликаних бійців та їх командира у потрібну точку. З великого пагорба, вони бачили навкруги лише густий туман. Його хвилі тяжко перекочувались поміж деревами, поширюючись усе далі й далі – від ріки у глиб лісу. Равеш, одразу зорієнтувався і рвонув до того місця, звідки йшла остання передача Кізаль. Ріонтей перехопив його передньою лапою, яку йому довелося для цього різко видовжити.

– Тихше! Чи ти хочеш, щоб нас одразу поменшало?

– Але вона десь там!

– Я знаю! І зараз піду туди сам. А вам усім наказ: стояти тут та уважно за всім стежити.

Обережною ходою спритної кішки дракон подався до низини, залитої особливо густим туманом. Ось перед ним перші кущі, на яких розвішано лахміття живої сірої павутини. Ріонтей зупиняється. Ніхто не порушує тишу. Всі розуміють, що зараз всі доступні Вчителю три десятки почуттів задіяно на повну силу. Тяжко йдуть хвилини. Та ось усі, хто чекає біля пультів зв'язку і поруч, на пагорбі, чують його слова:

– Структура туману не піддається аналізу. Він вочевидь штучного походження. Справа чорних. Навіть відчуваю присмак їхньої магії. Але не знаю жодного аналогу. Прямий контакт з туманом забороняю за жодних обставин. Це стосується всіх. Равеш! Тебе – першого! Тепер увага! Починаю атаку за стандартною процедурою зустрічі з невідомим витвором чорної магії, з поправкою на максимальну небезпеку!

Те, що почалося в наступну мить, тяжко навіть пояснити. Це було схоже на бурю, з вогню та блискавок, димом та кіптяви. Розряди лазерних гармат проривали нескінченні, як здавалося, тунелі у хмарах туману. Услід за закляттями лунали страшні вибухи. Магічні поля, що

створював Ріонтей, стикаючись з туманом, викликали страхітливі вихори, що прорізувались спалахами блискавок.

За якийсь час срібний дракон почав стомлюватись від затрат енергії. Він ступив крок назад, створюючи запас простору між собою та хвилями туману, що кидались на нього одна за одною, а тоді різко викинув уперед правицю і звів її вгору.

Здалося, що туман відчув смертельну загрозу у цьому жесті. Його стіна сахнулась. Сторожі зрозуміли намір свого командира і відвернулися, затуливши очі. Він вирішив застосувати “закляття зоряного вибуху”, що було одне з найсильніших, але відбирало занадто багато сил.

З пальців Ріонтея полилися струмені світла, збираючись у сліпучояскраву цятку над його головою. Цятка розгоралася, її світло переходило до невидимих ультрафіолетових та інфрачервоних частин спектру. Найближчі кущі та дерева запалали від страшної температури.

Туман, розірвавшись на окремі шматки, розсіювався, відкриваючи довколишній ландшафт. Вже зникли найостанніші його рештки, що ховалися між великого каміння та серед болотяного моху.

Ріонтей опустив лапу, загасивши створене ним штучне сонце. І одразу стало видно, що ранок вже давно настав, а східна частина неба палає золотавою зеленню нового дня. Всі стояли приголомшені та принішклі.

Равеш першим прийшов до тями й кинувся повз Ріонтея в улоговину біля підніжжя пагорба. Довго шукати йому не довелося. Поряд з каменем, у якому було вмонтовано біосенсор, лежала його Кіз. В її очах, що дивились у небо, застиг подив.

Похорон пройшов того самого дня. Тіло поклали на камінь, друзі попрощалися й стали кругом. Ріонтей вимовив коротке слово і вогненний спалах перетворив

тіло на прах та миттєво розвіяв його у океані світла. Лишилися тільки пам'ять та туга.

Після похорону Равеш з друзями пішли на берег Дайли, де ще вчора вони прогулювались учотирьох. Мовчання було довгим.

– А знаєте, друзі, – промовив Рав, – я хочу зайнятися цим туманом. Це щось не зовсім звичне. Що скажете?

– Так! – відізвався Лам. – Це, справді, щось цілковито нове.

І знову тиша пливла берегом ріки, лісом, заповнюючи собою, здавалося, весь світ. І якось не йшло на віру, що у цьому світі є місце для злості, ненависті, смерті.

На екстреному засіданні Конклаву присутніми були Ріонтей та ще кілька командирів застав, які цієї ночі було атаковано туманом. Їх розповіді співпадали: всюди одне й те ж. Багато жертв. Оптичні прилади працюють, а біосенсорні датчики горять, мов свічки. При контакті туман викликає параліч центральної нервової системи. Структура його не піддається аналізу. І відрізнити його від простого туману неможливо навіть на малій відстані.

Пояснення було одне: якась магія накладається на місцевий туман. Та як це робиться і яким чином з ним боротися не знає ніхто. Засідання Конклаву тривало цілий день. Якщо брати до уваги швидкість обміну думками, цей один день дорівнював цілому місяцю у нормальному часі. А відповіді не було на жодне з поставлених питань.

Що таке час? Спалах метеора, що стрімко падає з космосу? Вибух нової зірки? Лет метелика від квітки до квітки? Поняття в теорії відносності? Падіння краплі дощу та виверження вулкану? Сімдесят років – життя людини. П'ять тисяч років – життя дракона.

Рік для людини – то прожитий світ. Якщо він живе. Сто п'ятдесят кілограмів з'їденої картоплі, коли існує.

А що таке рік для гнома чи ельфа? Невеличкий строк на роздуми? Так! Чи сторіччя тягаря на серці від нескінченності розлуки? Так. Чи все таки мить у боротьбі за ідеали добра? Боротьбі, що не має краю? Так...

Рік минув та відпадав наступним листопадом. Перші сніжинки пролетіли над холодною вже землею, непорушною гладдю ріки. Від вигляду звичайних осінніх туманів Равеш ставав похмурим та замкненим. У таку погоду він днями не виходив з кімнати, гортаючи матеріали, де розглядалися найрізноманітніші засоби боротьби з неживими проявами чорної магії. За півмільйона років протистояння Школи та Воріт не було відзначено анічогісінько з того, що могло б хоч якось наблизити Равеша до розкриття таємниці сірого туману. Жодного натяку на те, що це власне таке і які засоби могли б йому протидіяти.

Одного разу, у теплу, сонячну днину, Маарі прийшла до кімнати Равеша. Він завжди був радий їй і не приховував цього. Здавалося, що в такі години його замкнутість зникала безслідно.

– Раве! Ми з Ламом надумали сьогодні пройтися лісом, пополювати, зробити вечерю по старому – без магії. На багатті. І хочемо дещо тобі розповісти. Дуже просимо – пішли з нами! Для нас це дуже важливо!

– Ма, ти ж знаєш, я люблю вас обох, та боюся, що зі своїм отаким настроєм...

– Кинь! Ми не на офіційну зустріч тебе запрошуємо! Нам це справді потрібно!

– Ні, я звісно, з вами піду, аби тільки я...

– Раве! Ти насправді хочеш, зі мною погризтися?!

– Все, все! Погодився. Коли вирушаємо?

– Якщо твій арбалет у порядку... Адже я казала – без магії!

– Наче в порядку. Змастити його недовго, і буде як новий.

– Тоді як зберешся, одразу й заходь. Ми вже готові!

За якихось півгодини трійця друзів йшла лівобережжям Дайли, відхиляючись до вкритих густим старим лісом пагорбів. Старі звички скоро взяли своє. Ельфи розійшлися ліворуч від стежки, якою йшов Равеш. Легкі на ногу, чутливі, мов лиси, вони потроху обганяли гнома, і незабаром їхній загін розійшовся таким чином, щоб сполохана ельфами дичина вибігала якраз на стежку, під постріл Равеша. Скоро його радісний вигук оповістив, що здобич уже добута.

Знову, як за старих часів, палає похідне багаття. Ламеніль будує курінь, Маарі готує вечерю, Равеш, крекчучи, тягає соснові лапи та траву на підстилку для ночівлі. У похідному казанку наваристий суп з лісовими коріннями та травами. Над багаттям смажиться м'ясо. Чайник закипів, стоїть заварений неподалік від вогню, аби не застиг.

– Хлопці! – кличе ельфійка. – Вечеря готова. Хто зголоднів – підходь! Тільки Рав – останнім, бо інакше нам нічого не дістанеться!

Вечеря проходить досить весело. Наївшись, гном, як завжди, закурює люльку. Маарі, сполоснувши казанок, п'є чай, ворушить вугілля у завмираючому багатті. Лам лежить на спині, на м'якій підстилці, дивиться на перші зорі.

– Слухай, Ламе! – подає голос Равеш. – А ти в архівах точно про ту гидоту нічого не бачив?

– Ти про туман? В книгозбірні Школи не виявили нічого.

– А інші планети?

– І там – ні!

Тиша заповнює стоянку.

– Ламе! – знову озивається гном. – А хто займається паралельними вимірами?

– Сполучені просторові багатовимірності? Наскільки я знаю, їх тільки двоє. І нічого конкретного сказати не можуть! Отже, тут теж нічого. Про це саме нещодавно була мова.

– Хлопці! – вставляє своє слово ельфійка. – А не пробували його спіймати у якусь банку, чи щось подібне?

– Ловили! А що з того? Кожна окрема часточка захищена могутньою магією. Отже хоч море, хоч крапля, не підступишся.

Равеш сидить, почісуює бороду і продовжує смоктати люльку, тоді рішуче каже:

– Я, здається, дещо надумав. Тільки без вас двох не обійтись!

Ельфи дивляться на нього, ще не розуміючи, до чого він веде.

– Я тут надумав таке: якщо маг світла не може проникнути до суті цієї мерзоти, тоді треба стати чорним магом!

– Ти жартуєш?! – широко розкриває очі Лам.

– Та ні! Тут не до жартів! Мені б туди тільки зазирнути, тому й потрібно, щоб ви були поруч і втримали мене, коли я стоятиму край тієї прірви. Дійшло?

– Дійти воно дійшло, але чи ти сам розумієш, чим ризикуєш? – перепитала Маарі, розгублено дивлячись на друга.

– Розумію. Тому й кажу, що саме ви вдвох маєте бути поруч.

– На мою думку, ти таки псих! – каже ельф. – Хоча у цьому твоєму безумстві і справді є сенс!

– Отож! Взяти у книгозбірні все – не мотай головою, Ламе! Я кажу алегорично! – чи майже все по чорній магії...

– Раве! Я завжди казала, ти у нас геній! Якщо Конклав дозволить, ми з тобою! Давай прямо зараз до Ріонтея! Щоб нас хтось інший не випередив! Це – єдине правильне рішення!

– Ма! – відгукується її чоловік. – Ти справді хочеш його угробити?

– Кинь цю балаканину! Сам розумієш – він правий. Іншого виходу нема!

– Ну, досить! – встряє Рав. – Клуб самогубців переносить своє засідання на ранок. А зараз – спати! Бо, якщо наша божевільна пропозиція пройде, невідомо, коли ще зможемо відпочити!

– А, до речі, що ви мені хотіли сказати? – гном повертається до Маарі, але та відмахується.

– Та так, дурниця! Яюсь іншим разом!

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ

Сьогодні у плані роботи комісії Конклаву першим питанням – доповідь Ріонтея про вимогу трьох молодих магістрів дозволити експеримент по проникненню у сутність сірого туману. Особливого захвату ідея ні в кого не викликала. Та це, мабуть, справді був шанс.

Ріонтей відправився за ініціаторами і, зрозуміло, виконавцями цього ризикованого заходу. А між головою комісії та його заступником пройшов коротенький обмін думками:

– Як ми все це влаштуємо?

– Я думаю, просто – дамо їм острівця у океані, над ним підвісимо стаціонарний супутник з бойовим лазером достатньої сили. Все інше – просто. Зв'язок, зчитування думок, все таке... аби, про всяк випадок, труди не пропали марно!

– Треба додати ще трійку Вчителів. Щоб були неподалік.

– Не занадто?

– Ні! Тут закінчення не прогнозоване! А ризикувати не можна! Ця трійця досить знаменита. У кожного з них потенціал мага – як у нас з тобою обох разом. Уявляєш їхню сумісну силу?

– Ого! Я їх, чесно кажучи, не знаю.

– Отож бо! Я пам'ятаю, Вчитель Ревліс як засік їх на Лоні, то одразу кинув усі справи і помчав з доповіддю сюди, до Школи.

– А у дитинстві їх ніхто не знав?

– Вони всі з якоїсь глушини. Там немає навіть постійної служби стеження.

– Добре! Я підберу Вчителів, і тоді зв'яжуся з центром керування бойовими супутниками. А ти подумай про острів.

Ріонтей не став користуватися зв'язком, а просто прилетів на заставу. Друзі аж пріли від нетерпіння.

– То як, ви готові? Тримайтеся. Ваш проект прийнято. На прощання – бажаю вам успіху. І спробуйте, будь ласка, лишитися живими! Самі знаєте, який тут може бути кінець!

Друзі подякували командирові і почали складати речі. Вирішили не гаяти часу й відправлятися до Школи одразу.

Після короткого прощання, відчуючи спинами стривожені погляди друзів, ступили у перлистий канал переходу, щоб увійти назавжди до історії Нілмар.

Підготовка затягувалась. День минав за днем, а приготуванням ще не було видно кінця. Треба було підібрати острів. Обжити його: будиночок, кухня, холодильники з припасами, зв'язок, потрібна апаратура та книги. А все ж це треба ще відібрати! Та ось...

Острівець був невеличким. Кілометрів тричотири у діаметрі. Посередині здіймалася скеляста, без рослинності, вершина. Береги порізані бухточками. Кам'янисте дно неподалік від берега різко западало на глибину двох, трьох сотень метрів. Це була просто вершина підводної гори серед великих глибин.

Рибалки у цих краях не з'являлися. Регулярні лінії сполучення проходили десь далеко на північ.

Равеш вперто трудився над книгами, що мали нарочито чорні обкладинки. Аура зла, яку вони випромінювали, викликала справжній біль. Ельфи тим часом просто відпочивали. Лазили скелями, ловили рибу, крабів та креветок. Креветки тут були величезні

– кожна в долоню. І ловити їх було просто – засунеш руку між камінням, і тягни її за вуся.

Аби не захаращувати зону експерименту, до магії не вдавалися. Харчі у холодильниках, і те, що давало море, – можна було прожити хоч і півроку, не звертаючись про допомогу й не вдаючись до заклять.

Так минуло три місяці. Лише одного разу їх потурбували, коли прибула цистернатермос з питною водою. Рав продовжував свої заняття.

Чорна магія була йому неприємна, але давала і додаткові знання. Ці знання відкладалися у нього в голові, трансформувались. Він готовий був використовувати закляття пільми, однак не для зла. Могутність його, як мага, зростала щоденно. Це відчували його друзі і дивилися на нього з подивом: звідки він отримував цю силу та впевненість у собі?

І ось одного разу прийшло щось. Недарма наші друзі стільки часу були Сторожами Воріт. Зараз їхня екстрасенсорика, відтренована на заставі, була уважною, навіть якщо вони спали.

Одразу по півночі вони всі втрьох прокинулись. Щось наближалось до них. Швидко вдягнувшись, вони вийшли на майданчик перед будинком. Слова їм були не потрібні. Равеш, добре розуміючи, якої сили він набрав, вийшов наперед, прикривши спиною своїх друзів.

Море біля берега скинулось, закипіло кучерявою піною. Хвилі із гадючим шипінням посунули на широкий пляж. Тіні постали з глибини і зробили крок на берег. То були два чорних дракони.

З друзів лише Маарі одного разу бачила справжнього чорного. Але жоден з них не відчував страху.

Захисні екрани чорних сяяли полірованою крицею. Екран, що прикривав наших героїв, горів смарагдовим полум'ям. Щити магічної сили майже зіткнулися. Ніхто не зронив ні звуку. Равеш зробив крок уперед. Чорні, не очікували такої могутності, і знітилися. А це – крок до поразки! Маг не повинен знати сумніву!

Секунда їхньої затримки і ніч над островом вибухнула! Ельфи бачили, як воював Ріонтей. Але та битва була лише відблеском того, що відбувалось зараз перед їхніми очима! Це була битва, аналогу якої не знала Нілмар. Один молодий магістр боровся з двома драконами. І перемагав він!

Це був вищий рівень магічної битви. Ніхто не вимахував руками, не жбурляв у супротивника простацькі блискавиці чи ще щось подібне. Ні, тут думка, зіткнувшись з думкою, породжувала у довкіллі метаморфози вищого порядку. Енергетичні вихори, здатні знищити увесь острів, народжували марева та видіння, від яких ладен був утекти сам розум, нажаханий їхнім божевіллям.

Ельфи з усіх сил прикривали поверхню острова захисними полями. Поперше, аби не допустити зрадницького нападу зі спини, подруге – щоб ударні хвилі, які мчали з надзвуковими швидкостями, не

зруйнували скромну рослинність та скелясті бастіони їхньої бази.

Подібні битви тривають недовго. Перша похибка миттєво стає останньою. Чорний пропустив маленьке слово і тіло його вмить запалало, немов купка сухої соломки. Передсмертне виття дракона закладало вуха навіть на тлі грому битви. Його напарник відволікає свою увагу на те полум'я смерті і сам вибухає, неначе примітивна граната. Навкруги розсипаються димні, смердючі іскри. Бій закінчено.

На пультах у Школі зафіксовано тривалість битви. Одинадцять секунд. Равеш повертається до друзів і каже:

– Втомився я з ними. Піду досипати до ранку.

Він зробив крок до будиночка і ноги його підломилися. Ельфи підхопили товариша і повели його до кімнати. Гном заснув ще дорогою.

За годину відбулося термінове засідання Конклаву. Такого планета не знала кілька сторіч – у залі зібралося більше сотні Вчителів. Було продемонстровано плівку з записом битви. Не будемо коментувати те, що відбувалося серед глядачів. Наведемо лише діалог двох золотих драконів, що виходили з залу вже після засідання.

– Що ти про це думаєш?

– Думаю, їхній експеримент скінчиться сьогодні! І ще думаю, якщо вони виживуть, то витратити час на дальше навчання їм вже немає потреби.

– Чи тільки схочуть вони самі?

– Ці? Та вони побіжать у Вчителі, задерши хвости!

– Ну, хвостів у них поки що немає!

– Отож бо! Поки що!

– Ось тільки їхній вік... Адже їм ще немає й по сотні років!

– Хіба це перешкода для Посвячення?

– Ні, звісно! До речі, цей гном, Равеш, його шкірі точно бути золотою, чи не так?

– Можеш не сумніватися! З такою могутністю! Ти хіба колись чув, щоб один магістр переміг двох драконів?! Зустрінься перший ліпший із драконом сам на сам, та й то...

– Отже, перед нами майбутній член Конклаву?

– Принципово – так! Але ж це залежить не тільки від шкіри!

У цей час Равеш мирно спав у своєму ліжку. Лам та Маарі сиділи, обійнявшись, на березі. Маарі тихо читала вірші, оспівуючи красу побережжя, а тоді, без переходу додала:

– Думаєш, Рав уже готовий?

– Так. Мабуть, як прокинеться, так і почнемо!

Равеш спав довго. Вже й полудень минув, а він все сопів під ковдрою. Ельфи, аби не потурбувати його і не лишити без відпочинку, продовжували сидіти на березі. Говорили про всякі незначні речі, що заповнюють час двох люблячих сердець в усі часи, серед всіх народів, на всіх населених планетах галактики.

Години через чотири після полудня, у будинку зчинився шум. Маарі та Лам, зайшовши, побачили цікаву картину: Рав сидів на табуреті посеред кухні та наминав просто з банки якісь консерви, запиваючи їх пивом з велетенського кухля. Побачивши друзів, він розплився в усмішці і заволав, ніби вони були на іншому кінці острова:

– Ма! Я з голоду помираю! Допоможи! А то чаклувати мені геть не хочеться, а тут ну геть нічого не можна знайти, щоб поїсти посправжньому!

Маарі неприємно різонуло слово “чаклувати”. За звичай, ніхто так не казав. Особливо у Школі. Це було жаргонне слівце сільської місцевості Лона, до того ж користувались ним лише ті, хто сам зовсім не мав здібностей до магії.

А ще, їй одразу стало зрозуміло: жодна стороння магія вже не має впливу на дії Равеша. Він став вищим за неї.

За обідом Рав незвичайно багато шумів, але упоравшись з їжею, заспокоївся і посерйознішав. Покуривши на лаві, що стояла надворі під деревом, він звернувся до друзів:

– Так, любі ельфи! Пора кінчати з відпочинком. Під час цієї бійки я заглянув у мізки одного чорного.

Ламеніль зачудовано звів брови догори: заглянути у мозок дракона, під час бою?! Це вже було щось ну зовсім фантастичне!

– Так от, – продовжував Рав, – вони знають про наші плани, і, зрозуміло, хочуть нам перешкодити. Заради цього сюди й з'явилися. Висновок – часу втрачати не можна! Робімо, як домовлялись. Як тільки я завершую трансформацію, одразу вхожу до їхньої інформаційної мережі. Збудження захисних полів це не викликає, бо я буду чорним. Ти, Ламе, контролюєш мій мозок і одразу передаєш інформацію. Ти, Маарі, перестраховуєш. Як побачиш, що процес стає некерованим, роби все, що буде треба. Хоч і вбий мене. Не сперечайся. Так буде краще для всіх. І для мене також! А взагалі, померти за добре діло не жаль. Скільки он щодня гине! І наші друзі по Школі, і сторонні на Лоні... – Равеш зітхнув. – Інших пропозицій не надійшло. Тоді, вперед!

У Школі йшло безперервне засідання Конклаву. На екранах демонструвався острів. Всі застави було приведено у повну бойову готовність. По всій планеті всі, від бакалавра та учня Школи до членів Конклаву, чекали розвитку подій.

Рада чорних у підземеллях Пекельних Воріт теж чекала. Повністю екранувати інформаційну систему вони не могли. Як і контролювати мозкову діяльність Равеша. Питання стояло тільки про те, як зменшити витік інформації. Чи вистачить у них сил?

Над островом плив прозорий немов джерельна вода, спокійний вечір. Підготовка скінчилась. Почався експеримент.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

Майже півмільярда років тому горотворчі процеси піднесли над дном океану цю гору. Її вершина піднялася на півкілометра від поверхні води. Вулкан згас і вона застигла у свої страхотливій величі. Спливло немало часу і вершина зсунулась, осіла. Схили її стали пологими. У завалених камінням яругах потроху відкладався ґрунт. Невідомими шляхами сюди принесло сім'я рослин. Острів, хоч і вбого, але зазеленів. Зросли дерева. Тоді з'явилися кілька видів дрібних звірів та птахів. Бідненькі джерельця під горою сяк так давали їм воду. Дерев та трави – корм. Втім, більше корму приносив океан. Біля берегів густо росли водорості, а в них – риби, молюски, планктон. Так і жив собі той острівець тихим непомітним життям, поки не настав ДЕНЬ.

Вірніше, то був вечір. Чи принаймні сутінки. На пляжі, де минулої ночі гриміла битва, стояли три постаті.

Равеш, що встиг вже не раз все обміркувати, дивився на останні сполохи заходу. Та ось згасли й вони. Ніч у тропіках приходить швидко. Тільки Оранб лив щедре срібне світло й зорі мерехтіли, всміхаючись.

Гном, що ніколи не відрізнявся релігійністю, про себе помолився Творцю. Це могли бути його останні години. Він просив, аби тільки зусилля його не пішли марно.

Незвичайну, майже святкову тишу острова підкреслював звичнорівномірний рокіт прибою. Відблиски палаючого біля будиночка багаття кидали на майдан перед будинком зловісні червоні тіні. Равеш звів руки і почав голосно наспівувати закляття.

У найбільшому залі Школи сиділи, лежали, нервово походжали з кутка в куток члени Конклаву. Всі інші, Вчителі, магістри, бакалаври застигли перед екранами зв'язку. На станції керування бойовими супутниками інженери не знімали рук з пультів. Генератори супутника були розігріті й чекали лише коротенького сигналу, щоб пробити атмосферу, мов папірець, і сипонуті на острів мільйони ергів енергії.

Така ж напружена атмосфера царювала й у підземеллях Воріт. Всі присутні віддавали всі сили, створюючи екрани та блокування, марно намагаючись перекрити доступ до своїх таємниць молодому магістру.

Тіло Равеша вкрилося блакитним полум'ям, що складалося у корону над його головою, кидаючи навсебіч дивовижної краси світлові плями.

Першу зміну в сутності друга відчув Ламеніль, що стояв поруч. Це було ніби дихання морозного повітря, яким повіяло від Равеша. Ось мозок гнома почало засновувати павутиною, та для ельфа він залишався відкритим. Аби не відволікати увагу на поверхневі ефекти, Лам закрив очі.

Минає хвилина, друга... Інформація стала надходити до ельфа, а від нього до інформаторію Школи. Спочатку то був просто потік незрозумілих заклинь, напханих злом. Тоді стали з'являтися цілісні картини. Все ясніш та ясніш. Ось захист не витримав. Немов упала стіна. Тепер Равеш разом з Ламом отримали змогу копірситись у таємницях чорних, мов на полицях книжкового магазину. Відповідь все ближче та ближче. І ось – от вона! Миттєво Лам, неначе сфотографувавши, запам'ятовує кілька сторінок формул. Тієї самої мікросекунди ці знання потрапляють до Школи. Мети досягнуто. Тепер – тікати. Швидше, поки сила злих чар не зробила відхід неможливим.

Лам з усіх сил кличе друга, та відповіді нема! Тільки наростаючий потік інформації захоплює, наче повінь, всю сутність Равеша. Як зупинити, перервати цей

приплив, що несе у собі всі жахи чорного зла? Як зупинити ріку, що прорвала греблю? Як знешкодити ураган? З останніх сил Лам кидає другові клич: "Повернись!" Та відповіді нема. А сили покидають його.

Маарі блокувала телепатичне сприйняття. Що буде з її другом? Ось навколо нього затанцювала круговерть зелених іскор. Ось вже справжній кокон зеленого вогню обвиває блакитне світло його енергетичної аури. У природі острова починають відбуватись дивні зміни. Пейзаж змінює свої обриси, стає невиразним, тремтливим неначе уві сні. Наполохані звірята та птахи носяться, не знаходячи собі спокою.

Постать гнома теж змінюється разом з природою. То він стає знайомим товстуном, то якимось злим стариганом. Найжахливіші зміни відбуваються з його обличчям. Воно, постійно змінюючись, час від часу перетворюється на якісь оскаженілі від люті морди невідомих страховиськ.

Маарі з болем дивиться на ці метаморфози. Десь, у глибині свідомості з'являється думка, що все це вона вже колись бачила. Але страшні картини мук її товариша не дають зосередитись.

Скільки часу все це продовжувалось, вона не знала. Та щось підказувало їй, що усе осьось має скінчитися. Ще одна мить, чи дві і Равеш або стане самим собою, або перетвориться на щось жахливе, чому немає навіть імені. Тоді вона мусила зробити те, про що зараз навіть думати не могла без жаху.

Все завмерло у Школі. Ніхто навіть не ворухився. Мертва тиша стояла в центрі управління бойовими супутниками. Три золотих дракони, невидимі у своїх захисних полях, висіли трикутником над хвилями океану і їхні чуття працювали вже далеко за межею звичайних можливостей.

У залі Ради чорних не було чим дихати. Всі присутні віддавали свою магічну енергію Голові Ради. Повітря, наповнене киплячою енергією, поширювало отруйний запах. Блискавки зривалися зі стін та стелі. То один, то

другий чорний маг падав, помираючи від виснаження. Голова Ради спрямовував усю могутність чорних магів планети на одну мізерну мішень – маленького гнома на далекому острові.

Ті сили, проти яких боролися тисячі магів світла, зараз витрачалися лише на одне – або вбити Равеша, або зробити з нього чорного мага, до кінця відданого злу. Повітря навколо Голови Ради вібрувало, немов над розпеченим у ковальському горні залізом. Відбувалося те, чого не могло бути: один юний магістр протистояв сотням магів вищої кваліфікації.

Ще мить – і все скінчиться. І Маарі вже відчувала – як. Потрібно було зробити вибір. І вона його зробила. Якщо її дії не дадуть результату – для них, трьох друзів, це означало смерть. За долі секунди не стане ні їх, ані острова. Звісно, ще можна було обрати інший вихід – смерть Равеша і життя для неї та чоловіка. Та про таке вона й думати не могла. Тільки б не помилитися...

Лишилось десять мілісекунд... Вона набирає в груди повітря... П'ять... Дві... Нуль!

Різкий понад можливості організму викрик розрива їй легені. Одне єдине слово. Єдино вірне. Не закляття. Не прохання. Його власне ім'я.

– РАВЕШ!!!

Сота доля секунди між двома його трансформаціями. І вона використовує її. Вона робить те, що робила завжди, коли хотіла зробити йому приємне, і від чого він завжди сором'язливо червонів, як мала дитина – вона цілує його в ніс. Товстий, кирпатий ніс гнома. І знову кидає йому в лице: "РАВЕШ!!!!"

Експеримент закінчено. Неймовірно стомлена сидить ельфійка на піску, спираючись на праву руку. Лівою рукою за звичкою погладжує довге вухо, що злегка тремтить у її пальцях. Її чоловік та Равеш сплять, розкинувшись просто на піску. Вони навіть не ворухнуться, але це дійсно звичайний сон.

На берег, за кілька кроків від неї опускаються три золотих дракони. Приймають зовнішність ельфів та

йдуть до неї. Вона така втомлена, що навіть не радіє допомозі. Головне – все добре. От тільки взнати – чи не марно вони працювали?

Засідання Конклаву проходило, неначе свято. Головні винуватці сиділи, геть знітившись від овацій та похвал на їхню адресу. Про справи сьогодні не говорили. Тільки наприкінці золотий дракон, що вів засідання, оголосив: друзям дають відпочинок, а термін вони визначають самі. Так, делікатно, їм давали зрозуміти, що особливо загулювати зараз не час. Адже інформація, отримана Равешем, потребувала обробки. А хто тепер краще за нього міг у ній розібратися?

Тоді ж і було проголошено:

– За рішенням Конклаву, троє магістрів, у честь яких ми зібралися, висуваються на Посвячення. Якщо від них не надійде заперечень, день Посвячення буде визначено одразу після їхньої відпустки.

Наступного дня, близько полудня, у кімнаті Равеша загорівся сигнал виклику. З екрана на нього дивився один з членів Конклаву.

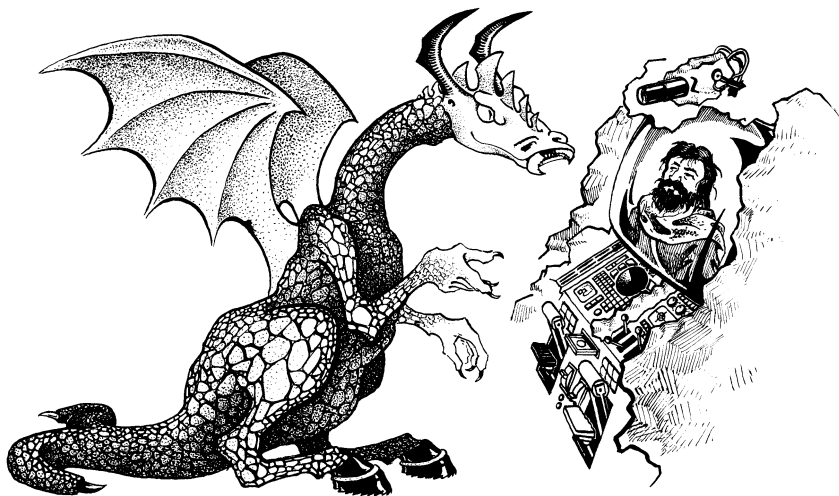
– Равеше, зайди, будь ласка, зараз до мене. Тут дехто бажає поговорити з тобою.

Голос дракона звучав трохи дивно і Равеш зрозумів, що сталося дещо незвичайне. Гном швидко ішов коридором, розмірковуючи, що б таке могло спричинити цей терміновий, неочікуваний виклик? Та до справжньої причини він би не додумався зроду. З екрана зв'язку дивився Голова Ради чорних.

Спрацював захисний рефлекс, але Рав одразу спохопився і прибрав енергетичний щит. Чорний посміхнувся.

– Ти швидко реагуєш. Може й здогадаєшся, про що я хочу з тобою поговорити?

З виразу обличчя гнома було ясно, що він не здогадується.

– Ну що ж! – продовжив Лувезвель. – Тоді слухай! Звісно, свій шлях у магії кожен обирає сам. Та все ж я хочу тобі дещо запропонувати. Ти тепер знаєш смак нашої науки не гірше за мене. І її силу. Якщо схочеш, одразу станеш моїм замісником. А оскільки я вже старий, незабаром займеш і моє місце. Відповіді я не чекаю. Просто хочу, щоб ти це знав.

Екран зв'язку погас. Равеш сторопіло дививсь на нього. Тоді розсміявся.

– Чого це ти веселишся? – почулося у нього за спиною.

Рав зовсім забув, що він не один в кімнаті.

– Ой, пробач! – Равеш пригладив бороду. – Це звучало так по дурному...

– Не думаю! Лувезвель зовсім не дурень! Він просто хоче посіяти сумнів у твоїй душі.

– Після всього? Тоді він точно дурень!

– Нехай Творець допоможе тобі! І пам'ятай: де б ти не був, ти для всіх чорних – мішень номер один!

– Прямо вже "номер один"! Звичайний магістр...

– Поперше, не звичайний. Скоро ти будеш Вчителем, а не магістром, а подруге, чи ти хоч сам усвідомлюєш,

що зараз назбирав знань більше ніж будьхто на Нілмар?

– Не те, щоб більше, просто каша в голові. А Вчителем? Ми про це ще не думали...

– То йди до своїх друзів і подумайте. Хоча відповідь я знаю наперед. Та й не тільки я.

Дракон значуще подивився на згаслий екран зв'язку.

Махнувши на прощання рукою, гном пішов у кімнату до друзів. Маарі та Лам чекали на нього. На столі стояло солоне печиво і великий келих прохолодного пива. Всадивши друга, Маарі одразу поставила питання руба:

– То куди ж, відпускники, ви думаєте податись?

– Та я ще й не думав... – прогудів Равеш між двома ковтками.

– А ми тут з Ламом вже радились, хоча остаточно ніяк не зійдемося. Я б хотіла на кілька днів до Сурмальгарду. Пам'ятаєш? Вино з льодом на вершині гори Меро, рифи, схожі на квіткові клумби... А Лам хоче десь у ліс! А що ти скажеш?

– Та мені й справді все одно!

– Якщо тобі "все одно", – передражнила його ельфійка, – то давай так: сьогодні на Сурмаль, накупаємось, порибалимо, а звідти – на Лон. Будиночок Ревліса, ручай, ліс, квіти, грядки, до яких у нього ніяк руки не доходять. Пам'ятаєте?

– Ще б пак! У мене й зараз вуха червоніють, якими телепнями ми тоді виглядали! – вимовив Лам.

– Чому телепнями? – образилась Маарі. – Це ти зараз такий розумний!

– Годі вже вам! – зупинив друзів гном. – Коли вибираємось?

– А ти готовий?

– А що мені? Плавки я собі й у Сурмальгарді куплю. А гроші ми тільки вчора отримали – вистачить!

– На плавки? – не втримався Ламеніль.

– Заткни пельку! Я серйозно кажу! Чого час гаяти? Різниця в часі з Сурмалем у нас годин чотири? Чи п'ять?

За півгодини друзі йшли набережною Сурмальгарда, шукаючи собі готель до душі. Дорогою Рав встиг купити гарну за розміром сушену рибину і старанно гриз її на ходу.

На ранок вони рушили до знайомого ресторанчика на вершечку гори.

На третій день вигляд рифів та “риб’яча дієта”, як висловився гном, їм приїлися. Маарі збігала до непримітного будиночку край міста і зв’язалася з Ревлісом. Той з радістю запросив їх до себе.

Вечеряли вони вже вчотирьох, милуючись на знайому річечку з тихою заплавою під самим порогом. Ревліс був у своєму нормальному вигляді, тобто срібним драконом, і з непідробним задоволенням хрумтів кістками оленя, що перевищував вагу трьох друзів, узятих разом і був приготований за його власним рецептом: шкура тварини залишалася цілою і знімати її треба було просто на столі.

Після вечері всі сиділи на лаві, а Ревліс лежав на травичці.

– Ви ще про дату Посвячення не думали? – запитав він.

Друзі презирнулись.

– Ну, ну! Чи не хочете ви сказати, що вас не тягне ставати Вчителями? Ні за що не повірю!

За всіх відповіла Маарі:

– Взагалі, ми й справді про це ще не думали. Зараз ми вибираємо життя. А якщо...

– А що “якщо”? – озвався Равеш. І, сьорбнувши пива, додав: – Ти ж сама не збираєшся повертатися в клан, стирчати за плитою, готуючи обіди Ламу, який бігатиме з луком за плечима чи копатиме город? Чи може хочеш залишатися магістром? Але ж потім усе життя совість гризтиме, що, мовляв, могла зробити щось значно більше, а – відмовилась!

– Я не про те! Все таки страх бере – попереду цілі тисячоліття життя... Це, знаєш, дуже довго!

– Звісно, я тебе розумію! Та сам роздумувати не стану. Якщо я можу зробити щось потужніше, ніж досі, створити чорним більші неприємності, ніж вони отримують від стріл зі срібними накінецьниками, то обов’язково це зроблю. І ще у мене є одна мрія – власноруч відірвати голову Лувезвелю!

Ламеніль присвиснув. Маарі фиркнула:

– Мисливець на чорних драконів!

У Ревліса на довгій драконячій шиї раптом з’явилась голова підстаркуватого гнома.

– Добре, дітки! Дідусь знає краще за вас, що буде попереду! Як домовитеся з Конклавом про дату, покличте старигана! Дуже мені кортить побачити, як вас на Посвяченні будуть підсмажувати!

Так зі сміхом пройшов ще один день їхньої відпустки. Далі про Посвячення вони вже говорили як про щось, давно вирішене.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ.

Сонце, що тільки здійснювалося над виднокругом, освітлює корпуси Школи. Переліски та галявини, вміті нічним дощем, блищать, палають, переливаються яскравими барвами. Краплі на зелені світяться, немов вогні святкових феєрверків. Тисячі пташок перегукуються на різні голоси у кронах дерев. Вікна, що весь час відкриваються у приміщеннях, кидають навсбіч сліпучі, мов блискавки, спалахи.

Навкруги царює незвичний для Нілмар поспіх. Все ж таки рідкісний випадок: одразу троє магістрів стають сьогодні Вчителями. До того ж усі знають, ця трійця – наймогутніші маги за останні кілька тисяч років. І встигли вони зробити дуже багато, хоча ще зовсім молоді.

Хор молодих дівчат, магістрів та бакалаврів, вишиковується перед залом Посвячення. Вони стрічатимуть нових Вчителів.

Зал Посвячення – округла, майже двохсот метрів у діаметрі, будівля під величезним куполом, що спирається на розташовані знадвору уздовж стін колони. На вході стоять ворота завширшки у десять метрів та висотою у п'ять. В'юнкі рослини створюють навколо них чудову зелену арку, всипану білими квітами.

З площі до входу ведуть вісім приступок, кожна завширшки у три метри. Вони символізують шлях мага: дитинство, шлях до Школи, ступінь учня, бакалавра, магістра, Вчителя, Куратора, члена Конклаву. Між плитами, що встеляють площу перед ворітьми, вмуровано кілька табличок. На них імена тих, що, пройшовши весь шлях, на старість отримали почесне звання Консультанту Конклаву. Це найвища честь. За півмільйона років існування Школи таких табличок не назбиралося й двох десятків.

У центрі – табличка, на якій зазначено ім'я того, хто створив формулу Посвячення та організував перший Конклав. Невохбет. Це ім'я знають усі маги планети. Народившись гномом, він у свій час став наймогутнішим з усіх магів, що їх знала історія не тільки Нілмар, а й усієї Галактики.

Всередині стіни зали завішані гірляндами білих квітів. Уздовж стін розставлено широкі лави. Зараз на них займають місця члени Конклаву, Вчителі, всі ті, що допомагали нашим героям на шляху до Посвячення. У перших рядах сидять друзі по роботі та навчанню.

Та ось починається обряд. Троє кандидатів повільно крокують проходом між глядачів, що заповнили площу, підіймаються приступками та входять до зали. Їх супроводжують троє найстаріших членів Конклаву та троє перших Вчителів. А попереду йде той, хто першим зустрів їх і допоміг знайти дорогу, що привела їх до цього залу – Ревліс.

У центрі залу розташоване підвищення з білого мармуру. Будівля і купол влаштовані так, що сонячне проміння заливає це підвищення на протязі цілого дня.

Друзі стають на простелений через всю залу килим, витканий з білої шерсті. Вони босі, вдягнені у шовкові сорочки до п'ят. Білий шовк переливається хвилиною, відтінюючи темне волосся ельфів та руде гнома. Ревліс стає за їх спинами. Один з членів Конклаву починає церемонію.

– Магістри! Зараз ви робите найважливіший крок у вашому житті. Ви знаєте, що коли станете Вчителями, на вас чекає нелегке життя. Але для того, хто пройшов Посвячення, дороги назад не буде. Скажіть нам востаннє: ви йдете далі, чи лишаєтесь магістрами і будете жити й працювати як тисячі ваших друзів? Три голоси звучать як один:

– Ми йдемо далі!

– Тоді почнемо. Ревлісе! Твоє слово по праву буде першим і ти першим привітаєш нових Вчителів!

Голос Ревліса розчулено тремтить:

– Магістри! Ввійдіть до круга!

Троє друзів стають у центрі підвищення, лицем до входу. Їх обличчя палають.

– Я, Вчитель Ревліс, першим зустрів вас на шляху до Школи. Першим я й приношу свою частину Посвячення.

Срібний дракон зриває з плеча лусочку з палаючою на ній краплею крові й кидає під ноги друзям.

– Частина мене віднині назавжди буде вашою частиною. А це, – він кинув грудку землі, – земля Лона. Хай дороги Вчителів заведуть вас на інший край Галактики, але частинка цієї землі завжди буде у вашій пам'яті і вашій душі!

Він відступає на крок назад. Слідом за ним інші дракони починають ту саму процедуру. Кожен кидає до ніг друзям свою лусочку та додає до неї хто кілька крапель води, хто камінчика, хто листок дерева чи квітку. Коли дракони замикають коло, Ревліс говорить:

– Ввійдіть у нашу сім'ю, браття!

Всі дракони, тримаючись на задніх лапах, розгортають крила і співають Формулу Посвячення.

Завіса пурпурового полум'я здіймається аж під стелю велетенського залу. Язики магічного вогню танцюють у такт зі словами закляття, ховаючи від зору присутніх мармурове підвищення. Колір полум'я змінюється від темного оксамиту до світлого золота. Тоді стає білим. Ось проспівано останнє слово. Вогонь затухає. На підвищенні посеред зали стоять троє драконів. Серед них – срібна драконеса. Сонячні зайчики висікають іскри з кожної лусочки її тіла. Діамантові кігті горять маленькими райдугами. Очі небесноблакитного кольору сяють, як бризки водоспаду під сонцем. Її розгорнуті крила обіймають двох інших драконів.

Ліворуч неї – Ламеніль. Його срібна луска, як і у дружини, відливає золотом на шиї та грудях. Праворуч, опускаючи додолу очі і намагаючись правою лапою погладити неіснуючу бороду, стоїть Равеш, чиї лусочки світяться червоним золотом. Всі присутні ясно бачать, що його магічного дару вистачило б і на двох. Адже колір шкіри у драконів пов'язано з їхнім потенціалом.

Ревліс вимовляє останнє олово церемонії:

– Ввійдіть до нашого кола, брати! Під вітальні вигуки троє друзів йдуть до виходу. Шум заповнює двір Школи. Такий самий шквал радощів зараз буває всюди, куди ведеться трансляція цієї події: на заставах, містах промислової зони Асарха, у будинках наглядачів на Лоні. Тисячі бакалаврів, магістрів, Вчителів, що знаходяться за тисячі кілометрів від Школи, з радістю дивляться на новачків.

Заздрощів серед білих магів не існує. Та й чому заздрити? Кожен знає – чим вищий твій статус, тим більш нещастя зваляться на твою голову. Завжди магістр вийде вперед, прикриваючи собою бакалавра. А Вчитель обох закрие своїми крилами.

Друзі стають на приступках зали. Хор заспіває гімн:
“Вітаємо, браття захисників нових...”

Та друзі вже нічого не чують. Вони зачудовано роздивляються один одного та кожен з них сам себе.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ

Події, що змальовуються у цьому розділі, мають дві назви. У офіційних витоках вони зафіксовані як “Велика битва драконів”. У щоденниках Вчителя Равеша вони йдуть під заголовком “Велика бійка”.

Після закінчення експерименту по виявленню сутності “сірого туману” голова Ради чорних – Лувезвель, викликав по відеозв’язку Школу й запросив до розмови Равеша. Розуміючи, якою могутністю наділено юного мага, після того, як не зовсім зрозумілим йому шляхом більша частина знань з чорної магії пройшла з інформаційної системи чорних до мозку Равеша, Лувезвель вирішив, що страшнішої загрози чорні не знатимуть найближчі кілька тисяч років. Та й взагалі, навряд чи коли на Нілмар з’явиться маг, рівний юному гному: отже мета розмови – спровокувати його на зустріч і знищити. Поки у голови Ради, як він сподівався, було достатньо сил. Але було пізно. Справжньої сили Равеша не знав і сам Равеш.

Попереджені супутниковою розвідкою, загони Школи чекали на початок бойових дій. Велика орда чорних драконів зібралася біля виходу одного з тунелів, що виходив у океан біля західного берега Асарху. Мета їх була зрозумілою – захват плацдарму у приєкваторіальних областях.

І ось атака розпочалася. Користуючись нічною темрявою, близько трьох сотень чорних злетіли над океаном. Бриючим летом, ледь не чіпляючи верхівки хвиль, їхній загін клином летів на північ, за сотню кілометрів від берега. Та їхні старання були марними. Супутники, на яких працювали датчики, свого часу створені Ламенілем, засікли початок наступу.

Загін Школи піднявся за тривоною. Пояснень ніхто не потребував. Злетівши, дракони світла шикувались у дві колони, розраховуючи зустріти атакуючий клин

чорних і вдарити з флангів. Місцем зустрічі було вибрано архіпелаг Альгрів. Місце цілковито пустельне, не дивлячись на величезну кількість риб та молюсків у його водах. З одного боку, заселенню протистояли грізні рифи, з іншого – відсутність гаваней та води.

Дві колони драконів Школи, трохи збільшивши між собою відстань, підлітали до місця майбутньої битви. Третій загін, усього з п'ятдесяти Вчителів, залишився в тилу, готовий знищити окремих чорних, які, можливо, зможуть прорватися далі на північ.

Равеш, Маарісаа та Ламеніль летіли у колоні, що обходила супротивника з заходу, з боку океану. Їх сенсори вже відчували ворога і вони знали, що той відчував їх.

Місце зустрічі було розраховано точно. Попереду, у перших променях сходу, замаячили чорні крапки драконів зла, що летіли назустріч, та острівці архіпелагу, оточені білою піною бурунів на рифах. Атакуючий клин чорних летів, не збавляючи швидкості, у проміжок між колонами Вчителів. І в ту мить, коли ведучі супротивних загонів порівнялися на зустрічних курсах, обидві колони драконів світла круто змінили напрям польоту, звузивши коридор. Згряч чорних опинилася у глибокому мішку.

Перший обмін залпами квантових генераторів практично нічого не приніс жодній стороні. Надто могутніми були виставлені захисні поля. Та ось почалася сама битва.

Як описати всі жахи магічного бою? Людські слова безсилі. Здавалося, що палає саме повітря. Закляття та контрзакляття викликали смерчі такої сили, що океан буквально кипів під місцем бою. Блискавки лазерів засліплювали зір.

Поступ загону чорних було зупинено. Спочатку бій здавався якоюсь велетенською каруселлю, що крутилася, на висоті кількох сотень метрів над морем. Тоді цей страхітливий танок почав розпадатися на окремі поєдинки.

Супротивником Ламеніля став велетень, що аж шипів від люті та бризжав слиною. Але молодого Вчителя це не лякало. Реакція у обох було хороша... Могутні захисні поля не давали змоги зійтись у рукопашну, а закляття, що могло пробити такий потужний захист, могло ризиковано знесилити самого нападника. Чорний пішов на зближення. Лам додав швидкості. Ось між ними двадцять метрів, п'ятнадцять, десять... Зараз зіткнуться захисні поля. У полум'ї анігіляції не виживе й дракон...

Нерви чорного здали. А може він хотів атакувати знизу? Про це вже ніхто ніколи не дізнається. Миттєвий кидок завів чорного під Ламеніля. А той, ніби чекав саме цього маневру. У момент розходження, вже під черевом Лама, чорний зняв захист. І це було його кінцем. Без усякої магії Ламеніль розрядив обидва квантові генератори у спину, що проносилася під ним.

Лам озирнувся. Маарі тільки що розправилась із своїм супротивником. Ось він, з напіввідірваним крилом робить спробу сісти на мілину, та, мабуть, від шоку, магичні формули вилетіли з його голови і падіння стає некерованим. Йому кінець. А де Равеш? Ого! Равешу не солодко! Двоє чорних притискають його до поверхні моря, позбавляють маневру. Їх лазери ріжуть воду, примушують палати саме повітря, але поки, на щастя, не можуть пробити захист золотого дракона. Миттєвий обмін думками з Маарі обертає їх на один організм. І ось дві срібні блискавиці падають згори. Синхронно вимовлене закляття розриває захист чорних, що зайняті переслідуванням. Від шарів плазми, що колись створила у мить смертельної небезпеки Маарі, не можуть захистити силові поля. Рав круто змиває вгору. Зупиняється поруч з друзями. Зуби його сяють у посмішці.

– От спасибі, а то я вже думав, де це ви поділися? – Рав сміється. – Здається, в мене є шанс розквитатися з одним боргом? Якщо ви не проти, прикрийте мене!

Тісно зімкнувшись, трійця вривається до самої гущі бою. І тут Маарі та Ламеніль бачать мішень свого друга. Оточений кількома помічниками, непорушно застиг у повітрі Лувезвель. Обмін думками між ним та Равешем чують всі навкруги. Переклад цього діалогу зрозумілою читачу мовою виглядав би так:

– Гей, герою! Чого ховаєшся за спини своїх ворон? Ти ж, здається, хотів мене побачити?

– На тебе й чекаю! Ти попросився з друзями? Якщо хочеш – подарую тобі на це хвилинку!

– Дякую, тільки буде краще, якщо ти одразу призначиш собі наступника. А то ваша "рада у чорних справах" поперегризає один одному горлянки в боротьбі за "чорненьке місце".

Підкоряючись телепатичному наказу, охорона Лувезвеля розлітається навсібіч, і звільняє простір для поєдинку. Здається, битва припиняється. Всі чекають на початок цього бою, підсвідомо розуміючи, що саме зараз і саме тут усе й скінчиться. Бійці обох сторін оточують Равеша та Лувезвеля двома півколами. Золоті та срібні – з північного та східного боку. Чорні – з західного та південного. У центрі вільного простору лишаються двоє.

Перший доторк їхніх полів можна було зрівняти хіба що з обережним наближенням сторожких пальців. Це було, мов розвідка на далекій дистанції. Кожен хотів визначити силу суперника. Думки Лувезвеля звучали так:

– Не погано, не погано! Якби тобі судилося вижити, з тебе вийшов би добрий маг!

Ненавість аж клекотіла у думках голови Ради. Думки Равеша були холодні, мов лід полярного океану.

– Думай про себе, бо ти вже мертвий і сам про це добре знаєш!

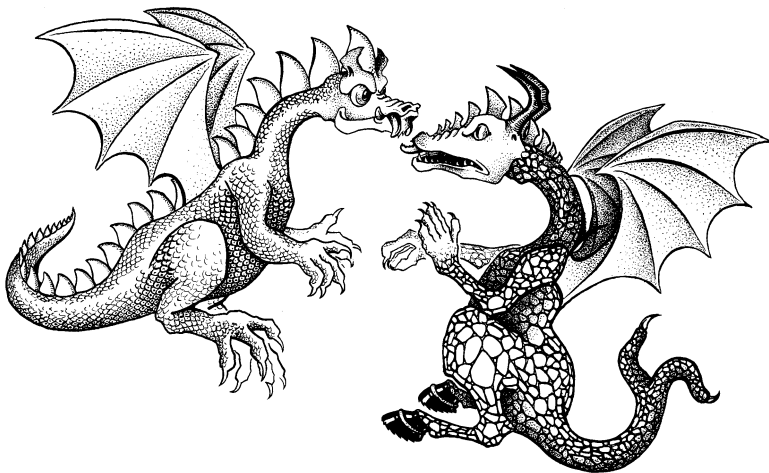
Емоції та думки бійців наглухо заблокувались. Тепер над океаном стояла мертва тиша.

Нестерпно сліпучим блиском вдарило зі сторони чорного. Але вбивча енергія розійшлася по сторонах,

обтікаючи захист золотого. Не чекаючи, коли смертельне сяйво розсіється, Рав кидає своє закляття. Сяючий меч пробиває захист Лувезвеля однак, не дійшовши до його тіла, згаса.

Знову випад чорного. Згусток матеріалізованої темряви, спалюючи своїм доторком силові поля, рветься у бік Равеша. Той до цього готовий. Контрзакляття спрацьовує швидко і темрява розсипається дощем іскор.

– Ого! Я не чекав, що у тебе аж такі знання! – у думках Лувезвеля виникає тінь поваги. Це ще не було його кінцем, але вже зумовило поразку. Вороги закружляли над океаном, намагаючись проникнути у психіку один одного. Битва на рівні екстрасенсорики теж пройшла в нічию.

Знову спалах бойового закляття із сторони чорного. І знову Равеш розвіює атаку, одразу завдавши удар у відповідь. І цього разу Лувезвель ледве ухиляється від поразки.

Тепер вже Равеш починає активні дії. Його закляття пробиває захисне поле чорного і одразу лазери посилають в пробіюну потужний розряд. Лувезвель

знову уникає поразки, та всі тепер ясно бачать: перемога буде за Равешем...

Зрозумів це й Лувезвель. Відкинувши всяку розумну тактику, він починає сипати на ворога безперервними закляттями. Це – безперечний вияв паніки. Рав спокійно відбиває всі випаді. Тоді, мовби сміючись над Лувезвелем, відкриває йому свій мозок.

І Лувезвель сахнувся від жаху. Він зрозумів, що якби проти цього хлопчача водночас бились всі маги зла Нілмар, то перемога все одно лишилась би за ним.

Давно приготована формула створила удар такої сили, що захист чорного луснув, як мильна бульбашка. Промінь голубого, сяючого, мов тисяча сонць, світла, досяг тіла Лувезвеля. І тіло вибухнуло мільйоном палаючих клаптів. Заглушливий грім вибуху розлігся над полем битви і досяг навіть берегів Асарху. Безформна хмара попливла над океаном. Більше від голови Ради чорних не лишилося нічого.

Маарісаа та Ламеніль рвонулися вперед, обнімати переможця Равеша.

Продовжувати бій не було сенсу. Без зайвих слів, дракони світла та темряви розлетілись у різні сторони. Чорні полинули до себе на південь, а загін захисників добра вишикувався прямокутником навколо дружної трійці і помчав у напрямку Школи.

На найближчі тисячі років Нілмар отримала мир.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

КРЕМІНЬ ТА МАГІЯ

Ламеніль взагалі не звик маніритися з Равешем, тому, коли він постукав у двері приятеля о другій годині ночі, той не дуже здивувався.

– Слухай, надибав я одного зшитка... Цікава, скажу тобі, тут легенда розписана... Ти конче маєш... Ну, одним словом, просто мусиш її прочитати, – коли він хвилювався, то завжди говорив трохи збиваючись. – Тут така інформація!

– А вранці я не можу це прочитати? – промурмотів сонний Рав.

– Вранці?! Чи ти сказився?! Та ж цей зшиток може привести нас до відкриття, якого не знала Нілмар тисячі років!

– Як тисячу років не знали, то хай би зачекали іще кілька годин. Нічого б особливо не змінилося, а я б зате виспався! Хоч раз за тиждень!

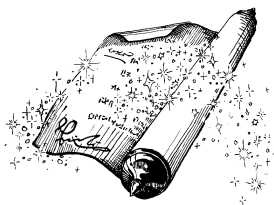
– Ніколи ти не виспишся! Ми знайомі вже понад сто років, а ти як був гномомсоньком, так ним і лишився!

– Ну то й що? Звісно, що тіло Вчителя не робить з мене ельфа! Відчепись!

– Не відчеплюся! Краще таки поглянь!

Лам таки всучив другові спорохнявілого згортка, який зовні дуже нагадував пергамент. Рав присвиснув: такої старовини він не бачив навіть у книгозбірні Школи.

А вже за кілька хвилин старовинний текст настільки захопив його увагу, що спати тієї ночі йому більше не довелося.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

У ельфа Лорі помирала улюблена Кицька. То, звісно, не була така собі кішечка, як ті, що живуть зараз у будинках. Ні, то був звір – мисливець, який годував не тільки себе, але й родину Лорі. І в родині його любили не менше, ніж сучасні діти люблять своїх кицьок. Кицька залюбки гралася з малечею. На її спині з радісним вереском каталися навіть сусідські діти. Для знайомих вона була найлагіднішим у світі звірятком. А от чужинцеві до тих кількох хатинок, що тулилися на березі говіркового струмка край лісу, краще було не наближатися.

Ні, без команди Кицька нікого б не забила і навіть не поранила. Адже варто було їй стати на шляху й показати свої півметрові шабліікла, як найбільший відчайдух одразу зупинявся й чекав, поки хтось із членів клану прийде і забере з дороги страшного охоронця.

І от тепер Кицька помирала. Вона лежала нерухомо у затінку біля хати й лише інколи намагалася підняти голову та привітно муркотнути до оточуючих. Старість її здолала. Бо звіру вже давно минуло півста літ – вік, якого, зазвичай, шаблезуби не переживають.

З давніхдавен ельфи привчали звірів їм слугувати. Мати приручену тварину в домі для них було майже необхідністю. Отже, доведеться тепер Лорі шукати нове маленьке кошеня, викрадати його у матусі й виховувати, як виховував Кицьку: годувати, пестити, взимку брати до себе у ліжко, вчити полювати й охороняти рідну оселю.

Лорі теж не молодий – йому за три сотні років. І діти в нього вже дорослі. І онуків троє. Старший з них – Май – скоро одружиться й заведе свій дім. Він, як і дід, має схильність до магії, тож по всьому видно – бути йому ватажком клану, а може піде й далі!

Сам Лорі – ельф поважний. Він не тільки старійшина клану, він ще й „слухаючий”. Це важка робота. Такі як він, „слухаючи”, своїми думками з’єднують всі клани на західних землях Лон. Від океану до гір Алрал. Від

теплого півдня до льодовиків, які повзуть з півночі. Шкода тільки, що сусіди, гноми, які живуть у печерах, їх не чують. Та вони взагалі не дуже товаришують з ельфами.

За кілька днів по тому, як Лорі поховав Кицьку, Май прийшов до діда. Цілий день він пропадав на полюванні, а тепер хотів похвалитися здобиччю. Розповівши, як він добув оленя, молодий ельф трохи помовчав, добираючи слова.

– Знаєш, дідусю, за півдня шляху на північ, я зустрів самицю однорога. Вона сама завела зі мною розмову, а однороги ж розмовляють не з кожним і не люблять щось розповідати, хоч як проси. А тут – ми говорили довго, і вона мені розповіла, що на сході, за Алралом, льодовики вже давно відійшли на північ, землі заросли новими лісами, та досі ненаселені, а дичини там... повнісінько! Казала, що ельфи мали б піти туди на розвідини. Може й справді наступної весни варто зібрати молодих мисливців і..?

Лорі довго мовчав і врешті мовив:

– Шкода, що однорогів лишилося так мало. Це древня і дуже мудра раса. Думаю, варто дослухатись до її слів. Тільки іти туди доведеться через володіння гномів, а як вони це сприймуть – хтозна. Та й зібрати для цього треба не менше, як сотню мисливців. А чи ж набереться стільки охочих?

– Ще б пак! Молоді хлопці радо підуть до невідомих земель!

– Гаразд! До наступної весни часу багато. Поговори з сусідами.

Осінь визолотила ліси ельфів. А там і сніг присипав хатинки клану. Взимку весело – болота й річки позамерзали, тож бігай на лижах у всі боки хоч цілий день. Як не знайшов дичини – рубай ополонку та лови рибу. Ельфівська молодь любить зиму.

Усю зиму Май вів з товаришами розмови про похід до північносхідних земель. Як він і передбачав, багато молоді з різних кланів погодилось піти разом з ним. Лишилось дочекатися весни, щоб почати приготування.

Нарешті весна прийшла, і загін вирушив. За зиму Май ще й навчився від діда розмовляти на відстані, тому друзі одностайно обрали його за ватажка.

Перехід через гори пройшов на диво спокійно. Хоч гноми тихцем і спостерігали за загоном молодих ельфів, але перешкоджати їм не стали.

А коли гори лишилися позаду, перед мисливцями відкрився безкрайній простір, вкритий хвилями пагорбів, помережений перелісками, порізаний руслами десятків річок та ручаїв. А серед високої густої трави паслися численні стада оленів. Нові місця для полювання було знайдено.

Мисливці зупинилися серед великого луку на вигині річкового русла. Підготували дрова. Май, як ватажок загону, проказав звичні закляття, скреснув пальцями – зпід пальців посипалися іскри і розпалили полум'я. Викликаний чарами вогонь одразу охопив товсті колоди сушняку з усіх боків. Всі радо привітали появу ватри.

...

Серед ночі щось збудило Мая. Він піднявся й за внутрішнім покликом рушив до найближчого пагорба. Там його зустріла прекрасна постать стрункого однорога.

– От ви й прийшли, – пролунали тихі слова. – Я чекала на зустріч, адже вона провіщена. Сама доля привела вас сюди. Ці землі, від гір Алрал і далі, на північ та схід, призначені для ельфів вищими силами. Відтепер ваші нащадки житимуть тут!

– Але ж ми збиралися лише полювати тут до осінніх холодів та й повертатись до рідних домівок!

– Вам судилося інше! Гноми не пустять вас назад. А війни ви не бажаєте, як і всі ельфи. Та й хіба можна змінити те, що судилося? Ти гарний чаклун і будеш добрим керманичем для свого народу. Я лиш хочу дати тобі пораду. Ваш шлях пройде далі, на схід. Там, на берегах великої ріки, знайдете високі пагорби, що, мов справжні гори, здіймаються над річковою гладдю на пів

тисячі твоїх зростів. На них вам і належить закласти поселення. Там буде ваша доля. А тепер – ось. Візьми цей камінчик, що висить у мене на шиї. Як буде скрута, зігрій його у долонях та поклич мене вголос. І тоді я знайду тебе.

Прекрасний звір зник у темряві ночі, немов розтанувши у примарному сяйві, що лилося на землю від срібної Оранб, яка лишалася білою лише на початку першої чверті. Червона Тайперр мала зійти над ранок. Май, задумливо погладжуючи чаклунський талісман, брів до становища...

...
Вранці становище зануртувало суперечками. Більшість вимагала одразу пробиватись назад. Розсудливіші казали: "Нас попередили, що так судилося, отже треба коритися долі"! В кінці кінців вирішили так: два десятки мисливців без жінок та поклажі вирушать назад у гори. Як перепон не буде – весь загін піде слідом.

Та розвідники на третій день повернулися. Гноми зайняли гірські стежини. Треба або лишатися, або розпочинати війну.

Ельфи обрали мир. Май думкою зв'язався зі старим Лорі. Розмова тривала довго. Лорі підтвердив, що як однорог дала пораду, слід її слухатись. Доля загону була вирішена.

Тепер Май щодня розмовляв з дідом. Той давав онукові настанови з магії, бо невідомо, що могло чекати на переселенців, а зв'язок на великій відстані міг погіршитися. Лорі по крихтам збирав нові знання від усіх ельфів і передавав їх Маю.

Шлях був довгим, хоч і нетяжким. Місцевість здебільшого була сухою, невеличкі річки загін переходив убруд твердими піщаними перекатами. Не надто густі ліси, перемежовані великими галявинами, давали щедрu здобич – оленів та диких кіз. Великі хижакі, шаблезуби й ведмеді, обходили гурт мисливців стороною.

Дорогою Май збирав та сушив лікарські рослини. На них він добре знався ще з дитинства.

Одного дня розвідники, що йшли поперед загону, доповіли, що далі шляху немає – його перетинала широчезна річка. Надвечір ельфи піднялись на вершечок пагорба, який крутояром спадав до річкових вод. Краєвид був чудовим. Жовтуватозелені сполохи вечірньої заграви розмальовували річковий простір казковими барвами. Безкраї луки лівобережжя мінилися всіма відтінками зеленого. Урвища правобережних пагорбів відкривали зору шари різнокольорових глин та піщаників. Трохи на північ білили зрізи крейдяних покладів. Отже, кремінь для виробництва зброї та знаряддя буде завжди під рукою. Місцевість одразу сподобалась усім.

Туттаки, над бескидом було вирішено розкласти перше племінне багаття. Це була важлива справа. Усі воїни, жінки й діти зносили паливо. Май, добре усвідомлюючи свою відповідальність, вийшов до центру галявини, краї якої обсіли інші члени племені. Довго він читав захисні та очисні закляття. Тоді звичним рухом, немов струшуючи краплини води, креснув пальцями, й ватра загуготіла. Ельфи радісно вітали появу вогню.

Коли стійбище затихло, всі поснули, Май вийшов на край урвища і взяв до рук камінь, що дала йому одноріг. Він зігрів його своїм диханням, а тоді промовив:

– Хазяйко каменя й моєї долі! Прийди до мене!

За хвилину з присмерку виринав чарівний стрункий силует. Мелодійний голос прозвучав нібито просто у голові Мая:

– Ти кликав мене?

– Так! Скажи, чи вірно ми обрали місце для своїх жител?

– Все ви зробили як слід. Саме на цьому місці колись виросте велике поселення, та до того ще дуже багато часу спливе. А зараз ти приймеш від мене ще один дар –

магію. Тобі судилося буди першим, і ці знання дуже тобі знадобляться. Пильно дивись мені в очі. Слухай мої думки!

Май ніби провалився у безодню тих лагідних очей. Думки його сплутались. Тисячі голосів одночасно говорили до нього, та він не розбирав слів. Дивні речі поставали перед ним, та він не розрізняв деталей. Вихор знань затопив його мозок, і він упав на землю, знеможений.

Прокинувся він аж на ранок. Дотюпав до кострища, знайшов гарбузяну посудину й жадібно напився води. Тоді знов упав та заснув.

Спав Май день, ніч та ще день. За той час, поки тіло спочивало, мозок працював. Знання, набуті ним, засвоїлись.

Засинав він простим ельфом, можливо, тільки трохи здібнішим до магії, ніж його друзі, а прокинувся могутнім магом. Знання, що передала йому одноріг, перевершували все, що на той час знали ельфи та гноми, разом узяті.

Тоді він підвівся й заходився їсти...

Та зараз потреби в тих знаннях не було. Ельфи мали ставити житла й робити запаси до зими. Май розтлумачив друзям, що будувати звичні дерев'яні будинки зараз не час – краще нашвидкуруч полювати на тих тварин, що можуть дати шкіри на шатра та м'ясо, яке слід коптити й вішати у повітках з кори дерев, аби взимку вони мали і харчі і дах над головою.

Так було закладено основи майбутнього поселення. За дватри десятки днів усі мали і житло, і припаси до близької вже зими.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Поволі минали роки. У сім'ях підросли діти, народжувались нові. Мисливці розселились довколишніми пагорбами, купками по кілька сімей.

Дехто збудував собі звичні хатинки з дерева, дехто звик жити у шатрі зі шкір. Але всюди було дотримано древнього звичаю: до кожної оселі перше полум'я потрапило від загального кострища, адже племінне багаття – святиня!

Май оселився на найвищому пагорбі, де розклали перше становище. Біля вершини був неглибокий видолинок, густо порослий лапатами соснами. У видолинку не гуляли зимові вітри, а влітку сонце не палило жаром. За кілька десятків кроків дзвеніло малесеньке джерельце, напуваючи озеро, що утворилося після обвалу, який пересипав яр справжньою греблею. Май із кількома сусідами часто ловив у тому озерці рибу тенетами, які ельфи навчились робити ще кілька століть тому. Риба, й свіжа – смажена або зварена у ющі, і в'ялена, подобалася всім. А зібрані в лісі рослини, якими ельфи присмачували свої страви, робили їхні столи й взагалі розкішними. Плем'я, хоч і користувалось ще кам'яною чи кістяною зброєю, та вже добре вміло ліпити й обпалювати горщики з глини. Тому їжа їхня зовсім не була одноманітною. А навички жителів лісу збирати рослини робила їх столи зовсім розкішними.

У сім'ї одного з сусідів Мая – Хава, підріс син. Звали хлопця Ян. Май чудово відчував, що молодий ельф був добрим чаклуном і охоче навчав його закляттям та розпізнанню лікарських рослин.

Янові виповнилось вже два десятки років, і він вирішив будувати власну оселю. Найкращий матеріал для шатра – шкіра мамонта. Довгошерсний слон дає не тільки покриття, а й міцні кістки, які йдуть на каркас.

Здобути мамонта – перше, що повинен зробити мисливець, аби його мали за дорослого.

Для стріли, що має звалити велетня, Ян відібрав довгу, сколоту навскіс кістку й ретельно відшліфував її. Тепер вона проб'є товстелезну шкіру. Справжній мисливець так і робить: йде на звіра з однією стрілою та гострою кам'яною сокирою. Звісно, розбирати тушу збереться кілька сімей, та вбити мамонта він повинен сам.

Вістря снодійної стріли кілька днів мокло у відварі певних рослин, тоді Ян поніс його до головного чаклуна – Мая, аби той допоміг накласти могутні чари, які мають допомогти здолати найбільшого велетня серед тварин.

Май уважно розглядав вістря. Йому сподобалась ретельність, з якою хлопець зробив свою зброю. Така стріла легко занесе сонне зілля в тіло мамонта й туттаки вислизне з рани, не завдаючи зайвого болю тварині. Звір, що дарує племені житло, одяг та їжу, безболісно засне, а тоді мисливець своєю сокирою перерубає йому шию за вухом і кров, витікши з рани,

забере його життя. А у племені з'явиться ще одне житло.

Май, прикликавши свою магію, прочитав закляття. Невидимі духи тепер прикуті до цього шматка кістки. Коли стріла зробить свою справу, її сплять і духи звільняться.

На лови Ян запросив своїх друзів. Рано вранці вони тихцем, як і належить мисливцям, вийшли із своїх шатрів та й подалися за високий пагорб на північ від становища, де заздалегідь намітили стадо мамонтів. Сьогодні тварини поїдали латаття у мілкому озері, здіймаючи хвилі, які шурхотіли травою й допомагали мисливцям підійти ближче до здобичі.

Крім звичайної зброї – списів, луків, крем'яних сокир, кожен з них мав при собі по в'язанці смолистого віття, аби відганяти вогнем решту стада від заснулого велетня. Адже інакше всі мамонти будуть охороняти друга, поки той не прокинеться. Покинути сонного їх зможе примусти лише загроза полум'я.

Осіньне листя, палаюче всіма кольорами веселки, засипало землю, шурхотить під ногами. Майже всі дерева вже голі. День стоїть вітряний, тож мамонти не почують наближення мисливців за шерехом трав, кущів, вітів дерев. У кожного з мисливців при боці невеличка шкіряна торбинка з розтопкою – сухою травою, смолистими трісочками дерева. Добувати вогонь за допомогою магії вміє кожен з них. Отже за кілька хвилин факели запалають.

Ліс скінчився. Мамонти на місці, хлюпочуться, задоволено чавкають соковитим корінням латаття, рохкають від захвату. Ян подав друзям знак залишатися на узліссі. Сам приготував снадійну стрілу: зняв з її жала шмат заячої шкіри, шерсть якої густо просякнуто чарівним відваром, аби до початку полювання кістка не стала занадто сухою.

Тятиву натягнуто на лук і молодий мисливець тихо повзе поміж кущами до стада. Ось йому зосталось півсотні кроків. Ось уже лиш три десятки. Але Ян

боїться схибити й підповза ще на кілька кроків вперед. Перед ним стоїть великий самець, чиї довжелезні бивні закручено кільцями. Високий, крутий лоб його здіймається над землею на повних два зрости Яна. Він дивиться на озеро, перетираючи зубами їжу.

Ян зачаївся за кущем. Настала вирішальна мить. Ось мамонт нагнув шию, роздивляючись, який би ще ласий шматочок ухопити хоботом, відправити до рота.

Глухо тренькнула тятива з жил оленя. Стріла, тихо свиснувши, вп'ялась у праве плече звіра. Саме там, де проходить артерія, що живить кров'ю його мозок. Біль був не сильний, але мамонт одразу сахнувся, скрутивши хобота кільцем до лоба, аби завдати удару нападнику. Стріла від руху велетня вислизнула з рани й загубилась у траві. Мамонт нікого не побачив. Трави, що ними було просякнута кінцівку стріли, знеболили рану. Звір вирішив, що його вкусила якась нахабна комаха.

Потерши хоботом плече, велетень заходився знову видирати соковите коріння латаття. Та за хвилину йому почало паморочитись у голові. Він вийшов на берег, ступив кілька кроків, покрутивсь навколо себе, мов собака, й ліг, збираючись заснути. Ще кілька хвилин і могутній володар лісів та степів спав, бачачи останній у своєму житті сон.

Ян махнув рукою друзям і заходився добувати вогонь. Спритний порух пальцями змусив задимітись купку трісочок, а тоді затанцювало легке полум'я. Смолоскип підхопив на себе те маленьке сяйво і розгорівся з тріском, даючи хмарку запашного диму. Ян озирнувся. Друзі із палаючими смолоскипами вже йшли до нього.

Стадо зачуло дим і припинило мирне жування. Троє мисливців без поспіху йшли до мамонтів, денедє підпалюючи висохлу траву та кущі очерету. Дим тягнувся луками.

Травоїдні велетні, нажахані вогнем, кинулися навтьоки. Адже їхня довга, густа шерсть, просякнута

жиром, могла зайнятися від найменшої жаринки. Тепер Ян мав забити сплячу тварину. Він підійшов до голови мамонта й тихо промовив:

– Вибач мені, та я потребую твого тіла, аби збудувати собі житло. Я жалію тебе, та моє життя – то твоя смерть. Відійди у світ, де не буває зим, мисливців та шаблезубих хижаків. Там твій дух буде вічно пастись на весняних луках. А твоє нинішнє тіло стане їжею для мого племені й житлом для моєї сім'ї. Прощавай, велетню!

По тих словах він з усієї сили вдарив сокирою по тому місцю, де проходила жила, що несла життя тілу мамонта. Фонтан крові зросив його руки. Ян підійшов до води й вмився.

За якийсь час кров ущухла, а з нею припинилось і життя. Тепер Ян був справжнім дорослим мисливцем, що збудує власне житло й заведе свою сім'ю. Друзі відправились збирати сусідів на пригощання. М'яса вистачить всім. А Ян розклав тим часом багаття, додаючи зелені віти для диму, аби великі хижаки, зачувши кров, не збіглись на здобич. Він відрубав кінець хоботу й почав його підсмажувати для себе. То було його право.

Не чекаючи нікого він з'їв перший, накраций шмат дичини.

А поївши, Ян відшукав у траві снодійну стрілу і, вклонившись їй, поклав у багаття. Всім відомо, що таку стрілу можна використати лише один раз. Хмарка диму здійнялась у небо. То відлетіли духи, що допомагали приспати звіра. Ян вдячно помахав рукою їм у слід.

Задовго до заходу сонця посходились родичі та сусіди. Шкіру тварини було обережно знято й розстелено на траві. Жінки крем'яними ножами та попелом від кострища знежирили її. З неї буде гарне житло, у якому на довгі роки розміститься сім'я Яна.

М'ясо знімали великими шматками, й кожна сім'я брала собі, дякуючи мисливцеві за пригощання. Бенкет

не вщухав усю ніч. На ранок шкіру й кістки понесли до того місця, яке обрав собі Ян.

Стрімка яруга круто здіймалась від берегів могутньої ріки до вершини пагорба. Десь на півдорозі від хвиль, що накочувались на піщаний берег, зпід коріння старезного дуба било джерельце. Чиста та прозора вода здавалась такою солодкою на смак, і аж ціпила зуби холодом.

Кількома кроками вище, біля виходу з яру, Ян обрав пласку галявину, оточену соснами. Вітер тут гуляв лиш десь у верховітті, біля землі було затишно. Посеред галявини розклали вогнище. До нього клали камені, якими гріли воду у видовбаних колодах. Туди чаклуни племені насипали зілля, промовляючи закляття. Коли з води пішла пара, в неї занурили бивні мамонта. За якийсь час кістки, розігрівшись у настої трав, почали, скоряючись магії, розпрямлятися.

Пройшов ще один день і житло Яна було готове прийняти його обраницю.

З початком зими понад берегами ріки стала крига. Низьке сонце не зігрівало навіть у полудень. Сніг вже не танув, хоча й вкривав землю ще не суцільним покривалом, а лиш клаптями.

У пониззі свого яру Ян почав будувати човна. То була виснажлива, клопітка праця. Хоч Ян і не був ще одруженим, та все ж полювання забиало багато часу. Тому робота над човном просувалась повільно. Та й то! Всіх знарядь у нього було – крем'яні ножі, сокира та вогонь.

За важкою працею та мисливськими подорожами проходили дні. І от крига на річці скресла. З друзями Ян спустил човна на воду. Першою його здобиччю став велетенський сазан. Це був добрий знак, тож всі вітали мисливця. Цим літом Ян хотів одружитись, та не судилося.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Головний чаклун племені – Май, зібрав раду старійшин. Навколо багаття розмістились п'ятеро чаклунів та з десяток мисливців.

Для початку добре поїли. Цілого оленя було засмажено на головному багатті племені. Їли мовчки, бо не свято зібрало їх сюди. Нарешті, Май обтер руки об шерсть кудлатого пса, що жив у нього в шатрі, трухнув головою і роззирнувся.

Зима вибілила ліс, пагорби, річку, незміряні луки на лівобережжі. Темними силуетами стояли листяні дерева. Сосни зеленими плямами порушували нескінченну чорнобілу картину сплячої землі. Денеде над пагорбами здіймались стовпи диму, виказуючи місця розташування шалашів племені.

Чорні круки пропливали над замерзлим лісом.

– Ви знаєте, чому я зібрав вас! – почав Май – Сталась пригода, якої не знало наше плем'я. Мисливець Бан вкрав дичину у сусіда. А коли той прийшов до нього, ще й поранив його стрілою. Тепер мисливець Ло не може полювати, його сім'ю годують друзі. Добре, хоч дичини в цих краях доволі! Але головне у тому, що зробив Бан! Ви знаєте закон племені: підняти руку на іншого – вже ганьба! Тільки дітям пробачають бійки! Кожен має право захищати свою сім'ю, здобич, шатро. Як тобі не вистачає м'яса – прийди до сусідів. Один має допомагати іншому. А вкрати – приректи, можливо, когось на смерть! Завжди за це карали на горло. А вже поранити сусіда стрілою – цьому нема прощення! Хай кожен скаже свою думку. Що робити з Баном?

Старійшини довго мовчали. Ніхто не бажав бути першим. Тоді один з мисливців сказав:

– Як покараємо Бана, хто годуватиме його сім'ю?

Май, неквапом повернувся боком до багаття й сперся головою на складені на колінах руки.

– Ти правий. Сім'ю треба годувати. Та то справа інша. Якщо ми ухвалимо кару, то призначимо чергу,

хто з мисливців носитиме м'ясо до його шатра. Так робилось завжди. Для початку можемо доручити це Янові. Його шатро недалеко, мисливець він вправний, а одружитись не встиг.

Голос подав один з чаклунів:

– Сім'ю нагодують. Не в тому річ. А чи буде це справедливо – на новому поселенні вводити старі закони?

Відповів інший, стариган із сивим волоссям, що кутавсь у плаща з вовчих шкур:

– Закони існують давно. Не одне покоління зросло з ними. І коли поступитися раз, ще хтось схоче їх порушити. А за напад на одноплемінника кара лише одна.

Всі кінець кінцем згодились. Тоді Май почав творити молитву смерті. Він сів, випроставши ноги до вогню й притулившись спиною до стовбура товстої сосни. Дихання його стало ледь помітним. Почалось чаклування. Перші слова злітали ледь чутно.

– Духи повітря, духи наших предків, духи цієї землі! До вас звертаюсь я! Відбувся злочин. Один мисливець підняв зброю на іншого. Ми, старійшини племені, засудили його. Слухайте мене, духи!

Май говорив голосно й довго. Пояснював духам, що винуватець не може обійтись без покарання. Тоді голос його перейшов на крик, від якого сахнулись навіть ворони з сусідніх дерев.

– Йдіть, духи! Хай вершиться воля племені! Злочин має бути покарано! Заберіть життя того, хто сам засудив себе своїм вчинком!

Зібравши волю й сили, Май ніби заціпенів, вдивляючись у багаття. Всі присутні відчували, як у повітрі навкруги кружляють невидимі сили. Це було ніби відчуття морозного вітру, що ширяв поривами між ельфів. Так минуло кілька хвилин. Тоді раптом все вщухло. Май глибоко зітхнув й потягнувся до глиняного горщика, що стояв перед ним, наповнений відваром трав

та медом. Довго пив це цілюще зілля, яке мало закрити дорогу духам до його душі.

– Духи виконують мій наказ. До ранку із злочинцем буде покінчено. Зранку йдіть до шатра й спаліть тіло, аби його дух відійшов від світу і не міг комусь мститися. А з сім'єю побудьте день чи два. Не треба, аби у близьких лишалась образа на плем'я. Він був винен і поніс кару. І діти його хай знають – плем'я любить їх. Вони не відповідають за батька. А я зараз увійду в сон Яна й накажу йому завтра зранку вполювати оленя й віднести до сім'ї померлого.

В цей час Ян мирно спав. Раптом перед його очима постала постать Мая. Голос старого чаклуна, ніби луна у лісі, глухо бринів у свідомості молодого мисливця.

Май розповів, що відбулось на раді старійшин й наказав вранці йти по здобич.

Тоді міцний сон здолав юнака й не відпускав до ранку.

В цей час Май почув поклик однорога. Вона звала його до лісу. Май піднявся під здивованими поглядами й пішов у темряву. Старійшини не розуміли його поведінки, бо не чули поклику.

Однорог стояла в сутінку між дерев.

– Чи праві ви, засуджуючи когось на смерть? – запитала вона. – Може, є інші покарання? Адже смерть – неповоротний момент. А чи виконав засуджений все, що був повинен виконати в цьому житті?

Май довго роздумував. Тоді промовив:

– Він хотів забрати життя іншого. Хіба хтось дав йому таке право? Як пробачити одного – що буде далі? Ельф не має права забирати життя у будького, навіть тварини, якщо те життя – не мисливська здобич. Або якщо він не захищається від нападника.

– Може, в цьому і є сенс. Але не користуйтеся цим часто. Зло породжує зло. І духи, раз убивши, зможуть вбити ще раз. Вам не під силу буде їх зупинити. Виніши вирок, ви відкрили дорогу злу.

Май мовчав, не знаходячи відповіді. Торді промовив:

– Більше ми не скористаємось цим. Ельфи запам'ятають урок надовго. Адже такого не траплялося сотні років.

– Я вірю тобі. А тепер прощай. Прийде час і я ще повернуся до тебе. Ми, однороги, передбачаємо часом майбутнє. Я повинна буду навчити тебе багато чому. Але ще не зараз.

Як тінь, вона розтанула між дерев. Май задумливо дивився їй услід, тоді рушив до шатра.

У житлі Бана всі спали. Жінка й двоє синів посапували. Сам мисливець голосно хрпів. Раптом сон покинув його. Він схопився на ноги й почав відмахуватись руками ніби від бджолиного рою.

– Горе, горе! – глухо хрипів він – Духи прийшли по мене! Невже старе чаклунство ще діє у цьому світі? Я думав – то брехня!

Далі його мурмотіння стало нерозбірливим. Він упав на шкіри, що слугували йому ліжком. Жінка прокинулась й підповзла до нього.

– Що з тобою, Бане?

– Мовчи, відійди від мене! Я підняв руку на сусіда й отримав покарання. Духи увійшли в моє тіло й п'ють моє життя.

Якийсь час він хрипів, лежачи. Поступово його руки й ноги перестали ворухитись. Тільки голова ще жила. Він повернув обличчя до залитої сльозами дружини.

– Я покидаю вас. Скажи синам, аби ніколи не порушували законів племені! Я був поганим ельфом. Все життя мені подобалось не полювати, а красти чужу здобич. Наостанок я вчинив найстрашніше: поранив одноплемінника. Закон справедливий – хто пролив чужу кров, повинен віддати свою. Прощай! Мій шлях скінчився!

Якийсь час він ще нерозбірливо муркотів щось, інколи здригаючись, ніби від холоду, тоді затих. Скоро увірвалось і його дихання.

Жінка тихо плакала.

На ранок до шатра прийшли кілька старійшин. Вони втішали жінку й дітей. Діти дивились на них круглими від жаху очима. Та один з чаклунів прочитав над ними закляття, й поволі діти прийшли до тями. Вони зрозуміли: батько був винен і поніс кару. Тож, хоч сум і залишився в їх серцях, відрази й ненависті до них у племені не було.

З часом угамувалась і дружина.

На галявині, перед шатром, розіклали багаття. Навалили кілька товстих стовбурів, що висохли ще на корінні. Зверху поклали тіло страченого. Чорний дим потягся до неба.

А за якусь годину прийшов Ян, поклав біля дверей оленя. Поспівчував удові, попестив дітей. А тоді розповів, що Май наказав йому годувати сім'ю, поки у них все владнається.

Похоронне багаття догоріло, і було затоптане та присипане землею. Від злочинця не лишилося й сліду. Дружина кілька днів тужила, але необхідність годувати дітей і допомога племені поволі відігнали тугу. Життя йшло далі.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

Навесні з Яном сталося лихо: під час кількаденного полювання, його, сонного, захопили дикі гноми. Це були справжні дикуни, зодягнені у погано вичинені шкіри, з нечесаним, масним волоссям. Мова їх теж була бідною, Ян майже нічого не розумів. Він згадав, як вони себе називали – троллі.

Дикуни принесли хлопця до свого стійбища. Посеред галявини, оточеної парою десятків куренців, стояв спалений колись грозою пеньок. Вершечок його, при багатій уяві, можна було сприйняти за чиєсь обличчя.

Яна поклали перед ідолом і почали, здебільшого жестами, перемовлятись. Мисливець зрозумів, що його

хочуть принести в жертву, тількино дочекаються вождя.

Ян хоча й мав гарні здібності до магії, користувався ними неохоче. Та тепер був саме час їх застосувати. Юнак тихо промовив закляття, якому його навчив Май. Дикуни сахнулись і дременули до лісу: навколо Яна здійнялось яскраве полум'я. Він знав, що те видиво протримається недовго, тож скоріш почав звиватись, силкуючись вивільнитись.

Та шкіряні ремені не пускали. Тоді Ян спробував покликати на допомогу Мая. Він ретельно почав згадувати, як старий чаклун вчив його пересилати свої думки. Сили його від жаху зросли, тож Май відразу почув поклик. Відповідьдумка надійшла одразу.

– Що сталося, хлопче?

Молодик, як міг, показав чаклуну, де він знаходиться і що з ним відбувається. За мить полум'я навкруги Яна

згасло, зате поряд із хлопцем опинився сам Май. Хоч це й було його справжнє тіло, саму постать дикуни бачили невиразно. Завиваючись від жаху, вони попадали на траву й благально простягли вперед руки. Грізний голос старого пролунав над галявиною:

– Гноми! Відпустіть мого сина! Тоді я не зроблю вам лиха. Кличте негайно сюди ваших старійшин!

Наперед, невпевненими кроками вийшло троє. Вони присіли навпочіпки перед тінню чаклуна. Схилили голови до землі.

Старий грізно глянув на них і промовив:

– Цей мисливець прийшов навчати вас, як жити краще. Розв'яжіть його, вклоніться і прохайте, аби він вас вибачив. Він навчить вас робити кращу зброю, краще вичиняти шкіри, аби ви не знали голоду й холоду. Виконуйте всі його накази!

Тінь чаклуна розтала, погрозивши пальцем старійшинам. Ті підхопились і розплутали Яна, бурмочучи вибачення. Хлопець про себе посміхавсь, думаючи, який з нього буде вчитель. Перед звільненим зібралось усе плем'я. Йому вклонялись, пригощали куснями їжі. Кожен намагався торкнутись його.

Ян прожив між диких гномів стільки часу, скільки потрібно для того, щоб срібна Оранб тричі народилася молодиком. Навчив їх різьбити з кістки гачки для рибальства, голки, аби шити шкіри, шліфувати наконечники до стріл та списів. Бо, хоч крем'яні й були гострими, та майже завжди ламалися після першого ж використання.

На прощання Ян розповів, де шукати поселення ельфів і подався додому. Добре, що він кілька разів спілкувався з Маєм, то ніхто з друзів та родичів його й не шукав.

Минув відтоді рік. Зима прогугоніла білими заметілями, весна завітчала землю різнотрав'ям. Літо пригріло все живе навкруги своїм ласкавим теплом. Ян любляв іноді податися десь подалі від поселень. Одного разу він ішов отак, ні про що, власне, не

думаючи, бо вже давно звик, що особливої загрози навколишні ліси не таїли. Великі хижаки, майже завжди, тримались осторонь тих земель, що їх займали ельфи. Ввечері він розклав багаття з товстих колод сушняку, щоб добре зігрівало вночі, з'їв упольовану качку й мирно заснув, накрившись шкірою оленя, у нашвидкуруч збудованому курені.

Прокинувся він несподівано серед ночі. Хтось вовтузився неподалік у кущах. Натренованим рухом молодик натягнув тятиву на лука й вихопив стрілу. Ногою торкнувся списа, що лежав поряд. Шерех у кущах не мовкав.

Ян зрозумів, що то не звір, бо звір до багаття не піде.

– Гей! Хто там? – озвався він у темряву.

– Чого кричиш? Краще присвіти! – голос належав старій жінці. Це вкрай здивувало Яна. Звідкіля їй тут взятись? Він кинув на кострище пучок сухого хмизу, й полум'я стрибнуло вгору, осяваючи дерева й чагарники. До стоянки мисливця вийшла стара, зодягнена в якісь пошматовані шкури, з костуром у правиці, з украй неохайною, брудною копицею волосся на голові, жінка.

– Що це ти, хлопче, розлігся в моєму лісі? Хто тебе сюди кликав?

– Твоєму лісі? Хіба ліс може бути чиймось?

– То ти ще й зухвалий до всього?!

– Не сварися, стара! Я мисливець із племені, що перекочувало сюди через гори. Вже кілька років ми живемо тут, і ніхто ніколи не казав, що ліси мають комусь належати. Адже і ліс, і річка – то для всіх! От чого ти сама тупцюєш тут поночі?

– То моя справа, чого! А ліс це мій! І знати й бачити тут нікого не бажаю! Не барися! Проведи мене зі світлом до моєї оселі. Я тобі за це віддячу!

– Не треба мені подяки. Та й нема в мене бажання поневірятися вночі хащами. Порядні мисливці сплять...

– От я й кажу – зухвалий! Запали добру гілку та присвіти мені дорогою.

– Та вже гаразд! Проведу, аби лиш не сварилася!

Ян зібрав своє нехитре знаряддя, зв'язав оленячу шкуру, що слугувала йому за плаща й за ліжко, вибрав кілька смолистих гілок на смолоскип, залив водою з джерельця багаття, аби від нього не загорівся ліс.

Весь час, поки вони йшли, стара, не вмовкаючи, буркотіла і лаяла хлопця, що погано світить і взагалі не має до неї поваги. Нарешті, аж перед світанком, вони вийшли до скелястого урвища на березі якоїсь річки. Тут уже під ногами їм прослалася утоптана стежина. Пройшли нею якусь кількість кроків. От і помешкання старої карги.

Ян трохи спантеличився: ельфи ніколи не жили у печерах, а зараз треба було повзти під землею. Вхід до печери було занавішено забрьоханими багнюкою шкурами, вже й не второпаєш, яких тварин.

Стара пішла першою, Ян зі смолоскипом – за нею. Зайшовши вглиб кроків на десять, стара зупинилась і тихцем промовила якісь слова, змахнувши руками. Печеру залило не яскравим, але досить пристойним, світлом. Світилися, здається, самі стеля та стіни. Від того зеленого світла, що переливалось хвилями, тіні ковзали водночас на різні боки.

– Ну, то що? Як провів мене та присвітив своїм смердючим смолоскипом, то вже й наробився? Добре, я все одно тебе нагодую. Сідай на оцю каменюку.

Їсти йому не дуже й хотілось, але, аби необразити стару, Ян сів, загасивши непотрібного вже смолоскипа об піщану підлогу. Стара заходилась щось діставати з якихось схованок у стінах. Поставила перед мисливцем пару горщиків. В одному було якесь варене насіння – він не розібрав, що воно таке. В другому – напій. Карга трохи подумала й додала ще шмат м'яса.

Хлопець, хоч і не був голодним, їв з насолодою, не звертаючи уваги на те, що жінка ходить круг нього й

все бурмоче щось собі під ніс. А напій справді був смачним. Чи, може, це лише здалося Янові?

Покінчивши з їжею, мисливець відчув дивну втому в усьому тілі. До того ж стара все бурмотіла йому на вухо:

– Лягай, хлопче, спи!

А коли очі його вже склеїлися, він ще почув:

– Довго ж ти спатимеш!

Спроквола Ян виходив зі сну. Разом з пробудженням оживало тіло. Поверталось сприйняття довколишнього світу. Ось він пригадав, що у нього є руки, тоді – ноги. Нарешті пам'ять виштовхнула і ім'я – Ян. І він зрозумів, що це – він.

Хлопець піднявся з перепрілої купи чогось, що дуже давно було травою. Його одяг розпався на порошок. Печеру, де він спав, наповнювало дивне синюватозелене світло. Та коли Ян остаточно звівся на ноги, світло потьмяніло і згасло. Кріз зелень кущів, що густо заплітали вихід, пробивалося світло дня. Все ще очманілий він вийшов на свіже повітря. Місця не впізнав. Та несхибний інстинкт мисливця повів його до рідних місць.

Зброї у нього не було, але у пам'яті сплигло одне закляття, якому навчив його Май. Ян зібрав купку хмизу, прочитав древні слова й скреснувши пальцями, добув вогонь. Тоді він загострив на ватрі пару дрючків, перетворивши їх на списи. Під вечір своєю новою зброєю він вполював лісову козу. Це дало йому такусяку одежину й запас м'яса на дватри дні.

Кілька днів він блукав лісами, шукаючи дорогу додому. Нарешті, здершись на верхівку могутнього дерева, вдалині він побачив велику річку, на берегах якої жило його плем'я. Це вже були знайомі йому місця. Тільки чомусь обриси берегів, пагорбів змінилися, подекуди видаючись чужими та незнайомими.

Ще через день Ян вийшов до поселення ельфів. Та от біда – він нікого не впізнавав. Одразу пішов до житла Мая. Все навкруги було незнайомим, та шатро чаклуна

помітно вирізнялося, бо було прикрашене дерев'яними фігурками звірів.

Май, побачивши Яна, довго мовчав, щось пригадуючи, а тоді сплеснув руками і встав на зустріч.

– Яне! Чи це ти? Де ти був? Дивуюся, що зміг тебе впізнати! Чи знаєш ти, скільки зим минуло відтоді, як ти пропав? Ти навіть не зможеш їх полічити! – Май заворушив губами, рахуючи роки – Хлопче! Два покоління змінилося од тої пори! Лише я та ще кілька знайомих тобі чаклунів племені ще живі.

Ян, приголомшений новою, сів на землю.

Довго велась між ними розмова. Хлопець оповів чаклуну, як зустрів стару, що приспала його у печері. Май дивувався й казав таке:

– Яне! То була справжня відьма! Я таких відроду не бачив, тільки чув, що вони є. Чудуюся з того, що вона не вбила тебе. Зате тепер мені є кому передати знання. Нині мало хто з ельфів має гарні здібності до магії. То хоч ти й не любиш її, але таки станеш новим старшим чаклуном. А я зможу вже не пити зілля, що подовжує життя чаклуна. Я дуже стомився. Лишається тільки здійснити обряд. Але цю справу ми з тобою владаємо. Є така помічниця, що нам допоможе.

Ввечері, як поселення заснуло, Май із Яном вийшли до лісу. Май витяг амулета, що світився у темряві м'яким світлом, зігрів його в долонях і тихо промовив:

– Володарко! Я чекаю на тебе!

За мить перед ними з присмерку виникла постать однорога. Вона окинула зором Яна й промовила

– Ось і дійшла кінця наша з тобою, старий, історія. Ти знайшов того, хто понесе далі наші знання. Що ж! Як було визначено, так і сталося. Той, що спав – прокинувся, а ті, що чекали – ...

Вона замовкла на мить. Тоді звернулась до Яна:

– Хлопче! Візьми за руки Мая. Я прочитаю над вами закляття і його знання перейдуть до тебе. А згодом я розкажу ще дещо.

Ельфи взяли за руки й казкова, струнка, невимовно прекрасна наставниця щось заспівала тихим голосом. Що саме вони не могли зрозуміти, але від того співу очі їхні закрилися самі собою... і знову розкрилися. Здавалося, минула лише мить, але жовтуватозелені спалахи довкола вже провіщали початок нового дня.

– А тепер слухайте мене уважно! Моя місія скінчилась. Я, остання зі свого племені, тепер можу піти. То ось мій прощальний подарунок: я не помру у звичному розумінні слова. Моя душа ввійде у цей амулет і мене можна буде викликати. Хоч завтра, хоч за мільйон років. Але тільки тричі. І то не буде моє тіло, тільки мій дух. Отже, прощайте! Пам'ятайте – тільки тричі!

Голос затих. Постать однорога розтанула, мов легка хмаринка.

Ельфи довго мовчали. Тоді Май промовив:

– Пам'ятай, Яне! У цьому талісмані мудрість народу, що жив на Нілмар мільйони років! Коли перші ельфи та гноми ще тільки навчалися користуватись вогнем та робити палиці для мисливства, однороги вже були древніми. А тепер уже жодного й не лишилось. Бережи цей камінь.

Хлопець повісив талісман на груди.

– Маю? Чомусь, мені здається, що в мені нічого не змінилося! Чи то правда, що твої знання перейшли до мене?

– Так! Згодом ти сам побачиш: усе немовби вирине з далеких глибин твоєї пам'яті.

Від того дня минуло півроку. Май помер. Коли його ховали, Ян поклав на груди старому щось, загорнуте у шмат шкіри. Дехто помітив, що крізь ту обгортку пробивалося легеньке світло. Хоча як можна було при світлі сонця це побачити – невідомо!

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ

Равеш потягнувся і глянув у вікно. День вже накотився на приміщення Школи. Пташки веселим співом славили схід сонця. На галявині сидів товстий білий, з сірими плямами, кіт, скося поглядаючи на пташок, і вилизував передню лапу, ніби промовляючи: “Мені до вас, крилаті шніцелі, діла нема!”

Равеш злорадно подумав, що Ламінель явно не встиг відіспатись, тож можна йому віддячити за зіпсовану ніч. Він вийшов з кімнати і неквапом прочимчикував до помешкання друзів. На легкий стук обізвалась Маарісаа:

– Та заходь уже, як прокинувся у таку рань!

– Я б, може, й не прокидався, якби твій довговухий не підняв мене ще опівночі. Буди, бо то ж саме його проблема не давала мені спати! – Рав зайшов до передпокою і зручно вмовстився на килимі під вікном.

Зі спальні, сопучи та позіхаючи, вийшов Лам. Він довго дивився на друга, нібито ніяк не міг здогадатися, чого тому треба.

– То що, чи я не правий був, коли казав: лежали ті зшитки тисячі років забутими, то вже якусь би й до сьогоднішнього ранку долежали? – єхидно примружив очі Рав.

– Ой, пробач! Я й справді не второпав, чого ти від мене хочеш. То як? Дочитав?

– Уяви собі, дочитав! І зовсім не розумію, що тебе так вразило. Легенда як легенда. Таких, якщо заманеться, можна знайти тисячі.

– Не скажи! У кожній легенді є щось від істини. Що коли і справді той дарунок однорога існує?

– Ти вочевидячки ще спиш! А коли й існує, то що? Похапаємо лопати й побіжимо перекопувати увесь Лон?

– Чого ж раптом весь? Адже за текстом місцевість можна визначити...

– Ні, ти таки спиш! Як ти знайдеш, де була та річка мільйон років тому? Не кажучи вже, що пагорби за цей час змило наполовину?!

– Геологи підкажуть, де це відбувалося!

– О, творцю! Ти дійсно вирішив, що зараз можна відшукати якийсь камінець, закопаний мільйон років тому? Звернися до лікаря, а не до геологів!

– Хіба ж мова йде про “якийсь камінець”? Ти розумієш, якщо в ньому зберігається сутність дійсно великого мага, а що однороги були великими магами, то й сумніву нема – отже ти своїми психополями відчуєш той камінець за кілометр!

– Стривайте, хлопці! – встряла в розмову Маарі – Про що, кажете, мова?

– А, так! Вибач! – почав пояснювати Лам – Ти ввечері вже спала, я не став тебе будити... – і він розповів дружині про легенду.

– Може, щось тут і є, але, справді, чому ти думаєш, що той камінчик досі існує? І що ніхто його не знаходив і не використовував? – у голосі Маарі бринів сумнів.

– Якби така подія колись відбулася, то були б і наслідки. І ці наслідки були б обов’язково зафіксовані. А ми ніде не маємо навіть жодних слідів. Я вже перевірів.

– Ламе! Що ти перевірів? Усю книгозбірню Школи? – промовив Рав.

– Рав! Не клей дурня! Є система пошуку. Задав питання по темі, що тебе цікавить, і отримав за годину чи дві відповідь!

– Ну, добре! Хай все так, як ти кажеш! Але, насправді, пагорби давно позмивало, все що там було зараз лежить під річковими намулами на глибині, можливо, кількох сотень метрів. Як ти щось відчуєш?

...

Подальші дебати, що проходили між трьома професійними магами, ми не зможемо навести, бо то була б спроба передати зміст “Місячної сонати” глухому від народження. Цікавить нас тільки те, що кінець

кінцем Ламінель переконав друзів звернутися до Конклаву з пропозицією почати пошуки згаданого артефакта. І, як не дивно, згоду вони таки отримали. Тож наступні кілька днів

всі троє провели серед геологів, дурячи тим мізки питаннями, де й як віднайти те, що існувало у часовому безмірі. Та все ж урештірешт координати було отримано, і друзі вирушили на пошуки.

Три майже невидимі хмаринки полинули через океан.

Дорогою друзі, звісно, не могли собі відмовити зазирнути до милого їхнім серцям ресторанчика на вершечку гори Мери, на Сурмалі. Відпочинок затримав їх на два дні, але вже третього дня вони прибули до хатинки Ревліса. Вечір пройшов чудово, а під ранок усі разом вирушили до місця, де мав знаходитися забутий камінь, у якому, як вони тепер вірили, ховалась душа останньої представниці працивілізації Нілмар.

За їхніми оцінками, площа, де перебував той камінь, розташовувалась кілометрів за 700800 на північний схід від помешкання Ревліса. Для початку вони, лишаючись невидимими, облетіли ділянку, звідки вирішили починати пошуки. Місцевість була вільною від нечисті. Принаймні від тої, яку вони могли вловити на відстані своїми чуттями. Коли десь і була якась мілкота, то вона аж ніяк не становила для них загрози.

Місцевість, де колись протікала могутня ріка, тепер була просто болотистою долиною, якою ледь помітно струмував потічок, зо два метри завширшки. Та й то, старе русло було майже за півкілометра вбік. Пагорби, що колись здіймалися над правобережжям на кілька сотень метрів, осіли. За легендою, тут повинні були рости соснові ліси, але зараз дерева навкруги стояли виключно листяні.

– Ламе! – згадав Равеш. – А за словами однорога, тут мало бути велике місто. Пам'ятаєш, що вона сказала Маю?

– Місто було. Це правда. – відповіла за чоловіка Маарі. – Але того міста не існує вже більше трьохсот тисяч років.

– Як ти про це довідалась? – здивувався Лам.

– Копирсалася в історичних архівах, поки ви морочили голови геологам:

– І це справді було велике місто? Чому ж зараз на сотню кілометрів навкруги нема й хоч якого поселення?

– Знаєш, я не надто люблю дихати архівною пилюкою, щоб вичати історію цього краю настільки прискіпливо.

Розмова урвалася. Вони обрали місце для тимчасового житла й, за порадою Равеша, двома голосами проти одного, призначили Ламеніля головним архітектором і будівельником. Той, хоч і побурчав про нерівність, та все ж заходився коло роботи. Ясна річ, що такому магові не було потреби братися за сокиру чи лопату. Він просто обрав місце, уявив собі, як має виглядати їх спільний будинок, і вимовив формулу матеріалізації. Доробляти майже нічого не довелося. Друзям сподобався його витвір і об'єкт було прийнято одразу.

На ранок Рав, який хоч і став уже давно Вчителем, але все одно зберігав звички гнома, запропонував друзям перед початком пошуків трохи відволіктись і вполювати собі гарний обід.

– Ти маєш на увазі нам із Ламом двох оленів і тобі – двох? – з найневиннішим виразом обличчя запитала Маарі.

– Ма! Я був про тебе кращої думки! Ну чому ми не можемо на якусь малу днину повернути собі свої колишні тіла та втішитися справжньою дичиною, як у давні часи?

– Можемо. Та чи є сенс?

– Чому ж! Давай справді згадаємо старі часи! – підтримав друга Лам.

– Добре, умовили. Але тільки на день!

Того дня вони до пошуків так і не взялися. Надто їм сподобався трохи призабутий смак засмаженого над багаттям гусака.

Наступного дня вже розмов про їжу не було і вони вирушили берегом струмка, включивши свої почуття на повну силу.

Так проходив день за днем. Вони обходили кожен клапоть землі, ретельно відзначаючи на мапі перевірені ділянки. За тиждень таке ходіння почало їх дратувати. Адже пішки, хоч би і з допомогою магії, багато не находиш. Тож Маарі запропонувала розділитися і шукати окремо. Лам із Равешем були проти.

– Ще чого не вистачало! Щоб моя дружина сама лазила цими хащами! – сердився Ламеніль.

– Маарі! Ти, звісно, давно стала самостійною, але ми ж, як чоловіки, повинні тебе опікувати! – підтримав Рев:

– Тільки опіки мені й не вистачає! – сердилась вона. – Чи я не такий самий Вчитель, як ви? Мною ще треба опікуватись?!

Довелося погодитись. Отже, пристрасті вщухли, кожен з друзів таки намітив собі ділянку й обстеження місцевості пішло швидше.

Одного дня Ламеніль, залетівши аж до північного кордону території, що підлягала обстеженню, трансформував своє тіло на ельфа й подався на огляд. Сонце на той час вже перейшло за полудень. Веселий вітерець шурхотів листям на деревах і приємно охолоджував обличчя, довкола голосно співали пташки. Лам вирішив пройти доволі глибоченьким видолинком. Під ногами квакала грязюка, та це не дуже його хвилювало. Ліс ставав дедалі похмурішим. Довгі бороди моху звисали з віг. Чагарники ставали все густішими. Лам звернув увагу на розкидані по один бік яруги камінні брили. Вони явно були оброблені й колись давно слугували стінами будівлі.

Здершися на вершечок пагорба, він і справді знайшов старовинні руїни. Колись, мабуть, сотні тисяч років тому,

тут стояв замок або фортеця. Ламеніль заходився обстежувати залишки.

В одному затишному місці, закритому з трьох сторін обваленими стінами, на нього мов навалилася якась тяжка втома. Це було дивно, бо він, хоч і був зараз у тілі ельфа, все одно залишався Вчителем, срібним драконом, який за звичних обставин не знав втоми.

Не роздумуючи довго, він таки вирішив трохи спочити. І одразу поринув у сон.

.....

По обидва боки алеї стояли стрункі, високі дерева. Попереду з'явилися ворота замку. Вони були недбало прочинені і все виглядало так, наче господарі давно покинули цю будову, однак за ними виразно відчувалася присутність когось живого. Лам зайшов на вимощений каменем двір. Ніколи не бував тут раніше, але чомусь знав наперед, що зараз побачить широкі сходи, які вестимуть до головних дверей.

У залі, де вікна були занавішені важкими, майже не проникними для сонця шторами, його чекали. Посеред приміщення стояв високий стілець з прямою, високою спинкою. На стільці сиділа прекрасна жінка. Вона була тендітною, як ельфійка, але зростом помітно вища.

Слова їм були не потрібні. Голос жінки звучав у свідомості Ламеніля. Мова її видавалася трохи дивною, та він усе розумів.

– Лицарю! Що привело тебе до моєї оселі?

– Пробач, я йшов долиною і побачив твій дім.

– Вже минуло багато часу як сюди ніхто не приходив. Я думала, що лишилась сама у цьому світі. Розкажи мені, що діється там, за ворітьми мого замка!

– Що я можу розповісти тобі, прекрасна незнайомко? Світ живе, як завжди. Хтось тішиться достатком, хтось не дуже... Осінь змінює літо, а за нею на землі Лон приходить зима. Що саме цікавить тебе?

– Не знаю... Я погано пам'ятаю ті часи, коли ще спілкувалася з кимось. А зараз роки течуть, не зачіпаючи мене. Я навіть не певна, чи я сама ще живу...

– Але ти розмовляєш зі мною. Я чую твої думки, а ти мої.

– Можливо, я лише сплю й ти снишся мені...

– А можливо, сплю я?

– Розкажи мені про себе!

І тут сталося диво. Маг вищої кваліфікації, Вчитель, почав розповідати цій незнайомій жінці все своє життя. Як дитиною він з другом – гномом Равешем, заслухувався казками про мудрих, добрих і прекрасних драконів, що стежать за життям на Нілмар і не дають нікого скривдити. Як, ставши дорослими, вони не полишили дитячих мрій і пішли світом, збираючи по крихтах знання. Як дорога привела їх до Школи Вищої магії, як вони стали Вчителями, драконами, і як він одружився на найпрекраснішій, наймудрішій з жінок, що розділила з ним долю.

Жінка слухала, не видавши й звуку. Так діти слухають казки. Так наречений дослуховується до голосу своєї обранки. Коли Лам скінчив свою розповідь, тиша зависла у залі й задзвеніла у вухах.

– Лицарю! – звернулась до нього незнайомка – Дай мені слово, що виконаєш моє останнє у цьому світі бажання!

– Чому останнє? – здивувався Лам.

– Хіба ти не розумієш? Моє тіло давно перетворилось на порох.

Лишилася тільки душа. Колись давно, не знаю скільки часу сплигло відтоді, я була правителькою цих земель на відстань п'яти днів шляху у кожен бік від цього замку. Я не була зажерливою, не обтяжувала жителів надмірними податками. А це дуже не подобалось моїм сусідам. Таким самим володарям земель. І вони знищили мене. Я не знаю, як це зробили і хто саме. Я давно вже пробачила їх. Але чорні закляття тримають мою душу, не дають їй відійти на спочинок.

Як ти насправді такий, як розповіли мені, допоможи! Ти знаєшся на магії. Зніми з мене прокляття. Ось це і є моя остання воля у цьому світі.

– Обіцяю тобі, незнайомко! Але скажи, як ти жила на світі, чи не чула ти легенди про амулет, що отримали перші жителі цього краю з рук однорога?

– Я чула таке. Але в те мало хто вірив. Може, навіть і ніхто. Але, коли моя душа звільнилася від тіла, то вона відчула, що десь у цій землі є річ великої могутності. Та де вона я не знаю.

Голос привида ставав все слабшим. Тіло її набирало прозорості.

– Лицарю? Ти ще тут? Я не бачу тебе! Допоможи! Звільни мою душу!

Ламеніль прокинувся. За все своє життя він не чув нічого дивнішого, ніж оця зустріч з привидом. Чи було то насправді? Він не знав.

Розім'явши отерпілі руки, він умився зі струмка, що дзюрчав за зруйнованою стіною, й почав міркувати, чи у змозі він виконати обіцянку? Він вірив у правду сновидіння, хоча раніше і мав розповіді про привидів за казки. Та колись він і розповіді про драконів мав за казки!

Для виконання обряду про який читав у книгозбірні Школи, він знову набрав вигляду дракона. Слова прокинулись у його свідомості й потекли широким ручаєм. Він розбив темні чари, що висіли над цим місцем. Одразу немов подув вітру струсонув дерева, а з руїн посипались дрібні камінці. Тоді він вимовив формулу, що повинна була звільнити душу жінки від древнього прокляття і одразу здалося, що лагідний подих торкнувся його щок. Все стихло. І він зрозумів, що виконав обіцянку.

Повернувшись до стоянки, чи краще сказати – до тимчасового житла, Ламеніль розповів друзям про пригоду. Всі довго мовчали, обмірковуючи цей випадок. Звісно, вони були магами, знали вищі закони природи, але про подібні речі навіть жодних

найменших звісток їм не траплялося. За якийсь час Маарі сказала, звертаючись до чоловіка:

– А чи ти певен, що тобі то таки наснилося?

– Смієшся? Мені що, вже собі не вірити? Я ж не сільський хлопець, для якого магія – тільки засіб здихатися шкідників на полі чи вигнати мух з кімнати!

– Та ні! Це таки дійсно диво! – відказав Равеш. – Така пригода могла статися і, ясна річ, тільки з магом вищого ступеня посвяти. А от розкажи ще раз, що вона казала за ту легенду, що привела нас сюди і чи не запитав ти у неї, чому на сотні кілометрів навкруги у цих краях ніхто не живе?

– Що вона знала про легенду, те й сказала. А за друге твоє питання... я не наважився турбувати її дурницями, що торкаються нашого життя. Адже вона – просто дух!

За розмовою і день скінчився. Зорі завітчали небо. Срібна Оранб вийшла у всій красі повного місяця, а коричнюваточервона Тайперр схилялася до обрію. Сутінки огорнули землю древнього Лона, що, як виявляється, ще ніс багато незвіданого.

Пошуки тривали день за днем, але ніхто з наших героїв не відчував наближення до таємниці. Літо доходило кінця і вже не раз то один, то другий з членів Конклаву думкою звертався до пошуковців, даючи зрозуміти, що надто багато часу забирає та примарна ціль.

То ж з першими осінніми дощами друзі рушили до Школи, мріючи, що колись ще повернуться до мрії, що захопила їх уяву.

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

Час стирає яскравість подій. Пригоди з пошуками чарівного талісмана затушувалися. Нові завдання, нові події заповнили життя наших героїв. Одначе надія повернутись до пошуків не покидала їх.

Наступної весни, коли стояла сонячна, тепла днина, Лам підійшов до Равеша й запросив його офіційним тоном на вечір прийти, як він сказав, “заразом і попиту вина з Сурмалю”. Трохи здивований такими словами Рав погодився.

За вечерею вони утрюх трохи побалакали про поточні справи, а коли вже Рав запалив свою незмінну люльку, Лам перейшов до головного:

– Ти знаєш, у нас радісна подія! Скоро у нас буде маленький!

– Оце так новина! Ну, вітаю! Ма! Дай я тебе поцілую! Це таки й насправді радість! І як ви тільки зважились!?

Радість радістю, але подія ставила багато нових проблем. Адже, за законом, навіть дитина Вчителів, має народитись на Лоні. Бо що з тої дитини виросте, передбачити не можливо. І талант мага не передається генетично, і нахили чи то до добра, чи то до зла теж непередбачувані. А значить шлях для Маарі з Ламом був ясним – перебиратися на старий материк і жити два або й три десятки років життям простих ельфів. Принаймі – про чуже око.

Скоро ця справа була вирішена. Їх призначили спостерігачами й виділили сектор. За проханням майбутніх батьків це була батьківщина Маарісаа. Розпрощавшись з друзями й отримавши запевнення Равеша у тому, що той прилітатиме хоч раз на кілька днів, двоє срібних драконів полинули, як висловився Лам, у довгу відпустку.

Вже під крилами видно було знайомі з дитинства скелі, а он там, за пагорбами хатини рідного клану. Майже невидимі хмаринки спускаються на галявину. Тихе слово й лісовою стежиною вже йдуть двоє ельфів.

Радісною була зустріч. Батьки не бачили дочку понад шість десятків років. А тут ще й зять, а скоро буде онук! Вирішено було влаштувати весілля й запросити весь клан.

А Маарісаа тим часом пригадала, як їй свого часу наснилося все, що відбувається зараз: могутні крила принесли її додому разом із коханим. І скоро тут народиться її син. Те, що це буде саме син, вона знала з того самого сну. А ім'я майбутнього сина вона навіть і не обмірковувала. То буде ім'я їх друга, перероблене на ельфійський лад: Раввааль.

Ламеніля, через три дні, дратувало одне: що вони повинні були будувати будинок, як усі. Хоча він і добре розумів, що виявляти свої здібності тут не місце. Адже магів такого рівня серед жителів Лона не було. То й довелося йому, найзвичайнішим чином, рубати дерева та викладати усе від фундаменту до покрівлі своїми руками. Ясна річ, що допомагали всі жителі клану.

Все, про чуже око, йшло нормально. Днями Лам порався на городі, раз на кілька днів виходив на полювання. Маарі готувала, прибирала. Словом, поводитись як усі заміжні жінки. Тільки вночі, коли всі засинали, вони у своєму теперішньому вигляді розправляли крила й лінули над сонними поселеннями, лісами, річками, перевіряючи, чи не з'явиться десь примара пітьми. А як щось траплялось, то досить було легкого, як подув весняного вітру, жеста чи тихенького слова, і на місці чергової тварюки спалахував смердючий факел зеленавого полум'я.

Добре, що у цих, віддалених від південних та західних берегів Лона місцевостях, нечисті породження пітьми траплялися рідко, і справжньої небезпеки, як то було на Асарху, собою не являли.

Потроху надходив час появи нового члена сім'ї. У Маарі, як у всіх ельфійок, почали рости крила. Цей процес у ельфійки схожий до появи крил у земних мурах. Коли пологи надходять, мати повинна злетіти на них у височінь. Як кажуть самі ельфи: "Аби дитина стала справжнім ельфом, мати повинна відчувати радість злету!"

Маарі дратувалася: “Невже це я, драконеса, повинна рости оту хрустку гидоту?! Хіба я й так мало мотаюся світом?! Воно ж свербить неначе сто чортів оселилося під шкірою!”

Ламеніль, як усі чоловіки, заспокоював її. І, як всі чоловіки, недоречно:

– Ма! Але ж це трапляється з усіма!

– Так я ж не всі! – ще більше виходила з себе Маарі. – І взагалі, не чіпай мене!

Та скоро настав кінець її мукам. Крила розкрилися, а сама вона відчула наближення пологів.

З двома подругами та в супроводі Лама Маарі вийшла на широку галявину, одразу за городом. Тут вона злетіла у повітря. Причому ніхто, крім чоловіка, звісно, не почув як вона спочатку тихцем пом’янула

всю нечисту силу, для початку, а тоді вимовила подумки, формулу, яка підняла її в повітря практично без допомоги крил. Подруги тільки ахнули, як легко та високо вона злетіла. Навіть Ламеніль хотів був уже затримати її. Та Маарі опам'яталась і перетворила свій порив на звичайний політ майбутньої матері.

Коли вона приземлилася, за звичаєм Лам витяг свого мисливського ножа й відокремив крила. Тепер вони, як пам'ять, висітимуть у їх житлі, навпроти дверей.

Син народився близько півночі. А за дві години вже з'явився Равеш із величезним букетом квітів, вітати батьків.

Життя пішло спокійне, хоча, як здавалося друзям, краще було б внести до нього якесь розмаїття. А скоро у будиночку наглядачів механіки з Асарху встановили камеру каналу переходу. Тепер вони могли хоч щодня, пробачте, щоночі, бути серед друзів – у Школі, на заставах охоронців Воріт Пекла, чи хоч на Оранб. Щоправда, слід зауважити, що робота камери могла бути й кращою, але нарікати було не слід, бо встановлення камери просто серед поселення було й так важким завданням для техніків.

Не слід навіть казати, що Равеш бував у них чи не кожного дня.

А тепер на деякий час залишимо щасливих батьків. Коли Равваалю йшов уже п'ятий рік, з Равешем трапилася одна пригода. На той час він уже був визнаним магом № 1 Нілмар. Тоді він ще не увійшов до Конклаву, бо то все ж робота, що потребує поглиблених знань не тільки магії, але й самого життя. Хоча вже тоді всі члени Конклаву зверталися до нього як до рівного їм, не зважаючи на його молодість. Адже Раву виповнилося заледве сто тридцять років.

Одного вечора він був у друзів, вовтузячись із маленьким тезкою. Раптом Маарі відчула виклик до каналу зв'язку. Зайшовши до спальні, вона відповіла. Потрібен був Равеш.

І вже за півгодини, скориставшись каналом переходу, він перемістився до Школи. Завдання спантеличило його.

Нілмар була другою від зірки планетою. На третій планеті життя існувало, але лише найпримітивніших формах. Мілкі болота промерзали на довгих три чверті року. Сніг вкривав землю непроникним пологом. В таких умовах лише кілька видів черв'яків та бактерій мали цю планету за вітчизну.

І от на її поверхні, де раніш було засновано всього кілька наукових станцій, трапилося щось незрозуміле. Почалося, як описували науковці, з падіння метеорита. Коли до кратера прибув всюдихід, його команда була украй здивована. Замість звичайного метеоритного кратера над місцем падіння височів, як вони його назвали, – пухир, або, щоб сказати правильніше – купол, зроблений з матеріалу, що найбільш за все нагадував бетон. Але найдивовижніше те, що той пихур ріс, неначе гриб. За тридцять годин після падіння метеориту він досяг п'ятнадцяти метрів заввишки й мав у діаметрі метрів біля сорока. На цьому ріст припинився. Оскільки спроби визначити, що воно таке, не призвели до позитивних результатів, вчені з Конони (як називали третю планету) вирішили запросити на допомогу когось зі Школи. Вибір впав на Равеша. Отже, йому нічого не лишалось як сідати на корабель, готовий відлітати до місця події.

Переліт від планети до планети відбувався швидко. Оскільки Равешу вже доводилось бувати у космосі, нічого нового та цікавого у тій подорожі він не побачив.

Корабель приземлився біля купола, поряд з яким вже було обладнано тимчасове поселення – з півдесятка будиночків. Але, як на габарити Равеша, вони були замалі. Тому перше, що зробив Вчитель, то створив для себе пристойне помешкання. Атмосфера, хоч і рідкувата, проте давала можливість дихати без

скафандрів. Загрозу становив лише холод, але до зими було ще досить часу.

Рав заходився біля купола. Це був насправді дивний витвір чужого розуму. А що то був витвір розуму, а не самої природи, ніхто вже не мав сумніву.

Найперше Равеш обійшов чудернацький предмет довкола. Тоді злетів у повітря й обдивився його згори. Це й справді нагадувало вершечок пухиря, який підняв ґрунт угору, неначе шапка велетенського гриба.

– Слухай, може це й справді просто гриб? – звернувся Рав до одного з учених.

– Ну, і де ти бачив такі гриби? До того ж його не бере жоден інструмент. Навіть алмазний. – відповів той.

Равеш трохи подумав і запитав:

– А як щодо лазерного різака?

– У тебе є захист від усього, що тільки можна уявити. А ми – не маги, ми – просто вчені. Гноми, ельфи. Ми не схотіли ризикувати, застосовуючи крайні засоби. Так що тобі тепер дістанеться сумнівна честь спробувати свої методи. Можеш приступати, але спочатку ми приберемося якнайдалі. Щось не викликає у нас захвату ідея бути поруч, в ту мить, коли цей прищ нарешті лусне.

Що ж. Равеш заходився випробовувати “свої методи”. Власне кажучи, для початку він став просто досліджувати купол всіма своїми почуттями.

Вже за півгодини стало зрозуміло, що він неспроможний розгледіти, що діється там, у середині. І він не розумів природу цього явища. А це почало дратувати, бо досі він не зустрічав перепон для задоволення своєї цікавості.

З'явилося велике бажання розрядити у цю штуку свої квантові генератори. Але інстинкт мага не дозволяв. Бо як не знаєш суті явища, завжди краще бути обережним.

Наслідки обстеження були такі: оболонка предмета поглинала усі види енергії, окрім частини світла, що давало змогу бачити його. Чуття дракона, що ним він

намагався проникнути всередину, відштовхувались поверхнею. Наче там було щось, що не бажало, аби його можна було не те, щоб побачити, але й відчутти.

Равеш покликав вчених і вони заходилися вивчати об'єкт.

За три дні ця морока знесилила і самих вчених, і Равеша. На жодне питання так і не було знайдено відповіді. Їм усе остогидло і вже наступного дня усі просто сиділи й дивилися на "гриба".

Так пройшов ще один день, а тоді нарешті почався період метаморфоз. Яйцегриб почало з шаленою швидкістю міняти колір. Задля безпеки всі відійшли до укриття. За пару годин "шкаралупа" тріснула на чотири сегменти. Над верхівкою піднялася пара. Тоді сегменти трохи розійшлися і над отвором злетіла фігура, що була зіткана, здається, з чистого полум'я світлорожевого кольору. Як більшість розумних створінь галактики, фігура мала дві руки і дві ноги. Словом, то було створіння, яке обрисами могло зійти за ельфа, гнома чи людину.

Постать потяглася, звівши руки догори, й усі присутні виразно почули його думки:

– Привіт вам, браття! Пробачте, що завдав вам клопоту. Але мені здалося спочатку, що планета не заселена. От я й вирішив трохи спочити. Мені іноді треба так закапсулюватися і побути трохи у самоті й спокої. Я раніш ніколи не зустрічав вашого народу. Але то марно! Ми ж розуміємо один одного, чи не так? Зараз я знищу всі сліди свого перебування тут і долину далі. Навряд чи ми колись побачимось, принаймі у найближчі кілька тисяч років. Справа веде мене у інший куточок зоряного острова, що ви звете своєю галактикою. Але колись як не я, то хтось з моїх одноплемінників (здається це саме так зветься вашою мовою?) прийде до вас. А на прощання хочу сказати тобі, Равеше, якщо я правильно вимовив твоє ім'я, таке: ти скоро знайдеш те, що шукаєш. Та, на жаль, ти будеш розчарованим. А тепер ще раз прошу мене

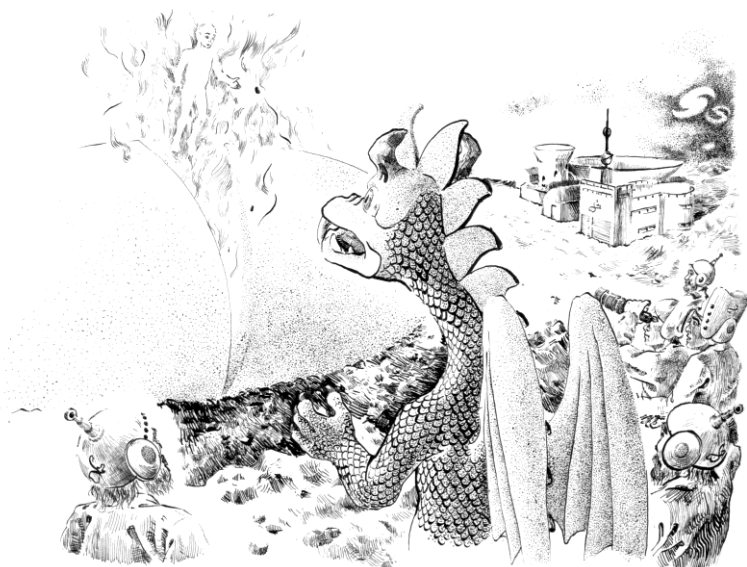
пробачити за те, що завдав вам клопоту і на все добре!
Хай щастить вам!

Вогонь востаннє зблиснув і згас. Навіть сліду не лишилось від кокона прибульця. Всі стояли роззявивши роти.

Скільки разів потому не передивлялись записи, ясності так і не стало. Хто був той гість та звідки, назавжди лишилось таємницею.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ

З часом космічні подорожі захопили Равеша. Кілька десятків років він присвятив вирішенню питань, що час від часу виникали у різних куточках Всесвіту, що так чи інакше були пов'язані з діяльністю Школи. Найчастіше то були буденні, з точку зору мага, справи. Але інколи серед них траплялись і цікаві випадки. До таких можна віднести і політ до однієї з окраїнних планет, яку тоді якраз тільки відкрив екіпаж пошукового зорельоту. Їх доповідь і штовхнула наших друзів у путь.

Одного разу, ранньою весною, що тільки встигла розфарбувати простори Лон першими квітами, Ламеніль, отримав виклик до Школи. Сам по собі виклик Вчителя не був чимось надзвичайним, але Маарісаа одразу почала нервувати.

– Що вони надумали? Чи не хочуть, аби я сама возилася з дитиною?

– Та годі, Ма! Раввааль не такий вже й маленький! Адже йому вже десять років!

– Теж мені знайшов дорослого! Він же зовсім дурненький! Весь у татка! Тільки й того, що зростом мене дожене скоро!

– Маарі, не драматизуй! Звичайний виклик...

– Та чи звичайний? Щось мені не подобається така звичайність!

– Та облиш! Як і спробують щось на мене навісити, то я просто відмовлюсь. Хіба я один Вчитель?

– Він відмовиться! Вважай, що я вже повірила!

Коли смеркалось, Лам злетів, зробивши коло над будинком. Бачила його, лише Маарі. Набравши висоту та швидкість він полетів до найближчого пункту спостереження, який було обладнано позапросторовим переходом. У їхньому будинку канал барахлив, що йому не робили, тож сам Лам вже тричі замість Школи трапляв до дідька у зуби.

Картина подальшого шляху нам вже знайома. Останній крок з будинка спостерігача став першим кроком до коридору Школи.

Привітавшись з черговим, Лам дізнався, де його чекають. У кабінеті, який за розмірами можна було б, точніше, назвати залом, на ложі лежав член Конклаву Едемас. Після кількох хвилин привітань та розмов про жінку та сина, він перейшов до справи.

– Бачиш, Ламенілю, ось ми тебе чого викликали... – дракон протягнув паузу. – Коротко – так: знайшли цікаву планету. На ній нема й шматка суходолу. Океан! Атмосфера та вода практично ідентичні нашим за своїм складом. Шкідливих мікробів та бактерій немає. Та от що

головне – датчики показують, що у товщі океану є розумні. У крайньому разі – майже розумні.

– Це, звісно, цікаво, але до чого тут я?

– Та все то так, але для детальної розвідки потрібно два Вчителя. То один з них – Равеш. А ти сам розумієш, наскільки важливо у такій справі мати напарника, що розуміє тебе без слів.

– Це, ясна річ, міняє справу, та от дружина...

– Її ми вговоримо! Та вона й сама, на мою думку, бурчить для порядку. А як дізнається, що ви відправляєтесь вдвох із Равешем...

– Може, ти й правий, але в мене росте син! У мене нема бажання кидати його на деякий час!

– Та ти не хвилюйся! Експедиція максимум на один рік!

– А мінімум?

– А ото ви вже розберетесь на місці!

– Добре, я погоджусь, але тільки за умови, що з Маарі ти будеш розмовляти сам!

– Так я вже розмовляв з нею годину тому!

Аби тільки можна було на папері передати те, що висловив поглядом Ламеніль на прощання Едемасу!

Раввааль радісно вовтузився з дядьком Равешем, якого бачив на рік всього два чи три рази. Здавалось, у такі хвилини, й сам Равеш ставав дитиною. Кінець кінцем вони втихомирилися й посідали за стіл. Ламеніль з Маарі перемовлялись упівголосу. Рав набив кишені малого цукерками, впхав до рук два тістечка та відправив гуляти.

– То що ми обмірковуємо? – вставив він своє питання до розмови ельфів, засмалюючи споконвічну люльку.

– Слухай, Раве! – звернулась до нього Маарі – Ти там хоч дивись за Ламом! Ти ж таки серйозніший за нього! Бо він хоч вже й дракон, та все одно у нього вітер в голові!

– Та не хвилюйся! Адже ми будемо вдвох! А що може статися з двома Вчителями? Сама ж знаєш – пробити захист дракона, коли він очікує на небезпеку...

– Та то ж коли очікує!

– Та ми ж не діти! Чужий світ, все таки...

– То ж бо й воно, що не діти! Гірше! Дітям, як не поясниш, то хоч накажеш. А вам?

– І нам ... – встряв Ламеніль.

– Ти хоч помовч! А хто, крім вас летить?

– Ну, поперше то екіпаж зорельота. – почав Равеш.

– Це я сама розумію! Не дадуть же вам керувати кораблем!

– Врешті, могли б і ми...

– Врешті самі ви його угробите, не долетівши від Оранб до Тайпер!

– Ну, добре, слухай. Це буде для тебе сюрпризом. Захисні системи та озброєння. Відповідальний Нірвандел. Пам'ятаєш по заставі?

– Ух, ти! – вирвалось у Маарі.

– Про що я й кажу! Ну, а інших ти знаєш. Магістри. Спеціалісти по контактах. Як знайдемо, з ким контактувати.

– Слухай, Раве! – заговорила, обдумавши щось Маарі
– А що, коли на тій планеті є розумні істоти, але вони агресивні за своєю природою?

– То чому й посилають Вчителів, а не магістрів з бакалаврами?!

– Ну, дякую! Заспокоїв! – завершила розмову Маарі.

На стартовому майданчику проводжаючих не було. Всі прощалися вдома, аби не виносити почуття на вулицю. Мали надію, що розлука не буде занадто довгою.

Корабель, звичайний зореліт далекого радіусу, круглий диск, що потоншувався по краях, трьох з чимось метрів заввишки й майже двадцяти у діаметрі, виглядав незвично: вздовж краю днища проходила труба – поплавков, завтовшки в метр. Ця додача

пояснювалась необхідністю довгого перебування на поверхні води, адже суходолу на планеті не було.

Швидко минав час польоту. Нічого незвичайного не відбувалось. Малюнки сузір'їв, що мінялися від зірки до зірки, скоро всім обридли. Та й взагалі, більша частина учасників експедиції, які не були зайняті на вахтах, мали за краще відіспатися до посадки, аби більше енергії витратити на планеті. Адже там може й не доведеться й передихнути. Мало що чекає у незнайомому світі!

Корабель вийшов на кругову орбіту біля мети. Супутників планета не мала. Але прилади сповіщали про велику кількість метеорів у системі жовтої зірки. Атмосфера, що на відміну від Нілмар, мала трохи більше енергійних газів та водню, була на диво спокійною. Жоден ураган не бушував над її просторами. Мабудь відсутність суші призвела до більш рівномірного розподілу повітряних потоків.

Для першої посадки обрали приекваторіальну область. Прилади показували помірні глибини. Місцями підводне плато здіймалося аж під саму поверхню, де на глибині двадцять, тридцять метрів розкішні коралові кущі виплітали прекрасні сади, населені рибами всіх кольорів веселки, а місцями пірнало на двохсотметровій глибині, що ледь освітлювалися сонцем і ховали у розколенах та печерах небачені дива.

Ось і перший доторк корпусу до води. Плавне погойдування на легеньких хвилях. Якір іде на глибину.

Ламеніль підштовхує Рава в бік (не забувайте, що у кораблі, через тисняву, вони у своїх первісних тілах!) і, сміючись, каже:

– Пам'ятаєш, як на “Фівер” тебе прихопила морська хвороба?

Гном у свою сміється:

– Та досить тобі! Знайшов, що згадати! Краще налаштуй свою екстрасенсорику, послухай, що там під нами? А то прилади приладами...

– Так я вже слухаю! Поки, начебто, нічого.

До них підходить капітан, гном Ріссельган.

– Ну, як перше враження?

– Це ти про що? – відгукується Рав. – Вода та вітер вони і є вода та вітер. А що ще скажеш?

– Що там на приладах? – докидає Лам.

– Усе нормально! Скоро скінчиться стандартна процедура, зможете перший раз зануритися!

– До речі, про купання! – Равеш стає серйозним. – Попередь усіх, аби не лізли у воду. Ми ж ще нічого не знаємо. Будьте обережні!

– То ясно! Інструкції кожен знає. Та перед відкриттям люків я ще раз усіх попереджу, аби не забували!

Вийшовши через верхній люк, Равеш та Ламеніль стояли, вдихаючи освіжаюче морське повітря. Проводжав їх, стоячи біля люку, Ріс.

– То як, я побуду тут, на поверхні, поки ви повернетесь? Ви ж для першого разу пробудете недовго?

– На мою думку, для першого занурення півгодини досить? Га, Раве?

Ламеніль глянув на друга.

– Так! Півгодини – буде якраз! Та ти, Рісе, краще закрій люк. Мало що підпливе, поки ми десь там ширятимемо між водоростей!

– Добре, тоді – до зустрічі!

Кришка люка зачиняється з м'яким причмоком. Двоє драконів розправляють крила й м'яко, ледь здійнявшись над поверхнею корабля, склизують у блакитнуватозелену безодню невідомого океану. Ледь приглушене світло проникає аж до дна. Як прикинув Лам – двадцять три метри. Дно, нерівна кам'яниста поверхня, помережана галявинами чистого піску, довгими лапатими водоростями, кущами різнокольорових коралів, полого спускається в західному напрямку вниз, ховається у підводному присмерку. До сходу йде рівнина.

Життя дна виявилось бурхливим. Там і тут зграями та по одній пропливали риби. Від невеличких, з палець, до дво- і навіть триметрових гігантів. Піском носилися дрібні ракоподібні створіння темних кольорів. Їх руки – клешні були підняті догори, немов бажаючи відігнати непроханих гостей. На камінні, краями піщаних галявин, сиділи яскраво розмальовані чи то рослини, чи то тварини, а їхні довгі щупальця та помережані наче тюлеві гардини перетинки між пальцямистеблами колихалися в ритмі пульсування неоднорідних підводних течій.

Хоча жодне з почуттів друзів не давало загрозливих сигналів, захисні екрани їх були задіяні на повну потужність. Вирішено було зробити коло, радіусом у півкілометра, навколо корабля, понад дном.

Риби, хоч і не виявляли переляку, поступалися дорогою перед Вчителями. Коли вони були на глибині сто метрів, Ламеніль думкою звернувся до Равеша:

– Прислухайся, щось незрозуміле. Напря́м – північний захід. Глибина трохи більша за нашу.

Вони зупинилися. Рав напружив почуття. Щось велике, чий розум, скоріше навіть, не розум, а емоції, можна було схарактеризувати, як пляму чорнильною темною рідиною, пливло у глибині. Ось воно, здається, помітило, що за ним наглядають. Його розум, так би мовити, вибухнув на мить. Друзі перезирнулися: телепат! Їм здалось, що чужинець намагається прозондувати їх свідомість.

Та куди було йому до наших друзів! Захисні поля миттєво блокували спробу проникнення й відкинули чужинця.

Великий, чорний зібрався у комочок, глухо закрив свій розумово-емоційний фон й рвонувся до невідомих глибин, ховаючись за нерівностями дна, пірнаючи до каньйонів та заглибин.

Капітан Ріс зібрав до посту управління весь склад експедиції. Всі з цікавістю слухали розповідь Вчителів про першу зустріч з планетним життям. Вів розповідь Ламеніль. Равеш лише зрідка вставляв слово, друге, попахуючи улюбленою люлькою, дим від якої за його наказом щезав у повітрі за півметра від нього, не забруднюючи атмосфери корабля.

– То що ми бачимо? – закінчив доповідь Лам. – Для початку можу сказати лише одне: на планеті є розумне життя. За результатом першого контакту можна дійти висновку що або вони – природжено агресивні, що мало ймовірно, або нам поталанило з першого разу зіткнутися з якимось недоумком чи хто його знає взагалі з ким!

Лам розвів руками.

– Тут можна скласти сотню теорій. І усі вони можуть виявитись помилковими. То ми з Равешем пропонуємо таке: вахта на борту корабля йде цілодобово. Апаратура захисту тримається у повній готовності. Визначити зараз вид небезпеки та її реальну могутність зараз неможливо. Тому черговий оператор безпеки повинен бути готовим до всього. Навіть, скажімо, до атаки чорного дракона чи вибуху ядерного заряду. Не смійтеся! Ми про мешканців цього світу не знаємо нічого і ніколи. І що ховають глибини

океану тим паче! Якщо сховати підприємство по переробці важких металів на клибині у кілометр, чи й більше – жоден прилад не засіче.

– Ламеніль правий! – додав Равеш – Ми поки не знаємо нічого. Я, особисто, навіть рекомендував би тримати корабель у готовності до старту з затримкою, скажем, п'ять хвилин. Не більше!

– Ну, то що ж! – підвів ризику капітан Ріссельган – То так і буде! Вахти я складу. Зараз у рубці лишаються черговий пілот і оператор захисту Нірвандел. Оскільки постійної бази ми ще не обрали, живемо за корабельним часом. Зараз – він глянув на годинника – всі вільні йдуть вечеряти. Після вечері ознайомитесь з розкладом чергувань і всім спати. Вчителі! Вас це також стосується.

Друге занурення вирішили провести на ділянці із середніми для океану глибинами від одного до двох кілометрів. І знов лише один раз, десь на порозі виявлення, замаячив невідомий житель моря. І знов срівся у глибинах, не давши можливості наблизитись.

Вирішено було змінити тактику. Для стоянки обрали схил одиночної гори, яку оточувала підводна рівнина з глибинами близько півтора кілометра. Відлогі схили не доходили поверхні всього на сотню метрів.

На глибині трьох сотен метрів обрали невеличку заглибину. Равеш та Ламеніль укрилися у ній так, аби їх присутність неможливо було засікти. Навіть вход було замасковано ілюзорною скелею. Найменша тінь думки чи почуття не могла вирватися звідти наповерхню. Це було маскування такого рівня, яке не снилося жодному жителю галактики. Тільки маг, що досяг рівня Вчителя міг би, та й то зблизька, відчутти засідку. А наші друзі всередині відчували все навкруги.

За дві години по тому у воду спустився Анфрантоль, магістр магії, спеціаліст по контактах з іншими цивілізаціями. Його бурхливі відчуття, навмисне незамасковані та не екрановані, були відчутні, мабуть, не менш, ніж на три, чотири кілометри навкруги. Ельф полюбляв море й ще вдома, на Нілмар, займався

підводним плаванням. Тут все приводило його просто в екстаз: і незнайомі риби, і дивні водорості, і величезна кількість небачених донних тварин – крабів, молюсків, і вже зовсім ні на що не схожих створінь.

Анфр вже годину провів на схилі гори, роздивляючись флору і фауну, подумки складаючи списки, щоб йому побажалося зібрати для колекції, і, схоже, вже й сам забув про мету прогулянки. Та ось беззвучна тінь рвонулася з глибини. Здалося, ось ще кілька миттєвостей, і безшабашний підводний плавець буде розшматований. Та надарма поруч були ті, що чекали саме цієї миті.

У найостаннішу мить чужинець щось відчув і загальмував свій шалений біг. Та було вже пізно. Могутнє магічне поле скувало його непроникною і непіддатливою для фізичних сил бронєю. Навіть думка його вже не могла вирватись на волю. Він неначе щез з цього світу.

Вершина гори була пласкою, розмірами із футбольне поле. В одному місці на ній була заглибина, метрів з три. То було повалля зі стрімкими стінами. Тут було встановлено металеву клітку, що могла витримати напад очманілого слона. До того ж її захищала та екранувала від світу магія двох Вчителів. До тієї клітки й помістили жителя моря.

Більш за все тілом він був схожим на тюленя. Але зябра виказували у ньому рибу. Головною відмінністю його від тих та других були коротенькі, з двома суглобами, руки. Нормальні руки, що мали по два прямих та два протистоячих пальці.

Ламеніль приглядався за місцевістю навкруги, а Равеш проник до мозку бранця, зануривши його у транс. Вчитель довго блукав звивинами незнайомого мозку, ніби чужим містом. Врешті обстеження скінчилося і він відключився від незнайомця.

– Розкажуй скоріш, що ти там знайшов! – підганяв Лам.

– Ти знаєш, дуже дивно! Справа в тому, що він несповна розуму. Не дивись так на мене. Як схочеш – зазирни сам. У нього гостра форма шизофренії. Манія переслідування, тяга до вбивства й ще чорт зна що!

– Вилікувати його ми зможемо?

– Можна, звісно, хоч ми з тобою і не психіатри. І, здається, це зроблено штучно.

Лам з подивом дивився на друга.

– З чого ти взяв?

– Не знаю. Я ж не лікар. Тут потрібен спеціаліст, та я якось впораюся. Може, не з першого разу й не повністю, але...

Равеш знов занурився у мізки полоненого. Він працював обережно, ремонтував розірвані нервові зв'язки, усував дефекти, лікував уражені частини, створював, де треба, нові нервові клітини. Потроху мозок постраждалого поставав з глибин хвороби.

Година проходила за годиною. До друзів приєдналися Анфрантоль та Носсіраг спеціалісти з контактів. Та ось Равеш відключився від свідомості хворого.

– То що, контактери, готові? Обережно, знімаю закляття. Зараз він прийде до тями.

Бранець стріпнувся. Очі, що тількино були каламутними, спалахнули, проясніли і з подивом витріщилися на двох драконів, що перебували поруч. Зпоза поставленого миттєвого блокування розуму (доволі слабкого, як відзначили наші друзі) вислизнула думкапитання: “Хто ви? Де я знаходжусь і звідки ви, такі незвичайні?”

Носсіраг думкою звернувся до нього: “Ти у своєму рідному океані, точне місце вказати не можу, бо не знаю вашого методу визначення місця. Ми прилетіли з іншого світу. Якщо ти підіймався на поверхню моря вночі, міг бачити в небі сяючи цятки. То зірки. Такі ж самі, як ваше сонце. Тільки вони дуже далеко. Навколо

багатьох з них є такі ж світи, як твій. З одного з них ми й прилетіли.”

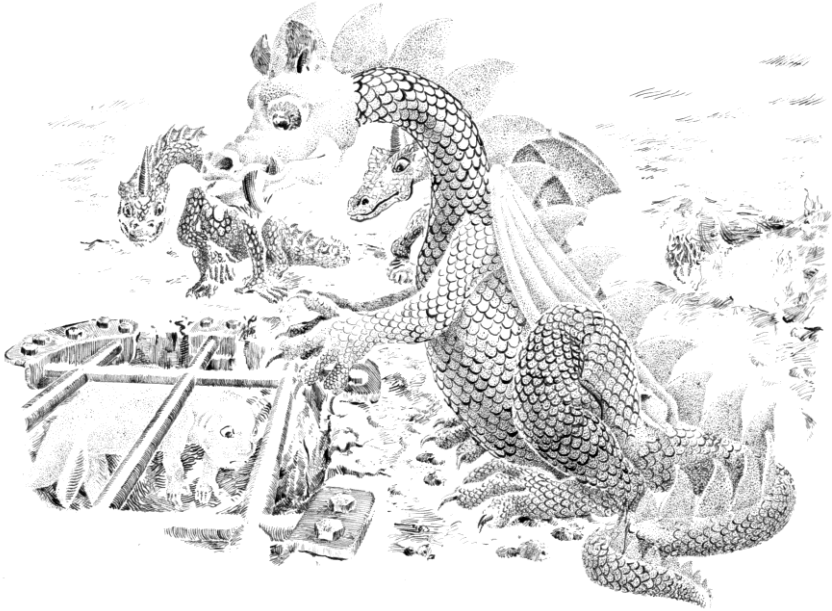
– Я зрозумів. Що таке зірки я знаю. Раніш, давно, я полюбляв милуватися ними. Та потім щось трапилось. Пам'ятаю лише, що то було щось лихе. Дивно... Ніби я щось забув і не можу згадати. І то було щось дуже важливе.

Думки полоненого були ще дуже хаотичними. З ним заговорив Равеш:

– Не хвилюйся! Ти хворів. Та ми вже майже вилікували тебе. Тепер ти здоровий. А пам'ять повернеться. Не підганяй свої спомини.

– А так! Я хворів! Тепер я це розумію. Та мені здається, що було ще щось таке, що я неодмінно маю згадати. Якщо ви вилікували мене, то може, допоможете відновити пам'ять?

– Добре, заспокойся скоріш! – відповів Рав. – Зараз я допоможу тобі. Розслабся, аби мені було легше!

Тіло морського жителя прилягло на дно клітки. Равеш вимовив формулу всиплення й знов заглибився у його мозок. Час тягнувся, немов уві сні, довго й занудливо. Кінець кінцем Равеш закінчив чистку хворого мозку. Присипляюче закляття зняте. Полонений стріпнувся і кинув на Вчителів дикий погляд.

– Але ж ви...Ні! Ті були іншими! Хоч і дуже схожими на вас.

– Про що ти говориш? – запитав Анфрантоль.

– Дракони! Я пам'ятаю! Раніш їх ніколи у нас на планеті не було! Лише легенди... Та одного разу... Звідки ж вони взялися? Так! Я тепер добре пам'ятаю: вони були чорними! І ми не могли... Чи могли? Мабуть, таки не могли схватись від них. Вони повбивали дуже багатьох. А інші до кого вони наближались, сходили з розуму й теж починали вбивати. Раніш такого ніколи не було. Ніколи... (тут, вочевидь, пролунала самоназва морського народу) не піднімали рук на подібних собі! Та чекайте! Виходить, що і я був...Я теж вбивав?!

З полоненим, хоч власне кажучи, полоненим він вже не був, залишились розмовляти магістри, а Равеш з Ламенілем відволіклись на співбесіду.

– Раве! Я не розумію! Чорні – отут?!

– Хіба ти забув? Є засіб міжзоряних польотів без корабля!

– Але ж це смертельно небезпечно! З тисячі тих, що відправляються таким чином до зірок, можливо лише один досягне мети й залишиться живим!

– Так, то й що з того? Чорні ніколи не цінували не тільки чужого, а й власного життя! Заради своїх безглузвих намірів заволодіти Всесвітом вони здатні на що завгодно! Мабуть, хтось із них випадково зумів потрапити на цю планету, а вже як є координати, то за ним пішли й інші! Вони вирішили колонізувати планету, зробити її своєю базою. З аборигенів вийдуть раби, інших винищать...До речі! Ти помітив, який високий рівень розуму має місцевий житель?

– Але все це занадто навіть для чорних!

– Для них нічого не занадто! Що для них життя кількох мільйонів чи навіть мільярдів розумних створінь? Тільки незначна перепона на шляху!

– Перетворити планету на ті самі “Ворота пекла”? А перешкодити нема кому!

– Ага! Уявив, що тут було б за кілька десятиріч, аби наш розвідник не натрапив на цей світ, не відчув би розуму в товщі води й ми не прилетіли б сюди?

– Вже знаю! Можеш не продовжувати! Тепер швидко треба летіти на Нілмар. Сюди прибуде гарний підрозділ Сторожі з кількома Вчителями на чолі. Спеці швидко наведуть порядок!

– Ну, загалом, так! Ми самі мало що можемо зробити. Одна справа вилікувати одного хворого, інша – населення планети. А нам зараз лишається одне: знайти з орбіти базу чорних та знищити її.

– А чи впораємось?

– Ти гадаєш, ні? Зараз їх тут не може бути багато. Адже безтранспортна переправка сюди з Нілмар, хоч тут і є зустрічаючі, все одно – майже самогубство! Не могли ж вони насправді, відправити сюди, скажімо, сотню своїх! Хто б тоді залишився на місці? До того ж зараз, скільки їх тут є, всі розсіяні по планеті. Відловлюють місцевих жителів. А ми з корабля знищимо їхню базу, а тоді лови по одному!

Операція по “асенізації”, як висловився Равеш, зайняла, ясна річ, не так мало часу, як цього хотілося. Скоро з Нілмар прибуло ще кілька кораблів. Рав залишився закінчувати справу, а Лам повернувся до сина та Маарі, що чекали на нього у тихій хатинці, у лісах Лон.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ

Можна було б довго розповідати про пригоди наших друзів в інших світах, та то вже інша справа й тема для іншої книги.

Ми повернемось до пошуків загадкового артефакту, який, як вірили наші герої, зберігає в собі душу однорога, останнього представника працивілізації Нілмар.

Весняний спів пташок наповнював ліси та галявини. Біля помешкання Маарісаа і Ламеніля розквітли перші весняні квітки.

Равеш прилетів до друзів під вечір. Після вечері Раввааля відправили спати, а дорослі всілись за столом під розлогим деревом та почали обговорювати плани пошуків каменю – талісмана. Першою завела розмову на цю тему Маарі:

– То як, продовжимо?

Пояснювати, що саме потреби не було.

– Я ще не надумав чогось путнього, але ковзатись так, як ми робили це раніше, сенсу нема! – подав голос Лам.

– А що ти пропонуєш! Літаючи не знайдеш зовсім нічого! – заперечив Рав, пахкаючи люлькою.

Розмова мала бути довгою. Тож Маарі, впевнившись, що ніхто з сусідів не бачить, створила на столику пляшку гарного вина, келихи та таріль з екзотичними фруктами. Всі самозаглиблено приникши, посмоктуючи янтарний напій та ласуючи соковитими плодами.

Так проходив вечір, тоді ще один, і ще... Рішення не знаходилося. Врештірешт, маючи на увазі те, що у ельфів ріс син, дійшли такого: Рав оселиться на місці пошуку, а друзі прилітатимуть до нього при можливості чи по черзі, чи вдвох.

Для оселі Рав обрав гарну долинку між двох пагорбів та озерцем. Вранці сонце заглядало у його вікно. Пташки співали йому пісень, струмок дзвінів одвічним співом. Прокидаючись, Рав полюбляв прибрати вигляд гнома й посидіти, задля розваги на березі. Спіману рибу відпускав.

Коли денне світло набирало сили, він телепортував себе до обраної ділянки пошуку. І, хоч як це було важко, у тілі гнома, обходив кожен метр території, намагаючись відчувати хоч який сигнал. Власне кажучи, він і сам не дав би визначення тому, що сподівався відчувати. Та одне він

знав точно – колись він почує заклик, якого не можна буде сплутати ні з чим іншим.

Друзі бували у нього практично щодня, та допомога їх, загалом, була чисто психологічна. Дні спливали то нестерпною спекою, то лагідним повівом літнього вітерця, то кропили дощем.

Одного вечора Ламеніль прилетів навідати друга. Він чекав аж до ранку, та Рав не з'являвся. Наступного дня вони з Маарі прилетіли вдвох. Пошуки тривали цілу ніч, та результату не було. Вирішили чекати ще день, тоді підіймати тривогу. Це ж не так собі! Зник Вчитель, дракон, якого мали у той час за найсильнішого мага Нілмар!

Третього дня Равеш сидів ввечері на порозі свого будинку й пихтів, як завжди, трубкою. На запити знервованих друзів він розповів їм дивну історію, яку слід послухати всім.

– Вийшов на місце пошуку. Сонце пригріва. Ось мені й закортіло попити води. Підійшов до джерела, п'ю. І відчуваю, що смак води... не те, навіть, що смак, а відтінок смаку. Ніби щось не те. А якось ліньки було проаналізувати. Спокійний надто був. То от, напивсь і вирішив прилягти, полежати у затінку. В останню мить спрацював захист. Закапсулювався у захисний кокон та й втратив свідомість. Прийшов до тями. Присмерк якийсь дивний. За мить прийшов до тями. І здогадуєтесь, де? У самісенських підземеллях “адових воріт”!

Зняв захист, прийнявши тіло дракона, за для більшої безпеки. Аж дивлюсь – біля мене стоять двоє чорних! Розумію, що зараз не час стрімголов пускатися у бійку. Місце не те. Хоч вже й приготувався віддячити, аби довго пам'ятали, з ким зв'язалися!

Та тут один чорний роззява пельку й звертається до мене:

– Пробач, Вчителю! Один з наших молодих адептів не розібрав, хто перед ним! Зараз, ти сам розумієш, він вже носить зовсім іншу шкіру! За помилку треба нести кару. А тебе ми не зачепимо. Не тому, що надто боїмося тебе. І,

звісно, не тому, що любимо! Ми знаємо, хто ти, і тому відпускаємо тебе. Бо твоя смерть надто дорого коштуватиме нам. А зараз відпочинь, бо отрута все ще не вийшла з твого тіла. Не думай ніхто нічого не зробить проти тебе. І ми не хочемо будити в тобі ще більшу ненависть до нас. З тим, хто був винен перед тобою, ти розрахувався. А ми, хоч і вороги твої, не бажаємо посилення війни між нами та Школою. Інша річ, як стрінемо тебе у чесному бою. Тоді хай доля вирішує, кому жити. А зараз ще раз кажу – відпочинь і підеш своїм шляхом. А як побажаєш, я покажу тобі все, що ми маємо у своїх підземеллях. Їжу та питво ти зробиш собі сам, аби нічого не думав. Ми полишимо тебе тут. Як буде треба, поклич думкою на відкритій хвилі.

І вони зникли. О тут то я й замислився: що воно таке приспало мене? Довгенько думав. І таки зрозумів: чорний сам промовивсь – отрута!

Такто, друзі! Ми маги. Мабудь, з найкращих. Але ми забуваємо часом про прості речі. Стережемося заклять, а про краплю якогось соку у воді струмка не думаємо! Добре, хоч організми витримують багато чого! Та захист вимикається сам собою!

– Ну, а далі що? – спитала Маарі.

– Ну, що! Не можна бути нечемою, навіть з чорними! Відлежався я з півдня, покликав хазяїна. Прийшов він і давай розливатись переді мною, немов весняна пташка на квітучому куці! Бач, які ми порядні! Ми вже зовсім не ті, що були колись! А те, що ми вивчаємо чорну науку, що самі чорні – то дріб'язок! А ви, мовляв, у Школі нас ненавидите дарма, війну, мовляв, самі підтримуєте!

Словом, не чорний дракон переді мною, а чисте янголятко! Не втримався я. Все, що про них думаю, виклав йому. Та він, хоч і зціпив зуби, промовчав. Тоді показав подумки, звичайно, дорогу до виходу з підземелля й зник. І от я вже знов тут.

Довгенько потім друзі посміювалися з Равеша, як він побував гостем чорних. А проте, що хоч ти й дракон, і знань у тебе більше, ніж у населення якоїсь планети, та

пам'ятати треба й про зовсім прості речі, не сподіваючись, що магія – то панацея від усіх пригод у житті.

Так скінчився той дивний випадок. І у Школі відтоді серед інших предметів стали вивчати й науку уважності до дрібниць. Та наука з часом врятувала не одне життя. Тож Вчитель Равеш отримав ще одну нагоду залишитись у пам'яті наступних поколінь.

Час минав. Ось вже, по всьому видно, літо доходить кінця. Дерева вже не радують око свіжістю молодої зелені. Вони стоять, ніби присипані пилом. Листя їх не блищать, як раніше, на сонці. Трава стала цупкою й шкребе по чоботях, як наждак.

Равеш йшов улоговиною, автоматично вслухаючись у відчуття, а думками своїми він був далеко, поряд з невеличким будиночком, де жили Маарі та Лам. З останнім він зв'язувався думками й вони сперичались про можливу природу загадкового талісмана.

Та ось у якусь невимовно коротку мить щось ніби тихенько погладило екстрасенсорику Равеша. Він зупинився. Вибачився перед другом і відключив його думки. Кілька кроків назад привели його до непримітного пагорба, зарослого кущами. Зпід кущів било лагідне, світле джерельце, яке тяглося на кілька кроків струмочком, а тоді розбігалось у траві й всотувалось у землю.

Рав обійшов навколо горбика. Відчуття доторку не повторювалось, але щось він все ж таки відчував. Обернувшись Вчителем, він загострив всі доступні відчуття. Було таке враження, ніби якась спляча сила знаходилась десь у глибині землі. Аж на межі сприйняття він відчув тінь думки: "Я сплю. Й спатиму вічно."

Равеш, знов убравшись у тіло гнома, сів і запалив люльку. Трошки заспокоївшись, він подумки поклик Ламеніля. Відповідь надійшла негайно. Ніби друг відчував, що він потрібен Равешу.

– Ламе! Я, здається, знайшов! Добре, аби ви разом прилетіли до мене!

Оскільки Рав міг правити друзям за маяка, ті за мить були поруч. Ламеніль, чия екстрасенсорика була сильнішою, почав прослуховувати глиб землі. За кілька хвилин він сказав:

– Равеше, я завжди казав, що ти у нас геній! Ти таки знайшов її! Ретельно визначили глибину. Виходило, що відшукана річ лежить десь, приблизно, за п'ять метрів від поверхні. Тепер залишилось її дістати.

Копати лопатами, ясна річ, ніхто не став. Друзі стали навколо пагорбка, поділивши коло його основи на три сектори. За командою Рава почалась робота.

Стакан ґрунту в п'ять метрів товщиною й близько десяти діаметром заворушився, збираючись злетіти у повітря. Та тут Маарі зупинила друзів.

– Зачекайте! Ми з вами не подумали про одну річ: як ми опустимо цю брилу землі на галявину, то усе живе на ній загине! Я такого не можу допустити!

За її командою галявина, куди мала піти земля з розкопу, ожила. Першими чкурнули миші. Слідом за ними злетіли в повітря й подалися геть тисячі летючих комах. А тоді й жуки та інший дріб'язок пошурхотів травою навсебіч. За десяток хвилин лише черв'яки лишились у землі наміченого місця. Але тим було однаково, оскільки ґрунт лежить над їх підземними домівками.

– Що, почали? – запропонувала Маарі.

Слухняно ґрунт компактною масою здійнявся у повітря й відлетів на кілька метрів у бік лісу. Там він тихесенько ліг, як пісочок з дитячого відерця. Яма, неначе вигладжена, чекала на дослідників.

Довго рити їм не довелося. Продовгувата краплина концентрованого світла, що мінилась то блакиттю, то зеленню, лягла їм до рук. Піднявшись на поверхню, друзі вклали на місце підняту землю. Навіть кущі не висипалися з неї. Лише джерельце зникло. І саме це чомусь дуже засмутило Равеша. Він хотів відновити

його, та вода зникла зовсім. Чи не була вона пов'язана з талісманом? Хто може відповісти? Навіть Вчителі не все на світі знають.

За спільною згодою, Рав відніс камінь до свого будиночка, а друзі повернулися додому, аби ні в кого, навіть у сина, не виникло питання, куди і як вони раптово поділися і з'явилися знов.

Коли ніч сповила Лон і усі навкруги поснули, Маарісаа з чоловіком, скориставшись телепортацією, опинились у будинку друга, що чекав з нетерпінням їх прибуття.

Перш за все вони помилувались грою світла у чарівному камені. Та треба було починати. За мовчазною згодою, Рав взяв талісмана до рук, як вичитав у легенді, почекав, поки той зігрівся у його долонях і вимовив:

– Володарко каменя, прийди до нас!

Але нічого не відбулося. Друзі відчували, що це саме той камінь, та він лишався мертвим, хоч переливи світла й далі перекочувались у його таємних глибинах.

Порадившись, друзі змінили хід експерименту. Тепер вони втрюх з'єднали руки під каменем і синхронно вимовили слова. При цьому вони створили могутнє магічне поле, що оточувало їх самих і у центрі якого знаходився камінь.

За мить з кристалом почали відбуватись якісь зміни. Він зблискнув, то тьмянів. Ніби у ньому билось чиєсь серце. Та от світло, яке він випромінював, згасло, з темряви, яка огорнула друзів, почувся легкий, на межі сприйняття, голос:

– Маю! Не чіпай мене! Я так гарно сплю!

Равеш, презирнувшись з друзями, промовив:

– Вибач, що ми турбуємо тебе у твоєму довгому сні. Мая вже давно нема на світі. Минуло надто багато часу, як ти ввела свою сутність у цей кристал, полишивши тіло.

– Багато? Що таке багато поряд з нескінченністю? Я не хочу прокидатись. Дайте мені спокій. А ще краще, як

я виправлю свою помилку і відпущу мій дух на волю, де є мої колишні родичі та друзі...

Голос стих. Та за хвилину зазвучав знов:

– Дивно, сили полишили мене. І я чомусь не пам'ятаю жодного закляття... Що зі мною? Де я і хто ви?

Маарісаа, чия тонка натура скоріш розуміла почуття духа, сказала:

– Вибач нам! Ми б не турбували тебе, та нас їсть цікавість: якими були ви однороги, чим жили? Ми теж маги, але ви були раніш за нас. І ми шкодуємо, що не можемо побачити вас живими.

– Раніш за вас... А на скільки раніш?

– Це, може, шокує тебе, та я скажу. Минув мільйон років, як ти дала Маю цей талісман. Відтоді нічия рука не торкалась його. Ми знайшли стару легенду і з неї дізнались про тебе. Чи ти не злостивись на нас, що потурбували тебе?

– Мільйон років. Це дуже багато, навіть для мене. Так! Дуже довго тривав мій сон. Я не бачу вас і погано відчуваю. Мої магичні сили вичерпалися. Жаль, та я нічим не допоможу вам. Я ледь жеврію шматочком розуму у камені. І буття стає з кожною миттю все тяжчим для мене. Якщо ви маєте співчуття, допоможіть мені піти з цього світу. Моя душа, та з них, що відає розумом, хоче з'єднатися з тією душею, що вже давно спочиває у безмірі. Ви маги, тож маєти знати, як це зробити...

Голос затих. Друзі, засмучені правдою, що відкрилася їм, стояли, схиливши голови. Які надії плекали вони, займаючись пошуками!

Маарі, перезернувшись з друзями, взяла до рук камінчика, вийшла під дерево, що накривало, наче справжня покрівля, будинок Равеша. Вона поклала камінець на землю й тихо проспівала заповітні слова.

Подих вітру прошелестів листками, погладив волосся Маарі, попестив щоки Равеша й Ламеніля й тихо щез у безодні неба.

Душа останнього однорога отримала спокій.

А у наших друзів залишилась туга, неначе за кимось близьким і втраченим. Камінчик вони поховали на п'яти кілометрову глибину. Глибше у них не вистачило сил розірвати землю. А може їм стало жалко й землю давнього Лон? Хто дасть відповідь?

РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ

Блакитна зірка мільйони років линула своєю вигадливою орбітою серед шарового скупчення, що розкинулось на одній з далеких околиць галактики, яка викохала у собі тисячі цивілізацій. Представники їх, і ті, що загинули ще мільярди років тому, і ті, що жили зараз, і ті, що тільки навчилися підіймати очі до неба, збираючись колись стати розумними, милувалися чистою блакиттю цієї зірки. А вона все летіла й летіла у безмежжя.

Навколо неї кружляло кілька планет, які так і не спромоглися народити живих створінь, лише денедє можна було віднайти колонію невибагливих бактерій.

Крім планет свої шляхи торувало з півсотні астероїдів. Ну, а вже метеорів, зібраних у кілька потоків, ніхто, ясна річ не рахував. Бо кому й навіщо потрібні мертві каменюки?

Та одне тіло, що пряло прядиво запаморочливих петель свого незрозумілого шляху між усіма тілами системи привернуло б увагу дослідника, аби такий знайшовся. То, на погляд спостерігача, було так зване абсолютно чорне тіло, бо кожен промінь світла, кожен квант енергії, що торкались його поверхні, всотувались нею, не даючи змоги побачити її ні очима, ні приладами. Побачити цей сгусток суцільної темряви міг би лише той, хто мав відповідну підготовку й дуже специфічні знання.

Та темна хмаринка була енергетичним коконом, який мав на протязі сотень та тисяч років

забезпечувати життя створіння, що було замкнене в середині нього.

А той, що спав у цьому кокані, не подавав ознак життя ось уже десятирок років. Його безмежний спокій був в одночас життям і смертю. То була фаза існування, якої не досягти звичайним живим створінням галактики. Це була єдино можлива втеча від остаточної смерті. А досягти такого стану зміг лише він, наймогутніший маг галактики за останні півмільйона років. У його нескінченному сновидінні знов і знов прокручувались події, що передували тій вимушеній капсуляції.

Зореліт планети магів – Нілмар, отримав досить звичне завдання. Невивчена система мала дві придатні для життя планети, але не мала на їх поверхні живих створінь. Чому склались такі умови і чи можливо колонізувати ті планети повинна була розібратись експедиція на чолі з Вчителем Равешем.

Переліт на десятирок світлових хвилин нічим не відрізняється від перельоту на десятки парсеків. Одноманітні зміни малюнків сузір'їв, від зірки до зірки, викликали захват лише у новачків. Стрибок за стрибком через те, що істоти тривимірного простору звуть "підпростір", вели корабель до далекої мети. Година за годиною текли у небуття, поки зореліт наблизився до мети. Екіпаж готувався до висадки.

На цьому спомина Равеша обривалися й він знов починав пригадувати той час, що передував експедиції.

Він знов гуляв лісами Нілмар із друзями, полював на оленів, шукав відповіді на численні питання. І цей коловорот думок знов й знов приводив його до моменту висадки на планеті блакитної зірки.

Так замкненим колом текли думки та роки. Але одного разу у свідомості, немов іскра спалахнуло: "Я думаю. Я живу. Чи це сон? Мені треба прокинутись." Від усвідомлення самого себе почався процес пробудження. Він присилкував себе згадати події, що призвели його до цього стану. То була довга дорога, але

він змусив себе пройти її. І ось, із темряви виринули спогади.

Зореліт м'яко сів на поверхню планети, що за температурою й іншими показниками найбільш відповідала уявленню про комфорт життя. Він разом з іншими членами команди аналізував умови на поверхні. Нічого, що могло викликати сумніви, чи можна тут жити, вони не знаходили. Параметри орбіт планети та самого її сонця теж не викликали занепокоєння. То чому ж тут не було життя?

І він подався на дослідження поверхні сам. Всі інші науковці та екіпаж залишились на базі. Коли він подолав півдіаметра планети, якась краплинка підсвідомості задзвеніла у ньому тривожним дзвінком. І він, вже провалюючись за ту останню риску буття, за якою лишається тільки смерть, рефлекторно ввімкнув захисний кокон на повну потужність. Так у цьому саркофазі, що не могли зруйнувати навіть ті сили, що підривають наднові зірки, він і линув серед мертвих кам'яних уламків.

Та що могло спричинити такий стан речей? Аби віднайти коріння подій, повернемось на півсторіччя назад, на поверхню Нілмар.

Гном Тесомпан народився на східному узбережжі Лон, у сім'ї рибалок, що добували свій хліб, виходячи на швидкісних шхунах за три, чотири тисячі морських миль від берегів, у могутні течії, які несли багато корму з холодних морів півночі до екватора.

Закинувши наживку на глибину 100, 200, 300 метрів вони дрейфували годинами, очікуючи моменту, коли величезні рибини знайдуть їх снасті. Тоді починалась боротьба.

Рейс тривав три, чотири, а іноді п'ять місяців. Та привезена здобич давала змогу сім'ям жити, не рахуючи грошей.

Тесомпан з дитинства відрізнявся від друзів поганим характером. Однолітки його не любили. Тож після школи шлях йому лишався тільки один – з батьком, що

змушений був терпіти злісного сина, на шхуну та й у море. Там, принаймі, відстоявши так-сяк вахту, він міг годинами не потрапляти нікому на очі із своєю невдоволеною фізіономією та вічним буркотінням.

Більш за все він полюбляв відлежуватись вночі на палубі, палячи люльку й нікого не бачити.

Ніч біля екватору починається одразу, як сонце пірне до океану. Тес лежав на носовій палубі, дивився на зорі. Крім нього стерновий на кормі встиг побачити дві тіні, що виринули попід бортом. Чорний дракон, не витрачаючи зайвої миті, схопив Теса й поринув у глибину, а величезний морський змій, неначе муху проковтнув стернового й, використавши улюблений прийом усіх морських зміїв, захопив хвостом основу щогли й перекинув шхуну килем догори. Тоді вдарив головою раз і вдруге. Корабель затонув. Жоден із членів екіпажу не вплив на поверхню. Їх тіла пішли на поживу тим самим риbam, яких вони усе життя ловили. Ще одне коло життя замкнулося.

Опритомнів Тесомпан у майже суцільній темряві. Кам'яні стіни, хоч і були теплими, та все ж давили на розум. Мляве світло випромінював маленький шматок матового скла під стелею. Металеві двері були зачинені. На тарелі лежав шмат смаженого м'яса, поряд стояв глечик з водою.

Гном поїв, поторсав ще раз за двері й сів, роздумуючи, що з ним трапилось. За годину двері відчинились. Ввійшов товстун, на перший погляд – гном. Та придивившись, Тес зрозумів, що гномам він доводиться лише родичем. З кутка пам'яті сплила назва: троль. Про них він чув, вивчаючи історію у школі, але був переконаний, як і усі жителі Лона, що цей напівдикий народ вимер ще чи не мільйон років тому.

– Що, поїв? – не вітаючись кинув троль.

– А як поїв, то що? – буркнув Тес.

– Як поїв, то пішли.

Вони вийшли у довгий, так само погано освітлений, як і кімната, де сидів Тесомпан, коридор. Йти довелось

довго. Та ось троль штовхнув у бік Теса й той просто впав до кімнати, двері якої відчинились усередину. Троль розсміявся бридким, квакаючим сміхом.

Кімната була величезна. Тес навіть не бачив як слід її дальньої стіни. Та увагу його привернуло перш за все інше. На ліжку, завбільшки з кубрик шхуни, лежав чорний дракон. Ноги гнома підломились. Не втримавшись, він сів на підлогу, з якої тількино встиг піднятись. Громовий регіт дракона оглушив його. Ззаду підквакував троль.

– Чого злякався? Не бійся, не з'їм! – реготав дракон.

Помалу Тесомпан заспокоївся. І дійсно – аби збирались їсти, не стали б годувати. Хіба, може, то засіб фаршування?

Так гном Тесомпан став учнем Адових Воріт.

Довгі роки тяглося те навчання. З іншими учнями він майже й не бачився. З деяких натяків він зрозумів, що його готують до якогось незвичайного завдання. І його темна душа раділа. Адже наука чорної магії прийшлась якраз для нього.

За кілька років по тому в залі, де проходили засідання Ради чорних драконів, між двома з них (один був Головою Ради, другий – вчителем Тесомпана) відбулась така розмова:

– Ти певен, що все вийде за твоїм задумом?

– Так! Мій учень вже навчений у тій мірі, що буде достатньою для того, аби стати гарним механіком зорельота Школи. А все інше – лише справа часу. Перед відправкою до навчальних центрів Школи я введу блокування пам'яті. Про нас він забуде навіки. А коли надійде найкраща мить, спрацює друга половина кодування. Не розуміючи, що він робить, його мозок сам вимовить формулу. І тоді його тіло, а важить він майже п'ятдесят кілограмів, перетвориться на антиречовину. Вибух такої сили знищить планету, де вони на той час перебуватимуть. От і все. Загрози Равеша більш не існуватиме.

– Здається, ти передбачив усе. Аби тільки його кодування не спрацювало на Нілмар. А то, дивись, і нас не лишиться.

– Ні, програма досконала. Спрацює тільки в одному випадку.

– Тоді не барись. Закінчуй кодування й вперед!

За рік у найбільшому місті технологічної зони Асарху – Лінбері, до університету, який готував майбутніх пілотів зорельотів, вступив новий учень – гном Тесомпан. Хоч, як кажуть, зірок з неба він не хапав, але вчився і отримав права пілота.

Років з сім він відлітав на регулярних лініях, а тоді перейшов до підрозділу дальнього пошуку.

А ще за рік, шляхом двохтрьох інтриг він став третім пілотом зорельоту, на якому експедиція вирушила на розвідку до далекої зірки, яку планувалось колонізувати. Очолював експедицію Равеш.

Весь час Тесомпан уникав зустрічей з Вчителем. Незрозуміла йому самому відразу примушувала його триматись осторонь, коли з'являвся Рав. А по прибутті на планету все пішло, як по писаному. Тесомпан з наростаючим нетерпінням чекав нагоди, коли Вчитель буде якнайдалі від нього. Чому так було, він пояснити не міг. Як не знав того, що зробить, коли настане очікувана мить.

І мить настала. Вчитель полетів навколо планети. Коли, за відчуттями Теса, він опинився на недосяжній відстані, щось прокинулось у свідомості гнома. Набравши повні груди повітря, він дав волю мозку.

Зблиск від вибуху можна було побачити навіть з найближчих зіркових систем. Планета розкололась на кілька великих уламків, що попливли орбітою. Енергія вибуху викинула абсолютно чорне тіло на еліптичний, кометний шлях.

А на Нілмар, у темному коридорі Адових воріт, чорний дракон відчував, що його програма виконана. За його власним виразом “загроза Равеша” перестала існувати. Чорні отримали свободу дій.

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ

Невідомий і непрозорий кокон летів у холоднечі міжпланетного простору. Всередині його прокидалася думка. “Я думаю. Я живу.”

За якийсь час, що був миттю для одних і дуже довгим для інших, Равеш таки прийшов до тями й почав аналізувати навколишнє середовище. Як і чому він опинився сам у відкритому космосі? Де корабель, який доставив його сюди? Відповідей він не знаходив. Та згодом всі його знання та сили повернулись. Він зрозумів, що планета, де вони з іншими членами експедиції знаходились, загинула. Але як могло таке статися, він все ще не розумів.

Уважно вивчивши устрій планетної системи він виправив свій політ до планети, яка мала придатну для дихання атмосферу. Бо, знаходячись у коконі, він мав дуже обмежені можливості. А йому треба було дуже багато зробити, аби вижити в цій неймовірно тяжкій ситуації.

Приземлившись на поверхню планети, Равеш дематеріалізував кокон, який врятував йому життя. Тоді створив поле, що підтримувало навколо нього атмосферу з достатнім тиском та температурою, бо сама по собі планета була надто холодною й мала надто рідку атмосферу. Покінчивши з цими справами, він із задоволенням потягся, розминаючи кінцівки та крила. Тоді почав експериментувати. Найперше – він спробував прозондувати простір між собою та Нілмар. Та, нажаль, спроба не вдалася. Думки, що він кидав у простір, губилися у якихось хмарах сильно іонізованого пилу чи ще чомусь, чому він не знав назви.

А шкода, подумав він. Аби вдалося налагодити контакт з Ламенілем чи Маарі, все б вирішилось дуже просто: він би дематеріалізував своє тіло тут і, полинувши по з'єднуючому їх каналу, матеріалізувався просто поряд з друзями, не витративши на подорож жодної миті часу.

Тоді він задумався над можливістю подолати відстань до домівки так, як це роблять зорельоти, тобто через так званий підпростір.

Та й цього задума довелося відкинути. Нажаль, він ніколи не цікавився проблемами багатомірності простору й знав занадто мало, аби спробувати використати цей шлях. До того ж у його пам'яті зринув спомин, що можливість такого способу сполучення вже колись хотіли використати, та нічого путнього з того не вийшло. Щось губило живі організми, які, не маючи надійного захисту корабельної оболонки, проникали в інші виміри, шукаючи коротких шляхів.

Власне кажучи, під кінець своїх думок, він прийшов до того, що інтуїтивно відчував одразу, коли спромігся визначити свій стан. Єдиний шлях для нього – знов створити захисний кокон і, марнуючи довгі роки, летіти на швидкості, трохи меншій за світлову, наражаючись на небезпеку зіштовхнутися у тому шаленому леті чи із метеором, чи з хмарою пилюки. А на такій швидкості зіткнення матиме лише один наслідок: спалах раптово вивільненої енергії й усе!

Іншого шляху Рав не бачив. Тяжко позіхнувши, він створив кокон.

Експедиція, яку очолював Равеш, мала повернутися за тричотири роки. Коли минуло п'ять, у Конклаві заговорили про необхідність посилати рятувальну партію. До неї входило два зорельоти. У складі екіпажів було аж четверо Вчителів. Одним з них був Ламеніль.

Вигляд зіркової системи здивував їх. На орбіті, де раніш кружляла планета, яка підлягала обстеженню, пливло кілька велетенських астероїдів. Простір навкруги було засмічено масами метеоритів. Поволі картина катастрофи прояснилась. Але причина вибуху планети так і залишилась таємницею.

Три довгих роки рятувальники обстежували планетну систему. Висновок був невтішним. Всі учасники попередньої експедиції загинули. Горе Ламеніля не мало меж. Він ніяк не бажав полишити думку, що його друг

вижив. Та час вийшов і зорельоти полетіли на рідну Нілмар, несучі сумну звістку.

Тим часом Раввааль виріс. Загальний шкільний курс він закінчив і тепер збирався йти до якогось із найближчих міст, вступати до університету. Маарі, з відомих причин, знаючи, що магічний потенціал сина досить високий, наполягала, аби він вирушив помандрувати світом, як це було прийнято серед молоді. Та син затаївсь на вступі до університету, відказуючи, що витратити час на блукання світом йому не до душі.

Маарі була здивована, чому він не відчуває “поклик”, що його випромінювало обладнання, яке її ж таки саму привело до Школи. Та, поміркувавши, вирішила, що тяга до науки у сина, мабуть, занадто сильна.

Наприкінці літа Раввааль пішов до міста. А через два десятки днів прилетів Лам, принісши звістку про зникнення (він ні за що не міг вимовити слово “загибель”) Равеша. Отже скоро вони вдвох провідали сина у гуртожитку університета, сказали йому, що відправляються на батьківщину Ламеніля, тож писати на стару адресу поки нема сенсу, й наступного дня вже були в Школі.

За невпинною працею минають роки. Родинні відносини між батьками й дітьми на Нілмар не є домінуючим почуттям. Тому сім'я Вчителів скоро звикла, що їх син вже дорослий і йде по життю своїм шляхом. Але, через десять років, після закінчення університету, отримавши диплом інженера з кораблебудування, Раввааль зник, не подаючи звістки рідним і це стурбувало Маарі з Ламенілем. Всі пошуки, що проводились силами Школи, результату не дали. Залишився єдиний і дуже неприємний, в першу чергу для рідних, висновок: Раввааль пішов до чорних. Мати аж ніяк не бажала з цим змиритися. Вона воліла краще повірити, що син загинув за невідомих обставин.

РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ

Туга за зниклим другом потроху притупилася в серцях Ламеніля та Маарісаа. Та пам'ять залишилась і часто вечорами вони розмовляли про нього. Їм не вірилося, що такий могутній маг міг загинути, хоч і у катастрофі планетарного масштабу. Від часу його зникнення минуло вже цілих три десятки років.

Одного разу серед ночі Ламеніль виразно почув заклик. У першу мить він не зрозумів, хто його кличе. Та майже одразу, радісний поштовх серця, що відчувало друга, раніш за разум, торсонув його і скинув на підлогу. Плачучи й сміючись він кинув відповідь – думку в простір – Раве! Бурлако нестерпний! Де ти?! Що з тобою?!

І отримав відповідь:

– Здоровий будь, довговухий! Нарешті я докликався до тебе! Знаєш, скільки сил мені коштувало докликатись? Тепер слухай! Ось координати зірки, поряд з якою я перебуваю. То була довга подорож, поки я досяг місця, звідки моя думка сягнула Нілмар. Та летіти далі мені вже не сила! Набридло! Я хочу заразтаки скористатись каналом, що з'єднує наші думки...

– Не здумай! Ненормальний! Я прийняв те, що ти розповів. Вже через кілька годин я на швидкісному кораблі вилечу по тебе. Сиди на місці, чекай! За стільки років якісь дні потерпиш! Адже те, що ти надумав – майже самогубство!

– Добре! Тільки прошу – не барись!

Через три з половиною години маленький, але дуже швидкий зореліт, вирушив рятувати Равеша. На борту, крім команди, було двоє вчителів. Маарісаа нізачо не хотіла чекати на чоловіка та втраченого так давно друга. Скорочуючи, скільки змога, час на переорієнтування від стрибка до стрибка, зореліт пронісся через чверть галактики за якихось шість з хвостиком діб. Виснаженого до нестями Равеша було знайдено й прийнято на борт. Радість друзів не мала меж. Маарі хіба що не ложечкою згодовувала йому улюблені страви, Лам підносив

люльку. Пиво стояло цілісіньким двовідерним барильцем. А він, худючий, мов бездомний кіт, лежав, не маючи сил піднятися й все тримав руки друзів.

Від'їдений Равеш спав добу й другу. Прокидався, їв і знов спав. Аж через три дні, коли півдороги до дому лишились позаду, він почав розповідати про свою пригоду. Дізнавшись, що поки він непритомний накручував шлях навколо зірки, рятувальники побували у системі, та не знайшли його, він засмутився:

– От так?! І це я стільки років мав обходитись без шматка м'яса та ковтка пива, бо мене не знайшли?

– Планета на якій ви перебували вибухнула. Рятувальники вирішили, що ніхто не врятувався. Доречі, що саме там сталося?

– Не знаю. Я ледь встиг створити захисне поле, дивуюся, як воно тільки змогло мене врятувати? Розумієш, Ламе, я лише за якусь невловиму мить відчув загрозу. Коли прийшов до тьми, сам собі не повірив. Сканування простору показало, що я мотався у захисному коконі майже десять років. Коли зрозумів, що з'єднатися думками з вами не зможу, вирішив летіти до такої точки простору, де викривлення польотів дозволяло вийти на зв'язок. От і полетів. Перші пару років було так нудно, аж злість брала. Тоді надумав – націлював кокон на точку, що лежала десь за світловий рік від зірки, до якої мені треба дістатися, а сам себе присипляв на час польоту. Вийшло непогано, хоч і боявся весь час, щоб не налетіти на якусь пилову хмару. А потім вирішив, що як і не буду спати, то все одно не встигну нічого зробити.

– Ну й дісталось тобі! Хоч і вчитель, і енергію брав з простору, а все одно ледь не загинув з виснаження!

– Так! Однією чистою енергією не проживеш! Шмат м'яса нічим не замінити!

Після прибуття на Нілмар Равеш ще днів сорок відлежувався. Його організм, крім всього іншого, повинен був вивести радіоактивне зараження, бо захисний кокон пропускав частку космічного проміння.

Коли лікування скінчилося, Равеш, ясна річ, одразу помчав до друзів. Довгі розмови примушували їх засиджуватись аж до глибокої ночі. Горів вогонь, аромати смаженого м'яса розносились довкіллям. Рав ніяк не міг намилюватися звичними жовтуватозеленими заходами Нілмар. Неодноразово він казав друзям, що у відкритому космосі його більш за все пригнічувала нескінченна чорнота.

Нарешті він згадав:

– Ой! А де ж Раввааль? Чому ви мені про нього нічого не розповідаєте?!

З очей Маарі викотились дві важкі сльози:

– Ми не хотіли тебе засмучувати. Сталося непоправне. Він пішов до чорних.

– Не може бути! Що ти говориш?! Ваш син пішов до чорних? Я не хочу в це вірити!

– Доведеться! Адже ти знаєш, якби він загинув, я одразу відчула б це! А так... Він закінчив університет. Мав тягу до техніки. Ми з Ламом думали, що трохи пізніше він трапить до технологічної зони Асарху. А вийшло...

Маарі відвернулася, витираючи очі. Равеш нервово палив люльку, поглядаючи на Ламеніля, що нерухомо сидів, дивлячись у чорноту ночі.

– От що! – випалив Рав – Я звернуся до Голови Ради чорних. Мене він вислухає. Я доб'юся, щоб вони відпустили Равваала, стерши йому частину пам'яті!

– Ні, Раве! – Маарі вже опанувала себе. – Він обрав свій шлях! Якщо він і повернеться, чорнота залишиться у його душі. Я, щоправда, не пам'ятаю, чи були вже подібні випадки, але за логікою, нічого путнього з цього не буде. Доведеться повністю замінити його особистість. А коли так, то то вже не буде наш син. Хай все залишається, як забажав Творець!

Довга мовчанка нависла над друзями. Здавалося, й природа їм співчувала. Замовкли пташки, вітерець, що тількино гойдав віти дерев, ушух. Навіть близька річка завмерла, заснула. Вечір скінчився.

За кілька днів Равеш, не сповіщаючи друзів, зв'язався з Адовими Ворітьми. Його розмова підтвердила думку Маарі. Якщо Раввааль і повернеться, йому доведеться повністю створити нову особистість. Тому Голова Ради чорних, який поважав Равеша, як найвизначнішого мага Нілмар, хоч і ненавидів його, відрадив Вчителя робити таку спробу.

Так і скінчилася пригода, що ледь не стала останньою в житті Рава.

РОЗДІЛ ДВАНADЦЯТИЙ

Від тої страшної пригоди минуло більше ніж 800 років. Ми пропускаємо такий великий проміжок часу не тому, що він пройшов надто спокійно, просто у житті бувають періоди, які викликають неприємні спогади і їх варто забути. Тому, мабуть, у щоденниках Равеша існує велетенський часовий пробіл. Хоч з інших джерел ми дещо знаємо про той час.

Вже давно вщух біль у серцях Маарі та Лама, забувсь той страшний день, коли Равеш приніс звістку, що змушений був вбити чорного дракона який носив ім'я Раввааль.

Вже Равеш став членом конклаву. Ламеніль отримав ідентичне запрошення, та відмовився, небажаючи кидати свої дослідження. Маарісаа вела кафедру у Школі. Професорська діяльність не дава надто багато часу для особистого життя, та вона тим не переймалась.

Одного разу ввечері Рав викликав Маарі на зв'язок.

– Ма! Ти не бажаєш відпочити від студентів з аспірантами хоч кілька днів? – в очах Рава сяяла хитринка – Як є бажання, збирай свого пригунця й полетимо! Я місце знайшов – закачатися!

– Що це тебе на відпочинок потягло? Де ти встиг перетрудитись?

– Ну не думаєш же ти, що я гуляю від зорі до зорі? Іноді й попрацювати доводиться!

– Скажи правду, що об'ївся та захворів! – сміялася Маарі.

– Добре, здаюся! Є одна проблемка! У Конклаві все погоджено. У вас із Ламом зараз не багато роботи. А тут наклеюється дещо цікаве!

Кімната Рава була задекорована під невеличку печеру. Стіни та стеля виглядали, як природне каміння. Зі стелі звисали сталактити, мережива вапнякових налетів, стіни зблискували кристалічними сніжинками та ілюзорними краплями води. У каміні, що займав усю задню стіну, палало вогнище. Без вогню Рав не уявляв повноцінного житла. За відкритим вікном, що зображало вхід до печери, догорали сполахи жовтозеленого заката. Відблиски його осявали рідкі хмаринки.

Друзі лежали на великому килимі, що вкривав всю підлогу. Розмову вів Равеш, пояснюючи друзям деталі завдання.

– Розумієте, виходить якась дурниця. Острів лежить далеко від обох континентів. Нічого визначного на ньому немає. Звісно, за ним, як і за всією територією Нілмар, приглядають. На випадок експансії чорних. Та їх, хоч скажи, там як раз і духу нема. І не з'явилися от вже кілька десятиріч. Це перевірено за даними супутників. Та останні роки там щось діється. При чому дуже дивне. Напруга магічних полів і, відповідно, поглинання енергії, зросло у кілька разів. Візуально ані на поверхні острва, ані у його водах нічого не відбувається. Але біосенсиори виказують зростання біологічної активності середовища. Хоч, повторюю, візуально – нічого. Птахи, черепахи, якісь гризуни та птахи. От і уся живність.

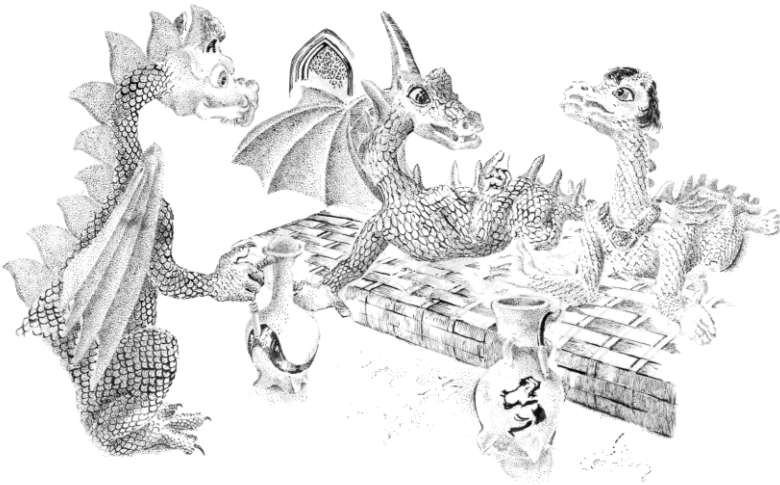
– То, на твою думку, там завелись примари, чи що? – лінкувато спитав Ламеніль, зручніше вкладаючи голову на передніх лапах й прикриваючись крилами від легенького протягу, що йшов від вікна. Йому, явно, лінки було навіть ліквідовувати протяг.

Маарі злегка ляснула його хвостом:

– Не старайся виглядати більш дурним, ніж насправді!

– Та ні хлоп'ята! Я серйозно! – Равеш сів на задні лапи, зпершися на хвіст – Він скресанув пальцями й перед кожним з друзів опинилися доволі місткі глечики. Маарі підозріло принюхалась до вмісту.

– Не хвилюйся, Ма! Це не мого приготування. Це вино я заздалегідь приволок. Просто вино стояло у погребі. Отже: нам треба летіти туди. Побачимо все на місці. Разом з тим відпочинемо кілька днів. Нарибалимось від душі! Чудовий острів. Трохи на південь від екватора. Зараз там весна. Дощів нема. А навкруги тієї риби – немов у акваріумі! Та ще й кролі чкісь пасуться на травичці!

Маарі сьорбнула ковток вина.

– Тільки не розписуй мені, який то рай! Я все одно не повірю, що Коклав посилає трьох Вчителів, на прогулянку!

– Ага! – піддакнув Лам – Аби все було так чудово, то послали б туди пару магістрів на розвідку та й по тому!

– Бач, Конклав послав мене одного. А вже я випросив захопити вас. На допомогу. Посміялись та й дозволили.

Ламеніль простяг лапу до свого глечика.

– Слухай, жінко, що кажуть мудрі вчителі! Це ж таки й насправді, не територія чорних. Швиденько розберемося. Може, датчики брешуть... Відпочинемо на пісочку!

– Боже! Ну коли ви тільки подорослішаєте?!

Лам із Равом переглянулися й засміялись:

– Мабудь, що ніколи!

Троє драконів летіли над океаном. Турболентність атмосфери, яку вони створили, несла їх, неначе планери. Лише один раз вони припинили свій польот, скористалися власними крилами. Тут під водою була розташована так звана банка Аниа Рук. На площі у кілька квадратних кілометрів дно океана піднімалось велетенською горою, чия верхівка, зрізана над водою та часом, лежала на глибинах від одного – двох до двадцяти – тридцяти метрів під поверхнею води. Тут було всевлястє коралів. Між рифів кішило просто неуявиме, ні на що не схоже життя. Тисячі видів риб, молюсків, ракоподібних жили серед буяння водоростей та коралових брил у прогрітих сонцем, вічно теплих та ласкавих водах.

Кілька годин друзі то плавно кружляли над водою, то пірнали у неї, лякаючи жителів банки. Кінець кінцем Маарі, як сама практично у трійці, покликала Равеша з чоловіком:

– Як ми хочемо потрапити на острів на світанку, як задумали, то саме час летіти. А то доведеться нестися, як сказаним!

Жалкуючи, друзі признали її правоту й полинули далі, назустріч короткій тропічній ночі.

Чотири години лету винесли їх просто у перше проміння світанку. Над виднокругом вже добре було видно острова. Поверхня його була складена з десятків пагорбів, метрів до двохсот заввишки, деякі – у половину нижчі. Між пагорбами пролягли затишні видолинки. Дном їх протикали чисельні струмки, даючи досить вологи для буйної тропічної зелені.

Друзі довго кружляли над островом, обираючи місце для стійбища, а заразом, скануючи його поверхню всіма своїми почуттями.

Вдовольнившись першими враженнями, вони приземлились на широкому пляжі, що розташувався біля підніжжя невисокого скелястого пагорба. З обох боків пляж відокремлювали струмочки, що впадали до моря. Равеш звернувся до Ламеніля::

– Ну, спец з екстрасенсоріки, що ти скажеш?

– Ну що? Зла тут немає. Фон добра дуже високий. Щось тут присутнє. Та це щось незвичайне. Не можу навіть підібрати слів. Як це охарактеризувати? Сильний інтелектуальний потенціал. Сильний магічний потенціал. Та все це якось завуальоване. Скрито. – Лам зам'явся – Взагалі говорячи, нічого знайомого. Немов тут є інші принципи мислення, чи що? Ми повинні вивчити острів пройшовши його пішки. Крок за кроком. На відстані ми нічого не зрозуміємо.

– І що, в тебе немає будь яких аналогів цьому? – Равеш зробив жест у бік пагорбів.

– Важко сказати. Як вже шукати аналогів, то єдине, що приходить на думку – зустріч з представниками іншопланетних цивілізацій. Пам'ятаєш, як відчуваєш їх при зустрічі у Школі?

– Ти що, хочеш сказати, що тут жили інопланетяни? – вставила своє слово Маарі.

– Не знаю! Просто це єдиний приклад, що приходить мені на думку!

– І Конклав не знає про колонію іншопланетників на поверхні Нілмар? – усміхнувся Равеш.

– Не чипляйся до слів! Я ж кажу – обстежимо острів – побачемо!

Сперечатися не було сенсу. Друзі вирішили відновити на деякий час свої первісні тіла, хоч і звикли вже до тіл Вчителів. Тепер, їм було незатишно саме у старих тілах.

Равеш став бородачем – гномом, Лам та Маарі – легкими, тендітними ельфами. Тепер впізнати в них Вчителів зміг би лише інший маг, і до того високого рівня

посвячення. Могутні захисні поля закрили їх від всяких несподіванок. Справжні магічні потенціали були замасковані. Коротше, лише інший дракон признав би у них свою рівню. Навіть Магістр Школи, з'явився такий на острові, мав би їх, хоч і за дуже здібних, та все ж рядових жителів Нілмар.

Для житла вони обрали затишний грот, який заглиблювався під скелястий пагорб на сім, вісім метрів. Деревя які росли перед входом, не дозволяли поривам вітру залітати в середину. Дим від ватри вільно виходив пологою селю до виходу і не їв очі. У кінці грот розширювався. Тут друзі, не ховаючи здібностей, миттєво обладнали собі житло. Вони зробили дві окремі кімнати, спорядивши їх замість шкафів та ліжок м'якими трав'яними ліжками, накритими шкірами. У кожній з кімнат з'вилося по каміну. Перед входом зробили очаг, де готували їжу.

І знов, як у молоді роки, друзі сновигали пагорбами та видолінками. Равеш з арбалетом, ельфи з луками. Вечора були просто чудовими. Палало вогнище, пахощі смаженого м'яса наповнювали все навкруги. На острові й насправді було повнісенько маленьких гризунів, на кшталт земних кролів. Риба, малюски та фрукти доповнювали стіл. Равеш не розлучався зі своєю люлькою.

Вранці їх будив пташиний гомін. Так минуло чотири дні. Ясність не приходила. Так, тепер, під час піших прогулянок, всі троє відчували дивні зміни в оточуючих полях. Екстрасенсорні, магічні та інші біопотенціали тут були відмінними від звичних. Та дати назву цим змінам вони були не взмозі. І це виводило їх з себе.

– Хай мої крила почорніють, якщо за ними не стежать! – сердилася Маарісаа.

– Не хвилюйся! Все одно це не допоможе! – втішав її чоловік.

– Хлоп'ята! – додавав Равеш – Ви ж бачили, це не чорні! Зла тут немає й на нюх.

– Просто я терпіти не можу, коли мені морочать голову! – продовжувала сердитись Маарісаа. – Я ж не бакалавр, навіть не магістр! Це не для мене – дивитись круглими очима й чекати пояснень!

– Власне за поясненнями нас і послали! – відгукнувся Рав.

Ранком вони вийшли зі свого тимчасового житла й стояли, потягуючись, під промінням вранішнього сонця. Океан ліниво викидав на берег ніжну піну. Пташиний гамір вітав ранок.

– То у який бік підемо сьогодні? – спитав Равеш.

Ламеніль повернувся до нього, аби відповісти, напругся, став поводити своїми довгими вухами, мимоволі стиснув кулаки й, вдивляючись у пустельне, як здавалося, побережжя, вимовив:

– Здається до нас хтось іде!

Друзі озернулися.

– Нікого... – протяг Рав.

– Майже! – додала Маарі.

Враження було розпливчатим і не чітким. Здавалось, ніби повітря у якомусь обмеженому об'ємі стискається, кристалізується у дивну лінзу, що створює предмети, розташовані за нею. І ця повітряна лінза наближалася до них.

За кілька кроків перед друзями вона зупинилась. Надивовижу ніжний, лагідний голос вимовив:

– Чи можу я приєднатися до вас?

З викривленого простору почала проступати, вимальовуватись фігура. Це була чарівної краси жінка. Зріст її був трохи вище двох метрівю. Тіло було струнким, наче у ельфійки. Але прекрасне, гармонійне обличчя не було ельфійським. В усьому її вигляді відчувалось щось неймовірно легке, повітряне.

– Пробачте, нам треба поговорити! – голос незнайомки переливався пташиними співами. І водночас дублювався телепатично. Вона явно була дуже здібним магом. Вищих ступенів посвяти. Маскувати перед нею свою сутність друзям було нічого. Вона бачила незримо.

Маарі прийшла до тяти першою. Її легкий жест миттєво створив під пишним тенистим деревом стіл, на якому стояли вази з фруктами та глечики з напоями. Навкруги столу з'явилися дерев'яні лавки з вигідними спинками. З одного боку лавка була набагато вищою. Якраз під зріст гості.

– У нас не прийнято розмовляти стоячи. Сідайте! – Маарі була привітною господинею, хоч і в тимчасовому житті. І підкреслено звернулася до захожої у множині. Так було прийнято серед багатьох народів галактики, хоч і не прийнято на Нілмар. Звернувшись так, Маарі давала гості зрозуміти, що її мають за інопланетянку.

– Дякую! Тільки, як ви не проти... – жінка змахнула рукою й дерев'яні лавки обернулися легкими, плетеними з лози кріслами. Пісок під ними одразу потвердішав, не даючи ніжкам грузнути. Друзі перезирнулися. Гостя була не менш здібним магом, ніж пересічний магістр Школи.

Почала розмову гостя, сівши за стіл і взявши келих з вином, що пінилось та вибухало у хрусталі від найменшого доторку.

– Я бачу ви звикли до інших тіл. Якщо хочете – прийміть свій вигляд. Я звикла до багатьох форм життя.

– Дякую! – відповіла за всіх Маарі – Нам це не завдає незручностей. Крім того у іншому вигляді ми (як би точніше висловитись!), займаємо занадто багато місця!

– О, нічого! На моїй батьківщині розумні настільки різні! Від такого гнома, як ви, – вона вклонила Равешу – до драконів, завдовжки з десятків і навіть більше метрів! Доречі! У нас не прийнято звертатись один до одного у множині. То як ви не проти...

– Ні, чому ж? – Маарі продовжувала грати роль господині. Вона назвала своє ім'я й імена друзів. – Ф як звуть тебе?

Гість замислилась на деякий час.

– Знаєте, у мого народу не прийнято спілкуватись голосом. А у телепатії, ви самі знаєте, імена не потрібні. Колись серед нас була одна дівчина. Метиска. Її мати була з нашого народу, а батько – з людей. Ви знаєте цей

вид роумних. Наші генокоди співпадають. Тому можливі змішані браки. Хоч це й сталося лише одного разу, та й то з необхідності. Людське ім'я тієї дівчини було Аша. Можете звати мене цим ім'ям.

– Ти кажеш, у вашому світі. – вступив Ламеніль. – А що то за світ і як ви опинились тут?

– Це дуже довга історія. Я прийшла, аби переповісти її вам. Тільки для початку я хочу обійтися коротеньким викладом.

– Ні, на! – перебила Маарі – Нам дуже цікаво! Розкажуй детальніше! Ми вислухаємо тебе з радістю!

– Тоді сідай зручніше. Навіть попереднє знайомство з нашими, так би мовити, пригодами, займе цілий день!

Як ви знаєте, час та простір – це тканина з незліченної кількості ниток. Тисячі світів знаходяться поблизу нас, та ми їх не відчуваємо. Ніко ні про що не можна сказати: “тут” і “зараз”. Все змінюється у всесвіті. І різні світи й простори впливають одне на одне. Змінюється навіть минуле й майбутнє.

– Так! – встряг Ламеніль. – У нас займаються паралельними світами!

– Тихіш, ти! – штовхнула його в бік Маарі й звернулась до Аші:

– Продовжуй, будь ласка! Не звертай уваги!

– То от! Ми жили на планеті у іншому вимірі. Наш Всесвіт не був подібним до вашого. Це була замкнена у собі система. В ній була лише одна планета й одне сонце. Та зате в нас було кілька богів. Вони були безсмертними й заправляли нашим життям. Я не знаю багато чого. Все це дуже складно. У нашому світі, як я вже казала, було багато різних видів розумних. Ми, окри, далі йшли люди, гноми, дракони та й ще з десятків видів. Наш світ був прекрасним, та миру у ньому не було.

Магія у нас була добре розвинута, хоча у різних рас неоднаково.

А ще без кінця йшли війни між добром та злом. Ми, окри, ніколи не приймали участі у війнах. Та настала мить, коли ми були змушені відкинути свій нейтралітет.

На острові, де ми жили, сталися грізні події. – було видно, що оповідання дається Аші не легко. – З тисячорічного полону вирвався бог передтеча, Хаос. Його ім'я я привожу дослівно, бо у вашій мові теж є це поняття. І Хаос побажав знищити наш світ.

Страхітливою була та битва, та все ж його здолали. Хоч ціна перемоги була занадто високою для нашого світу: нас покинули боги та магія. І наш Всесвіт перестав бути замкненим. Ми перейшли до одного з паралельних Всесвітів. Та ми не можемо існувати без магії. І ми були змушені шукати світ, де магія існує. Так ми потрапили до вас, на Нілмар. Єдине, чого ми потребуємо, то обладнання магією та невеличкий острівець, де ми зможемо жити та добувати їжу.

Ось, мабуть і все для першої бесіди. Ти – вона звернулась до Равеша – член вашого Конклаву. Будь нашим представником. Ми, весь наш народ, благаємо: дозвольте залишитись на цьому островці. Нас залишилось три десятки осіб. І ми ніколи не будемо втручатися у життя Нілмар. Коли я у подробицях оповім вам нашу історію, ви все зрозумієте. Ми будемо жити тут споминами про нашу відчизну. Я передам вам усю інформацію. Тільки вам трьом. Наше прохання – жодних контактів! Коли ви дізнаєтесь все про нас ви зрозумієте. Для нас у житті найголовніше – усамітнення кожного індивіда. Така наша природа! Мені, сказати по правді, тяжко спілкуватись з вами. Але це необхідність. Тому ще раз підкреслюю – жодних контактів. Якщо ви не згодні – ми підемо до інших світів. Хоч це й дуже тяжко.

Тяжко зітхнувши, вона замовкла. Всі мовчали. Згодом Маарі подала голос:

– Хоч тобі і тяжко, розкажи докладно все про свій світ!

– Що ж слухайте!

Багато годин минуло. Вечір розмив контури дерев та скель. Друзі сиділи зачаровані казковою оповіддю. Картини життя далекого світу проходили перед ними, як живі.

– ...і Хаос був переможений. Переможений не силою, бо сила безсильна перед Хаосом. Його перемогли дружба, любов, відданість, тяга до добра та світла. Ніколи наш народ не забуде героїв, живих та загиблих, тих, хто врятував Всесвіт від Хаосу.

Скінчилась розповідь. Тиша навалилась на берег, навіть прибій змовк. Друзі сиділи зачаровані казкою – биллю.

Перебіг подальших подій нікому не відомий. У архівах Школи записи не знайдено. Єдиний достовірний факт, що підтверджує правдивість наведеного уривку з щоденників Равеша, оголошення згаданого острова та двадцятимильної зони навкруг нього забороненою зоною. На кордоні зони відчуження було встановлено силове поле, що виключало можливість проникнення сторонніх осіб.

І заборона діє по нині.

На закінчення цієї добірки з щоденників Равеша, хотілося б відмітити один факт. Після пригоди на острові Равеш майже півтори тисячі років займався проблемами спілкування між паралельними світами.

